

K i v o n a t

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése Városüzemeltetési, Fejlesztési és Környezetvédelmi Bizottságának 2025. december 19-én megtartott nyílt ülésének jegyzőkönyvéből.

143/2025. (XII.19.) VFKB sz.

Határozat

A Bizottság megtárgyalta a Fejlesztési Iroda „Felülvizsgált Fenntartható Városfejlesztési Stratégia jóváhagyása” tárgyú 01/20943-53/2025-iktatószámú előterjesztését és a Közgyűlés 48/2022. (II.18.) Kgy. sz. határozatának 3.) pontjában biztosított jogköre alapján az alábbi határozatot hozta:

- 1.) A Bizottság a 48/2022 (II.18.) Kgy. sz. határozat 1. pontjával jóváhagyott Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát hatályon kívül helyezi.
- 2.) A Bizottság jóváhagyja a határozat mellékletét képező Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát.

Fentiekről jegyzőkönyvi kivonaton értesítést kapnak: a Fejlesztési Iroda és a Jegyzői Iroda.

K. m. f.

Szénási Róbert s. k.
a Bizottság elnöke

Ruzsa Roland s. k.
a Bizottság alelnöke

a kivonat hitelül

Lajkó Henriett
ügyviteli titkár

Szeged Megyei Jogú Város

Fenntartható Városfejlesztési Stratégiája

2021-2027

2021

Tartalom

Ábrajegyzék.....	6
Táblázatok jegyzéke	8
Vezetői összefoglaló.....	10
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan	10
1.1 Partnerek definiálása	10
1.2 Partnerségi akciók, ezek tartalma és ütemezése a tervezési folyamatban	12
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés.....	13
2.1 Helyzetfeltárás.....	13
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	13
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	17
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	19
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	21
2.1.5 Településrendezési tervi előzmények vizsgálata	22
2.1.6 A település társadalma.....	22
2.1.7 A település humán infrastruktúrája	33
2.1.8 A település gazdasága.....	43
2.1.9 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere	58
2.1.10 Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások	62
2.1.11 A táji és természeti adottságok vizsgálata	65
2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata.....	66
2.1.13 Az épített környezet vizsgálata.....	68
2.1.14 Közlekedés	71
2.1.15 Közművesítés	77
2.1.16 Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	83
2.1.17 Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők).....	86
2.1.18 Városi klíma	87
2.2 Területi lehatárolás	89
2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása	89
2.3 Helyzetértékelés, szintézis.....	95
2.3.1 Prosperáló város	95
2.3.2 Zöldülő város.....	98

2.3.3	Digitális város.....	101
2.3.4	Megtartó város.....	104
2.3.5	Kiszolgáló város.....	108
2.4	A város irányítási és működési modellje.....	115
2.4.1	Irányítási modell.....	115
2.4.2	Működési modell.....	118
2.4.3	Városterületi koordináció.....	123
2.5	Kockázatok és lehetőségek értékelése.....	124
2.5.1	Prosperáló város.....	124
2.5.2	Zöldülő város.....	125
2.5.3	Digitális város.....	127
2.5.4	Megtartó város.....	128
2.5.5	Kiszolgáló város.....	129
3	Stratégiai munkarész.....	131
3.1	Forgatókönyv elemzés.....	131
3.2	Jövőkép.....	135
3.3	A stratégia célrendszere.....	136
3.4	A reziliens város a stratégiai célrendszerben.....	147
3.4.1	Prosperáló város.....	148
3.4.2	Zöldülő város.....	150
3.4.3	Digitális város.....	151
3.4.4	Megtartó város.....	154
3.4.5	Kiszolgáló város.....	155
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal.....	156
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok.....	162
4.1	FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során.....	162
4.2	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana.....	162
4.3	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	166
5	Az irányítási és működési modell.....	167
5.1	A városirányítási modell indokolt módosításai.....	167
5.1.1	Az átfogó városirányítási rendszer változásai.....	167
5.1.2	A térségi koordináció mechanizmusainak változásai.....	168
5.1.3	Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	168
5.2	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások.....	171
6	Cselekvési terv.....	172

6.1	Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése	172
6.2	Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	174
6.3	Városi szintű beavatkozási területek részletezése	179
6.3.1	Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások	179
6.3.2	Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások	183
6.3.3	Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)	188
6.4	Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése.....	192
6.4.1	Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek	192
6.4.2	Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések).....	192
6.5	Stratégia együttműködési menetrendek.....	193
6.5.1	Zöld átállás menetrend	193
6.5.2	Digitális átállás menetrend	201
7	Finanszírozási terv.....	206
7.1	Elérhető és bevonható források számbavétele.....	206
7.1.1	Aktorok, meghatározó szereplők.....	207
7.1.2	Kitekintés.....	208
7.1.3	Egyéb kötöttségek és lehetőségek	208
7.2	Az üzleti modell bemutatása	209
7.2.1	Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	210
7.2.2	A finanszírozási terv összefoglalója.....	213
7.3	Fenntartható üzemeltetés	221
7.4	Projektsatorna fejlesztés intézményesítése	227
7.4.1	Ellátandó funkciók.....	227
7.4.2	Kulcsszereplők nevesítése	227
7.4.3	Intézményi modell bemutatása	228
8	Mellékletek.....	229
8.1	Antiszegregációs Terv	229
8.1.1	Helyzetelemzés és értékelés	230
8.1.1.1	A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése.....	230
8.1.1.2	A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése....	234
8.1.2	Antiszegregációs Terv	239

8.1.2.1	Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok	239
8.1.2.1	A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns)	243
8.1.2.2	A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata.....	243
8.1.2.3	A beavatkozások ütemezése	243
8.1.2.4	Az Antiszegregációs Terv pénzügyi terve.....	245
8.2	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása	246
8.2.1	Lakossági felmérés	247
8.2.2	Intézményi/ szervezeti felmérés	251
8.3	Finanszírozási terv beavatkozásoként	252
8.4	Működési térkép	252

Ábrajegyzék

1. ábra: Magyarország városainak hierarchiája	13
2. ábra: Magyarország városainak dinamikája	14
3. ábra: Kreatív városok Magyarországon.....	15
4. ábra: Az ország szerkezeti terve	20
5. ábra: Világörökségi és világörökség várományos területek által érintett települések.....	20
6. ábra: Állandó népesség és lakónépesség Szegeden, (fő, 2009-2018).....	22
7. ábra: Természetes szaporodás, fogyás (2009-2018).....	23
8. ábra: Vándorlási egyenleg (állandó ideiglenes együtt, 2009-2018)	23
9. ábra: A 0-14 éves korúak aránya az állandó népességen belül (% , 2009-2018)	24
10. ábra: A 15-59 éves korúak aránya az állandó népességen belül (% , 2009-2018)	24
11. ábra: A 60-x éves korúak aránya az állandó népességen belül (% , 2009-2018)	25
12. ábra: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves, 2009-2018).....	25
13. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozók aránya (% , 2001, 2011).....	26
14. ábra: Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó aránya (romák nélkül) (% , 2001, 2011)	27
15. ábra: Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végeztek a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011).....	28
16. ábra: Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011).....	28
17. ábra: Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011).....	29
18. ábra: Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011)	29
19. ábra: Nyilvántartott álláskereső (regisztrált munkanélküliek) száma (fő, 2009-2018)	30
20. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018)	31
21. ábra: 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018).....	31
22. ábra: 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018).....	32
23. ábra: Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db, 2009-2018) és Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő, 2009-2018)	35
24. ábra: Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő, 2009-2018)	36
25. ábra: Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő, 2006-2015).....	36
26. ábra: Felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma (képzési hely szerint) (fő, 2009-2018).....	37
27. ábra: Idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (ezrelék, 2009-2018).....	39
28. ábra: Önkormányzati kezelésben lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (ezrelék, 2009-2018)	39
29. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő, 2009-2018).....	40
30. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma (db, 2009-2018).....	42
31. ábra: Ipari tevékenység termelési értéke forgalmi adó nélkül (Mrd Ft, 2015-2020).....	45
32. ábra: Külföldi vendégéjszakák számának alakulása Szegeden és egyéb térségi turisztikai központokban az üzleti célú egyéb szálláshelyeken (2015-2019, db).....	46
33. ábra: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db, 2015-2020)	46
34. ábra: Kreatív gazdaságban foglalkoztatottak aránya Magyarországon	47
35. ábra: Működő társas vállalkozások számának alakulása Szegeden nemzetgazdasági ágazonként (db, 2011-2018).....	48
36. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke alakulása Szegeden (ezer Ft, 2008-2017)	50
37. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték alakulása Szegeden (ezer Ft, 2006-2015)	51

38. ábra: A felhőalapú szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások aránya, 2019.....	56
39. ábra: Internetet vásárlásra, szolgáltatások beszerzésére használók aránya az internetező lakosságon belül (% , 2010-2019).....	57
40. ábra: Online rendelést fogadó vállalkozások aránya (% , 2011-2020).....	57
41. ábra: Szeged Megyei Jogú Város költségvetésének adatai (Mrd Ft, 2015-2020)	58
42. ábra: Önkormányzati bérlakások száma (db, 2012-2018).....	59
43. ábra: Az egy lakosra jutó IFA mértéke (ezer Ft/fő, 2014-2019)	61
44. ábra: Az egy lakosra jutó IPA mértéke (ezer Ft/fő, 2014-2019)	61
45. ábra: Az önkormányzati beruházások értéke Szegeden (ezer Ft, 2012-2019).....	62
46. ábra: Önkormányzati tulajdonú összes zöld terület (m2, 2008-2019).....	67
47. ábra: A beépítésre szánt és nem szánt területek	69
48. ábra: Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km, 2006-2019)	72
49. ábra: Személygépkocsi számának alakulása az üzemeltető lakhelye szerint (2015-2020, db)	73
50. ábra: Összes személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset (2015-2020, eset)	73
51. ábra: Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km, 2010-2019).....	74
52. ábra: Önkormányzati kiépített járda hossza (km, 2010-2019)	75
53. ábra: Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (% ,2009-2018).....	78
54. ábra: Közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (% , 2009-2018)	78
55. ábra: A szegedi távfűtőrendszer	81
56. ábra: Internet-előfizetések száma Szegeden (db, 2013-2019)	83
57. ábra: A lakosságtól elszállított települési hulladék (tonna, 2008-2019).....	85
58. ábra: A lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék (tonna, 2008-2019).....	86
59. ábra: Szeged nagyvárosi településeggyüttes a KSH 2014-es lahatárolása szerint.....	90
60. ábra: Jelentősebb munka célú ingázás Szegedre (Forrás: KSH 2011 Népszámlálás)	92
61. ábra: Szegedi középiskolák vonzáskörzete	94
62. ábra: A Szegedi Tudományegyetemen tanuló külföldi hallgatók száma és aránya (2014/2015-2018/2019 tanév).....	94
63. ábra: Szeged MJV működési modellje	123
64. ábra: FVS stratégiai célmátrix	136
65. ábra: FVS területi célmátrix – várostérségi összefüggések	138
66. ábra: FVS területi célmátrix– városrészi összefüggések	140
67. ábra: Szeged MJV 2021-2027 FVS prioritásai és intézkedései.....	172
68. ábra: Belváros akcióterület.....	176
69. ábra: Búvár-tó és környéke akcióterület.....	176
70. ábra: Szentmihály akcióterület	177
71. ábra: Tápé-Petőfi telep akcióterület.....	177
72. ábra: Szőreg akcióterület	178
73. ábra: Kiskundorozsma akcióterület	178
74. ábra: Északi lakótelep akcióterület.....	179
75. ábra: 1. számú és 2. számú szegregátumok Szegeden	234
76. ábra: A lakossági kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlása	247
77. ábra: A lakossági kérdőívet kitöltők életkor szerinti megoszlása.....	247

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: FVS tervezési intézkedéscsoport tagjai.....	11
2. táblázat: Digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport	11
3. táblázat: FVS partnerségi menetrend.....	12
4. táblázat: A Szegedi járás települései	15
5. táblázat: Szeged és térsége érintettsége a magasabb szintű tervdokumentumokban.....	17
6. táblázat: A népesség nemzetiség szerint, 2011.....	26
7. táblázat: Nyilvántartott álláskereső nemek szerint (% , 2009-2018).....	30
8. táblázat: Civil szervezetek (db, 2010-2019).....	33
9. táblázat: Működő társas vállalkozások száma Szegeden és Csongrád-Csanád megyében létszám kategóriánként (db, 2017-2018)	44
10. táblázat: GINOP által támogatott fejlesztések a Szegedi járásban	52
11. táblázat: Támogatott GINOP projektek száma néhány megyei jogú városban és a kapcsolódó járásban.....	53
12. táblázat: A szegedi és szeged környéki ipari parkok betelepítettségi mutatói.....	54
13. táblázat: Jelentősebb méretű barnamezős területek Szegeden.....	55
14. táblázat: Összes K+F beruházás (ezer Ft, 2017-2019)	56
15. táblázat: Szeged MJV főbb bevételi adatai (e Ft, 2016-2019).....	60
16. táblázat: A SASMOB projekt keretében fejlesztett applikációk	63
17. táblázat: Lakossági kérdőív zöldfelületekkel kapcsolatos kérdésére megjelölt öt legnépszerűbb válasz.....	67
18. táblázat: Az önkormányzat által kezelt úthálózat 2021-ben	72
19. táblázat: A fejlesztésekkel érintett távfűtött lakások száma (db).....	82
20. táblázat: A várostérség lehatárolásának szempontjai	90
21. táblázat: Az SzKTT tag települései	92
22. táblázat: A Szegedi járásban támogatott ágazati projektek településenkénti bontásban	95
23. táblázat: Kitettségi mátrix.....	131
24. táblázat: Városi felkészültségi mátrix	133
25. táblázat: Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa	147
26. táblázat: A „prosperáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez.....	148
27. táblázat: A „zöldülő város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez.....	150
28. táblázat: A „digitális város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez.....	151
29. táblázat: A „megtartó város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez	154
30. táblázat: A „kiszolgáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez	155
31. táblázat: Szeged MV Fenntartható Városfejlesztési Stratégia célrendszerének kapcsolódása más stratégiai dokumentumokhoz	156
32. táblázat: Összefoglaló indikátor táblázat.....	163
33. táblázat: Az FVS egységes indikátorai.....	165
34. táblázat: FVS tervezés és megvalósítás stratégiai ciklusa során tervezett események	170
35. táblázat: Működési modellt érintő változások összefoglalása.....	171
36. táblázat: Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése	173
37. táblázat: Akcióterületek összefoglaló táblázata.....	174
38. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek.....	179
39. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés	183
40. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás	188
41. táblázat: Térségi stratégiai beavatkozás	192
42. táblázat: Térségi hálózatos beavatkozás.....	193
43. táblázat: A zöld finanszírozási keretrendszer elkészítésének ütemezése	200
44. táblázat: A kitekintés fókuszának bemutatása	208
45. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	210
46. táblázat: Összesítő pénzügyi táblázat	213
47. táblázat: Prosperáló város tervezési dimenzió.....	213

48. táblázat: Zöldülő város tervezési dimenzió	215
49. táblázat: Digitális város tervezési dimenzió	217
50. táblázat: Megtartó város tervezési dimenzió	218
51. táblázat: Kiszolgáló város tervezési dimenzió.....	219
52. táblázat: Szeged MJV 2021-2027 FVS tervezett forrásszerkezete.....	221
53. táblázat: Prosperáló város tervezési dimenzió.....	221
54. táblázat: Zöldülő város tervezési dimenzió	223
55. táblázat: Digitális város tervezési dimenzió	225
56. táblázat: Megtartó város tervezési dimenzió	225
57. táblázat: Kiszolgáló város tervezési dimenzió.....	226
58. táblázat: Projektszatórna előzetes intézményi modellje	228
59. táblázat: Az 1. számú szegregátum demográfiai és képzettségi adatai	235
60. táblázat: A 2. számú szegregátum demográfiai és képzettségi adatai	236
61. táblázat: A szegregátumokban megvalósult beavatkozások és a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Antiszegregációs terv intézkedéseinek kapcsolódása.....	238
62. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások	241
63. táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások	242
64. táblázat: Az antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolatrendszere.....	243
65. táblázat: A tervezett beavatkozások ütemezése.....	243
66. táblázat: Az Antiszegregációs Terv pénzügyi terve	245
67. táblázat: Lakossági kérdőívek	247
68. táblázat: Intézményi kérdőív	251

Vezetői összefoglaló

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

A 2021-2027-es időszak területi alapú fejlesztéseit finanszírozó TOP Plusz Fenntartható városfejlesztés eszközeinek alapja az Európai Bizottság Európai Regionális Fejlesztési Alap felhasználási szabályait összegző jogszabályának 11. cikke. Az eszközben részt vevő városok az új programozási időszak vezérelvei mentén a „TOP Plusz-1.3-1-21 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása” felhívás keretében lehetőséget kapnak fenntartható városfejlesztést szolgáló dokumentumaik át- és kidolgozására¹.

Fentiek alapján Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata 2021. május 31-én szerződést kötött a város fenntartható városfejlesztési stratégiájának előkészítésére. A megbízás a városfejlesztési dokumentum elkészítése mellett kiterjed a partnerségi terv összeállítására is. A „Partnerségi terv” Szeged MJV Közgyűlése által az 574/2021. (VI.25.) számú Kgy. határozattal került elfogadásra. A dokumentum elkészítése során figyelembe vételre kerültek a „Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve, 2021-27” című szakmai anyagban a partnerséggel kapcsolatban rögzített elvárások, továbbá Szeged MJV Önkormányzata Közgyűlésének 36/2017. (XI.14.) önkormányzati rendelete a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól.

Emellett az Irányító Hatóság kiegészítő javaslatai, észrevételei is meghatározták a partnerség kereteinek kialakítását, különösen mivel a városoknak nem szükséges a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendeletben elvárt egyeztetési folyamatokat lefolytatniuk, és nem szükséges a stratégia Állami Főépítész általi jóváhagyatása sem. A stratégiát annak elfogadását követően az Irányító Hatósághoz szükséges benyújtani.

1.1 Partnerek definiálása

A partnerségi folyamat lebonyolítása során – és ezt a partnerségi terv alapelveként rögzíti – alapvető elvárás a lakosság folyamatos tájékoztatása. Ennek megfelelően a partnerségi tervben rögzített felületeken (Szegedi Tükör hetilapban, a szegedvaros.hu oldalon és a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán) a szélesebb helyi nyilvánosság számára is hozzáférhetővé és véleményezhetővé válik a fenntartható városfejlesztési stratégia.

A városfejlesztési stratégia elkészítése, illetve a stratégiában foglalt beruházások későbbi tervezése és végrehajtása során is elvárás a széleskörű partnerség, ily módon a településen érdekelt gazdasági-, társadalmi szervezetek, közigazgatási szervek bevonása kötelező az egyeztetési folyamatba. A részvételi tervezés módszertani követelményeinek megfelelően javasolt intézkedés csoportokat felállítani, melyek elsődleges célja a folyamatos tájékoztatás mellett a tervezési folyamatban való aktív közreműködés támogatása.

---

¹ A hivatkozott felhívás a partnerségi terv készítésének időpontjában tervezet formájában volt elérhető.

Az inkluzív tervezési folyamat egy megfelelően strukturált belső véleményezési mechanizmus kialakítását teszi szükségessé. Az önkormányzat ennek megfelelően helyi intézkedéscsoportok felállítását tűzte ki célul. Az intézkedéscsoportok közreműködése a fenntartható városfejlesztési stratégia elkészítésének része, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani, a tagok körét a partnerségi terv rögzíti. A beazonosított érintetti kör bevonásával a város önkormányzata FVS tervezési intézkedéscsoport és digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport felállítását határozta el.

Az intézkedéscsoportok üléseinek előkészítésében és operatív lebonyolításában Szeged MJV Önkormányzata Fejlesztési Irodájának munkatársai és az FVS készítésében közreműködő szakértők együttműködnek. Az intézkedéscsoportokba meghívott – a tervezési folyamat során esetlegesen változó – szervezetek köre az alábbiak szerint alakul:

1. táblázat: FVS tervezési intézkedéscsoport tagjai

	Szervezet megnevezése
1.	Hódmezővásárhely MJV Önkormányzat
2.	Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat
3.	Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal
4.	Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
5.	ELI-HU Nkft.
6.	Szegedi Tudományegyetem
7.	Csongrád-Csanád Megyei Építész Kamara
8.	Magyar Közút Nzrt. Csongrád Megyei Igazgatóság
9.	Szeged Pólus Fejlesztési Nonprofit Kft.
10.	Szeged MJV Főépítésze
11.	Szeged MJV Önkormányzat civil-ügyi főreferense
12.	Vakok és Gyengénlátók Csongrád-Csanád Megyei Egyesülete
13.	Dél-Alföldi Regionális Társadalomtudományi Kutatási Egyesületet

2. táblázat: Digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport

	Szervezet megnevezése
1.	SZETÁV Kft.
2.	ATIVIZIG
3.	Csemete Egyesület
4.	Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft.
5.	Szegedi Közlekedési Kft.
6.	Mondolo Egyesület
7.	SZTE TTIK Informatikai Intézet
8.	RITEK Zrt.
9.	Szeged MJV Önkormányzat Informatikai Osztály képviselője

10.	Zöld város programért felelős tanácsnok
11.	Szeged MJV Főépítésze
12.	Szeged Pólus Fejlesztési Nonprofit Kft.
13.	Magyar Kerékpárosklub Szegedi Területi Szervezete

1.2 Partnerségi akciók, ezek tartalma és ütemezése a tervezési folyamatban

3. táblázat: FVS partnerségi menetrend

A partnerségi akció tervezett dátuma ²	A partnerségi akció szakmai tartalma témája
2021. október (Partnerekre vonatkozó Kgy. döntés függvényében)	Az FVS első körös véleményezése (helyzetértékelés, jövőkép, célrendszer) az 1. intézkedéscsoport ülésen
2021. november	Az FVS második körös változatának véleményezése (stratégia, cselekvési terv stb.) a 2. intézkedéscsoport ülésen
2021. november	A partnerségi tervben rögzített felületeken (Szegedi Tükörben, a szegedvaros.hu oldalon és a Polgármesteri Hivatal ügyfélszolgálatán) a szélesebb helyi nyilvánosság számára is hozzáférhetővé és véleményezhetővé válik a fenntartható városfejlesztési stratégia

Az intézkedéscsoportok kiemelt feladatai az alábbiak:

- Az egyes ágazatokban, vagy területi egységben jelentkező folyamatok értékelése, a problémák összegyűjtése, rendszerezése, priorizálása;
- Az ágazati, vagy térségi fejlesztésekre vonatkozó javaslatok, ajánlások megfogalmazása;
- A 2021-2027-es időszakra vonatkozó uniós kohéziós politika céljaihoz és prioritásaihoz illeszkedő programok összegyűjtése és rendezése (lehetséges beruházók és partnerek feltüntetésével, a program költségvetésének és a források lehetséges meghatározásával);
- Az egyes fejlesztési programok kapcsolódási területeinek meghatározása;
- A készülő stratégiai dokumentumok véleményezése, javaslatok megfogalmazása;
- A város digitális- és zöld átállási folyamatának megtervezésében (célok, stratégia meghatározása) való közreműködés, a kapcsolódó projektek azonosítása (Digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport);

Az intézkedéscsoportok ülésein figyelembe vételre kerülnek az aktuális veszélyhelyzeti előírásokkal összefüggésben és a helyi higiénés intézkedésekben rögzített elvárások.

² A pontos dátum a későbbiekben kerül véglegesítésre.

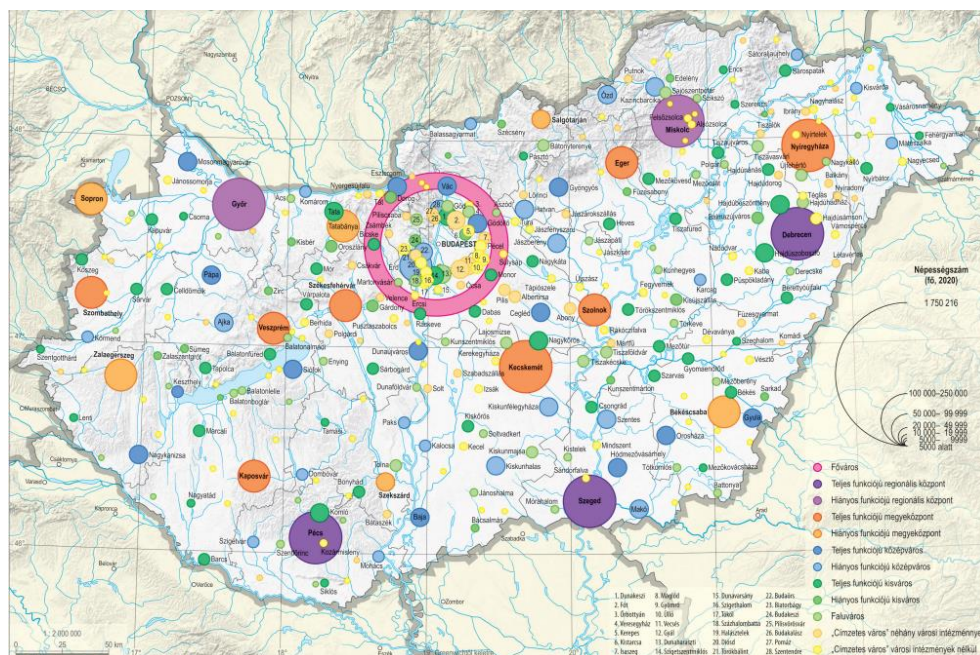
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok
Szeged országos és nemzetközi közlekedési folyosók metszésében helyezkedik el. Középtávon az EU déli határvárosa marad. Déli irányban a schengeni övezet határvárosa. A kapuvárosi feladat betöltéséhez a városnak adottak a geopolitikai lehetőségei és részben a gazdasági-társadalmi feltételek is. A településrendszeren belül betöltött jelentőségét, jelenlegi és jövőbeli sikereit meghatározza a nemzetközi termelési és fogyasztási rendszerekhez való kapcsolódás mélysége és intenzitása. Helyi és nemzetközi szinten egyaránt kiépült funkcionális hálózata Szeged számára fejlődési potenciált jelenthetnek földrajzi helyzete, fejlettségi szintje és funkcionális sajátosságai következtében.

2021. szeptemberétől vált online is elérhetővé a „Magyarország Nemzeti Atlasza – Társadalom” című kötet, mely Budapesten kívül 5 regionális központ települést azonosít be, ezek közül azonban csak három (Debrecen, Pécs és Szeged) minősül teljes funkciójú regionális központnak, míg Győr és Miskolc hiányos funkciójú regionális központ.

1. ábra: Magyarország városainak hierarchiája

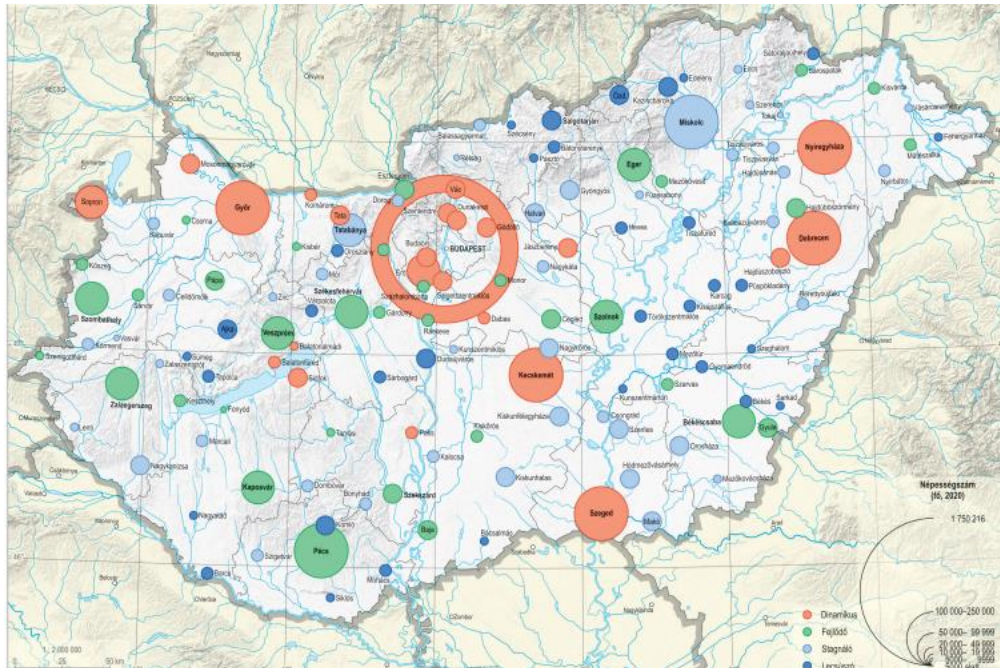

Forrás: Magyarország Nemzeti Atlasza

Csongrád-Csanád megyében az Atlasz meghatározása szerint Mórahalom faluváros, Makó hiányos funkciójú középváros, míg Hódmezővásárhely teljes funkciójú középváros kategóriába tartozik.

Az Atlasz készítői több társadalmi, gazdasági, infrastrukturális mutató figyelembevételével, a rangsorszámítás módszerét alkalmazva vizsgálták meg és soroltak be 136 várost négy markáns dinamikai csoportba, az átlagtól való eltérés alapján.

2. ábra: Magyarország városainak dinamikája

Forrás: Magyarország Nemzeti Atlasza

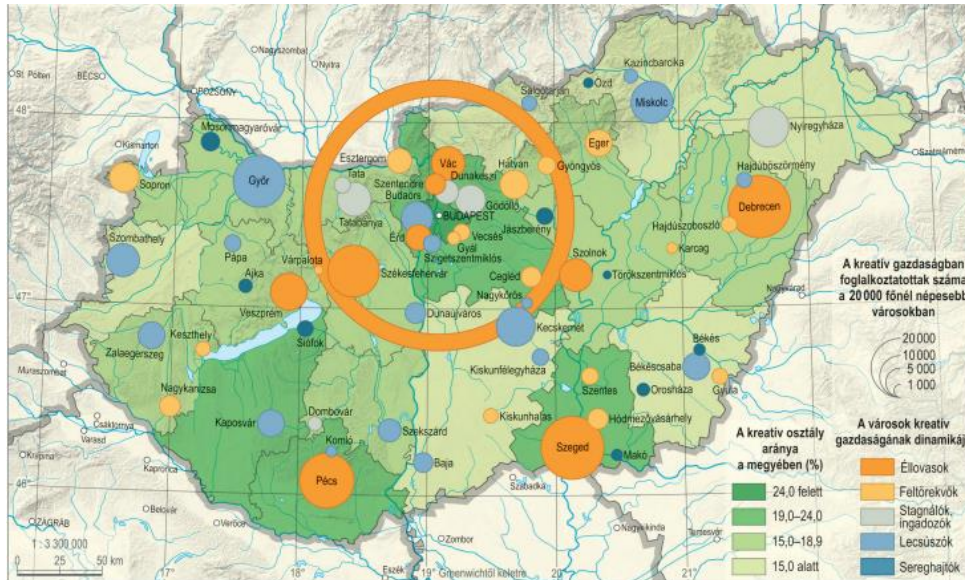
Ez alapján Szeged Győr, Debrecen, Kecskemét és Nyíregyháza mellett a „dinamikus” kategóriába, míg például Hódmezővásárhely, vagy éppen Makó a „stagnáló” kategóriába került.

A térségi szerepkör alapján elkészült kategorizálás, és ezen belül a kreatív gazdaság szerepének alakulása kapcsán elkészült tipizálás is kijelöli Szeged kulcspozícióját. A kreatív ötletek, az innováció a 21. században meghatározó szerepet játszanak a gazdasági fejlődésben, a környezeti- és éghajlati kihívások kezelésében, vagy akár az egészségügyi válsághelyzetekre, járványokra adott hatékony válaszok kialakításában.

Magyarország Nemzeti Atlaszának összeállítói komplex statisztikai mutatószám segítségével kimutatták, hogy az egyes városok társadalmi-gazdasági fejlettsége és a kreatív gazdaság súlya között milyen összefüggés áll fenn. A vizsgálat eredményei szerint „az olyan városokban, ahol a helyi gazdaság sokszínű, szerteágazó és több lábbon áll, a kreatív osztály aránya magasabb,

míg olyan városokban, ahol a helyi gazdaságot egy-egy iparág vagy hagyományos agrártevékenység uralja, lényegesen alacsonyabb a kreatív dolgozók aránya”³.

3. ábra: Kreatív városok Magyarországon

Forrás: Magyarország Nemzeti Atlasza

A vizsgálat alapján a fenti térkép fogalmi rendszere szerint országos viszonylatban Szeged az „éllovasok”, Hódmezővásárhely és Szentes a „feltörekvő” városok, Makó a „sereghajtók” közé tartozik.

Szeged hazánk többi nagyvárosához hasonlóan szoros kapcsolatban él a városkörnyék, az agglomeráció településeivel. A város a Szegedi járás központjaként jelentős hatással van a környező kistelepülések mindennapjaira. A járást 13 település alkotja, melyek közül Szeged mellett Sándorfalva városi jogállású, míg Algyő nagyközségi, a többi pedig község rangú.

4. táblázat: A Szegedi járás települései

Település neve	Települési besorolás	Állandó népesség
Szeged	megyeszékhely, megyei jogú város	160 927
Sándorfalva	város	8 501
Algyő	nagyközség	5 560
Deszk	község	3 955
Dóc	község	720
Domaszék	község	5 147
Ferencszállás	község	646
Kláralfalva	község	527

³ Magyarország Nemzeti Atlasza (Kocsis K., főszerk., 2021 - Társadalom. Budapest, CSFK Földrajztudományi Intézet).

Kübekháza	község	1 578
Röszke	község	3 638
Szatymaz	község	5 085
Tiszasziget	község	1 824
Újszentiván	község	2 065

Forrás: KSH-TSTAR

A megyei és járási szinten szervezett feladatok (hatósági- és szociális ügyek, gyámügy, foglalkoztatás, népegészségügy stb.) kormányhivatali hatáskörbe tartoznak, Szeged városa mint gazdaságszervező település és agglomerációs központ jelenik meg. Közlekedésszervezési, ingázási aspektusból – amint ezt Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Tervének helyzetértékelése⁴ is kiemeli – Szeged közvetlen vonzáskörzete sugaras szerkezetű, közlekedési hálózatának kiindulópontja a járási központ. A dokumentum kiemeli továbbá, hogy a városkörnyék közút- és vasúthálózata jellemzően egyneműnek tekinthető, vagyis a vasútvonalak általában a főútvonalak mellett, azokkal jellemzően párhuzamosan haladnak a kis településsűrűségű vidéken. Az alacsonyabb rendű utak esetében a sűrű, nyílt szerkezetű úthálózat jellemző.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai szerint az akkori Csongrád megyén belül Szegedről naponta mintegy 7 500 fő járt más településre dolgozni, míg a napi szinten bejárók száma 20 505 fő volt. A 2022-es népszámlálási adatok szerint ugyanakkor már több, mint 27 ezer fő ingázott Szegedre, míg a más településre dolgozni járók száma több, mint 12 ezer főre nőtt. A járás településein összességében a más településre járók száma ugyanekkor 13 768 fő, míg a megyeszékhelyen kívül más településekre bejárók száma mintegy 19 000 fő volt. Az ingázás kapcsán a mobilitási terv kiemeli, hogy Hódmezővásárhelyről és Sándorfalváról kiemelkedő és közel azonos a Szegedre ingázók száma. A munkahelyi ingázók számát tekintve Sándorfalva az első, míg az oktatási intézménybe történő bejárás szempontjából Hódmezővásárhellyel áll fent a legerősebb kapcsolat. A mobilitási terv rögzíti, hogy a városba ingázók több mint háromnegyede helyközi közösségi közlekedéssel érkezik.

Szeged Csongrád-Csanád Vármegye székhelye, a Dél-alföldi régió központja, fejlesztési pólusa is. Ezen pozíciójánál fogva feladata, hogy megfelelően hozzájáruljon térsége és régiója kiegyensúlyozott, fenntartható fejlődéséhez, a növekedés és foglalkoztatás mozgatórugója legyen.

A megyei szintű intézmények és szerveződések székhelye Szegeden található: Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, NAV Csongrád-Csanád Vármegyei Igazgatósága, Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltára, Csongrád-Csanád Megyei Rendőr-főkapitányság, szakmai kamarák, stb. A tágabb térségére kiható vonzáskörzettel rendelkezik az élet sok más területén is:

- Vallási élet: Itt van a püspöki székhelye a Szeged-Csanádi Egyházmegyének.

⁴ Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve – Helyzetértékelés (2016. december, Trenecon Kft.)

- Egészségügy: A településen a város, sőt a megye határain is túlnyúló feladatokat ellátó egészségügyi intézmények működnek integrált szervezetben.
- Kulturális szerepköre meghatározó országos szinten is. Színházi, zenei és képzőművészeti rendezvényei (Szegedi Szabadtéri Játékok, THEALTER nemzetközi színházi találkozók) rengeteg látogatót vonzanak – esetenként a határon túlról is.

Szeged oktatási központ szerepe a felsőoktatásban érvényesül leginkább. Felsőoktatási intézményei jelenleg már integráltan, az alapítványi keretek közé szervezett Szegedi Tudományegyetem részeként működnek. A nemzetközi szinten is elismert színvonalú szegedi felsőoktatás mögött magas szintű kutatói háttér áll. Jelentős kutató-fejlesztő tevékenység koncentrálódik itt, amely kiemelkedő szerepet ad a város, a megye és a régió egésze számára a K+F terén. A tudományos életét fémjelző biotechnológiai, információ technológiai és anyagtudományi kutatások a dél-alföldi régió gazdaságát jellemző agrártermelés, az élelmiszer feldolgozás és az egészségügy területéhez kapcsolódnak, de egyre meghatározóbb a műszaki tudományokhoz kapcsolódó mérnöki kutatás is. A városban végzett kutatások egyes területei (pl.: biológiai kutatások) nemzetközi jelentőségűek. A városban több nemzetközi hírű, a kormányzati átszervezés eredményeként ma már jellemzően az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) részeként működő korábbi akadémiai kutatóintézet található, amelyek döntően alap- és alkalmazott kutatásokat folytatnak például a biotechnológia területén.

2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) hosszú távon teljes tervezéssel az ország minden ágazata, térsége, szférája számára jövőképet és célokat kíván adni a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés terén. Célja a régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése. Az alábbiakban táblázatos formában mutatjuk be az OFTK és az ehhez kapcsolódó legfontosabb ágazati- és területi stratégiák, fejlesztési programok főbb célkitűzéseit és ezek relevanciáját Szeged szempontjából.

5. táblázat: Szeged és térsége érintettsége a magasabb szintű tervdokumentumokban

A vizsgált dokumentum megnevezése	A dokumentum fontosabb céljai/kapcsolódási pontjai	Szeged kapcsán releváns megállapítások és kapcsolódási pontok
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Az OFTK átfogó céljai a következők: „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés”; „Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom”; „Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme”; „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet”. A dokumentum releváns specifikus céljai: „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, „Életképes vidék, egészséges élelmiszer termelés és ellátás”; „Gyógyító Magyarország...”; „Kreatív tudástársadalom, piacépes készségek, K+F+I”; „Stratégiai	A célrendszerhez kapcsolódó komplex eszközrendszer kiter a közlekedésfejlesztés (pl. repülőtér), az életminőség (pl. zajártalom csökkentése), továbbá az országos térszerkezet (pl. Szeged, mint ún. „gyűrűváros”) fejlesztésére, átalakítására. Az OFTK Szegedet, mint nemzeti és perspektivikusan nemzetközi jelentőségű nagyvárosi térség nevesíti.

	erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme”; „Többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat”; „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése”; „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás”.	
Országos Területrendezési Terv	Magyarországi kőolaj lelőhelyei az Alföld déli részén Szeged környékén és a Zalai dombságban található. A hazai kitermelés mindössze 0,8 millió tonna/év. Az OTRT rögzíti, hogy a TEN-T vízi utakon a tiszai kikötők közül csak a szegedi képezi az átfogó hálózat részét. Emellett a dokumentum tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet területeként azonosítja be Szegedet.	A dokumentum agglomerálódó térségként, és komplex fejlesztési pólusként nevesíti Szegedet és vonzáskörzetét.
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 Stratégia	Az NTS stratégiai pilléreket nevesít, melyek közül „A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program: desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztés, alpinfrastruktúra-fejlesztés”; a „Stratégiai márkakommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés”; és a „Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet” pillérek tekinthetők relevánsnak. Az ehhez illeszkedő Turizmus 2.0 Stratégia 12 irányvonala azonosít be, melyek közül a „Desztinációs-termék kialakítása”, a „Célzott értékesítés és marketing”, a „Látogatóközpontú fejlesztések”, a „Digitálisan fejlett ágazat”, az „Elhivatott, jól képzett szakemberek” továbbá a „Széleskörű fenntarthatóság” tekinthető relevánsnak.	A dokumentum mint jelentősebb orvosturisztikai desztináció nevesíti Szegedet, de a stratégia kiemelten kezeli a fesztiválturizmus, a bor- és gasztronómiai turizmus kérdését is, melyek Szeged esetében ugyancsak relevánsnak tekinthetők. A turisztikát támogató erőforrások között megjelenik a közlekedés (pl. közösségi közlekedés és új közlekedési formák) támogatása is, melyek Szeged esetében ugyancsak kiemelt fejlesztési területek. A Turizmus 2.0 Stratégia Szegedet és környékét a 11 turisztikai térség egyikeként nevesíti, melyhez ugyanakkor a – releváns egészségsturisztikai szegmens mellett – város szempontjából nehezen értelmezhető ún. „Makovecz kulturális örökséget” rendeli nemzetközi márkaprofilként.
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	A Keretstratégia releváns átfogó célkitűzései: „1. Cél a népességében stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom”; „2. Cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése”	A dokumentum megállapításokat tesz a vízgazdálkodás (pl. felszín alatti vizek kihasználtsága) kapcsán, ami az Alföldön igen magas. Az Alföldet, mint aszály által kiemelten veszélyeztetett területet azonosítja be a keretstratégia. A nevesített átfogó célkitűzések (befogadó és fenntartható társadalom), Szeged esetében is relevánsnak tekinthetők amennyiben a helyi közösségek megerősítése, a kulturális sokszínűség biztosítása kiemelt feladatként jelenik meg.
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	A Stratégia átfogó céljai: „1. Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban”; és a kapcsolódó specifikus célok: „Dekarbonizáció”; „Az éghajlati sérülékenységi területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása”;	A nevesített átfogó cél és a kapcsolódó specifikus célok relevánsak Szeged esetében, amennyiben a szén alapú gazdaság visszaszorítása, az éghajlati változásokra való hatékony felkészülés

	„Alkalmazkodás és felkészülés”; „Éghajlati partnerség biztosítása”;	egyaránt hozzájárul a városi lakosság életkörülményeinek javulásához.
Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája	A stratégia négy stratégiai célt nevesít, valamint rögzíti az ezekhez kapcsolódó beavatkozásokat. A stratégiai célok a következők: „Versenyképesség növelése”; „Határokon átívelő társadalmi kohézió erősítése”; „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése”; „Egészség és jól-lét program”	A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája négy stratégiai szintű célkitűzést nevesít. Ezek közül a versenyképesség kapcsán az oktatási és a szakképzési rendszer fejlesztése, a társadalmi kohézió erősítése esetében a helyi identitás erősítése, a helyben maradás ösztönzése kiemelt feladat Szeged esetében is. A klímabarát környezeti fejlesztések kapcsán a természeti környezet fenntartható fejlesztése és a megújuló energiahasználat elterjedése, míg az egészséges életmód népszerűsítése esetében az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése tekinthető Szeged szempontjából relevánsnak.
Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027	A megyei koncepció átfogó céljai: „Központi szerepkör – A megye a Kárpát-medence egyik dél-keleti versenyképességi központjává válik tudásalapú gazdaságával és logisztikai kapcsolataival”, „Versenyképes társadalom – Egészséges, versenyképes, tudásalapú, a digitalizációban felkészült társadalom”, „Infrastruktúra – Magas életminőséget biztosító és a helyben boldogulást elősegítő térségi és települési műszaki és szociális infrastruktúra”. Területi cél: határon átnyúló szegedi vonzáskörzet nemzetközi és nemzetstratégiai jelentőségű, vonzó logisztikai és tudástérséggé válik	A dél-keleti versenyképességi központ kialakítása kapcsán a koncepció a Szeged–Hódmezővásárhely–Makó–Arad–Temesvár–Szabadka városok által körvonalazható városhálózati pólustérség megerősítését javasolja. A releváns területi cél kapcsán kiemeli a dokumentum az új, technológia-intenzív és magas hozzáadott értékű ágazatokban tevékenykedő, innovatív vállalkozások, valamint kutatók által kezdeményezett spin-off és start-up cégek alapításának és növekedésének elősegítésében rejlő előnyöket.

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

Az Országos Területrendezési Terv a Szegedet érintő jelentősebb műszaki infrastruktúra hálózatokként az Algyő – Szeged (Kiskundorozsma) – Városföld szénhidrogén szállítóvezeték, az Euro Velo kerékpáros hálózat részeként a Kassa–Szeged–Belgrád szakaszt említi. A dokumentum továbbá kiemelt hálózati elemként az M5 és M43 autópályák várost érintő szakaszait, a TEN-T hálózat “Helsinki folyosókon” felüli elemeként a Mosonmagyaróvár – Szombathely – Zalaegerszeg – Nagykanizsa – Kaposvár – Szekszárd – Szeged szakaszt, továbbá az európai vízi közlekedési rendszerben a TEN-T hálózat szárazföldi vízi útjai között szerepeltetett Tisza (országhatár és Szeged közötti) szakaszt nevesíti.

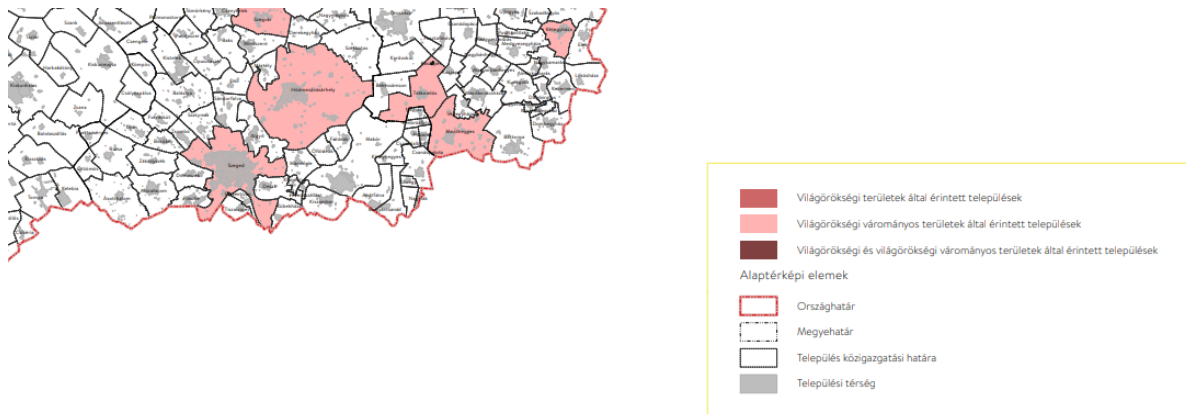
Az Országgyűlés 2018. december 12-én elfogadta Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt, amelynek területrendezési terveket érintő fejezetei 2019. március 15-től hatályosak, térképi mellékletei az e-epites.hu felületen érhetőek el.

4. ábra: Az ország szerkezeti terve

Forrás: OTrT térképes melléklet

5. ábra: Világörökségi és világörökség várományos területek által érintett települések

Készült a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. Térbeli Szolgáltatások Igazgatóságán, 2018. december

Forrás: OTrT térképes melléklet

Csongrád-Csanád megye 2020-ban felülvizsgált Területrendezési Tervének 4. számú melléklete rögzíti a megye településeinek országos és megyei övezetekkel való érintettségét. Ez alapján Szeged érintettsége az alábbi esetekben mutatható ki:

- **Országos övezetek:**
  - Ökológiai hálózat (Magterületének övezete, Puffer területének övezete, Ökológiai folyosójának övezete),
  - Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete,
  - Jó termőhelyi adottságú szántók övezete,
  - Erdők övezete,
  - Erdőtelepítésre javasolt terület övezete,

- Tájékvédelmi terület övezete,
- Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete,
- vízminőség-védelmi terület övezete,
- Nagyvízi meder övezete és a VTT tározók övezete,
- Honvédelmi és katonai célú terület övezete,
- **Megyei övezetek:**
  - Ásványi nyersanyag vagyon övezete,
  - Rendszeresen belvízjárta területek övezete,
  - Tanyás területek övezete,
- **Egyedileg meghatározott megyei övezetek:**
  - Nemzetközi hármashatár településhálózati csomópont övezete,
  - Térszerkezeti szempontból jelentős térszervező települések övezete,
  - Mezőgazdasági és tájgazdálkodási övezetek (Ártéri komplex tájgazdálkodás, Nagytáblás, intenzív termőtáj, Homokhátsági vegyes tájgazdálkodási terület),
  - Szőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú terület övezete,

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó megalapozó vizsgálat készítése során használt módszert alkalmazva a közvetlenül szomszédos települések körén túl a közeli nagyobb városok (Hódmezővásárhely és Makó, Mórahalom) településszerkezeti terveit és településrendezéssel kapcsolatos dokumentumait tekintettük át Szeged-specifikus nézőpontból. Szegedet érintő megállapítások néhány dokumentumban voltak fellelhetők, ezeket alább részletezzük.

Domaszék esetében a szerkezeti terv az 55-ös főút mentén védelemmel és korlátozással érintett területként, konkrétan régészeti lelőhelyként azonosított be egyes területrészeket. A nagyobb városok közül mindössze **Hódmezővásárhely** településrendezési dokumentuma tesz említést Szegedről:

A megyei jogú város jelenleg felülvizsgálat alatt álló integrált városfejlesztési stratégiája veti fel a két település közti alacsony kihasználtságú vasútvonal felújítását és a rajta futó közlekedési kapcsolat megújítását tram-train-rendszerű - városok között ingázó és a városközpontokat is elérni képes - villamosokkal. A fejlesztés időközben megkezdődött, várhatóan 2022-től menetrendszerűen közlekednek a szerelvények Szeged és Hódmezővásárhely között.

Algyő nagyközség integrált településfejlesztési stratégiája elsősorban a közlekedési kapcsolatokat (kerékpárút, M43-as autópálya, Szeged-Békéscsaba vasútvonal), az ezekre épülő logisztikai fejlesztéseket, illetve a gazdasági együttműködési lehetőségeket (pl. TDM) emeli ki.

Makó esetében a településszerkezeti terv leírása a Makó-Szeged tram-train fejlesztésének szükségességét emeli ki megjegyezve, hogy a beruházás a „szegedi „Nagykörút” hiányzó szakaszának és közös vasúti-közúti Tisza-hídnak a megépítését, valamint Szeged és Makó között a kötőpályás közlekedés fejlesztését jelenti”.

2.1.5 Településrendezési tervi előzmények vizsgálata

Szeged aktuális, hatályban lévő településrendezési dokumentuma Szeged MJV Településszerkezeti Terve (TSZT) és Építési Szabályzata, mely a 172/2015. (V.08.) Kgy. sz. határozattal került elfogadásra.

Elfogadása óta a dokumentumot 2016-ban négy alkalommal, 2017-ben három alkalommal, 2018-ban és 2019-ben 4-4 alkalommal, míg 2020-ban 2 alkalommal módosították. 2021. júniusáig ugyancsak több alkalommal módosult a dokumentum. A módosításokat tartalmazó közgyűlési határozatok valamint rendeletek a Nemzeti Jogszabálytárban (NJT) találhatóak meg.

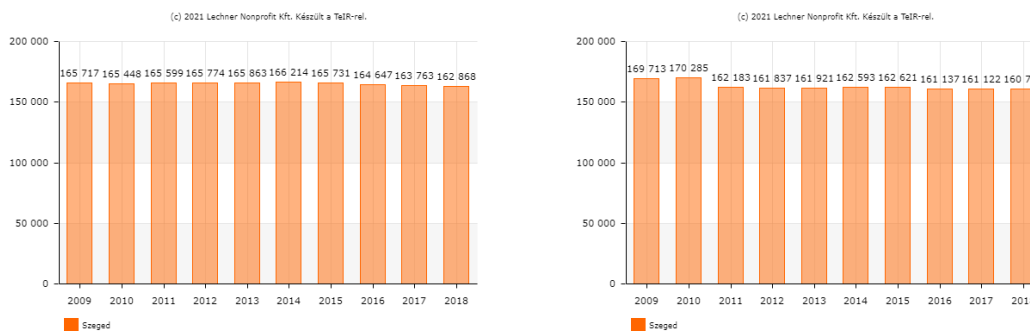
2.1.6 A település társadalma

A fejezet a település társadalmi folyamatainak áttekintése során vizsgálja a demográfia folyamatok alakulását, a lakosság képzettségi, foglalkoztatottsági és jövedelmi helyzetének változásait, valamint ismerteti a helyi társadalom összetételét. A fejezet részeként a városi identitást befolyásoló tényezők (pl. kulturális adottságok, helyi hagyományok, civil szervezetek, stb.) is bemutatásra kerülnek.

• Demográfia

A fejezet célja, hogy bemutassa a városi népesség változásának okait az elmúlt időszakban, kitérve a kiváltó okokra is (természetes szaporodás/fogyás és vándorlás folyamatai).

6. ábra: Állandó népesség és lakónépesség Szegeden, (fő, 2009-2018)

Forrás: TeIR

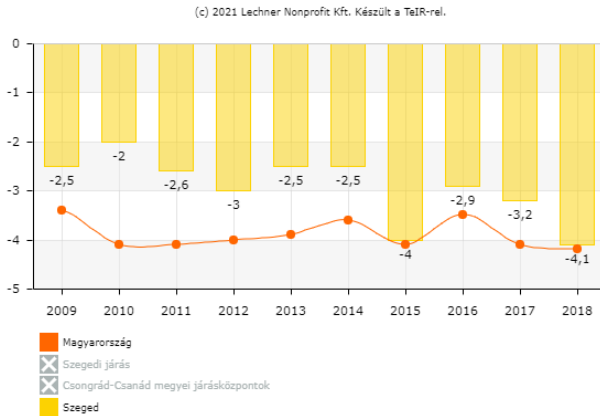
A fenti ábrák adatai alapján rögzíthető, hogy mind az állandó-, mind a lakónépesség csökken Szegeden. A népességcsökkenés összhangban van az országos és megyei folyamatokkal. Magyarország lakónépessége 2009-ben 10.022.649 fő, míg 2018-ban 9.775.563 fő volt. A csökkenés a vizsgált időszakban országos szinten 2,47%-os, Csongrád-Csanád megyében 5,64%-os, Szeged esetében 5,27%-os.

Szeged népessége 2005 és 2009 között még növekedett, illetve 2012 és 2015 között is volt egy emelkedési szakasz.

2019 év végén Szeged (160.258 fő lakónépesség) továbbra is Magyarország harmadik legnépesebb települése, Budapest és Debrecen (201.112 fő) után. Városunkat a lakónépesség

kapcsán Miskolc (152.901 fő) és Pécs (141.843 fő), majd Győr (133.946 fő) követi. Közülük az utóbbi években egyedül Győr népessége emelkedett kisebb mértékben.

7. ábra: Természetes szaporodás, fogyás (2009-2018)

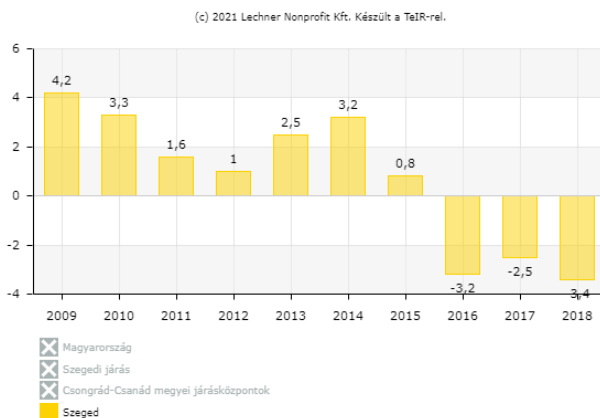

Forrás: TeIR

A népesség csökkenésének egyik oka a természetes fogyás, azaz a születések és halálozások különbözetének negatív eredménye. A fenti ábrán látható, hogy Szegeden 2009 és 2018 között minden évben negatív volt az egyenleg, ugyanakkor, a fogyás mértéke mindig kedvezőbb volt az országos szintnél.

A természetes fogyás 2000 óta jelen van a város életében, ezért megállapítható, hogy egy tartós tendenciáról van szó, amely nem városi, hanem országos jelenség, de Európa számos országában ugyancsak erőteljesen érzékelhető demográfiai folyamat. Ezt erősíti az a tény is, hogy 2000-2018 között valamennyi magyarországi megye esetében negatív volt a természetes szaporodás/fogyás eredménye.

8. ábra: Vándorlási egyenleg (állandó ideiglenes együtt, 2009-2018)

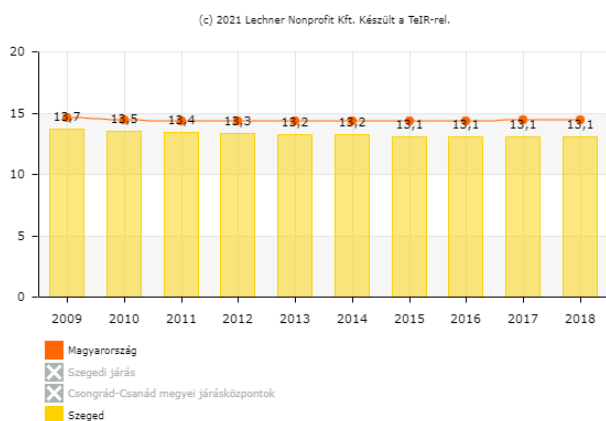
Forrás: TeIR

A vándorlási folyamatok az időszak elején – városi szinten – még ellensúlyozni tudták a természetes fogyást, azonban 2016 óta a belföldi vándorlási egyenleg mutatója (ezer lakosra

eső vándorlási eset) is negatív értékkel bír, így a fenti két folyamat együttesen járul hozzá Szeged lakosságának csökkenéséhez.

A belföldi vándorlási folyamatok kapcsán kiemelendő, hogy annak legfőbb nyertese Pest megye, melynek vándorlási egyenlege minden vizsgált évben pozitív volt. Pest megye mellett – melynek népessége (Budapest nélkül) 2000 és 2018 között 20%-kal emelkedett – egyes nyugat-magyarországi megyék (pl. Győr-Moson-Sopron megye, Fejér megye) szintén a belföldi vándorlás célpontjaiként azonosíthatók, míg az utóbbi években a keleti megyékből a mobilisabb lakosság egy részét egyértelműen az említett területek irányába mozdul el.⁵

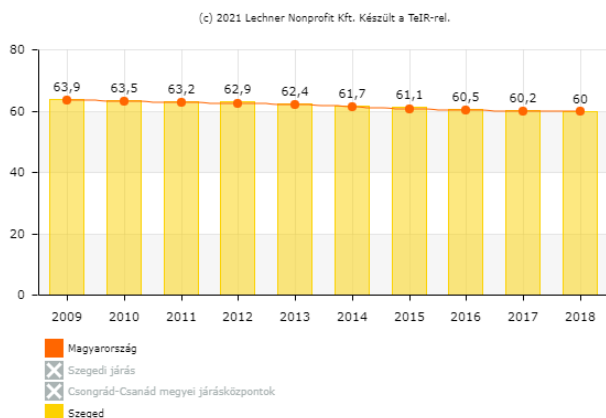
9. ábra: A 0-14 éves korúak aránya az állandó népességben belül (% , 2009-2018)

Forrás: TeIR

A lakosság korösszetétele 2009 és 2018 között viszonylag jelentős mértékben változott. Amellett, hogy a 0-14 éves korosztályba tartozók aránya 13,7%-ról 13,1%-ra csökkent, ugyancsak csökkent a 15-59 évesek aránya is 63,9%-ról 60%-ra.

10. ábra: A 15-59 éves korúak aránya az állandó népességben belül (% , 2009-2018)

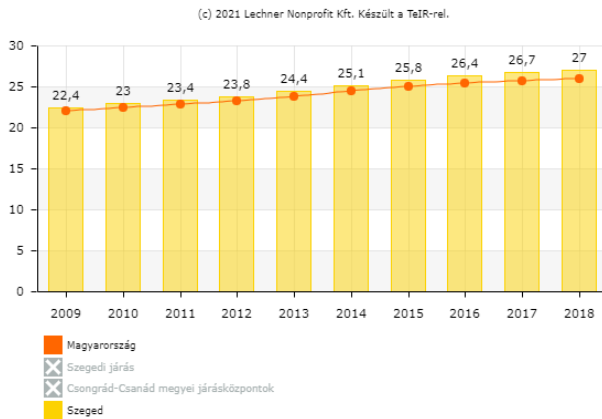

Forrás: TeIR

⁵ Részletesen lásd: Bálint Lajos – Obádovics Csilla (2018): Belföldi vándorlás (In: Demográfiai Portré 2018, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet)

A gyermek és aktív korosztályok létszámának csökkenése a 60 év felettek arányának növekedésében köszön vissza: az idősebb korosztályba tartozók aránya 22,4%-ról 27%-ra emelkedett 2009-2018 között.

11. ábra: A 60-x éves korúak aránya az állandó népességen belül (% , 2009-2018)

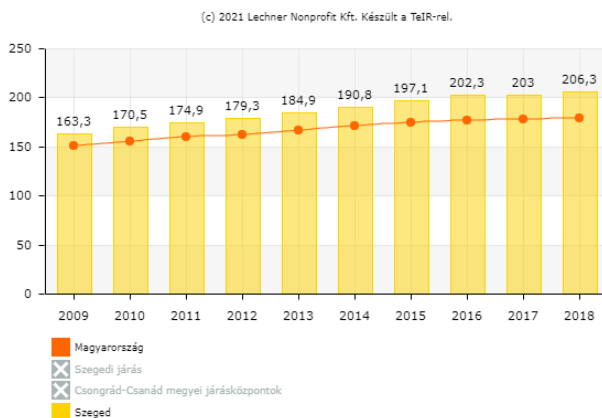

Forrás: TeIR

Ezek a folyamatok összhangban vannak az országos folyamatokkal, ugyanakkor elmondható, hogy Szegeden némileg alacsonyabb a 0-14 évesek és magasabb a 60 év felettek aránya az országos értékeknél.

Míndez a népesség folyamatos öregedését mutatja, amelyet szemléletesen fejez ki az öregedési index változása. A lenti ábra alapján az is érzékelhető, hogy a szegedi lakosság öregedése meghaladja az országos szintet. Míg Szegeden 2009-ben 100 0-14 évesre 163 60 év feletti jutott (országosan 151), addig 2018-ban már 206 (országosan 179). A népesség öregedése lokális és országos szinten is a munkaerő-piaci szempontból aktív csoportok arányának csökkenését okozza, ami hosszú távon a társadalmi és gazdasági következmények és hatások kezelését kívánja meg a döntéshozóktól.

12. ábra: Öregségi mutató (száz 0-14 évesre jutó 60-x éves, 2009-2018)

Forrás: TeIR

- **A lakosság nemzetiségi összetétele**

A lakosság nemzetiségi összetételének bemutatására csak a korábbi ITS készítésekor is meglévő KSH népszámlálási adatok állnak rendelkezésre. Ennek megfelelően jelen fejezet a 2022-ben tervezett népszámlálást követően frissítésre kerül.

Szeged lakossága a 20 évvel ezelőtti 2001-es népszámlálás adatai alapján többségében magyar, a városban azonban számos nemzetiség élt: cigány (5-6000 fő), német (1500-2000 fő), szlovák (510-520 fő), román (500-510 fő), szerb (500-510 fő), lengyel (45-50 fő), görög (25-30 fő), ukrán (25-30 fő), örmény (25-30 fő).

A 2011-es népszámlálás szegedi vonatkozású adatait az alábbi táblázatban rögzítettük. A táblázat csak a jelentősebb számban jelenlévő nemzetiségekhez tartozók számát tartalmazza.

6. táblázat: A népesség nemzetiség szerint, 2011

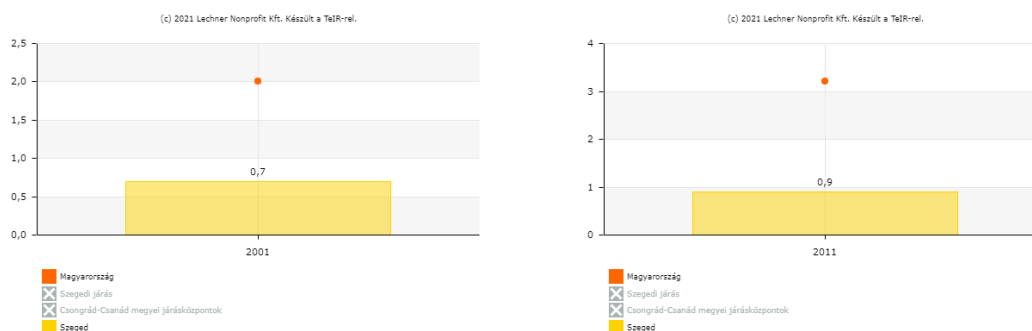
Terület	magyar	cigány (romani, beás)	német	román	szerb	hazai nemzetiségek együtt	egyéb	Összesen	Népesség
Szeged	140.914	1.565	1.516	588	1.408	6.162	2.633	150.257	168.048

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

A település 2011 októberében regisztrált 168.048 fős lakónépességéből 150.257 fő adta meg nemzetiségi identitását, tehát mintegy 18 ezer fő esetében nincs információnk erről a tényezőről. A táblázat adatai alapján a város népességének többsége magyar, csökkent a magukat romának (cigánynak) vallók száma, míg a németek, románok száma hasonlóan alakult, mint 2001-ben.

Szeged lakónépessége a 2022. évi népszámlálási adatok alapján 158 797 fő volt, ami a 2011-es adatokhoz viszonyítva 5,5%-os csökkenést jelent. A népszámlálás során magyar nemzetiségűnek 138 413 fő vallotta magát, szerb nemzetiségűnek 999 fő, romának 956 fő, német nemzetiségűnek pedig 721 fő. Román nemzetiségűnek 276-an vallották magukat, míg 22 938 fő nem válaszolt erre a kérdésre.

13. ábra: A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozók aránya (%), 2001, 2011)

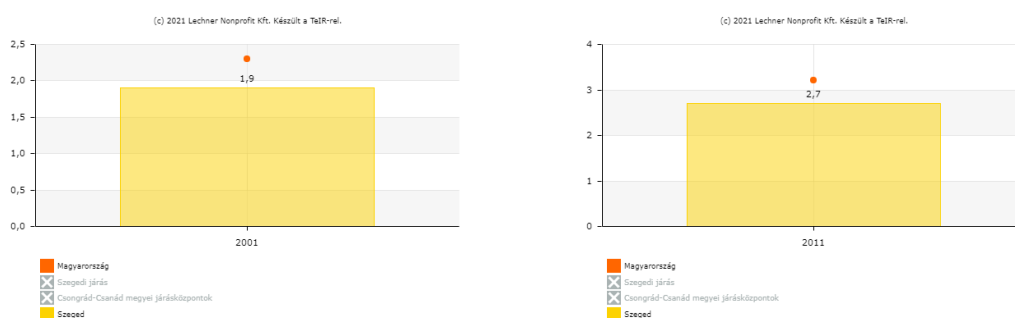

Forrás: TeIR

A városban jelenlévő szerbek száma emelkedett, 2011-ben az egyik legerősebb nemzetiségként 1.408-an élnek Szegeden. További – a táblázatban nem szereplő – itt élő hazai nemzetiségek: szlovák (350 fő), horvát (247 fő), lengyel (128 fő), görög (89 fő), ukrán (88 fő), bolgár (78 fő), örmény (76 fő), ruszin (19 fő), szlovén (10 fő). A hazai nemzetiségek együttesen 6.162 főt tesznek ki, ez a település lakosságának 3,66%-a. Emellett egyéb nemzetiségek is jelen vannak (például arab, kínai, orosz, stb.), együttes számuk 2.633 fő (1,5%).

A 2022. évi népszámlálási adatok alapján Szegeden a korábban említetteken túl a következő hazai nemzeti kisebbségek vannak jelen: ukrán (96 fő), szlovén (15 fő), szlovák (206 fő), ruszin (27 fő), örmény (65 fő), lengyel (95 fő), horvát (193 fő). Látható, hogy a 2011-es adatokhoz viszonyítva – az ukrán kivételével – minden nemzetiség létszáma csökkent a városban.

14. ábra: Hazai nemzeti kisebbséghez tartozó aránya (romák nélkül) (%), 2001, 2011)

Forrás: TeIR

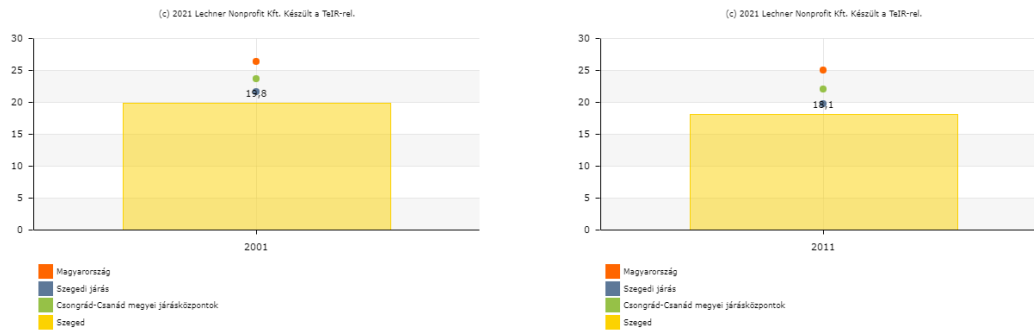
Az országos adatokhoz képest mindkét korábbi népszámláláskor alacsony volt Szegeden a hazai nemzetiségi és etnikai kisebbségekhez tartozó lakosok aránya.

- **A lakosság képzettsége**

A lakosság képzettségi szintjével kapcsolatban jelenleg a korábbi ITS készítésekor is felhasznált 2001-es és 2011-es népszámlálás adatai állnak rendelkezésre.

Az alábbi ábrák a 7 éves és idősebb korosztály esetében mutatják meg a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők arányát a népességben. A legalacsonyabb iskolai végzettségi kategóriába tartozók aránya javult, azaz csökkent a két népszámlálás között és a városi értékek jóval kedvezőbbek az országos és egyéb releváns területi értékeknél.

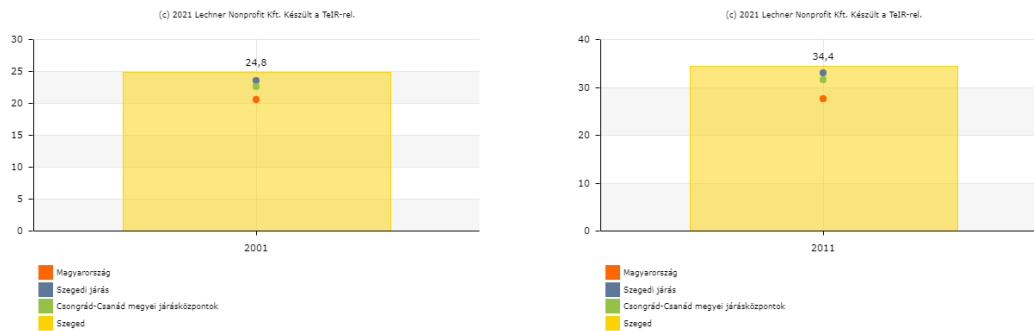
15. ábra: Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (% ,2001, 2011)

Forrás: TeIR

Nőtt az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya országosan és városi szinten is. Itt szintén elmondható, hogy a városi értékek kedvezőbbek az országosan rögzített arányoknál.

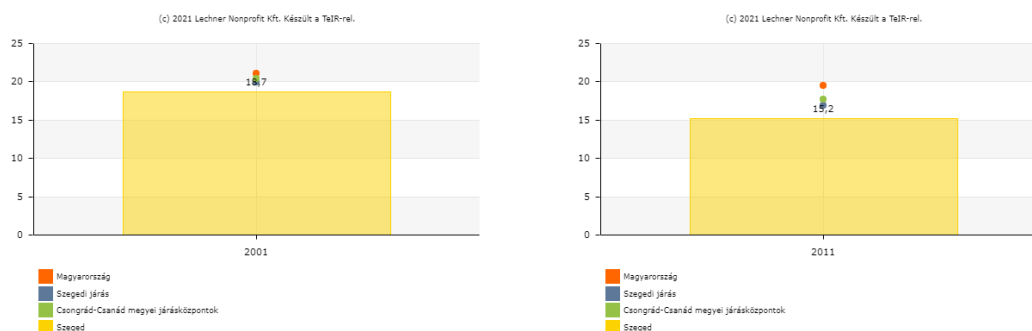
16. ábra: Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% ,2001, 2011)

Forrás: TeIR

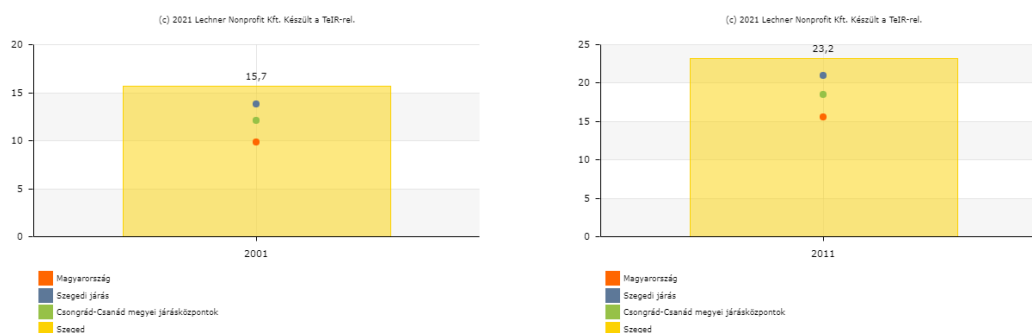
Visszább szorult az érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya országosan és városi szinten is, a városi adatok szerényebbek az országosnál. A szakmával rendelkező középfokú végzettségűek számának csökkenése hosszú távon szakemberhiány és hiányszakmák kialakulásához vezethet.

17. ábra: Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011)

Forrás: TeIR

18. ábra: Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (% , 2001, 2011)

Forrás: TeIR

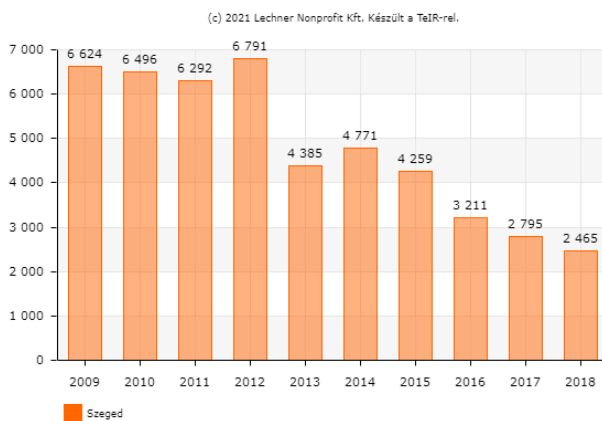
Az egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkezők aránya az egyetemváros Szegeden jelentősen meghaladja az országos értékeket (2011: Magyarország: 15,5%, Szeged: 23,2%). A két népszámlálás közötti időszakban a növekedés mértéke 7,5 százalékpont volt a város esetében, melynek köszönhetően Szeged az ország további egyetemi központjaiként számon tartott Debrecennél (22,2%), Miskolcnál (19,3%) és Pécsnél (21,2%) is kedvezőbb adatokkal rendelkezett 2011-ben.

A 2022-es népszámlálás során Szegeden 149 972 fő választott a képzettségre vonatkozó kérdésre. Ez alapján általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb végzettséggel a válaszadók 7,67%-a rendelkezik (országos érték: 9,85%), általános iskola 8. évfolyamot 13,47% végzett (országos érték: 19,95%), középfokú iskolát érettségi nélkül, szakmai oklevéllel 14,29% végzett (országos érték: 19,37%), érettségivel 34,9% rendelkezik (országos érték: 30,34%), egyetem, főiskola stb. oklevéllel 29,67% rendelkezik (országos érték: 20,49%). Látható tehát, hogy Szegeden az országos értékeknél kedvezőbbek a mutatók a magasabb végzettségi kategóriákban.

- **Foglalkoztatottság**

A korábbi ITS kiemelte, hogy a 2008-2009-ben kezdődött gazdasági válság és visszaesés következtében Magyarországon is jelentős nőtt a munkanélküliség. Az elhúzódó válság következtében megnövekedett a nyilvántartott álláskeresők száma és – amint ezt az alábbi ábra is rögzíti – csak 2012 után történt pozitív fordulat. Az adatok alapján elmondható, hogy a foglalkoztatási adatok ezt követően jelentősen javultak.

19. ábra: Nyilvántartott álláskeresők (regisztrált munkanélküliek) száma (fő, 2009-2018)

Forrás: TeIR

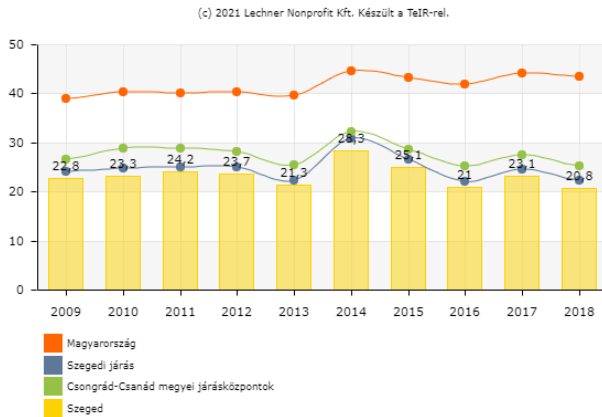
7. táblázat: Nyilvántartott álláskeresők nemek szerint (% , 2009-2018)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nyilvántartott álláskeresők aránya, férfi (%)	53,1%	51,0%	51,2%	51,7%	49,0%	51,1%	46,6%	47,1%	46,8%	48,5%	47,2%
Nyilvántartott álláskeresők aránya, nő (%)	46,9%	49,0%	48,8%	48,3%	51,0%	48,9%	53,4%	52,9%	53,2%	51,5%	52,8%
Összesen	100,0%	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Forrás: KSH-TSTAR

A nyilvántartott álláskeresők nemek közötti megoszlása azt mutatja, hogy a nők aránya 2015 óta folyamatosan magasabb az álláskeresők között, ami a nők sérülékenyebb munkaerő-piaci helyzetére hívja fel a figyelmet.

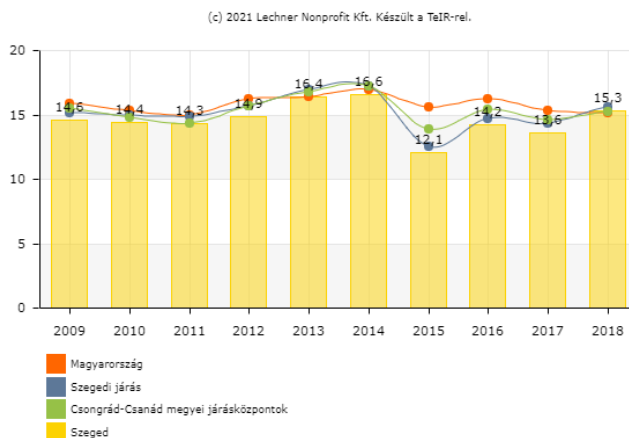
20. ábra: Legfeljebb 8 általános iskolát végzett regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018)

Forrás: TeIR

Foglalkoztatási szempontból ugyancsak érzékeny társadalmi csoportként azonosíthatóak az alacsonyabb végzettségű (legfeljebb 8 általános iskolát végzett) munkavállalók. A fenti ábra alapján látható, hogy a munkanélkülieken belüli arányuk Szeged esetében, az elmúlt évek során 21-24% között mozgott, 2014-ben viszonylag magasabb volt, meghaladta a 28%-ot. 2016 és 2018 között azonban a mutató alacsonyabb értékeket vett fel. Kiemelendő, hogy a szegedi adatok kedvezőbbek az országosan mért értékeknél (pl. 2018: Magyarország: 43,5%, Szeged: 20,8%). A kedvezőbb adatot az is alátámasztja, hogy Szeged esetében jóval alacsonyabb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúakon belül, mint országosan (2017: Magyarország: 29,7%, Szeged: 19,4%).

21. ábra: 25 év alatti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018)

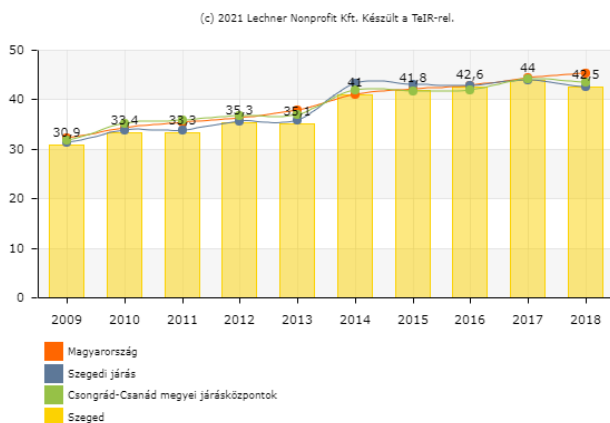
Forrás: TeIR

Fontos figyelni a munkanélküliségi adatok alakulása kapcsán a pályakezdő és fiatal (25 év alatti) munkanélküliek arányának alakulását, valamint a 45 év feletti munkavállalók megjelenését a munkanélküliek között. Előző csoportba tartozók a munkatapasztalat hiánya,

míg utóbbiak – bizonyos esetekben – az elavult, kevésbé modern és „eladható” tudás miatt kerülhetnek kiszolgáltatott helyzetbe.

A 25 év alatti munkanélküliek aránya 2009-2014 között 14,3 és 16,6% között mozgott, 2014-ben volt a legmagasabb. Arányuk a 2015-ös év 12,1%-a után ismét növekedni kezdett, 2018-ban pedig ismét 15% fölé emelkedett.

22. ábra: 45 év feletti regisztrált munkanélküliek aránya (az összes munkanélküli százalékában, 2009-2018)

Forrás: TeIR

A 45 év felettek aránya a munkanélkülieken belül – a vizsgált időszakon belül – 2009 óta folyamatosan emelkedik, kivéve 2018-at, amikor a korábbi évhez képest kedvezőbb értéket mértek. Összességében azonban az látszik, hogy ez a csoport egyre inkább ki van téve annak a veszélynek, hogy elveszítheti munkáját.

A 2014-2020-as fejlesztési időszakban Szeged MJV Önkormányzata konzorciumi partnereivel közösen bonyolított le a foglalkoztatási paktumhoz kapcsolódó programját. A TOP-6.8.2-15-SG1-2016-00001, valamint a TOP-6.8.2-16-SG1-2018-00001 jelű projektek keretében 1 377 fő bevonása történt meg,

Szegeden a helyi identitás megőrzéséhez kulcsfontosságú alapot jelentenek a helyi kulturális, gasztronómia értékek, a szellemi-, természeti és építészeti örökség, valamint a helyi emlékezetet meghatározó kiemelt történelmi események. Az 1879-es árvíz, és ennek nyomán az újra tervezett városszövet a mai napig meghatározza a szegediek mindennapjait. Az ugyancsak a folyóhoz kapcsolódó helyi értékek, mint gasztronómiai szempontból a tiszai halászlé, vagy természeti aspektusból a tiszavirágzás, a helyi identitás alapelemei, melyek megőrzését kulturális események (pl. Tiszai halászléfőző fesztivál) is támogatják. A Szegeden működő kulturális intézmények, mint a Szegedi Nemzeti Színház, a Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár, a Szent-Györgyi Albert Agóra aktív szerepet játszanak a helyi közösségek építésében, a kulturális értékek átadásában. A város kiemelkedő tárgyi, írásos és egyéb emlékeinek védelméről, illetve a nemzeti és az egyetemes kultúra elemeinek megőrzéséről,

tudományos feldolgozásáról a nemrég teljes körű felújításon átesett Móra Ferenc Múzeum gondoskodik. A helyi identitás építésében markáns szerepet játszanak az olyan nemzetközileg is elismert, jelentős mértékben Szegedhez kötődő tudósok, mint Szent-Györgyi Albert vagy Karikó Katalin.

A jövő kiemelt feladata a helyi közösségi szerveződések felkarolása, a helyi, akár településrészi (tápi, dorozsmai, szőregi) identitás továbbépítése, a helyi közösségi együttműködések támogatása.

2.1.7 A település humán infrastruktúrája

- **Civil szervezetek Szegeden**

A civil szervezetek száma a KSH adatai alapján az elmúlt egy évtizedben jelentősen csökkent. Ennek mértéke országosan 7,7%, az ország nagyobb városaiban azonban többnyire ennél jelentősebb: Miskolc esetében 15,6%-os, Debrecenben 12,6%-os, Szegeden azonban kedvezőbb, 7,3%-os.

8. táblázat: Civil szervezetek (db, 2010-2019)

Időszak	Civil szervezetek száma (db)			
	Magyarország	Miskolc	Debrecen	Szeged
2010. év	56.956	1.091	1.328	1.194
2011. év	57.394	1.077	1.331	1.205
2012. év	57.214	1.093	1.356	1.195
2013. év	56.570	1.073	1.320	1.189
2014. év	55.870	1.029	1.288	1.181
2015. év	54.401	944	1.227	1.143
2016. év	54.015	903	1.205	1.086
2017. év	53.613	891	1.160	1.103
2018. év	53.758	939	1.178	1.136
2019. év	53.137	931	1.173	1.119

Forrás: KSH T-Star

Szeged Megyei Jogú Város honlapján szerepelteti a város szempontjából jelentősebb civil szervezeteket, melyek között 41 alapítvány és 74 egyesület szerepel. A honlap bemutatja a szervezetek tevékenységét és megadja elérhetőségeiket is https://www.szegedvaros.hu/aranyoldal_kategoriak/civil-szervezetek/.

Az alábbi fejezet három alfejezete a Szeged Megyei Jogú Város területén működő humán közszolgáltatásokat mutatja be, érintve az oktatás, egészségügyi ellátás és szociális szolgáltatások területét. A fejezet alapvető célja az önkormányzat hatáskörébe tartozó humán szolgáltatások áttekintése, de érinti az egyéb tulajdonban, vagy kezelésben lévő szakterületeket is.

- **Oktatásügy**

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS részletesen bemutatta azt a jogszabályi és intézményi változást, melynek következtében az oktatási intézmények tulajdonosi szerkezete nem változott, azok maradtak önkormányzati tulajdonban, azonban azok vagyongazdálkodója a fenntartó lett. A dokumentum felhívta a figyelmet arra, hogy a változás, melynek eredményeként az oktatási intézményrendszer nagy része centralizált irányítás alá került, a város intézményrendszerre gyakorolt hatásának jelentős gyengülését okozta.

A 2011-es köznevelési törvény a köznevelés-irányítás, az iskolafenntartás és a tartalmi szabályozás nagyfokú centralizáltságát eredményezte. A központosítás indoklásaként az állt, hogy a 3200 települési önkormányzat irányítása alatt túlzottan elaprózódott az oktatás irányítása, ezért a jogszabályok 2013-ban, az óvodáztatás utáni alap- és középfokú oktatás megszervezését és fenntartását, majd 2016-tól működtetését is áthelyezték a települési önkormányzatoktól egy központi intézményfenntartó intézményhez (Klebelsberg Intézményfenntartó Központ), illetve az irányítása alatt működő tankerületekhez. Az intézményfenntartás a 60 járási szintű központ feladata lett. A központi szerv, a Klebelsberg Központ (KK) a tankerületek középírányító feladatait, támogató koordinációját végzi.

Az átalakítást követően az óvodák fenntartása a helyi önkormányzatok feladata maradt. Mindamelllett köznevelési intézményeket – az állami szervek mellett – egyházak, gazdálkodó szervezetek, alapítványok, egyesületek, nemzetiségi önkormányzatok, magánszemélyek is alapíthatnak. A köznevelésben a részvétel 3 és 16 év között kötelező.

Amint a korábbi ITS kiemeli, a változások eredményeképpen a város, a helyi közösség elveszítette közvetlen kapcsolatát az intézményekkel, a rendszer irányítása egy távoli központba került, mely kevésbé érzékeny a helyi igényekre, elvárásokra.

Óvodai ellátás

Szegeden az óvodai ellátást a Szeged MJV Önkormányzata Óvodák Igazgatósága koordinálja. Az intézmény 2020-2021-es nevelési évre vonatkozó „Munkaterve” szerint az Igazgatóság irányítása alá 45 tagóvoda tartozik. Az intézmény alapító okirat szerint engedélyezett maximális férőhely kapacitása 4.384 fő, 2020. szeptemberben a tényleges létszám 3.965 fő volt. Az intézmény engedélyezett és ténylegesen működő csoportszáma 181, egy csoportba átlagosan 21,9 gyermek tartozik. Az intézményhez 387 óvodapedagógusi álláshely tartozik, mely szám tartalmazza az igazgató, helyettesek, fejlesztő referensek, pszichológusok, fejlesztő- és gyógypedagógusok számát is. Az óvodapedagógusok munkáját, 277 nevelőmunkát közvetlenül

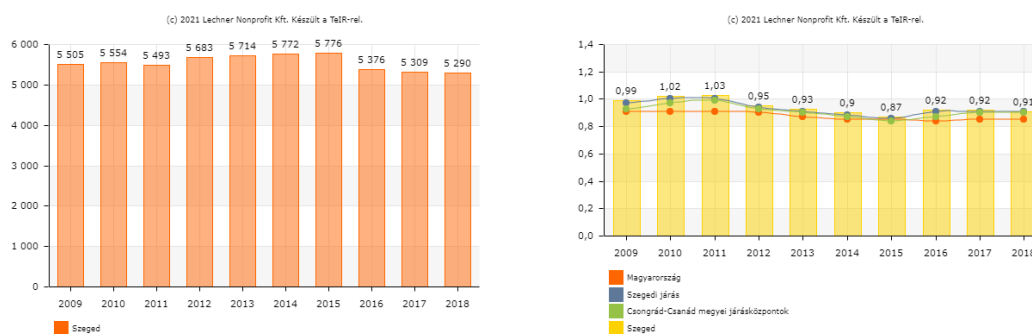
segítő szakember támogatja (dajkák, pedagógiai és gyógypedagógiai asszisztensek, óvodatitkárok, rendszergazda).

Az intézmény infrastrukturális környezete az intézmény Pedagógiai Programja és alaptevékenysége alapján megfelelően került kialakításra.

Az elmúlt EU-s támogatási időszak során az intézmény 13 tagóvodája újulhatott meg a TOP (TOP 6.2.1-15) támogatásainak segítségével. A modernizálás alapvetően az épületek szigetelését, nyílászárók cseréjét és fűtésrendszerek korszerűsítését foglalta magába. A felújítások nagy része lezárult, négy beruházás folyamatban van, kettő tagóvoda esetében pedig a kivitelezés a 2022-es évre ütemezett.

Az alábbi ábrák 2009-2018 között mutatják be az összes szegedi óvodai férőhelyek szám alakulását, valamint a férőhely kapacitás kihasználtságát. Amint látható, a 2015 évi 5.776 fős legmagasabb férőhely számot követően az intézmények férőhelyszáma kis mértékben csökkent, miközben a kihasználtság folyamatosan 90% fölött maradt, ami magasabb kihasználtságot jelez az országos átlagnál.

23. ábra: Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db, 2009-2018) és Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő, 2009-2018)

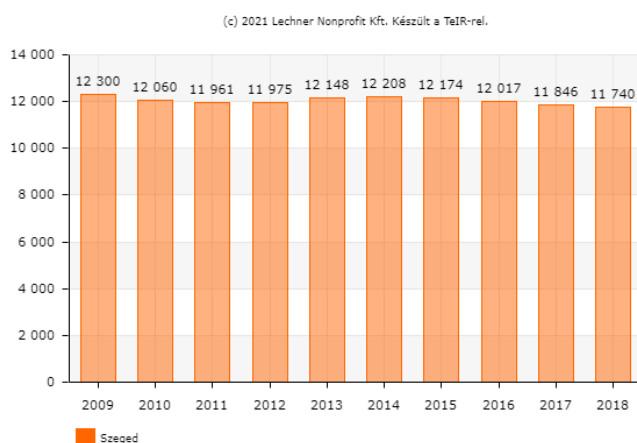
Forrás: TeIR

Klebelsberg Központ Szegedi Tankerületi Központja

Szegeden a Klebelsberg Központ Szegedi Tankerületi Központja látja el az általános iskolai és gimnáziumi oktatás irányítását. A tankerülethez Szegeden 27 intézmény tartozik, beleértve a Csongrád-Csanád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat, Szeged és Térsége Bárczi Gusztáv Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézményét, valamint a Szegedi Városi Kollégiumot.

Szegeden az általános iskolai tanulók száma 2009 óta kisebb mértékben csökkent. A legmagasabb számban 2014-ben jártak tanulók az intézményekbe a vizsgált időszakon belül, ezt követően egy lassú csökkenés tapasztalható, annak ellenére, hogy a más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban emelkedik Szegeden, 2018-ban 9,7 % volt a 2015-ös 9%-hoz képest.

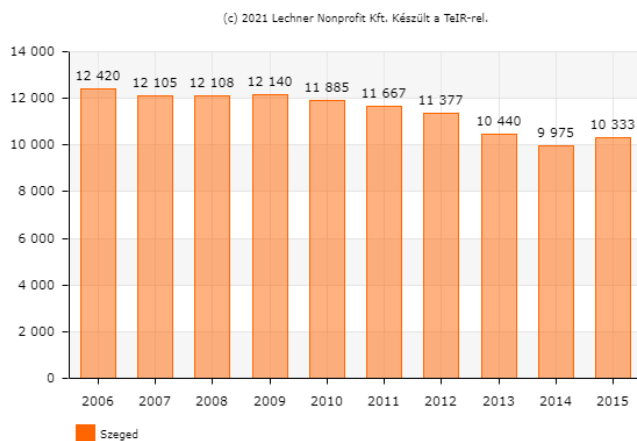
24. ábra: Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő, 2009-2018)

Forrás: TeIR

A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (szakközépiskola és gimnázium együttesen) 2006 és 2014 között 12.420 főről (ez 2001 óta is a legmagasabb szám volt) 9.975 főre csökkent, majd 2015-ben ismét 10 ezer fő fölé emelkedett. A gimnáziumi tanulók száma, amely 2001 és 2011 között 4.500-4.900 fő között mozgott, hasonló szinten maradt, az elmúlt években ismét emelkedni kezdett (2019: 4.609 fő).

25. ábra: Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolc évfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt) (fő, 2006-2015)

Forrás: TeIR

Tovább csökkent ugyanakkor a szakközépiskolai (2016-tól szakgimnáziumi) tanulók száma. Míg 2011-ben még 7.154 fő, 2015-ben már csak 6.001 fő járt ebbe az intézmény típusba, számuk a szakgimnáziumok bevezetését követően tovább csökkent: az itt tanuló diákok száma 2019-ben, Szegeden 5.471 fő volt. A szakképesítéssel rendelkező középfokú végzettségűek számának csökkenése hosszabb távon szakemberhiányt eredményezhet.

Gimnáziumokban és szakgimnáziumokban összesen 10.080 fő tanult Szegeden 2019-ben, ez kismértékű csökkenést mutat a 2015-ben rögzített 10.333 főhöz képest. A más településről bejáró középiskolai tanulók aránya Szegeden 2007 és 2015 között mindig 30 % fölött volt,

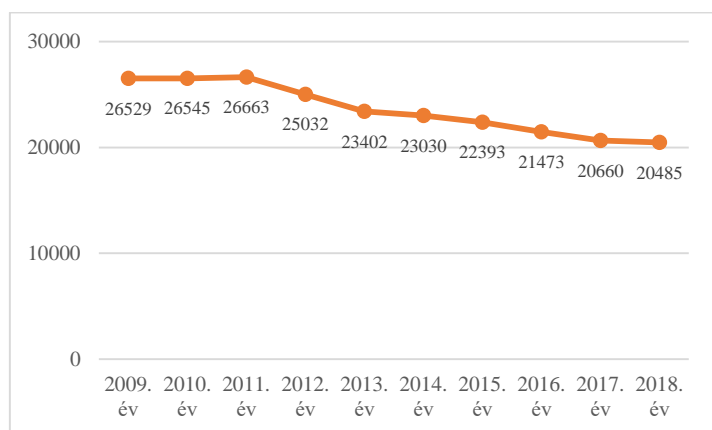
2015-ben (az utolsó TeIR-ben rögzített adat szerint) 32,3 % volt, ami továbbra is megerősíti a szegedi középiskolák vonzerejét.

Az elmúlt időszakban a szakképzési rendszer többször is átalakult. A 2016/2017-es tanévtől a képzési szerkezet és a tartalomszabályozás jelentősen megváltozott. Bevezették a 4+1 éves képzést folytató szakgimnáziumot és a 3+2 éves képzést folytató szakközépiskolát. Az 5 éves szakgimnáziumi programok érettségivel és szakképesítéssel zárulnak. A szakközépiskolában a 3 éves szakképző évfolyam után a tanuló dönthet, hogy szakképzettsége beszámításával további 2 éves képzésben érettségit szerez-e. A duális szakképzés és a gyakorlati képzés megerősítése érdekében, valamint a gazdaság igényeit figyelembe véve fogadta el az országgyűlés a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvényt. A 2020. szeptember 1-jétől a szakképzésbe belépő tanulók már az új jogi szabályozás alapján kezdték meg tanulmányaikat a technikumokban és szakképző iskolákban.

Szintén ettől az időponttól az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) helyett a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 1. mellékletében található szakmajegyzék tartalmazza a kizárólag szakképző intézményben szakmai oktatás keretében elsajátítható szakmákat.

Szeged felsőoktatási, kutatási központként regionális, országos és nemzetközi együttműködési hálózatok tagja. A Szegedi Tudományegyetem – a 2000-ben lezajlott integrációt követően – 12 karral működik. 2021. augusztus 1-je óta a Szegedi Tudományegyetem közfeladatot ellátó, közérdekű vagyonkezelő alapítvány által fenntartott felsőoktatási intézmény. Az alábbi ábra a felsőoktatásban résztvevő hallgatók számának alakulását mutatja be.

26. ábra: Felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma (képzési hely szerint) (fő, 2009-2018)

Forrás: KSH-TSTAR

2009 és 2018 között viszonylag jelentős mértékben csökkent a felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma. Míg a korábbi ITS 2001 és 2005 között jelentős emelkedést rögzített (2001: 25.937 fő, 2005: 29.688 fő), majd 2006-tól 2009-ig csökkenést, úgy tűnt, hogy a hallgatók száma – amint a fenti ábra is mutatja – 2010-től ismét emelkedni kezdett. Az emelkedés azonban megállt és elmondható, hogy 2018-ban 21 %-kal kevesebb hallgatója van a szegedi felsőoktatási intézményeknek, mint 2001-ben.

- **Szociális szolgáltatások**

Szegeden a bölcsődei szolgáltatást Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Bölcsődéi és Gyermekjóléti Központja látja el. Az intézményhez 15+1 feladatellátási hely tartozik 986 férőhellyel. 2017. január 1-étől a Család és Gyermekjóléti Központ a bölcsődék fenntartása alá került, 30 fő szakmai létszámmal. Az intézmény engedélyezett alkalmazotti létszáma 367 fő, ebből szakmai létszám 322 fő, egyéb (nem szakmai) létszám 45 fő.

Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény

Szegeden a **szociális alapszolgáltatásokat** a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény biztosítja. Az intézmény az alábbi szolgáltatások ellátásában vállal kiemelt szerepet a városban:

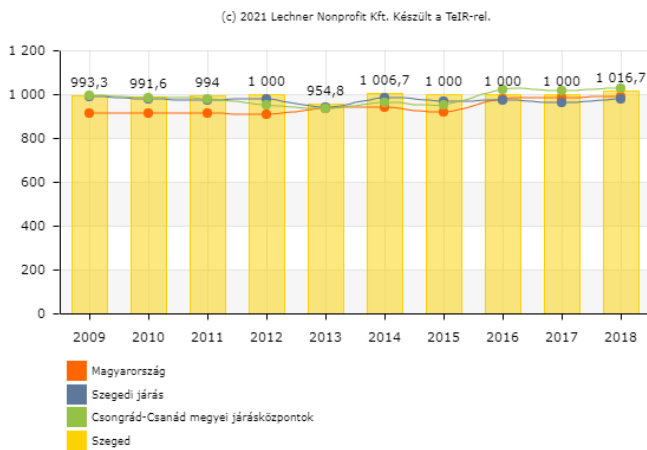
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Nappali ellátás időskorúak részére
- Nappali ellátás fogyatékkal élők részére
- Családsegítés

Ugyancsak az intézmény biztosítja Szegeden a **gyermekjóléti alap- és szakosított ellátásokat** az alábbiak szerint:

- Gyermekjóléti szolgáltatás
- Gyermek napközbeni ellátása (bölcsődei szolgáltatás Szatymaz és Domaszék településeken)
- Gyermek átmeneti gondozása (Gyermek és családok átmeneti otthona)
- Védőnői ellátás

Az idősek nappali intézményeinek kihasználtsága – a TeIR adatainak tanúsága szerint – a vizsgált időszakban folyamatosan 100% körüli volt.

27. ábra: Idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága (ezrelék, 2009-2018)

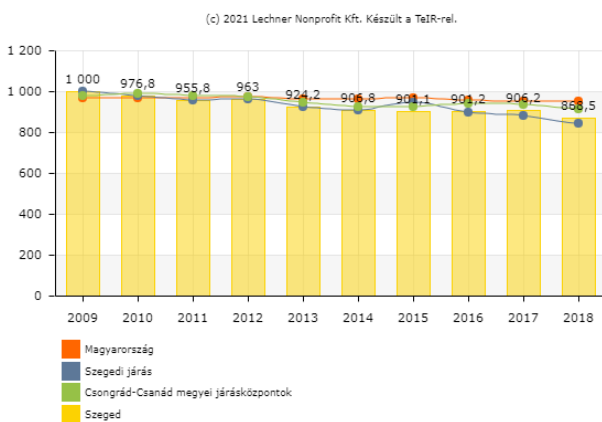
- Forrás: TeIR

A fentiek mellett a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény feladata a **Hajléktalan Ellátó Hálózat** működtetése, mely népkonyhát, nappali melegedőt és átmeneti szállót is magába foglal. A hajléktalan ellátás a kistérségben csak Szegeden működik.

A **Tartós Bentlakást Nyújtó Idősek Otthona** Szegeden 3 feladatellátási helyen nyújt szolgáltatást a rászoruló idősek számára. Ezek között hagyományos és emelt szintű elhelyezést biztosító egység is található.

A szegedi tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (lásd az alábbi ábrát) 2009-2018 között némileg csökkent, azonban továbbra is 90% körüli maradt.

28. ábra: Önkormányzati kezelésben lévő tartós bentlakásos és átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények kapacitás kihasználtsága (ezrelék, 2009-2018)

Forrás: TeIR (További információk: <http://www.szkt-t-eszi-szeged.hu/>)

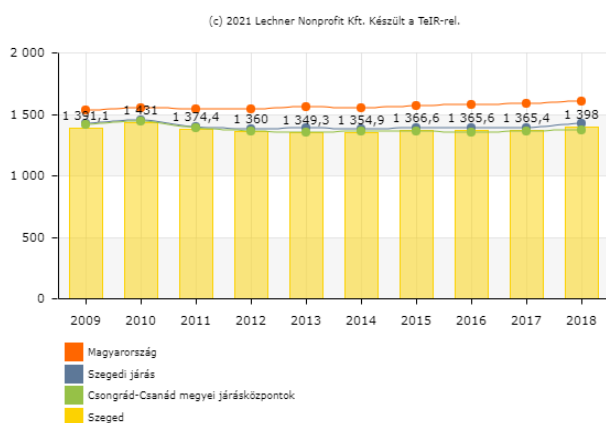
- **Egészségügyi szolgáltatások**

A városban a kötelező egészségügyi feladatok biztosítottak.

A területi ellátási kötelezettséggel bíró 65 házi orvos, 29 házi gyermekorvos és 34 fogorvos mellett Szegeden a házi és gyermekorvosi körzetet is magába foglaló két vegyes körzet működik. 2018. január 1-jétől a Tápai rét lakónépességének legmegfelelőbb háziorvosi, házi gyermekorvosi, valamint védőnői alapellátási feladatainak ellátására Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és Maroslele Község Önkormányzata közös körzetet hozott létre. A fenti típusú körzetek együttesen a város teljes területét lefedik.

Az egy házi orvosra, illetve házi gyermekorvosra jutó lakosok számát áttekintve megállapítható, hogy annak értéke 2009-2018 között alig változott, ugyanakkor a körzetekhez tartozó lakosok száma kevesebb, mint az országos átlag (2018: Magyarország: 1.606 fő, Szeged: 1.398 fő).

29. ábra: Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő, 2009-2018)

Forrás: TeIR

Az egészségügyi alapellátás tekintetében az országos tendenciához hasonlóan Szegeden is jelentkezik a szakemberhiány, valamint tendencia a háziorvosi kör elöregedése. A nyugdíjba vonuló házi orvosok praxisának betöltése elsősorban a gyermekorvosi körzetek esetén ütközött nehézségekbe a városban, de tartósan betöltetlen körzet Szegeden nincs.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2014-2020-as Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése – TOP-6.6.1-15) keretében az önkormányzati tulajdonban lévő Szeged, Budapesti krt. 23. szám alatti (6 fő házi orvost, 1 fő házi gyermekorvost, valamint 6 fő védőnőt érintő), továbbá a Szeged, Korondi utca 5. szám alatti (3 fő házi orvost, 3 fő házi gyermekorvost, 1 fő fogorvost, valamint 7 fő védőnőt érintő) rendelőépület felújítását végezte el, melyek 2017-ben átadásra kerültek.

A kiskundorozsmai városrészben 4 fő házi orvost, 2 fő házi gyermekorvost, 2 fő fogorvost, valamint 4 fő védőnőt érintő rendelőkhöz praktizáló egészségügyi szakemberek új telephelyű rendelőkomplexumba kerültek áthelyezésre 2018 júniusában. A fejlesztés 218 millió forint uniós támogatásból és 69 millió forint önkormányzati forrásból készült el.

Szegedi Tudományegyetem közalkalmazottjaként dolgozó 2 fő védőnő a Szeged, Honfoglalás utca 30. szám alatti telephelyről a Szeged, Honfoglalás utca 73. szám alatti telephelyre kerültek elhelyezésre 2019-ben, itt ugyanis uniós támogatás segítségével, 35 millió forintból alakította át az önkormányzat az egykori tűzoltószertárt védőnői szolgálattá.

A Szeged, Tapolcsányi u. 2. szám alatti rendelőépület felújítására 2019-ben került sor, így 1 fő háziorvos és 1 fő házi gyermekorvos színvonalas környezetben biztosíthatja az ellátást. A beruházás összértéke meghaladta a 20 millió forintot, melyet teljes egészében az önkormányzat finanszírozott: megújult a fűtési rendszer, illetve az elektromos, valamint a víz- és csatornahálózat is korszerűbb lett, továbbá új homlokzatot kapott az épület, és a belső burkolatot is kicserélték, épp úgy, mint a homlokzati nyílászárókat.

A Szeged, Gáspár Zoltán u. 7/C. szám alatti újonnan kialakított rendelőben 2020. június 15-től kezdhetette meg működését 4 háziorvos, 2 gyermekorvos, 4 fogorvos, illetve 6 védőnő. A beruházáshoz a TOP-6.6.1-16. kódszámú pályázati alapról nyert az önkormányzat 300 millió forint vissza nem térítendő uniós támogatást. Ezt 259 millió forint önrésszel egészítette ki a város.

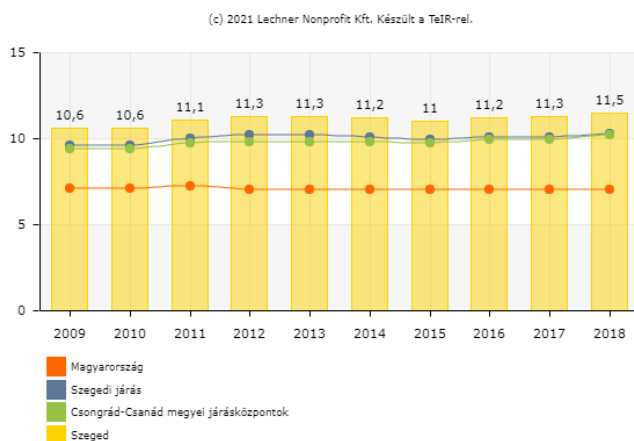
A rendelők felújításával, építésével új orvosi eszközök beszerzésére is sor kerül, így közvetetten az önkormányzat vonzóbbá teheti a fiatal orvosoknak a háziorvosi és a házi gyermekorvosi pályát.

A védőnői feladatokat, az Anyatejgyűjtő Állomás működtetését, a fogászati ügyeleti, gyermekfogászati, az iskola-egészségügyi, valamint a járóbeteg, fekvőbeteg szakellátást a Szegedi Tudományegyetem látja el.

Egyes egészségügyi szakellátási feladatokat a Szegedi Sport és Fürdők Kft., valamint a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény Dr. Farkasinszky Terézia Ifjúsági Drogcentrum is biztosít.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása között, 2009. február 16-án létrejött feladat-ellátási szerződés alapján a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása a háziorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátást Szeged teljes közigazgatási területén ellátja, melyet az Országos Mentőszolgálat közreműködésével biztosít. Jelenleg a gyermekorvosi ügyeleti ellátást – a népegészségügyi hatóság kijelölése alapján – a koronavírus miatti veszélyhelyzetre figyelemmel, a Szegedi Tudományegyetem biztosítja.

30. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma (db, 2009-2018)

Forrás: TeIR

Szeged városában az egy lakosra jutó működő kórházi ágyak száma – amint a fenti ábrán is láthatjuk – jelentősen meghaladja a járási és magyarországi átlagos értékeket. A kórházi ágyak száma 2015 és 2018 között kis mértékben emelkedett.

Szeged MJV közgyűlése 449/2017. (XI. 10.) Kgy. sz. határozatával fogadta el „Szeged MJV Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi programja 2. felülvizsgálatát”. A felülvizsgálatot alapvetően a jogszabályi változások tették szükségessé, így például módosult a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.).

Fontos változás volt a települési támogatásokra vonatkozó önkormányzati rendelet módosítása, hiszen a lakhatási támogatásra való jogosultság jövedelemhatára a korábbiakhoz képest növekedett, a korábbi fogyasztási egységre vetített jövedelem határérték helyett egy főre jutóan 71.250,- Ft lett a határérték.

Ezzel együtt az **időközben 2025-ben ismételten felülvizsgált** HEP céljai nem változtak, vagyis Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánta:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregáció mentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (Tankerületi Központtal) és a Szakképzési Centrummal.

A felülvizsgált időszakban a szociális bérlakáshoz jutás rendszere is nagy mértékben megváltozott Szegeden. Magyarországon egyedülálló bérlakás program indult el 2015- ben.

Szeged MJV Közgyűlése az önkormányzat tulajdonában álló önkormányzati lakások bérletéről, a lakbérek mértékéről és a lakbértámogatásról szóló 45/2006. (XII.13.) Kgy. rendelet módosításáról szóló 25/2017. (VI.27.) rendeletével döntött a szociálisan rászorultak átmeneti elhelyezésével, a komfort nélküli komfortfokozatú lakásban történő elhelyezéssel kapcsolatos kérelmek, és a szociális pályázat értékelésének új szempontjairól a korábbi pontrendszer változtatásával. A rendeletmódosítás célja volt, hogy a szociális alapon történő lakásbérbeadások elbírálásánál a pályázók szociális szempontjai kerüljenek előtérbe azáltal, hogy szociális szempontokra (pl. a gyermekek száma, a családi állapot, a tartós betegség, stb.) 70 pont szerezhető, míg jövedelmi viszonyokra maximum 30 pont szerezhető. Változás még, hogy a pályázóknak nem kell konkrét lakás(oka)t megjelölniük. Amennyiben pályázat kerül kiírásra a lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadására, a sikeres pályázók – akár egyedülállók, akár családostok – a szerzett pontjaik alapján készült rangsor szerint szerezhetnek jogosultságot bérlakásra. A rendelet alapján a fogyatékkal élő pályázó részére plusz pont jár. Szociális alapon történő átmeneti elhelyezés kapcsán az egyedülállók státusza várhatóan a közeljövőben rendeződik.

Szeged MJV közgyűlése 125/2020. (VI. 20.) Kgy. sz. határozatával elfogadta a 2018-2023-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot. A módosított dokumentum alapján fontos kiemelni, hogy 2019-ben az önkormányzat a segélyezésre fordítható költségvetési előirányzatot 1 milliárd 50 millió forintra emelte és ezzel együtt két új rendkívüli települési támogatási formát (beiskolázási támogatás és időskorúak támogatása) vezetett be.

A 2018-2023-as időszakra vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Program kiemeli a szociális bérlakás rendelet 2018-ban és 2019-ben eszközölt módosításait is, így a jogszabály segítő intézkedéseket tartalmaz a hátralékkal rendelkező, vagy éppen végrehajtással érintett bérlők vonatkozásában.

Szeged Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája részét képező Antiszegregációs Tervben foglaltaknak megfelelően a roma lakosság társadalomba integrálása, valamint szociális, foglalkoztatási, egészségügyi és oktatási felzárkóztatása továbbra is fontos cél. Az Antiszegregációs Tervben megfogalmazott rövid-, közép és hosszú távú intézkedések során a Cserepes sori szegregátumban évente 2 lakás kiüresítése volt a cél. A szegregátum felszámolásának megvalósulását a Polgármesteri Hivatal Humán Közszolgáltatási Irodája folyamatosan figyelemmel kíséri, melynek érdekében a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnökével és az Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zrt. kijelölt munkatársaival szoros együttműködést alakított ki.

2.1.8 A település gazdasága

Az alábbi táblázat a működő társas vállalkozások számának alakulását foglalja össze városi és megyei összevetésben. Láthatjuk, hogy mind a megyében, mind pedig a megyeszékhelyen hasonló tendenciák érvényesülnek.

9. táblázat: Működő társas vállalkozások száma Szegeden és Csongrád-Csanád megyében létszám kategóriánként (db, 2017-2018)

Foglalkoztatottak létszáma	Szeged		Csongrád-Csanád	
	2017	2018	2017	2018
1-9 fő	14.061	14.963	26.915	28.628
10-19 fő	333	350	645	693
20-49 fő	186	210	381	408
50-249 fő	72	69	140	139
250-499 fő	12	10	16	14
500 fő felett	6	7	12	13

Forrás: KSH T-Star alapján saját szerkesztés

2017-ben Szegeden az 1-9 főt foglalkoztató működő társas vállalkozások 52,24 %-a működött (14 061 db), míg egy évvel később ez az érték 52,26 % volt (14 963 db). Ugyanebben az időszakban mind a 10-19 főt foglalkoztató, mind pedig a 20-49 főt foglalkoztató cégek esetében bővülést tapasztaltunk, az utóbbi kategóriában ráadásul jelentős, Szegeden 12,9 %-os, míg megyei szinten is több mint 7 %-os mértékben. A statisztikai adatok alapján 2017-ben a 20-49 főt foglalkoztató cégek 48,81 %-a működött Szegeden, míg ez az érték 2018-ban már 51,47 % volt.

A vizsgált években mind Szegeden, mind pedig a megyében kismértékben csökkent az 50-249 főt foglalkoztató működő társas vállalkozások száma, és ugyanez volt igaz a 250-499 főt foglalkoztató cégekre is. A megyében működő vállalkozások közül az előbbi kategóriába tartozók 50,41 %-a volt megtalálható Szegeden 2017-ben, míg ez az érték 2018-ban 51,79 % volt. A 250-499 főt foglalkoztató cégek közül 2017-ben a megyei vállalkozások 75 %-a volt megtalálható a megyeszékhelyen, míg 2018-ban ez az érték 71,42% volt. Az 500 főnél többet foglalkoztató működő társas vállalkozások száma 2017 és 2018 között 6 darabról 7 darabra nőtt, így a megyében megtalálható hasonló méretű cégek közül 2017-ben 50 %, 2018-ban pedig 53,84 % volt megtalálható Szegeden.

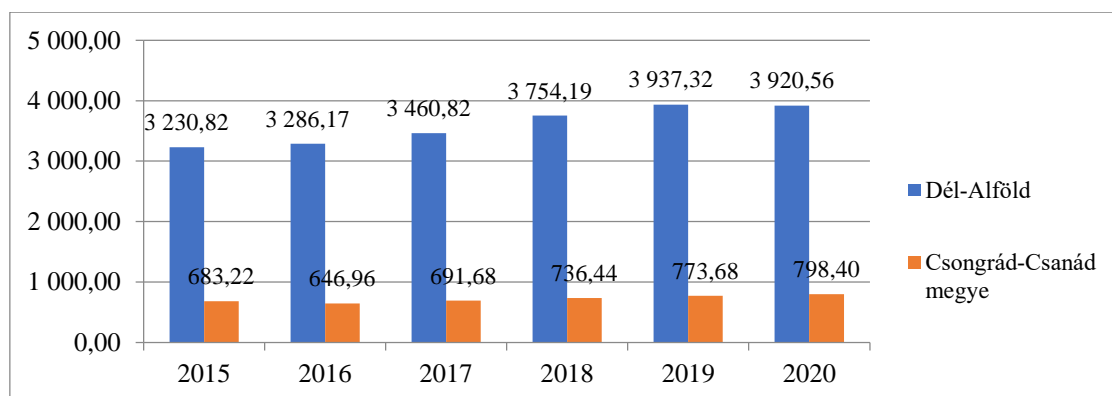
A 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS-t megalapozó elemzés 2008-2010 közötti, működő vállalkozásokra vonatkozó statisztikai adatait – az időközben a TEÁOR besorolásban bekövetkező módszertani változás miatt – nehéz közvetlenül összevetni az alábbiakban bemutatott 2011-2018 közötti adatokkal, bizonyos tendenciák ugyanakkor felrajzolhatók. Módszertani szempontból rögzítendő továbbá, hogy a hosszabb időtávot átfogó elemzés érdekében jelen dokumentumban a működő vállalkozások köre helyett elsősorban a működő társas vállalkozások kerülnek a vizsgálódás fókuszába.

A korábbi adatok elemzéséből is látható volt, hogy 2008 és 2010 között a későbbiekben meghatározó kereskedelem, gépjárműjavítás ágazat, illetve a szakmai, műszaki, tudományos tevékenység nemzetgazdasági ágazatban működött a legtöbb vállalkozás, ám ezek száma jelentősen csökkent ebben az időszakban. Az építőipar és a feldolgozóipar ugyancsak meghatározó ágazatok voltak Szegeden már ebben az időszakban is. Ezek esetében a csökkenő tendencia ugyancsak érvényesült.

2008 és 2010 között is voltak Szegeden olyan szektorok, ahol nőtt a működő vállalkozások száma. Ilyen volt többek között az ingatlanügyek, és az információ, kommunikáció nemzetgazdasági ág mely utóbbi kifejezetten impozáns növekedést mutatott fel. Mint az majd látható lesz, e két ágazatban a társas vállalkozások körében 2011 és 2018 között más tendenciák érvényesülnek majd.

A 2014-2020-as Európai Unió időszejára vonatkozó megalapozó vizsgálat elkészítése óta eltelt években a helyi, megyei gazdaság növekedéséről számolhatunk be a rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján. Az ipari termelés volumene, összhangban a regionális tendenciákkal, folyamatosan bővült az elmúlt években.

31. ábra: Ipari tevékenység termelési értéke forgalmi adó nélkül (Mrd Ft, 2015-2020)

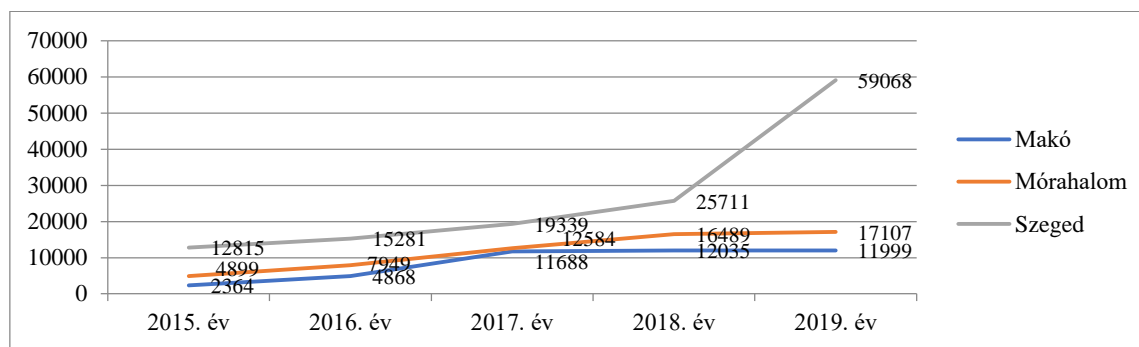

Forrás: KSH T-Star

Az ábrán látható, hogy 2015 és 2020 között jelentősen, 3.231 milliárd forintról 3.920 milliárd forintra nőtt az ipari tevékenység termelési értéke a Dél-alföldi régióban, ami 21,35 %-os növekedést jelent. Ugyanennek a mutatónak megyei viszonylatban 683,22 milliárd forintról 798,4 milliárd forintra nőtt az értéke, ebben az esetben a bővülés 16,85 %.

A 2021. májusában elkészült „Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 Stratégia” című dokumentum az ágazaton belül kijelöl néhány, a fejlesztések fókuszába helyezendő alszektort. Emellett a dokumentum Szegedet és környékét a 11 turisztikai térség egyikeként nevesíti, melyhez ugyanakkor a – releváns egészségturisztikai szegmens mellett – a város szempontjából nehezen értelmezhető ún. „Makovecz kulturális örökséget” rendeli nemzetközi márkaprofilként. Teszi mindezt úgy, hogy – a KSH adatai szerint – Szeged zászlóshajó pozíciója megkérdőjelezhetetlen a térségben, hiszen például az üzleti célú szálláshelyeken itt eltöltött külföldi vendégéjszakák száma 2015 és 2019 között 12 815 darabról 59 068 darabra nőtt, míg ez az adat Makó esetében 2015-ben 2 364 darab, 2019-ben pedig 11 999 darab volt, és az adatok Mórahalmon is a makóihoz álltak közelebb.

32. ábra: Külföldi vendégéjszakák számának alakulása Szegeden és egyéb térségi turisztikai központokban az üzleti célú egyéb szálláshelyeken (2015-2019, db)

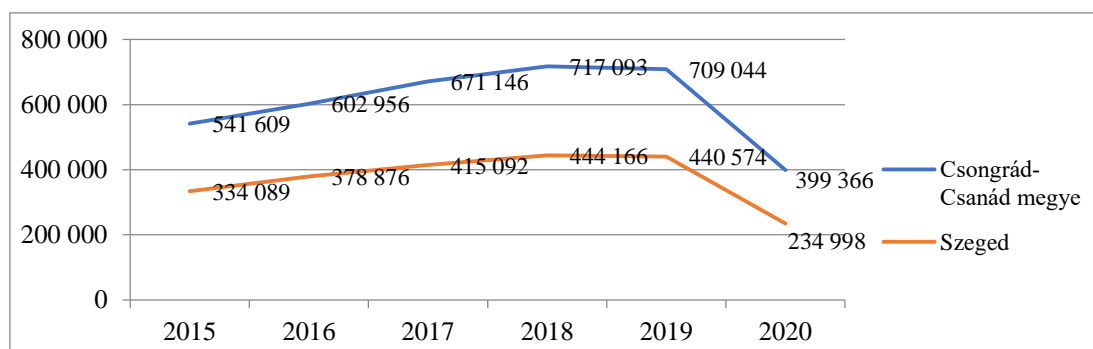

Forrás: KSH T-Star

Természetesen a külföldi vendégekre, az összes vendégre, és az összes vendégéjszakára vonatkozó statisztikai adatok is hasonló tendenciát mutatnak, sőt még a pandémia sújtotta 2020-as évben is Szegeden másfélszer annyi vendégéjszakát töltöttek el összességében a vendégek, mint Mórahalmon és Makón együttvéve.

Látható tehát, hogy a turisztikai szektor még térségi összevetésben is Szeged egyik sikerágazata volt az elmúlt években. A városba érkező vendégek száma a 2008-2009-es visszaesést követően – ekkor alig 113 ezer vendég érkezett a városba – folyamatosan nőtt, és 2019-ben már 233 ezer turistát láthattak vendégül a szegedi kereskedelmi szálláshelyek (Makón ez a szám alig 18 234 fő, míg Mórahalmon is csak 32 187 fő volt). A Szegedre látogatók közül 84 ezer fő, vagyis mintegy 36 % volt külföldi. A 2020-as koronavírus járvány hatásai természetesen a szegedi turisztikai adatokban is tükröződnek. Az alábbi ábra a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számát mutatja be, hosszabb időtávon.

33. ábra: Vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken (db, 2015-2020)

Forrás: KSH T-Star

Láthatjuk, hogy az összes vendégéjszaka szám mind Szegeden, mind pedig Csongrád-Csanád megyében radikálisan visszaesett 2019 és 2020 között, és a csökkenés mértéke elérte a 47 %-ot. Ezen belül természetesen a külföldi vendégéjszakák száma is visszaesett Szegeden, a 2019-es 147.330 darabról 58.118 darabra (2020-ban Makón ez az adat 2 687 db, míg Mórahalmon 5 061 db volt). A megyeszékhelyen a visszaesés mértéke tehát elérte a 60 %-ot.

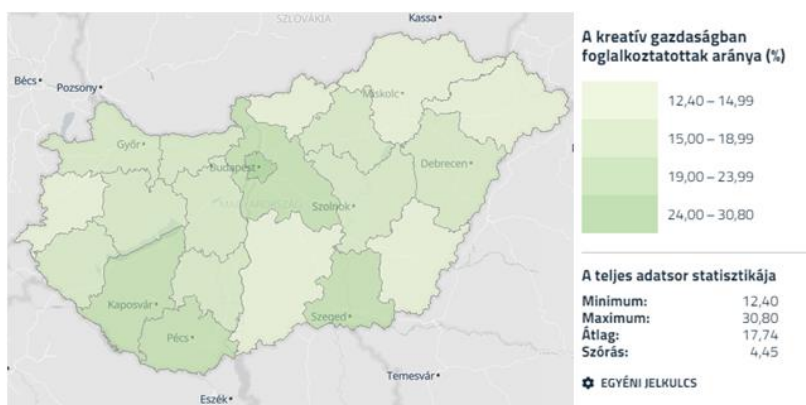
2021-es adatok csak megyei szinten állnak rendelkezésre, ezek alapján kijelenthető hogy Csongrád-Csanád megyében a kereskedelmi szálláshelyek a járványügyi intézkedések

következtében az előző év azonos időszakához hasonlóan 2021. I. negyedév egészében is csak korlátozottan fogadhattak vendéget. A megye szálláshelyein összességében 11 ezer vendég 27 ezer éjszakára szállt meg, mely értékek 82, illetve 78 %-kal maradnak el a 2019-es év azonos időszakaitól. 2021 első három hónapjában a megyében a szálláshelyek összes bruttó árbevétele (393 millió forint) folyó áron 79 %-kal kevesebb volt, mint 2019-ben. Az árbevételen belül a szállásdíjak bevételei enyhébb, a vendéglátásé és az egyéb szolgáltatásokéi ennél is nagyobb mértékben csökkentek. Az év folyamán ugyanakkor megindultak pozitív folyamatok is, hiszen a háromnegyed éves adatok alapján már látható, hogy a megyében – éves szinten – a vendégejszaka szám 35 %-kal maradt el 2019-hez képest, míg Szegeden ugyanez az adat 40 %.

A koronavírus járvány kapcsán hozott intézkedések a turisztikai attrakciók látogatottságára is kihatottak. Mind a népszerű fürdők, a könyvtárak, mind a múzeumok és színházak bezártak, az országosan ismert rendezvények (pl. Szeged Napja és kapcsolódó rendezvények, Szabadtéri Játékok, SZIN) 2020-ban elmaradtak, éttermek és vendéglátóhelyek szüntek meg a városban. 2021-ben az egyre szélesebb átoltottsággal bizonyos események megrendezésre kerültek ugyan, de még nem látható teljes egészében, hogy a pandémia milyen átrendeződést indított el Szeged turisztikai életében. Fentiek miatt az önkormányzatnak különös felelőssége a szektor szereplőinek támogatása, a működési környezet fejlesztése akár konkrét attrakciókat érintő beruházásokkal – mint például a pandémia idején a népszerű Garden Stég megnyitása a Partfürdőn, vagy a Lapos Beach átadása 2021. nyarán –, akár jogszabályi intézkedésekkel.

Szegeden, amint alább látható lesz a helyi gazdaságban meghatározó a szolgáltató szektor szerepe. 2021. szeptemberében vált elérhetővé Magyarország Nemzeti Atlasza online verziója (<https://www.nemzeti atlasz.hu/>), mely többek között a kreatív ágazatban foglalkoztatottak számának alakulását is vizsgálja.

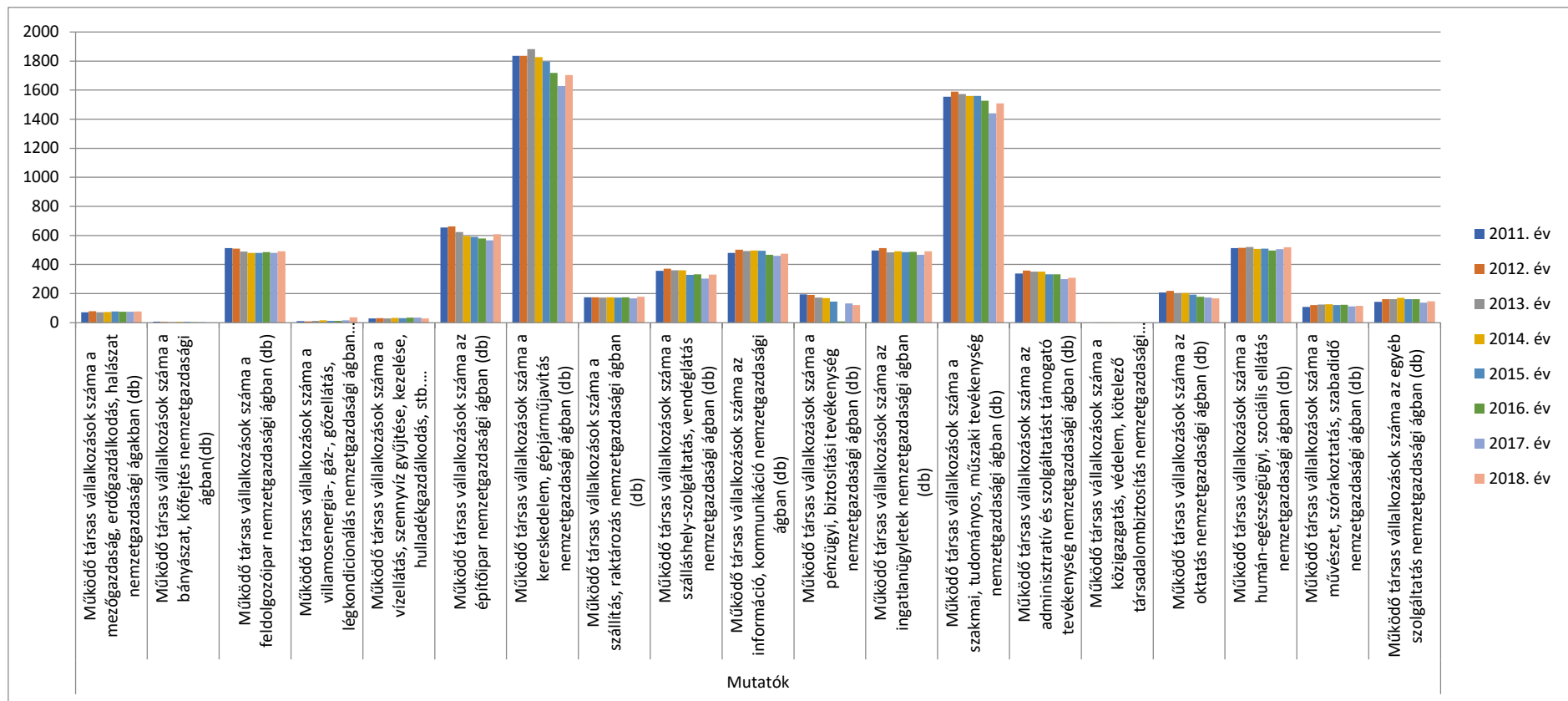
34. ábra: Kreatív gazdaságban foglalkoztatottak aránya Magyarországon

Forrás: Magyarország Nemzeti Atlasza

Csongrád-Csanád megyében a kreatív gazdaságban foglalkoztatottak aránya 19-23,99 % között alakul, mely érték megegyezik Pest Megye, Baranya- és Somogy megye adataival.

35. ábra. Működő társas vállalkozások számának alakulása Szegeden nemzetgazdasági ágazonként (db, 2011-2018)

Forrás: KSH T-Star

Az alábbiakban áttekintésre kerül a Szegeden működő társas vállalkozások számának alakulása nemzetgazdasági ágazatonként.

Előljáróban kiemelendő, hogy a 2011-2018-as időszakban a megyeszékhely gazdaságát kettős tendencia jellemezte. Egyes szektorokban kisebb-nagyobb mértékben csökkent a működő társas vállalkozások száma, ugyanakkor jól körülhatárolható a nemzetgazdasági ágazatoknak egy olyan csoportja is, ahol akár bővülést is tapasztalhattunk a vizsgált periódusban.

Szegeden továbbra is a szolgáltató szektorban működő társas vállalkozások találhatók meg a legnagyobb számban, noha a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágazatba tartozó vállalkozások száma 2011 és 2018 között 1.836 darabról 1.704 darabra csökkent. Az ágazatban a statisztikai adatok országos (2011: 87.325 db; 2018: 81.677db) és megyei szinten is (2011: 3.238 db; 2018: 3.026 db) visszaigazolják a számbeli csökkenést. Jelentős a működő társas vállalkozások száma Szegeden a szakmai, műszaki, tudományos tevékenység nemzetgazdasági ágazatban is, ahol kisebb mértékben ugyan, de szintén csökkenő tendenciát tapasztalunk a cégek számának alakulásában (2011: 1.554 db; 2018: 1.508 db). Az országos és megyei értékek ebben a szektorban is csökkentek a vizsgált időszakban.

Szegeden meghatározó ágazatnak tekinthető továbbá az építőipar, ahol 2011-ben 654 darab, 2018-ban pedig 609 darab működő társas vállalkozást tartottak számon. Ugyanez a csökkenő tendencia érvényesül a város más meghatározó szektoraiban is, így a feldolgozóiparban (2011: 512 db; 2018: 490 db), valamint az ingatlanügyek ágazatban (2011: 497 db; 2018: 490 db). Az építőiparban országos szinten kisebb mértékű bővülés, míg megyei szinten a szegedihez hasonló csökkenés volt tapasztalható, és ugyanez a kettősség jellemezte az ingatlanügyek ágazatot is. A feldolgozóiparban ismét országosan (2011: 33.703 db; 2018: 31.617 db) és Csongrád-Csanád megyében is (2011: 1.131 db; 2018: 1.111 db) csökkentek az értékek. Szegeden a szálláshely-vendéglátás ágazatban működő cégek száma – szintén követve az országos és megyei tendenciákat – csökkent ebben az időszakban (2011: 357 db; 2018: 330 db), és – igaz kisebb mértékben – ugyanez volt igaz a 2008 és 2010 között még bővülő információ, kommunikáció nemzetgazdasági ágra is (2011: 479 db; 2018: 475 db).

A legjelentősebb visszaesést Szegeden a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ág (2011: 195 db; 2018: 121 db), valamint az oktatási szektor (2011: 208 db; 2018: 167 db) volt kénytelen elkönyvelni 2011 és 2018 között.

Amint jeleztük, a vizsgált időszakban egyes – a működő társas vállalkozások létszámát tekintve kisebb – ágazatokban bővülés volt tapasztalható a cégek száma tekintetében. Ilyen szektor volt a művészet, szórakoztatás, szabadidő ágazat, ahol 108 darabról 116 darabra nőtt a működő vállalkozások száma úgy, hogy 2011 és 2018 között országosan és megyei szinten is csökkent ez az érték. A humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban ugyancsak kisebb mértékű bővülés volt tapasztalható (2011: 513 db; 2018: 518 db) részben követve az országos tendenciákat.

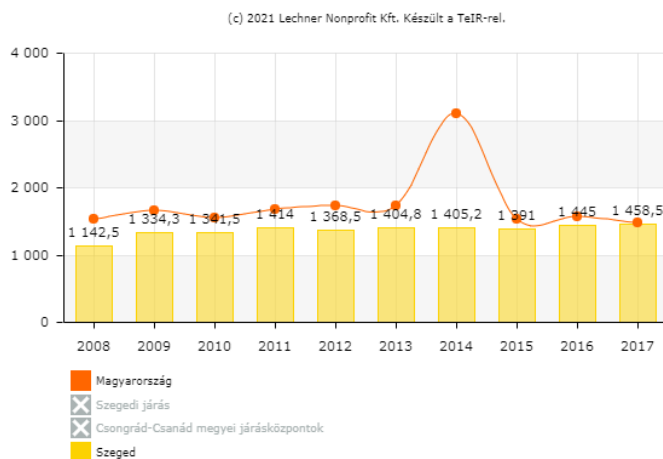
A 2019-es árbevétele alapján 10 Csongrád-Csanád megyében bejegyzett cég szerepelt a HVG500-as ranglistán. A legelőkelőbb helyen a vásárhelyi székhelyű Országos

Dohányboltellátó Kft. szerepel a listán, a 11. helyezést érte el. A cég 671 milliárd forintos forgalmat bonyolított tavaly, amely 12 százalékkal meghaladja 2018-as bevételét. A 160. helyre került a szegedi Sole-Mizo Zrt, amely 2019-ben 6 százalékkal növelte forgalmát, amely meghaladta a 77 milliárd forintot. Tavaly 9 százalékkal esett vissza a makói ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. bevétele: 73 milliárdos mutatójával a 146-ról a 170. helyre lépett hátra a listán. A Pick Szeged Zrt. viszont javított helyezését. A húsfeldolgozó nyolc helyet előre lépve 183. lett 67 milliárdos bevételével, ami 7 százalékos növekedést mutat 2018-hoz képest. A csongrádi székhelyű Mars Magyarország Kisállateledel Gyártó Kft a 187. Az amerikai multi leányvállalata egy év alatt 5 százalékkal, 65 milliárdra növelte forgalmát.

Élelmiszer nagykereskedelemmel foglalkozik a szegedi Hansa-Kontakt Kft., mely 56 milliárd forintos árbevétellel a 222. helyre került, és 9 százalékos forgalombővülésével 29 helyet javított az előző évi helyezéshez képest. A listán 241. lett az ugyancsak szegedi KÉSZ Építő és Szerelő Zrt-t. A cég 52,5 milliárdos forgalmat ért el, ami 21 százalékos bővülést jelent. Kettővel utána következik a szentesi Hungerit Zrt. A baromfifeldolgozó 52 milliárdos forgalmat bonyolított tavaly. A 368. helyre került a gumigyártó ContiTech Rubber Industrial Kft. 36,5 milliárd forintos árbevétellel, és még éppen feljutott a listára a szentesi Legrand Magyarország Zrt. 27,5 milliárdos bevételével. A cég a 498. lett a legnagyobbak között.

Az alábbi ábra az egy lakosra jegyzett tőke mértékének alakulását rögzíti. Látható, hogy 2008 és 2017 között Szeged esetében a mutató értéke 1 142,5 ezer forintról 1 458,5 ezer forintra nőtt, vagyis a bővülés elérte a 27,65 %-ot.

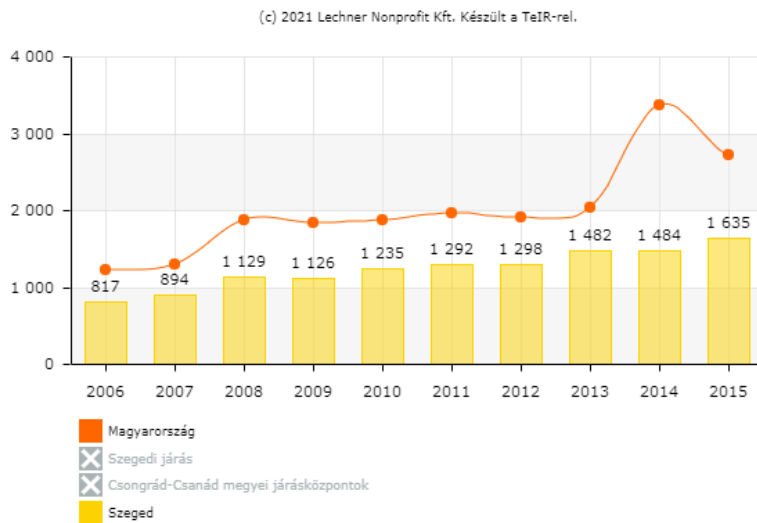
36. ábra: Egy lakosra jutó jegyzett tőke alakulása Szegeden (ezer Ft, 2008-2017)

Forrás: TeIR

Ugyanennek a mutatónak az értéke hasonló időszakban 1 525,5 ezer forintról 1 473,2 ezer forintra csökkent. Megyei szinten a Szegeden tapasztalhatóhoz hasonló, bővülő tendencia volt megfigyelhető (2008: 819,5 ezer Ft; 2017: 1 036 ezer Ft), mintegy 26,41 %-os növekedéssel.

37. ábra: Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték alakulása Szegeden (ezer Ft, 2006-2015)

Forrás: TeIR

Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték tekintetében komoly bővülést tapasztalunk mind megyei, mind városi szinten. Szegeden 2006 és 2015 között a mutató értéke megduplázódott, hiszen az időszak elején mért 817 ezer forintos érték 2015-re 1 635 ezer forintra nőtt. Országosan és megyei szinten is jellemző volt ez a tendencia, hiszen Csongrád –Csanádban ugyanebben az időszakban 700 ezerről 1 431 ezerre nőtt a mutató értéke. A Szegeden mért adat 2006-ban a megyei mutató értékét 16,71 %-kal haladta meg, míg 2015-ben a megyeszékhelyen mért érték 14,25 %-kal volt magasabb, mint a megyei érték.

A cégek fejlesztési elképzeléseit napjainkban legjobban az Európai Unió forrásokkal társfinanszírozott beruházási programokon keresztül ismerhetők meg. Az EU-s támogatásokat vizsgálva látható, hogy Szegeden az elmúlt években kedvezően alakult a vállalkozások számára a befektetési környezet. A 2020. június 29-én és 30-án elvégzett adatgyűjtés alapján Szegeden 918 darab vállalkozói projekt nyert támogatást a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Program (GINOP) keretében.

A GINOP pénzügyi kerete a 2014-2020-as fejlesztési időszakban mintegy 8.921.508.344 euró volt, mely összegnek mintegy 5 %-át ESZA forrásból, a fennmaradó hányadot pedig ERFA keretében finanszírozzák. A GINOP keretében nyolc darab fejlesztési prioritást rögzítettek, melyek többek között a kis- és középvállalkozások fejlesztésére, a kutatás-fejlesztésre, valamint a turisztikai szektor versenyképességének előmozdítására fókuszáltak. Az említettek közül a KKV-k fejlesztésére és a K+F-re koncentrált prioritástengely rendelkezett a legnagyobb forráskerettel.

10. táblázat: GINOP által támogatott fejlesztések a Szegedi járásban

	Támogatott projektek száma (db)	Megítélt támogatás (Ft)	Megítélt támogatás aránya az összes százalékában (%)
Algyő	27	816.697.201	0,68%
Deszk	3	29.449.589	0,02%
Dóc	4	73.425.000	0,06%
Domaszék	18	341.774.687	0,28%
Ferencszállás	0	0	0,00%
Klárafalva	2	27.405.169	0,02%
Kübekháza	0	0	0,00%
Röszke	4	188.653.874	0,16%
Sándorfalva	17	537.609.414	0,45%
Szatymaz	15	1.601.072.905	1,34%
Szeged	918	115.199.427.596	96,06%
Tiszasziget	3	267.768.480	0,22%
Újszentiván	16	839.363.911	0,70%
Szegedi járás összesen	1 027	119 922 647 826	100,00%

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

A fenti táblázat alapján mindenképp szembe tűnő a forrásallokáció területi koncentrációja, hiszen a megítélt támogatási összeg mintegy 96 %-a Szegeden megvalósuló projektekhez kapcsolódik. Látható az is, hogy a járásban mindösszesen két településhez, Ferencszálláshoz és Kübekházához nem köthető támogatott projekt. Fontos megjegyezni ugyanakkor azt is, hogy a járás székhely Szeged egyértelmű meghatározó szerepe mellett Algyő 27 darab projekttel és mintegy 820 millió forint megítélt támogatással, míg Szatymaz 15 darab projekttel és több, mint 1,6 milliárd forint támogatási összeggel gazdasági decentrumként jelenik meg. Természetesen ugyanez mondható el Újszentivánról is, ahol 16 darab támogatott projekt részére, mintegy 840 millió forint Európai Unió és hazai támogatást ítétek meg.

Ha a számok mögé nézünk, láthatjuk hogy igen sokszínű a támogatott GINOP-os projektek köre. Kutatás-fejlesztési típusú beruházásra a Szegeden működő cégek és nagy kutatóhelyek (MTA SZBK, SZTE) több, mint 40 milliárd forint támogatást nyertek, vagyis a járás pályázói részére megítélt összeg mintegy harmada ilyen célra hasznosul. Ezek a pályázatok témakörüket tekintve lefedik az egyetem és az akadémiai kutatóintézet profiljának teljes spektrumát a molekuláris biológiától az anyagtudományokon keresztül a telemedicináig és az infokommunikációig.

Utóbbi szektor meghatározónak mondható Szegeden, ami részben az SZTE Természettudományi- és Informatikai Kara és a helyi vállalkozói szektor között meglévő, több évtizedes partnerségre vezethető vissza. A hosszú távú együttműködés és a magas színvonalú egyetemi képzési programok eredményeként, ma már olyan cégek működnek Szegeden, mint a BP Global Business Services, az EPAM, vagy éppen a Tigra Kft., és a szektorban ma már több ezer főt foglalkoztatnak a munkáltatók.

A városban zajló K+F fejlesztések közül külön kell megemlíteni a Szegeden megvalósuló ELI ALPS programot, melynek második fázisa további 42 milliárd forint támogatásban részesült. Természetesen a járásban működő kis- és középvállalkozások is számos nagy volumenű beruházással járulnak hozzá a térség gazdaságának dinamizálásához. Mind az építőipar (Bodrogi-Bau Kft., Szeplast Zrt., CE Glass Zrt.), mind az élelmiszeripar (Pick Zrt.) szereplői jelentős kapacitásbővítő fejlesztéseket végeztek, illetve végeznek a közeljövőben, de a nyomdaipar területén működő cégek is bonyolítanak le komolyabb méretű projekteket (pl. Generál Nyomda Kft.). A hagyományos infrastrukturális beruházásokon túl természetesen a képzési jellegű programokat, illetve a vállalati működést optimalizáló fejlesztéseket támogató pályázati felhívások is népszerűek voltak az elmúlt időszakban a járás vállalkozásai körében.

Érdeemes a járás határain kilépve megvizsgálni, hogyan alakult a támogatott GINOP pályázatok darabszáma néhány megyei jogú városban, illetve ezek járásaiban. A következőkben a miskolci, debreceni, székesfehérvári és győri adatokat tekintjük át.

11. táblázat: Támogatott GINOP projektek száma néhány megyei jogú városban és a kapcsolódó járásban⁶

Területi egység neve	Támogatott projektek száma (db)
Miskolci járás	815
Miskolc	620
Debreceni járás	1 057
Debrecen	1 017
Székesfehérvári járás	721
Székesfehérvár	609
Győri járás	746
Győr	594

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

Szegeddel kapcsolatban sokszor elhangzó kritika, hogy gazdasága nem versenyképes, a helyi vállalatok nem fejlesztenek. A gyenge dinamikájú gazdaság tőkeszegény, külső források bevonására segítséggel sem képes, így nagy valószínűséggel relatíve kevés projekt

⁶ Az adatgyűjtésre 2020. július 12-én került sor, ekkor Szegeden már 934 darab, a Szegedi járásban pedig 1 046 darab támogatott projektet tartott nyilván az adatbázis.

megvalósítására képesek a térségi szereplők. Amennyiben tehát ez az állítás igaz, úgy a Szegeden és vonzáskörzetében megvalósuló támogatott Európai Uniók projektek számának jelentős mértékben alul kellene múlnia nemcsak a fejlettebb nyugat-magyarországi térségek esetében megjelenő értékeket, de a Szegeddel közvetlenül „versenyző” hasonló adottságú városok esetében rögzített darabszámokat is.

A fenti táblázatból ugyanakkor látható, hogy a Szeged térségében megvalósuló GINOP-os projektek száma nem csupán a kevésbé fejlett Miskolci járás értékeit, de a győri és székesfehérvári értékeket is felülmúlja, és közelíti a nagyobb lakosságú Debrecen adatait.

Szegeden, illetve a város közvetlen közelében öt darab ipari park működik. Ezek mindegyike magántulajdonban van, az önkormányzat saját ipari parkkal nem rendelkezik. Az ipari infrastruktúra kihasználtsági mutatói – lásd alábbi táblázat – alapján kijelenthető, hogy Szegeden egyre szűkül a lehetőség a minőségi üzleti környezet igénybevételére, bár új területek bevonására még nyílik lehetőség (például az ELI-nél található Science Park Szeged).

12. táblázat: A szegedi és szeged környéki ipari parkok betelepítettségi mutatói

Ipari park neve	Teljes terület nagysága (ha)	Ebből bérelhető szabad terület (ha)
ALGYÓ ÉS TÉRSÉGE „JURA” IPARI PARK ÉS TECHNOLÓGIAI KÖZPONT (ALGYÓ)	78,4	33,9
DÉLÉP IPARI PARK (SZEGED)	41,77	0
ELSŐ SZEGEDI IPARI PARK (SZEGED)	11,2	10,37
SZEGEDI IPARI LOGISZTIKAI KÖZPONT ÉS IPARI PARK "SZILK" (SZEGED)	43	0
SZEKO IPARI PARK (SZEGED)	20,4	17,8

Forrás: <https://investincsongradcounty.hu/>

A fenti táblázatból látható, hogy Szegeden két ipari parkban már nincs lehetőség bővítésre, két területen pedig még rendelkezésre áll mintegy 28 ha terület. Az algyói ipari park és a korábban említett ELI közelében található Science Park Szeged területe jelenhet még meg potenciális beruházási helyszíneként, ugyanakkor utóbbi a Szegedi Tudományegyetem tulajdonát képezi. Mindezek mellett gazdasági hasznosítás szempontjából komoly potenciált rejthetnek a Déli híd esetleges megépülésével a híd szegedi és újszegedi hídfőjénél elhelyezkedő területek.

Az ipari parkokat működtető cégek széles körű szolgáltatási portfolióval várják a betelepülő vállalkozásokat. A teljesség igénye nélkül az üzemorvosi rendelőtől, ATM-től, büfétől és étteremtől kezdve (pl. algyói „JURA” Ipari Park), a raktározási-, szállítmányozási- és logisztikai szolgáltatásokon át (pl. SZILK Szeged) iparvágány működtetés, jogi-, marketing tanácsadás, továbbá innovációs menedzsment és minőségbiztosítási szolgáltatás is (pl. DÉLÉP Ipari Park) szerepel a palettán.

Szegeden az ipari parkokon kívül is koncentrálódva helyezkednek el a jelentősebb kiterjedésű gazdasági területek, elsősorban a város nyugati felén (Iparváros) a fő közutak (5-ös főút, 55-ös

út, M5- ös autópálya) és a két vasúti fővonal városi bevezető szakaszai mentén. Itt ahogy arra korábban utaltunk, jellemzően magántulajdonú telephelyek működnek.

A Dorozsmai úttól északra (Rókusi feketeföldek) és délre elterülő Iparvárosban számos kisebb-nagyobb barnamezős terület található. A felhagyott iparterületek alulhasznosítottak, a létesítményeknek csak kis hányadát használják. Ezen kívül jellemzően a volt katonai objektumok, valamint a MÁV használaton kívüli ingatlanai képeznek még barnamezős területeket a városban. A volt szovjet laktanya területén az SZTE rehabilitációs programot indított, a területre különböző funkciókat telepítenek.

Az alábbi táblázat a Szeged belterületén található jelentősebb barnamezős területek főbb adatait foglalja össze.

13. táblázat: Jelentősebb méretű barnamezős területek Szegeden

Terület fekvése:	Helyrajzi szám:	Terület mérete:	Terület jelenlegi övezeti besorolása:	Tulajdoni viszonyok:*
Szeged II. ker. külter.	01113/11	23 925 m ²	Gksz-TK-628774	Magántulajdon
Szeged II. ker. külter.	01422/1	69 165 m ²	Gipj-617334	Magántulajdon
Szeged III ker. KKD	0549/96	75 251 m ²	Mv	Magántulajdon
Szeged III. ker. KKD	0592/3	28 489 m ²	Kh-617444	Magántulajdon
Szeged II. ker. külter.	01374/3	134 768 m ²	Gipe-TK-617334	Magántulajdon
Szeged II. ker. külter.	01392/27	144 242 m ²	Kk+f-TK-62866X, Gipe-TK-629776	Állami tulajdon
Szeged II. ker. belter.	16867/2	135 623 m ²	Gipe-618666	Magántulajdon
Szeged III. ker. belter.	25919	30 483 m ²	Gksz-618886, II. rendű közlekedési célú közterület	Magántulajdon
Szeged III. ker. belter.	25921	33 622 m ²	Gksz-618886, II. rendű közlekedési célú közterület	Magántulajdon
Szeged II. ker. külter.	01392/17	55 002 m ²	Kkk+f-TK-62X66Y[13]	Állami tulajdon
Szeged II. ker. külter.	01416/7	90 565 m ²	Gksz-61X78Y[13], II. rendű közlekedési közterület	Magántulajdon
Szeged III. ker. belter.	25336	24 172 m ²	Vi-129997[25]	Magántulajdon
Szeged II. ker. belter.	16835/6	31 714 m ²	vasútterület	Állami tulajdon

Forrás: Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal

A többségében magántulajdonban lévő területek összkiterjedése eléri a 877 000 négyzetmétert. A területek 26,33 %-a állami tulajdonban van, ezek kiterjedése közel 231 000 négyzetméter.

A kutatás-fejlesztési beruházások volumene országosan, és regionális szinten is jelentősen bővült 2017 és 2019 között. Az alábbi táblázatból látható ugyanakkor, hogy Csongrád-Csanád megyében 2019-ben jelentős visszaesés történt.

14. táblázat: Összes K+F beruházás (ezer Ft, 2017-2019)

	Magyarország	Dél-Alföld	Csongrád-Csanád megye
2017	75 568 825	8 597 026	6 956 413
2018	112 771 233	9 333 012	6 965 152
2019	111 631 090	12 405 283	5 984 964

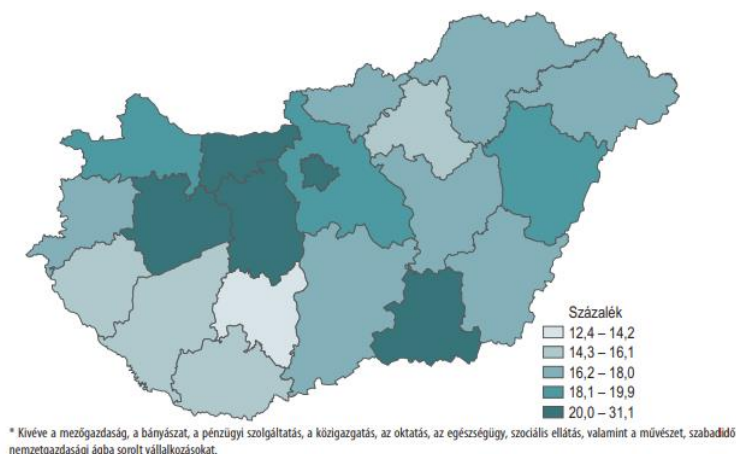
Forrás: KSH T-Star alapján saját szerkesztés

Míg 2017 és 2019 között országosan 75,5 milliárd forintról 111,6 milliárd forintra nőtt a K+F beruházások értéke, addig Csongrád-Csanád megyében ez a szám 6,95 milliárd forintról 5,98 milliárd forintra csökkent.

A digitalizáció és ennek részeként az internet használat folyamatosan alakítja át a környező világot, és egyértelműen gazdasági versenyelőnyt jelentő tényezővé vált a 21. századra. Az Európai Unió határozott szándéka a tagállami piacok felől az egységes digitális piac felé való elmozdulás támogatása, s ennek részeként az európai vállalkozások digitális kompetenciáinak erősítése.

Az EUROSTAT felmérése alapján 2019-ben az EU cégeinek 19%-a vett igénybe valamilyen felhőalapú szolgáltatást, és ez a szám 2020-ban is 36% volt csupán. Magyarországon az átlagérték a 25%-ot közelítette.

38. ábra: A felhőalapú szolgáltatást igénybe vevő vállalkozások aránya, 2019

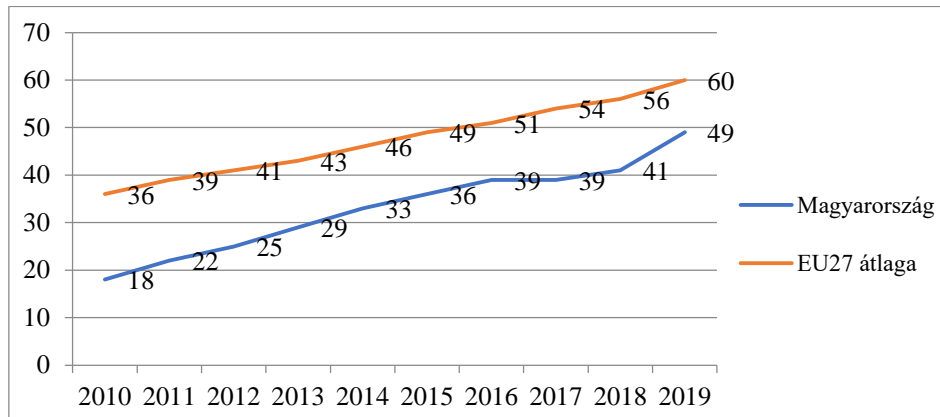

Forrás: KSH TÉR-KÉP, 2019

A fenti ábrából látható, hogy hazánkban Budapest mellett Komárom-Esztergom, Fejér, Veszprém és Csongrád-Csanád megye vállalkozásai jártak elől a felhő alapú szolgáltatások igénybevétele terén, esetükben 20-31,1 % közé esett az ilyen szolgáltatást igénybevevők aránya. A digitalizáció fontos eleme a lakossági internet használat és ezen belül a vásárlás mint tevékenység penetrációja. A fent idézett EUROSTAT felmérés kitért erre a kérdésre is, az

eredményeket az alábbi ábra rögzíti az EU27 átlag és a magyarországi idősoros adatok bemutatásával.

39. ábra: Internetet vásárlásra, szolgáltatások beszerzésére használók aránya az internetező lakosságon belül (% , 2010-2019)

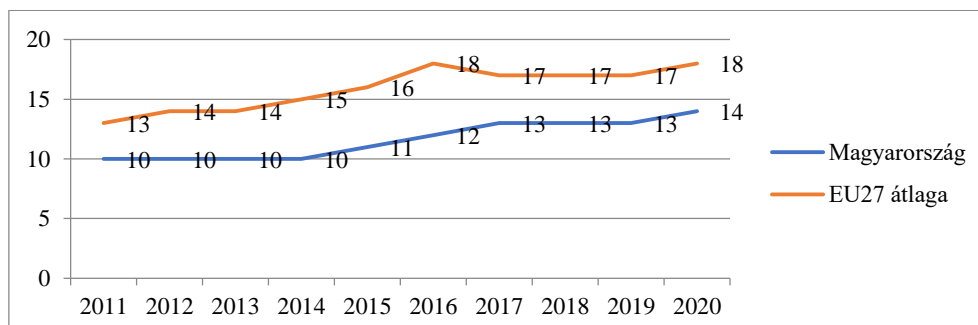
Forrás: EUROSTAT

Látható, hogy 2010 és 2019 között mind hazánkban, mind pedig az Európai Unióban bővült az internetet vásárlás céljára használók köre. Magyarországon ez az adat 18 %-ról 49 %-ra emelkedett a vizsgált időszakban.

Az FVS készítéséhez kapcsolódó lakossági kérdőíves felmérés vizsgálta a Szegeden élők online vásárlási szokásait is, specifikusan a helyi termékek kapcsán. A felmérés eredménye, hogy online a válaszadók 31,83 %-a szokott vásárolni valamilyen helyi árucikket.

A következő ábra az online rendelést fogadó vállalkozások arányát rögzíti. Az EUROSTAT adatai a 2011-2020 közötti időszakra vonatkoznak.

40. ábra: Online rendelést fogadó vállalkozások aránya (% , 2011-2020)

Forrás: EUROSTAT

Magyarországon az EU27 átlagától elmaradva, de az itt tapasztalható növekvő tendenciát követve, 10 százalékról 14 %-ra nőtt a megrendelést online is fogadó vállalkozások aránya. Ebben az időszakban az EU27 államainak átlaga 13-ról 18 százalékra nőtt.

A digitalizáció komoly kihívás elé állítja a gazdasági szereplőket, teljes technológiai folyamatokat, beszerzési láncokat kell újratervezni az új feltételek mellett. Szegeden a gazdasági szereplők és az SZTE közötti együttműködésekben már ezek a tendenciák is visszaköszönnek, hiszen a digitalizáció és az Ipar 4.0 a felsőoktatással szemben is új követelményeket támaszt.

Az SZTE Mérnöki Karán éppen ezért a robotika labort a legkorszerűbb berendezésekkel látták el, így a hagyományos ipari robotkonfigurációk mellett a kollaboratív robotkonfiguráció is teret kapott, így Fanuc, ABB, UR és LEGO robotokat egyaránt programozhatnak a hallgatók. A Mérnöki Karon zajló képzés az önvezető járművek technológiai fejlődésére is reflektálni kíván a jövőben.

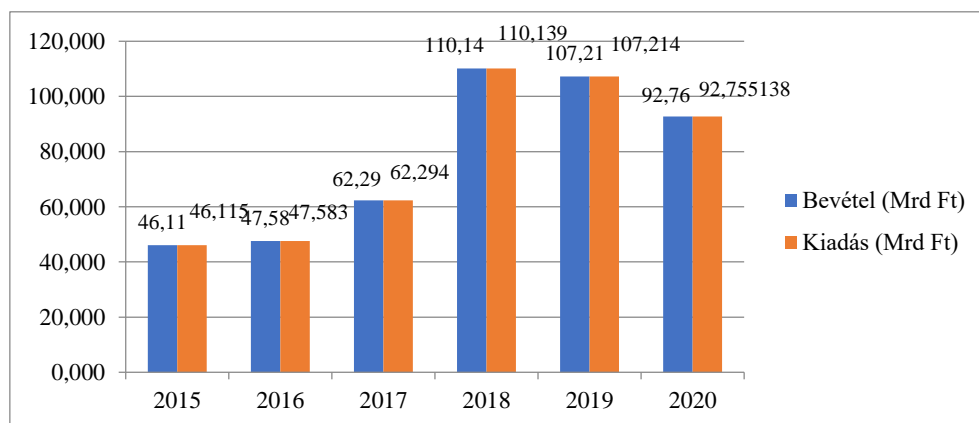
A helyi gazdasági ökoszisztéma meghatározó szereplői a klaszterek. Szegeden évtizedes múltra tekintenek vissza a vállalati együttműködések, klaszterek melyek alapvetően az SZTE kiemelt kutatási területeihez (informatika, megújuló energia-környezettudomány, biotechnológia-orvostudomány) illeszkedve, az egyes egyetemi és akadémiai kutatóhelyek bevonásával jöttek létre. A Szegedi Tudományegyetem 23 klaszter működésében vállal szerepet, ebből 21 a Dél-alföldi régióban, 1 Budapesten, és 1 Balatonfüreden található, mely jól tükrözi az egyetem térbeli kisugárzását. A városban működő vállalati hálózatok közül több is akkreditált státuszt élvez és folyamatosan építi a nemzetközi kapcsolatrendszerét is.

Szegeden található a helyi vállalkozásoknak többek között szakképzés, és külkapcsolatok építése terén segítséget nyújtó Csongrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara székhelye is.

2.1.9 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

Az alábbi adatokból látható, hogy Szeged MJV költségvetése a vizsgált időszakban egyensúlyt mutatott. A 2015 és 2020 közötti periódusban a város költségvetési főösszege lényegében megduplázódott úgy, hogy a pandémia hatása a 2020-as év költségvetésében már érvényesült.

41. ábra: Szeged Megyei Jogú Város költségvetésének adatai (Mrd Ft, 2015-2020)

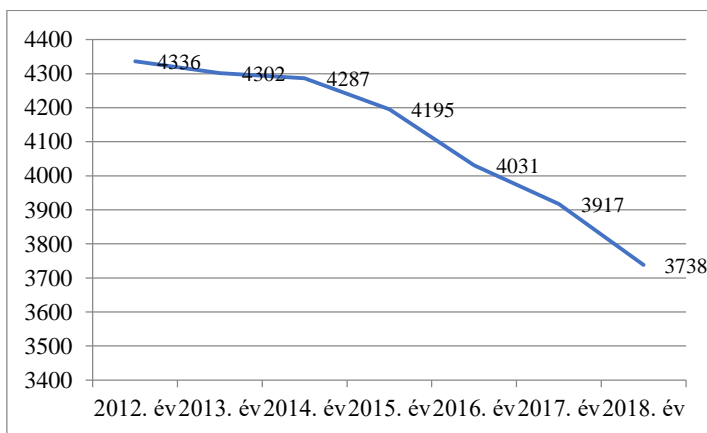

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Láthatjuk, hogy a város költségvetési főösszege 2018-ban és 2019-ben érte el a legnagyobb értéket, míg 2020-ban az előző évi adathoz viszonyítva egy 13,41 %-os csökkenés volt tapasztalható.

Szeged MJV 25/2003. (VI.27.) önkormányzati rendeletét a vagyongazdálkodásról legutóbb az 56/2020. (XII. 16.) Kgy. számú rendelettel módosították. Az önkormányzati bérlakások száma az elmúlt időszakban jelentősen csökkent. Amint az alábbi ábrán is látható, 2012-ben még 4.336 darab önkormányzati tulajdonú bérlakás volt a városban, 2018-ban azonban már csak 3.738 darab. A vizsgált időszakban rögzített csökkenés mértéke 13,8%.

42. ábra: Önkormányzati bérlakások száma (db, 2012-2018)

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

A 2020-as évben – a bérlakás állományt kezelő IKV Zrt. beszámolója alapján – tovább csökkent az önkormányzati bérlakás állomány, aminek elsődleges oka a bérlők részére történő értékesítés volt. A cég úgynevezett lakbérövezetek szerint határozza meg a fizetendő bérleti díj összegét, mely övezetek elhelyezkedése az alábbiak szerint alakul:

- I. lakbérövezet: Tisza Lajos krt. páros oldala, és a Tisza által határolt terület.
- II. lakbérövezet: Tisza Lajos krt. páratlan oldala és a Nagykörút páros oldala (Bécsi krt. esetén a páratlan oldal) által határolt terület, valamint Újszeged (kivéve: Temesvári krt. 36., Székely sor 21., Alsókikötő sor 14-16. és a Kendergyári út 4.).
- III. lakbérövezet: Nagykörút és a körtöltés közötti terület, valamint a Temesvári krt. 36., Székely sor 21., Alsókikötő sor 14-16. és a Kendergyári út 4.
- IV. lakbérövezet: Körtöltésen kívüli terület.

A cég 2020-ban összesen 3 510 db lakást kezelte (2019: 3 544 db), melyekből 3 059 db volt bérbe adott (2019: 3 110 db). A 2020-as lakásállományból 2 525 db volt szociális bérlakás, 517 db esetében költségelvi bérbe adásról volt szó, és piaci bérbeadás 17 db esetében merült fel. A 2021-es évre vonatkozó piaci prognózisában az önkormányzati cég általában a lakóingatlanok áremelkedésének lassulását, specifikusan a bérlakások esetében a korábbi években tapasztalható keresletet jelzi előre. A bérlakások területileg szórtnak, a város különböző pontjain

helyezkednek el, található közöttük lakótelepi, házigyári jellegű és belvárosi, frekventált helyen lévő egyaránt. A bérlakások komfortfokozat szerinti megoszlása 2019-es adatok szerint: a 3 544 db bérlakás 62 %-a összkomfortos (2 201 db), 25%-a komfortos (892 db), míg 3% félkomfortos (109 db), 9% (326 db) pedig komfort nélküli volt. A lakások kevesebb, mint 1%-a (16 db) volt szükséglakás.

2021. szeptember 8-i állapot szerint a 3 479 db lakásból 3 211 db volt lakott. Ezek közül 2 084 db volt összkomfortos, 836 db komfortos, 73 db félkomfortos, 210 db komfort nélküli, míg 8 db szükséglakás.

Az IKV Zrt. tájékoztatása szerint 2015 és 2020 között mindösszesen 611 db lakás felújítására illetve helyreállítására került sor, összesen mintegy 1,38 milliárd forint értékben. A legtöbb lakást 2017-ben (121 db), és 2018-ban (115 db) újították fel.

Az időközben rendelkezésre álló 2022-es népszámlálási adatok alapján az látható, hogy Szegeden összességében bővült a lakosságállomány. Míg 2011-ben – a népszámlálási adatbázis szerint – 79 744 db lakás volt a városban, addig 2022-ben 88 249 darab lakást rögzítettek az adatbázisban, ami 10,7%-os növekedést jelez.

Az alábbi táblázat Szeged költségvetésének főbb helyi bevételi mutatóinak alakulását mutatja be a 2016 és 2019 közötti időszakban.

15. táblázat: Szeged MJV főbb bevételi adatai (e Ft, 2016-2019)

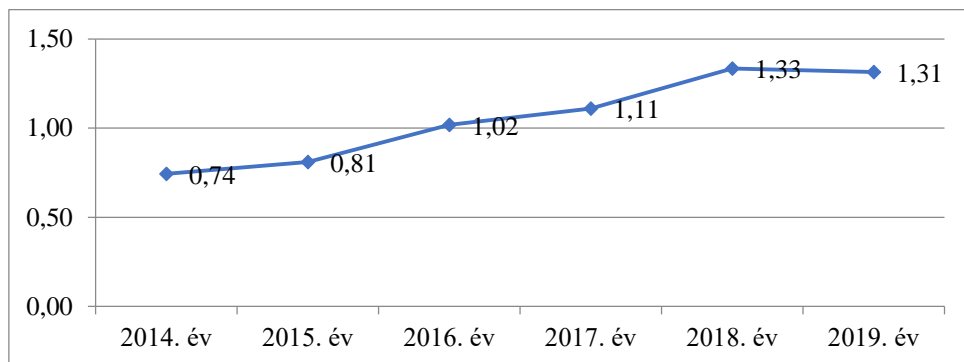
Adónem	2016. év (eFt)	2017. év (eFt)	2018. év (eFt)	2019. év (eFt)
Iparüzési adó	8 845 268	9 119 526	10 217 415	11 347 280
Építményadó	3 270 386	3 327 333	3 320 746	3 232 556
Telekadó	86 937	104 440	318 801	410 083
Idegenforgalmi adó	167 874	182 059	217 515	212 792
Gépjárműadó	432 763	455 651	481 590	500 443
Összesen	12 803 228	13 189 009	14 556 067	15 703 154

Forrás: Szeged MJV Gazdasági programja, 2020-2024

Lényegében a vizsgált időszakban az építményadó kivételével minden adónem növekedést mutat. Kiugró érték a telekadó és a helyi iparüzési adó esetében tapasztalható. A helyi adóbevételek összesen 12,8 milliárd forintról 15,7 milliárd forintra nőttek, a bővülés közel 25 %-os.

A következő ábra az egy főre eső idegenforgalmi adó (IFA) mértékét rögzíti 2014 és 2019 között. Az adónemből Szegednek 123 millió forint bevételre keletkezett 2014-ben, és ez az érték 2019-re 212 millió forintra emelkedett.

43. ábra: Az egy lakosra jutó IFA mértéke (ezer Ft/fő, 2014-2019)

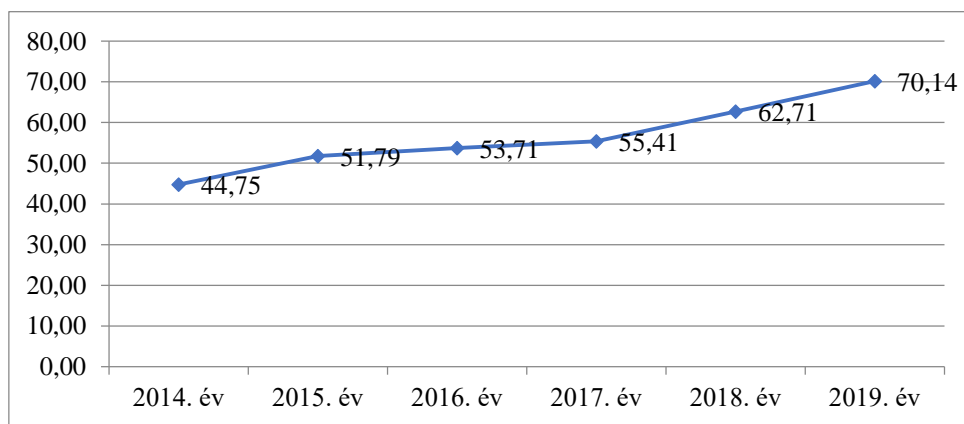

Forrás: KSH T-Star

2014-ben egy lakosra 740 forint IFA jutott, ez a szám 2019-re közel duplájára emelkedett (1 310 forint). Fontos ugyanakkor rögzíteni, hogy a COVID-19 járvány hatására ezek az értékek mind 2020-ban, mind pedig 2021-ben várhatóan jelentős mértékben csökkentek.

2014 és 2019 között a helyi iparüzési adó (IPA) bevétel is dinamikus bővülést mutatott Szegeden. A vizsgált időszakban 7,44 milliárd forintról 11,34 milliárd forintra nőtt a helyi vállalkozások által befizetett adó mértéke, vagyis a növekedés 52,51% volt. Összevetésként Debrecenben ugyanez az érték hasonló időszakban 67,11%, míg Miskolc esetében 58,22 %.

44. ábra: Az egy lakosra jutó IPA mértéke (ezer Ft/fő, 2014-2019)

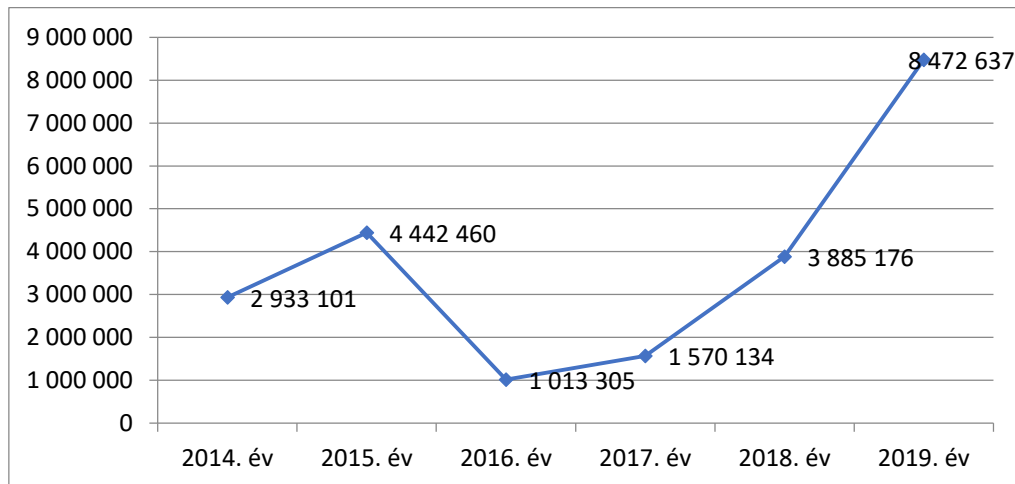

Forrás: KSH T-Star

Az IPA egy főre jutó összege a vizsgált időszakban több, mint felével 44 750 forintról 70 140 forintra emelkedett.

A következő ábrák két önkormányzati költségvetési kiadási tétel, a beruházásra fordított összeg, illetve a lakhatási támogatás mértékének alakulását mutatják be a KSH adatai alapján. Az önkormányzati beruházások értéke 2014 és 2019 között közel háromszorosára növekedett Szegeden.

45. ábra: Az önkormányzati beruházások értéke Szegeden (ezer Ft, 2012-2019)

Forrás: KSH T-Star

A 2014-es 2,9 milliárd forint után 2019-ben már mintegy 8,5 milliárd forintot irányoztak elő a beruházások finanszírozására a város költségvetésében. Ugyanebben az időszakban Debrecenben mintegy 10 milliárd forintról 30 milliárd forintra emelkedett a beruházások összege, míg Miskolcon 11,7 milliárd forintról 8,4 milliárd forintra csökkent a mutató értéke.

Amint azt a 2020-2024-es időszakra vonatkozó gazdasági program is kiemeli, Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatának kis- és középvállalkozásokkal (kkv) kapcsolatos politikája két pilléren nyugszik. Egyrészt a kkv-k számára nyújtott kedvezményrendszeren, másrészt a városban található vállalkozás fejlesztési intézményrendszer működtetési feltételeinek biztosításán.

Szeged Város Önkormányzata befektetés ösztönzési politikájával támogatni kívánja a helyi és betelepülő cégeket. Az <http://investinszeged.hu/> felületen keresztül az érdeklődő vállalkozások komplex szolgáltatás portfóliót vehetnek igénybe az egyablakos ügyfélkezeléstől a telephely keresésen keresztül az üzleti találkozók szervezéséig.

A kkv-k számára nyújtható adókedvezmények lehetősége az iparüzési adó esetében merül fel, leginkább a kezdő vállalkozások számára. A kkv-k üzleti környezetét segíteni hivatott intézmények közül több preferált szervezet kedvezményes irodabérleti díjban részesül.

Egy város befektetésbarát voltát igazolja a helyi képzési-oktatási intézmények és a gazdasági szereplők közötti szoros kapcsolat is. A Szegeden a duális képzés keretei mind a szakképzés, mind a felsőoktatás terén kiépültek, utóbbi kapcsán meg kell említeni az SZTE Mérnöki Kar kiterjedt vállalati kapcsolatrendszerét (pl. Linamar Zrt., ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft.).

2.1.10 Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata kiemelt prioritásként kezeli a városi ökoszisztéma fenntarthatóságának biztosítását. Többek között ennek eszköze az innovatív és támogató üzleti környezeti feltételek kidolgozása, valamint a városi közlekedési rendszerek (közösségi közlekedés, kerékpáros közlekedés) okos technológiákkal való felvértezése. Az önkormányzat

vezetésével felállt 11 tagú konzorcium által megvalósított, „Smart Alliance for Sustainable Mobility – SASMob” projekt keretében kifejlesztett alkalmazások már egyértelműen ebbe az irányba mutatnak:

16. táblázat: A SASMob projekt keretében fejlesztett applikációk

Applikáció neve	Applikáció rövid bemutatása
Greenformers Go	A felhasználó Szeged közösségi közlekedési járműveinek menetrendjéről tájékozódhat, valamint GPS jel segítségével aktuális helyzetüket is ellenőrizhetik a térképen. Lehetőség van a közelben lévő megállók menetrendjének megtekintésére, de akár járatszámra vagy megállóra is lehet keresni.
Greenformers Help	A mobil alkalmazás célja, hogy Szeged területén jelentkező problémák, észrevételek, panaszok, bejelentések minél gyorsabban ahhoz az intézményhez, városi céghez kerüljenek, akihez tartoznak és mindez egységes kezelésben egy alkalmazást használva.
Greenformers Carpool	Az alkalmazás célja a saját autó megosztásának a támogatása városi szinten a szegedi sport, kulturális és egyéb eseményeken való részvételhez. Az alkalmazás automatikusan kapcsolódik Szeged város eseményeit tartalmazó adatbázishoz és az abban megjelent programokhoz lehet fuvart, fuvarokat meghirdetni.
Greenformers to Work	A mobil alkalmazás célja a környezeti szempontból fenntartható munkába járás támogatása az ehhez kapcsolódó teljesítmények mérése, gamifikáció támogatása.
Greenformers Parking	Használatával térképen látható a parkoló zónák elhelyezkedése, a parkoló automaták helye, illetve az adott területen található parkolók száma. Lehetőség van parkolójegy vagy bérletvásárlásra is. Az autó rendszáma alapján az aktuális bérlet információk is lekérdezhetőek.

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Ugyancsak a SASMob projekt keretében kerül sor okos érzékelők és kamerák együttes használatával a szegedi közlekedési szokások felmérésére. A szabadalmaztatott technológia alkalmazásával felmérhető, hogy hány jármű halad át a Belvárosi hídon, vagy adott napszakokban hogyan alakul a kerékpárosok, gyalogosok száma. Ez a mérési technika arra is alkalmas lehet, hogy azt modellezzük, A helyről B helyre hogyan jutottak el az emberek. A SASMob projekt kapcsán meg kell ugyanakkor említeni, hogy az alkalmazásokhoz (pl. Greenformers Go) való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, többek között a fogyatékkal élők

(pl. látás sérültek) számára való hozzáférés technikai háttérének megteremtése még a közeljövő feladata, az ezzel kapcsolatos szakmai egyeztetés folyamatban van.

Az önkormányzat által menedzselte honlapot (www.szegedvaros.hu) 2016 és 2020 között folyamatosan növekvő számú látogató kereste fel. 2016-ban az önkormányzat adatszolgáltatása alapján 251.300 megtekintést rögzítettek a honlapon, míg ez a szám 2020-ban már 591.735 darab volt.

Az önkormányzati cégek szolgáltatásai közül több is elérhető online. A Szegedi Közlekedési Kft. online pakoló jegy/ bérletváltásra, buszjegy/bérletváltásra biztosít lehetőséget, az ingatlankezelő cég (IKV Zrt.) esetében az online lakbérfizetés is megoldható. A távhőszolgáltató cég (SZETÁV Kft.) online csekkbefizetést támogat, míg az önkormányzati ügyek elektronikus ügyintézés az e-papír szolgáltatáson keresztül is megoldható. Az olyan városi közszolgáltatások, mint például a közétkeztetés, ugyancsak elérhetők és fizethetők online felületeken is (ETELKA rendszer).

A helyi vízszolgáltató (Szegedi Vízmű Zrt.) is lehetőséget ad a vízdíj online befizetésére, emellett Szegeden több háztartásban is kiépítésre került intelligens vízmérő. Ez a hidegvíz fogyasztását „intelligens” (rádió kommunikációs vagy GPRS-es egységgel ellátott) módon méri és erről folyamatosan ad adatot egyrészt a számlázáshoz másrészt egyéb eseményekhez (pl. átlagostól eltérő fogyasztás, külső szabotázs, energiaforrás várható élettartama, pillanatnyi kapacitása, stb.). Összesen 6 100 db felhasználási helyen van ilyen vízmérő beépítve és üzemeltetve, ami a 88 540 db ivóvízes szolgáltatással rendelkező felhasználási hely 6,9 %-a. Lakossági felhasználóknál 5 600 db helyen van ilyen mérő beépítve, ami a 82 580 db ivóvízes szolgáltatással rendelkező lakossági jellegű felhasználási hely 6,8 %-a.

A digitális közművek részeként Szegeden fejlesztésre került az ingyenesen hozzáférhető WiFi hálózat is. Ez 4 csomópont között 10 helyszínen telepítésre került, és ingyenes elérhetőséget biztosít a lakosság részére.

A digitális szolgáltatások és -közművek fejlesztése a jövőben is kiemelt prioritást élvez Szegeden, hiszen a digitális város alapja egy egységes, nyitott ugyanakkor központilag menedzselte városi szintű hálózat – mint digitális alapinfrastruktúra –, mely alkalmas a jelenleg rendelkezésre álló és a későbbiekben hálózatba kapcsolható eszközök csatlakoztatására. Az ilyen infrastruktúra fejlesztése kapcsán fontos, hogy az a hely lakosok tájékoztatását, esetlegesen bizonyos döntésekbe való bevonását támogassa, erősítve a digitális párbeszéd keretrendszerét, és támogatva az akár városi, akár kisebb közösségek szintjén zajló döntési folyamatokat. Ez a fajta komplex program elősegítheti a véleményformálását és erősíti a kiszolgáló város folyamatos jelenlétét.

Az FVS készítését támogató módszertanban leírtak szerint Szeged MJV Önkormányzata kérdőíves felmérés keretében kért adatot az önkormányzati intézmények digitális működésével kapcsolatban.

A kérdőíveket kitöltő szervezeteknél összesen 3 398 fő munkavállaló dolgozik, közülük 41 fő (1,02 %) rendelkezik IKT-hez kapcsolódó szakirányú végzettséggel. A beérkezett válaszok alapján a szervezeteknél összesen 3 574 darab informatikai eszközt tartanak nyilván, melyek

között a laptopot, nyomtatót, asztali számítógépet is szerepeltették a válaszadók. Az informatikai eszközök minden válaszadó szervezetnél hálózatba vannak kapcsolva.

A kérdőívet kitöltő szervezetek közül 16 darab adminisztratív és pénzügyi adatokat kezel, míg az alaptevékenységhez kapcsolódó adatvagyonnal mindegyik szervezet rendelkezik. A válaszadók közül 4 darab szervezet csak tárolja a keletkezett adatokat, míg 16 válaszadó esetében az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja. 13-13 darab válaszadó szervezet esetében jelentések készítéséhez, prognózishoz is használják a feldolgozott adatokat, illetve bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítése is jellemzőnek mondható. 16 válaszadó jelezte, hogy saját szerveren tárolja a keletkezett adatokat, míg 6 darab válaszadó saját adatfelhőben teszi ezt. Központi felhőben egy válaszadó tárolja az adatokat. A válaszadók 50 %-a harmadikfél-szolgáltató rendszerét használja erre a célra. Egy kivétellel minden válaszadó rendelkezik saját honlappal, ugyanakkor internetes kommunikációs felületként kapcsolattartásra csupán a válaszadók 26,31 %-a (5 darab) használ applikációt.

2.1.11 A táji és természeti adottságok vizsgálata

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.12-es fejezetében leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

A tervezési terület – Szeged MJV közigazgatási területe – a természetföldrajzi tájbeosztás szerint három kistáj területén helyezkedik el. Legnagyobb része – a Tiszával és a Tisza jobb partján lévő tájrészletekkel – a Dél-Tisza-völgy, a Tisza bal partján lévő kisebbik rész a Marosszög, a város nyugati része pedig a Dorozsmai-Majsai-homokhát megnevezésű kistájba tartozik. A tájhasznosítást nagymértékben befolyásolja és a tájképi megjelenését is alapvetően meghatározza az, hogy más magyarországi tájak terepadottságaival összehasonlítva mindkét tájrészletben igen kicsi a relatív magasság-különbség.

A tervezési területen alábányászott területek, barlangok és pincék, csúszás-, süllyedésveszélyes területek, valamint földrengés veszélyeztetett területek nem találhatóak. A város területe a meleg-száraz éghajlati területtípusba sorolható. A napsütéses órák száma megközelíti a 2100 órát, ami az országban a legmagasabb. A területen a szegedi táj legjelentősebb természeti eleme a Tisza. Annak mindig központi szerepe volt a tájszerkezet sok évezredes alakulásában-alakításában. A jövőbeni tájhasznosítások és tájfejlesztések sem képzelhetők el a Tisza meghatározó elemként történő figyelembe vétele nélkül. A növényföldrajzi tájbeosztás szerint a Tiszántúli flórajárásba tartozó terület legjellegzetesebb potenciális növénytársulásai a fűz ligeterdők és a bokorfüzesek. Ezek a társulások a Tisza árterén a közelmúltig még viszonylag nagy kiterjedésben és néhol csak kevésbé zavart állapotban voltak megtalálhatóak. A természetes ártéri erdők mára azonban nagymértékben megfogyatkoztak.

Szeged közigazgatási területét az alábbi európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek érintik:

- - „Alsó-Tisza-völgy” néven kihirdetett különleges madárvédelmi terület (HUKN10007),
- - „Alsó-Tisza hullámtér” néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület (HUKN20031)
- - „Maros” (területkódja: HUKM20008) néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület,
- - „Szegedi ürgés gyep” (területkódja: HUKN20012) néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület.

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének 35/2009. (XI. 11.) Kgy. sz. rendelete szabályozza a helyi jelentőségű természeti értékek védelmét. Ez alapján a fentiekén túl a Szeged város helyi jelentőségű természetvédelmi területei: Vadaspark, Fűvészkert, Kiskundorozsmai Nagy-szék, Maty-éri Természetvédelmi terület, Maty-ér völgyének subasai ága, Újszegedi Holt-Maros.

A táji értékek megóvása kiemelt prioritásként jelenik meg urbanizált környezetben is. Szegeden ennek példája a Gyálai Holt-Tisza rehabilitációja, ami egy pilot projekttel 2021. elején megindult. A munkálatok során mintegy ezer köbméter iszap átvizsgálásával beazonosítják a tisztításhoz majdan alkalmazandó leghatékonyabb technológiát. A város területén más, tájrehabilitációs célú beruházások is zajlanak, így például multifunkcionális épülettel, újra aszfaltozott utakkal, felfrissített Japánkerttel, azon belül egy új tori kapuval, és egy megújult rendszertani gyűjteménnyel lett gazdagabb a Szegedi Tudományegyetem Fűvészkertje. A mintegy 80 millió forintos beruházást a pandémia miatti kényszerű szünet alatt hajtották végre.

Továbbra is környezeti konfliktussal terhelt ugyanakkor a Tisza belterületi szakasza, különösen a Belvárosi rész. Az új, korszerű védmű építése lezárult, a Stefánia és környezete a Várkerttel, a Roosevelttérrel és a Móra Ferenc Múzeum előtti területtel együtt megújult, ám a rakpart rendezése továbbra is a jövő feladata. Korábban konfliktusos területként került beazonosításra a Bajai úti lőszerraktár területe, továbbá – a lehetséges fejlesztések kapcsán – a repülőtér környezete is. Utóbbi kapcsán a közelmúltban ismét felmerült az üzleti célú repülőtérre fejlesztés lehetősége.

2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

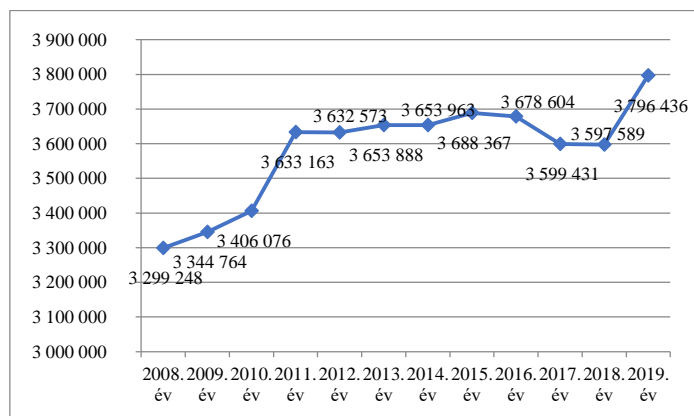
Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.13-as fejezetében leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

Szeged zöldfelületi rendszerét meghatározzák a város főbb vízfolyásai, holtágai mentén kialakult ökológiai- és zöldfolyosók. Markáns zöldfelületi elem a belvárost körülölelő Körtöltés. A Belvárosban számos jelentős és számos kisebb zöldterület helyezkedik el, melyek közül több helyi védettséget is élvez. A Tisza ökológiai rendszeréhez kapcsolódóan a legjelentősebbek a Liget, a Partfürdő, a Várkert-Móra park, a Széchenyi tér és a Kálvária tér. A Belvárost igényesen kialakított zöldfelületek jellemzik, melyek mellett az utcáfásítások is jelentősek.

A zöldfelületi rendszert érintő konfliktusok közül kiemelendő, hogy a város közparkjainak, védett fasorainak növényállománya előregedett, s bár pótlásuk, karbantartásuk folyamatos, a minőségi fenntartásuk költséges és a beteg fák sok esetben balesetveszélyt jelentenek. A város közműhálózattal sűrűn beszőtt közterületein a növényzet – elsősorban a fák – élettere egyre csökken, miközben a felszín alatt vezetett közművek iránti igény és szükséglet növekszik. A fák védelme érdekében az elmúlt években több rendeletmódosítás is történt, szabályozva lett a fák törzsétől adott távolságra történő munkavégzés, zöldterületben közműnyomvonalak fektetésének tiltása, helyi védetté nyilvánított fák kijelölése, város-rehabilitációnál a meglévőnél nagyobb zöldfelületek kialakítása.

A települési zöldterületek nagysága az elmúlt időszakban jelentősen nőtt a városban. 2019-ben az önkormányzat tulajdonában álló zöldterületek mérete 15,1 %-kal haladta meg a 2008-as adatot.

46. ábra: Önkormányzati tulajdonú összes zöld terület (m², 2008-2019)

Forrás: KSH T-Star

A lakótelepi városrészekben (Rókus, Tarján) ugyancsak folyamatos a zöld felületek megújítása, a zöld város program keretében Tarjánban és a Vértó környezetében is zajlottak beavatkozások. Újszegeden a Liget újult meg egy komplex projekt keretében.

A lakossági kérdőívet kitöltők megfogalmazhatták elképzeléseiket, igényeiket a zöldfelületek és közterületek további fejlesztési irányjaival kapcsolatban is.

17. táblázat: Lakossági kérdőív zöldfelületekkel kapcsolatos kérdésére megjelölt öt legnépszerűbb válasz

	Válasz típus	Válaszadók aránya
1.	több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC	74,36%
2.	sétautak fejlesztése	57,73%
3.	rakpart fokozatos gyalogosbarát fejlesztése	52,08%
4.	gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni	49,73%

5.	Tisza-part újszegedi oldal és lakosság kapcsolatának erősítése	48,79%
----	--	--------

Forrás: Lakossági kérdőíves felmérés

A megadott válaszok közül több is megjelölhető volt, és az elemzés alapján az látható hogy a szegediek szerint a közterületeken elérhető szolgáltatások, programok körének bővítésével, illetve a Tisza-parttal kapcsolatos gyalogos- és lakosságbarát fejlesztésekkel lehetne még vonzóbbá tenni a várost.

2.1.13 Az épített környezet vizsgálata

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.14-es fejezetében leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

Szeged fő utcája a Tisza: a város szerkezetét alapvetően meghatározza folyó-parti helyzete. Egyik hídja a centrumban épült, a másik híd a Nagykörút folytatásában. A nagykörúti körgyűrű teljes értékű bezárásához azonban – mely Újszegeden a Temesvári körútban folytatódik – hiányzik a Déli híd, illetve a Tisza két partjának kerékpáros összekötése, ugyancsak egy híddal. Szeged vonatkozásában a beépítésre szánt és nem szánt területek méretét, területfelhasználás szerinti megoszlását és arányát a 69/2021. (II.24.) Kgy. sz. határozathoz készített 4. számú melléklet tartalmazza.

47. ábra: A beépítésre szánt és nem szánt területek

TERÜLETFELHASZNÁLÁS	TERÜLET (HA)	TERÜLETI MEGOSZLÁS (%)
BÉÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK		
Ln*	229,53	0,80
Lk*	354,95	1,24
Lke*	2 194,21	7,65
Vt	161,11	0,56
Vi*	149,95	0,52
G	80,26	0,28
Gksz*	370,58	1,29
Gipj*	111,12	0,39
Gipe*	669,79	2,34
Üü	12,27	0,04
Üh	217,63	0,76
Kke	25,11	0,09
Ki*	364,24	1,27
Kh*	56,71	0,20
Kkö	232,08	0,81
Kk+f	51,33	0,18
BÉÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK		
Kb-H	11,60	0,04
Kb-Re*	92,90	0,32
Kb-I*	55,86	0,19
Kb-Hg*	23,24	0,08
Kb-B*	42,27	0,15
Kb-Kt/B	1,36	0,00
Kb-Kt/F	28,46	0,10
Kb-Mz	5,62	0,02
KÖu*	839,26	2,93
KÖu	7,43	0,03
KÖk	198,38	0,69
Zkp*	69,78	0,24
Zkk*	39,23	0,14
Ev*	2 545,90	8,88
Ek*	244,46	0,85
Eg*	872,82	3,04
Mk*	511,25	1,78
Má*	13 021,26	45,41
Mv*	1 269,70	4,43
Tk*	244,50	0,85
Vg*	2 866,70	10,00
Vge*	312,23	1,09
Ev-V*	85,15	0,30
Eg-V*	1,08	0,00
Ek-V*	2,13	0,01

Forrás: Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata

A táblázat alapján rögzíthető, hogy az összes terület 18,42 %-a beépítésre szánt terület, míg a fennmaradó 81,58% beépítésre nem szánt terület.

Továbbra is kijelenthető, hogy az egyik legjellemzőbb városképromboló jelenség, hogy számos értékes épület áll használaton kívül, némelyek már évtizedek óta, így állapotuk évről-évre romlik. A megalapozó vizsgálatban bemutatott épületek közül a Kass Szálló és a Régi Zsinagóga sorsa továbbra sem mondható rendezettnek, míg a Dömötör-torony állagmegóvását célzó beruházás lezárult. A Várkert Stefániával egy időben zajló rekonstrukciója során a szegedi vár és közvetlen környezete megújult. A korábban bezárt, emblematisz szegedi helyszínek közül a Virág Cukrászda és a Hági étterem ismét megnyitotta kapuit, ugyanakkor továbbra is igaz, hogy a nagy bevásárló központok épülésével párhuzamosan a belvárosi kiskereskedelmi- és vendéglátó üzletek sorra zárnak be vagy cserélnek gazdát, funkciót.

Szeged mai térszerkezete – amint arra a 2014-2020-as ITS megalapozó vizsgálatának „1.14.6 Épített környezet értékei” című fejezete is rávilágít – alapvetően az 1879 évi nagyárvízet követő újjáépítés során alakult ki. A már meglévő, sugárirányból érkező fő utakat Tiszától – Tiszáig érő félgyűrűkkel kötötték össze. Az ugyanígy megépült (fél) körtöltés kijelölte a biztonságosan beépíthető területeket.

Szegeden viszonylag kevés számú, de minőségében igen jelentős építészeti emlék maradt fenn a régi korokból. Ezek közül középkori eredetű a Szent Demeter torony, az Alsóvárosi Ferences templom és rendház részletei, valamint a szőregi templomrom. Kevés árvíz előtti épület áll még ma is a városban. Ilyenek például a Vár megmaradt Mária Terézia kapuja és a Vízibástya, a Régi zsinagóga épülete, a Zsótér ház. Egyedülállóan egységes városképet alkotnak azonban a századfordulón és a századelőn épült belvárosi eklektikus paloták, lakóházak és középületek sora. Kiemelkedő építészeti értéket képviselnek szecessziós épületeink: az új Zsinagóga, a Reök palota, a Deutsch palota, a Városháza – egyes elemzők szerint neobarokk stílust képvisel – és még jó néhány épület.

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének többször módosított 55/2005.(XI.17.) Kgy. rendelete Szeged város helyi építészeti örökségének védelméről mellékletében rögzíti a helyi védettség alatt álló épületek, épületrészek körét. a jogszabály 1/a melléklete helyi egyedi védelem alá tartozó épületek, építmények között 408 db helyrajzi számot sorol fel, emellett a határozat nevesít 21 db helyi egyedi védelem alatt álló napsugaras házat, továbbá helyi egyedi védelem alatt álló képzőművészeti alkotásokat (23 db), úgy mint többek között a Klauzál téren álló Kossuth szobor, vagy a Dóm téren található Szentháromság szobor.

A közgyűlési rendelet fentiek mellett a helyi területi védelem alá tartozó parkokat, tereket, ugyanilyen besorolás alá tartozó sarokbeépítéseket, térfalakat és településszerkezeteket is nevesít.

Összességében kijelenthető, hogy az épített környezetet érintő konfliktusok közül a felületek újraosztása (a városi utak, utcák közlekedési felületeinek újraosztása: a közösségi közlekedés sávjának kialakítása, kerékpáros sáv, gyalogos zóna, vegyes forgalmú közlekedési felület illetve zöldfelületek kialakítása), és a helyi védelem (a helyi védett épületekre előírt építészeti szabályozások nem esnek egybe a tulajdonosok illetve használók érdekeivel) továbbra is érdekütközéseket vonhat maga után.

Ugyanígy konfliktus forrást jelenthet a kiskertes területeken (Baktó, Tápé, Petőfi telep) a túlépítkezés, a beépítési korlátok szándékos figyelmen kívül hagyása. Ezeken a hobbi telkeken gyakran életvitelszerűen élnek a tulajdonosok, a felépített lakóingatlanok pedig a mindennapi igényekhez igazodnak mind méretükben, mind komfort fokozatban. Szeged vonatkozásában azonban a kiskertek alacsony beépítettséggel való fennmaradása azért is fontos, mivel jelentős zöldfelületükkel komoly szerepet játszanak a település hőterhelésének csökkentésében.

2.1.14 Közlekedés

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.14-es fejezetében, valamint a korábban már hivatkozott „Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve – Helyzetértékelés” (SzFVMT) című dokumentumban leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

A várost érintő fő közúti-, vasúti- és vízi közlekedési folyosók valamint –csomópontok változatlanok, a legjelentősebb változás az M43-as autópálya országhatárig való elkészülése, illetve az 55-ös főút Szeged-Baja közötti szakaszának felújítása volt.

Emellett jelenleg Szeged és Debrecen kétszer kettő sávú közúti összeköttetés kialakításának tanulmánytervi vizsgálata van folyamatban. E feladat magában foglalja döntés-előkészítő tanulmány, környezetvédelmi hatásvizsgálat, tanulmányterv, költség haszon vizsgálat, közúti biztonsági hatásvizsgálat elkészítését, ill. a környezetvédelmi engedély megszerzését. A tanulmányterv egyik fő célja Szeged és Debrecen közötti kétszer kettő sávú kiépítés lehetőségeinek feltárása, változatok kidolgozása, műszaki jellemzők meghatározása, részszakaszok kijelölése.

A belterületi útszakaszokon általánosságban a sugaras-gyűrűs hálózati rendszer a mai napig kitűnően szolgálja a várost, de a gyűrűirányú kapcsolatok hiányosak. A körutak a Déli Tisza-híd hiányában nem zárulnak be, így nem képeznek továbbra sem teljes rendszert. Az elmúlt évek gyorsforgalmi út fejlesztéseinek köszönhetően az átmenő teherforgalomtól teljesen mentesült Szeged, a nehéz teherforgalom – amint arra az SzFVMT is felhívja a figyelmet – elsősorban az 5 sz. és a 43 sz. országos főutak, valamint kisebb mértékben a 4519 j. és a 47 sz. országos utak belterületi szakaszait érintik.

A belterületi útszakaszok rekonstrukciója folyamatosan zajlik, az elmúlt években megújult többek között a Tisza Lajos krt. Dugonics tér-Boldogasszony sgt. közötti szakasza, míg a Boldogasszony sugárút- Árvízi emlékmű közötti szakaszon útburkolat csere történt, illetve lezajlott a Felső Tisza-Part, Huszár Mátyás rakpart és a Tisza Lajos körút forgalmi csomópont környezetének közlekedésbiztonsági és kerékpárosbarát fejlesztése is. A közelmúlt jelentősebb közlekedésfejlesztési projektjei közül kiemelendő még a Dorozsmai úttól délre elterülő Iparvárosban található Kollégiumi út rekonstrukciója, ami a környező vállalati telephelyek jobb megközelítését segíti. A város területén a kevésbé forgalmas útszakaszokon is folyamatosan zajlanak karbantartási és rekonstrukciós munkálatok.

Az önkormányzati kezelésben lévő úthálózat fontosabb paraméterei az alábbi táblázatban kerültek összefoglalásra. Az önkormányzati adatok szerint 2021-ben összesen 591 km belterületi út áll a város kezelésében, melynek 75,6 %-a (447 km) kiépített. A külterületen található önkormányzati utak hossza 329 km, ezek 92,4 %-a kiépítetlen jelenleg. A gyalogutak és járdák (659 km) közel 100 százaléka (654 km) tekinthető kiépítettnek a város belterületén.

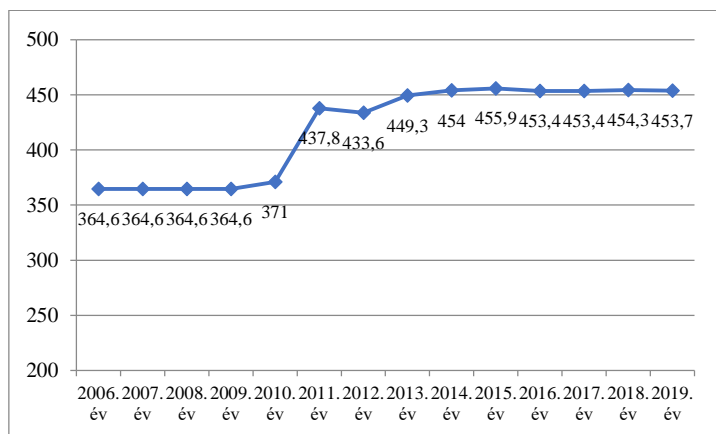
18. táblázat: Az önkormányzat által kezelt úthálózat 2021-ben

A város által kezelt úthálózat hossza:			
	Kiépített	Kiépítetlen	Összesen
Belterületi közutak	447	144	591
Külterületi közutak	19	310	329
Bel- és külterületi közutak összesen	466	454	920
Kerékpárutak	47	0	47
Gyalogutak és járdák	654	5	659

Forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés

Az önkormányzat kiépített út és közterületek hosszában jelentős változás 2010-2013 között történt, azóta gyakorlatilag nem változott.

48. ábra: Önkormányzati kiépített út és köztér hossza (km, 2006-2019)

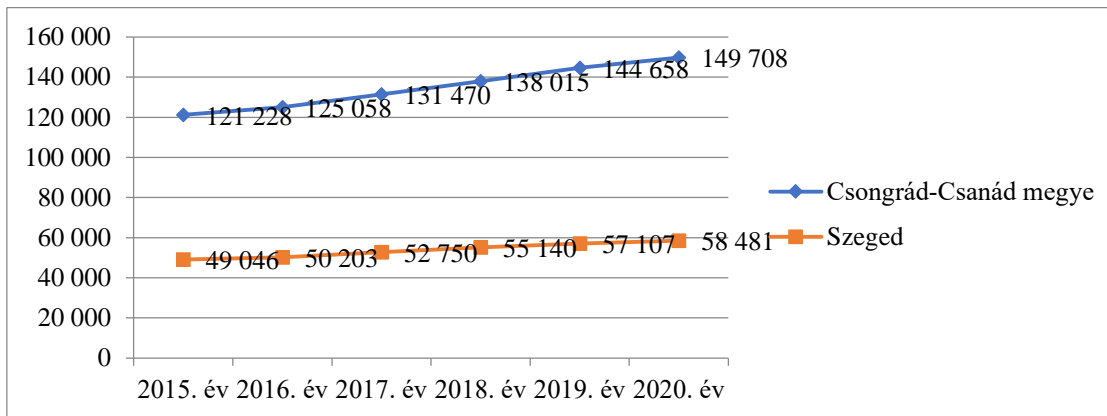

Forrás: KSH-T STAR

A városban kijelölt „Parkolj és utazz” (P+R) parkoló a Belvárosi híd újszegedi hídfőjében, a Torontál téren van kialakítva. A 140 férőhelyes parkolót – ahol e-töltőállomás is kialakításra került – szabadon, díjmentesen használhatják az autósok. A parkoló mellett lévő hídfői megállócsoport (trolibusz, autóbusz) biztosítja a kedvező tömegközlekedési kapcsolatot, itt irányonként naponta mintegy 310 autóbusz és trolibusz fordul meg. A parkoló reggeltől délután munkaidő végéig általában telített. Szegeden ingyenes parkoló a közösségi közlekedéssel jól megközelíthető Árkád bevásárlóközpontban, míg fizető parkolóház a Belvárosban a Honvéd térnél található.

Az egyre bővülő motorizáció eredményeként mind a megyében, mind pedig Szegeden folyamatosan nő a gépkocsik száma.

49. ábra: Személygépkocsik számának alakulása az üzemeltető lakhelye szerint (2015-2020, db)

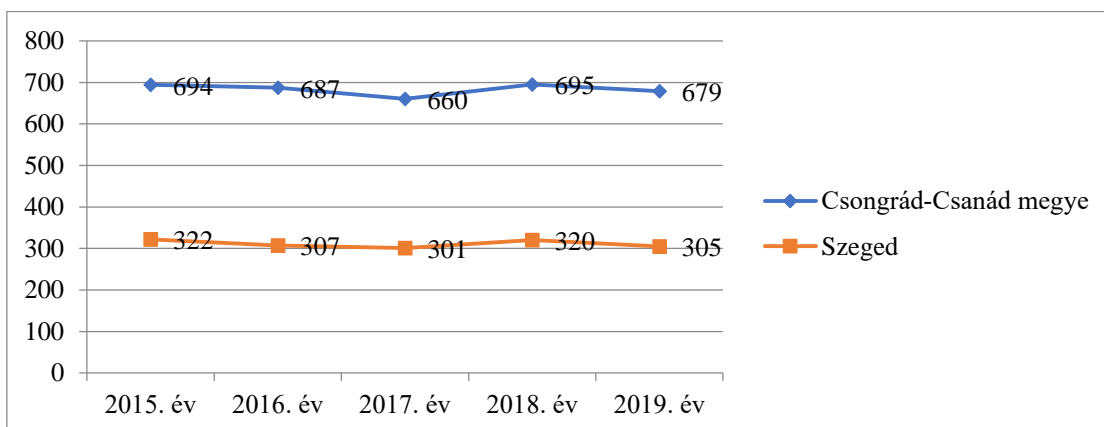

Forrás: KSH-T STAR

2015 és 2020 között közel 20 %-kal 49 046 darabról 58 481 darabra nőtt a személygépkocsi állomány Szegeden, míg ugyanebben az időszakban Csongrád-Csanád megyében 121 228 darabról 149 708 darabra nőtt ez az érték, ami 23,49 %-os bővülést jelent a vizsgált időszakban.

A személyi sérüléssel járó közúti balesetek száma ugyanakkor a KSH adatai alapján csökkenést mutat az elmúlt években mind a megye székhelyen, mind pedig a megye egészében.

50. ábra: Összes személyi sérüléssel járó közúti közlekedési baleset (2015-2020, eset)

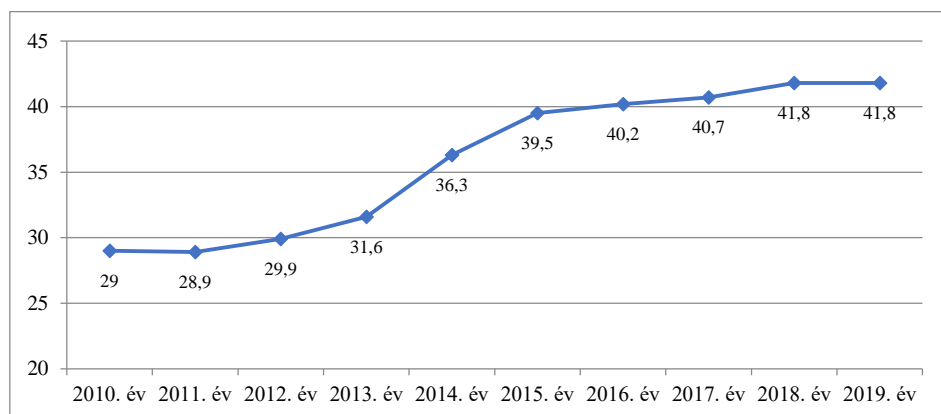

Forrás: KSH-T STAR

2015 és 2019 között Szegeden 322-ről 305-re csökkent az esetszám, míg a megyei szinten a mutató értéke 694-ről 679-re esett vissza.

Szegeden az önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza 2010 és 2017 között folyamatosan emelkedett, az utolsó két vizsgált évben stagnált.

51. ábra: Önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza (km, 2010-2019)

Forrás: KSH-T STAR

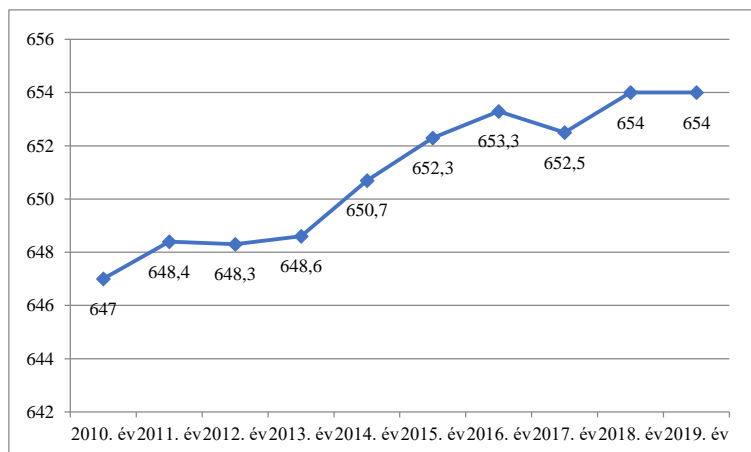
Köszönhetően Szeged kedvező földrajzi adottságainak, a közlekedési költségek emelkedésének, illetve a város következetes kerékpáros-barát közlekedéspolitikájának a kerékpárhasználat rendkívül elterjedt a városban. Ezt igazolja az a 2015-ös felmérés is, mely szerint a szegedi háztartások $\frac{3}{4}$ -e rendelkezik kerékpárral. A megfelelő infrastrukturális háttér biztosítása folyamatos feladatot jelent, különösen igaz ez a szűk keresztmetszetet jelentő közlekedési csomópontok esetében. 2021-ben megkezdődött az Oskola utcát, a Belvárosi híd szegedi hídfőjét és a Híd utcát érintő komplex fejlesztés, mely alapvetően a kerékpáros- és gyalogos közlekedés biztonságosabbá tételét célozza. Emellett folyamatosan zajlik a kerékpárút hálózat bővítése, minőségi fejlesztése is, így elkészült a kerékpáros kapcsolat Sándorfalva irányába a Csongrádi sugárúton, illetve Baktó és Petőfi telep irányába a József Attila sugárúton. Újszegeden szintén kiépült a kerékpáros infrastruktúra, a Bordány felé vezető kerékpárút kivitelezés alatt áll.

Szeged jól sétálható város, az elmúlt években folyamatosan bővült a gyalogos utcahálózat. A legnagyobb gyalogos forgalom a Belváros városrészt jellemzi, itt a Roosevelttér-Móra park-Stefánia terület együttesének komplex fejlesztésével újabb, minőségileg magasabb színvonalú közlekedési felületeket újított meg a város. A Belváros és Újszeged közötti kapcsolatot biztosító Belvárosi hídon ugyanakkor csupán minimális szélességű járdán lehet közlekedni, ráadásul osztott módon, hiszen egyik oldalon kizárólag a kerékpárosok használhatják. Ez a kapacitás különösen nyáron nem elégséges, így középtávon reálisan merül fel az igény egy önálló gyalogos híd kialakítására.

Innovatív kezdeményezésként értékelhető a világ egyik legnagyobb közösségi rollerkölcsönzőjének, a Lime-nak Szegeden való bemutatkozása. Az összesen 400 db elektromos rollerből álló környezetbarát flotta 2021. május végétől használható. A négy hónapos próbaidőszak után a város vezetése a lakossági észrevételek figyelembevételével dönt majd arról, hogy maradjon-e ez a szolgáltatás a városban.

Szegeden az önkormányzati kiépített járda hossza 2010 és 2019 között folyamatosan emelkedett, az emelkedés mértéke 1,1 %. Amint a 14. táblázat adataiból is látható, a 654 km kiépített járda mellett mindössze 5 km kiépítetlen járdaszakasz volt 2019-ben Szeged belterületén.

52. ábra: Önkormányzati kiépített járda hossza (km, 2010-2019)

Forrás: KSH-T STAR

Szeged területét a kedvező domborzati adottságoknak, illetve sugaras úthálózatának köszönhetően jól lefedi a közösségi közlekedési hálózat. A városban 4 villamosvonal, 6 trolibuszvonala és 17 autóbuszvonal üzemel, a járművek éves szinten több, mint 8 millió km-t teljesítenek.

Az utazási igényekkel összhangban a közösségi közlekedési hálózatot a város belső területein sűrű, a külső városrészekben ritkább követési időközök jellemzik úgy, hogy a nagyobb sűrűségű lakóövezetekhez a kapcsolódást elsősorban az elektromos üzemű eszközök biztosítják. A helyi kötőpályás közösségi közlekedés kapcsán elmondható, hogy a járműpark és a háttér infrastruktúra egyaránt korszerű, köszönhetően a közelmúltban jelentős EU-támogatás segítségével lebonyolított fejlesztéseknek (2-es villamos vonal kialakítása, járműbeszerzés stb.). Az elektromos tömegközlekedési nagyprojekt keretében megtörtént továbbá az intelligens utas tájékoztató rendszer fejlesztése is, ezt a hálózatot folyamatosan bővíti a város. Jelenleg 103 db LED-es utas tájékoztató tábla van üzemben, de a városban jegykiadó automaták is elérhetők az utazóközönség részére. A közösségi közlekedéshez kapcsolódó további okos megoldásokról (menetrendi applikáció, carsharing alkalmazás) jelen dokumentum 2.1.10-es alfejeztében írunk.

A Volánbusz Zrt. ugyancsak folyamatosan fejleszti járműparkját, itt is érzékelhető ugyanakkor az az általános tendencia, mely a közösségi közlekedés utas számának folyamatos csökkenését mutatja. Az SZKT kapcsolódó utasszámlálási adatai azt mutatják, hogy villamosokon 2012-höz képest 15,86%-kal csökkent 2018-ra az utasszám, míg trolis esetében ugyanebben az időszakban ez az érték 3,65 %-os növekedést mutat. Előbbi közlekedési módnál a járatszám ugyanebben az időszakban 10,27 %-kal csökkent, míg trolibuszok esetében 16,44 %-kal nőtt. Autóbuszok esetében a járatszám csökkenés közel 16 % volt⁷. Ez vélhetően több okra vezethető vissza, így közrejátszhat a motorizáltság terjedése, és a szuburbanizációs folyamatok, de akár a növekvő kerékpár használat is.

A városban zajló közösségi közlekedésfejlesztési beruházások kapcsán kiemelt szerepet kap az esélyegyenlőség kérdése. A megújuló villamos- és trolis vonalakon az alacsonypadlós

⁷ <https://szkt.hu/tarsasagunkrol/ii-tevekenysegre-mukodesre-vonatkozó-adatok/ii-12-utasszamlalas>

járművekhez alkalmazkodva, a szintbeni, akadálymentes beszállás érdekében valamennyi peron 30 cm magasságot kapott, míg a térburkolat megfelelő kialakítása a gyengén látók számára jelzi a beszállási pontokat. Szegeden több ponton hangjelzés egészíti ki a lámpák működését, sőt 2018-ban készült egy akadálymentesítési segédlet is, mely ajánlásokat fogalmaz meg a közlekedés (pl. buszmegállók, közintézmények bejárata stb.) látássérültek részére történő akadálymentesítése kapcsán. A segédletben leírtakkal összhangban a közlekedési beruházások terveit a Fejlesztési Iroda minden esetben egyeztetette, és a jövőbeni projekteknél is egyezteteti a fogyasztókkal élők szervezeteivel. Fenti egyeztetési kötelezettség egyébként a támogathatóság feltétele is.

Szeged MJV Önkormányzata a helyi közforgalmú közlekedés szolgáltatóival (VOLÁNBUSZ Zrt., Szegedi Közlekedési Kft.) kötött hatályos közszolgáltatási szerződése szerint 2019. június 15-től minden járaton a meghirdetett menetrend szerint kerekesszékekkel is igénybe vehető, részben vagy teljesen alacsony padlós járműveket is közlekedtetnek legalább óránként, azaz két alacsonypadlós járat közlekedtetése között legfeljebb 60 perc telhet el. A VOLÁNBUSZ Zrt. által közlekedtetett helyi autóbusz vonalakon teljes menetrendi időben, 2021. április 15-től kizárólag alacsonypadlós járműveket közlekedtet. A szolgáltatók minden járművének belső elektronikus vizuális és belső akusztikus utas tájékoztatási rendszerrel kell rendelkeznie. 2021. április 15-től a külső elektronikus vizuális utas tájékoztatás is kötelező. A részletezett hatályos szerződés szerinti feltételek betartását a Szegedi Környezetgazdálkodási NKft., mint koordinátor szervezet folyamatosan ellenőrzi.)

Az intermodális kapcsolatok kialakítása folyamatos Szegeden – lásd P+R –, ugyanakkor a közösségi közlekedés esetében jelentős előrelépést csak a Mars téren található autóbusz pályaudvar áthelyezése jelentene. Az SzFVMT kiemeli, hogy naponta 1 048 helyközi, távolsági és nemzetközi buszjárat érinti a Mars teret, mindezek mellett számos helyi buszjárat végállomásaként is szolgál. A hosszabb távú városi tervek a szegedi vasútállomás, illetve a majdani Déli-híd szegedi hídfőjének környezetében helyezik el az intermodális csomópontot, mely így a vasúttal, az 1-es és 2-es villamos vonalával, illetve a Szegedet Hódmezővásárhellyel összekötő tram-trainnel jelentős mértékben hozzájárulna a térségi közösségi közlekedés színvonalának javulásához.

A parkolási rendszer teljesen kiépült a városban, a parkolójegyet mobil alkalmazáson keresztül és a városban kihelyezett 143 db automatából is be lehet szerezni. A városi közlekedés szervezését 23 db közterületre kihelyezett forgalomfigyelő kamera segíti.

A korábban már említett Szeged-Hódmezővásárhely tram-train beruházás mellett – a NIF Zrt. tájékoztatása szerint a következő nagyobb fejlesztési programok érintik Szegedet: Szeged-Hódmezővásárhely vonalszakasz nagyvasúti tervezési és kivitelezési munkái, Szeged Rendező pályaudvaron járműtelep tervezési és kivitelezési munkák, Békéscsaba-Szeged vasútvonal szűk keresztmetszet kiváltásának előkészítése, Szeged-Szabadka vasútvonal és a szegedi villamosvasúti hálózat közötti kapcsolat kiépítésének előkészítése, MÁV szűk keresztmetszet kiváltás előkészítése Kiskunfélegyháza-Szeged szakaszon, Szeged-Makó elővárosi vasúti közlekedés fejlesztésének előkészítése, Szeged, Nagykörút Alsóváros és Újszeged közötti

szakasz (Új Tisza-híd) megvalósítása (előkészítés), Szeged-Röszke kerékpárút előkészítése, Szeged-Debrecen közötti útszakasz 2x2 sávós kapcsolat előkészítése.

A vízi közlekedés, ezen belül az áruszállítás infrastruktúrájának fejlesztése (pl. medencés kikötő) – mely nem önkormányzati kompetenciába tartozó beruházás – további lehetőséget jelenthet Szeged logisztikai adottságainak hatékonyabb kihasználására.

A térségi közösségi közlekedés kiemelt beruházásaként megjelenő Szeged-Hódmezővásárhely tram-train esetében megoldandó feladat a jegyek, bérletek egységes kezeléséhez kapcsolódó feltételrendszer kidolgozása, kölcsönösen a két város helyi közlekedésére vonatkozóan. Ennek kapcsán Hódmezővásárhely és Szeged önkormányzatai az illetékes minisztériummal közösen dolgoznak ki egy javaslatot. Mindez hosszabb távon megteremtheti a két megyei jogú város, illetve Szeged és vonzáskörzete lakossága számára is egy vonzó, egységes és áttekinthető közösségi közlekedési tarifastruktúra alapjait.

A lakossági kérdőíves felmérés során a közlekedési infrastruktúra minőségének megítélésével kapcsolatban is érkeztek vélemények. Ez alapján látható, hogy a gyalogos felületek minősége kapcsán az önkormányzatnak még komoly feladatai vannak, hiszen a válaszadók 41,17 %-a nem elégedett ezek minőségével, és csupán 18,96 % adott 4-es vagy 5-ös értéket erre a szempontra. A kerékpáros infrastruktúra kapcsán kedvezőbb a helyzet, ám még ezen a téren is komoly feladatok várnak az önkormányzatra. A kérdőívet kitöltők 26,5 %-a 1-es vagy 2-es, míg 36,21 %-a 4-es vagy 5-ös értéket jelölt meg ugyanis ennél a szempontnál. Az utak esetében a válaszadók alig 13,43 %-a adott 4-es vagy 5-ös értékelést, míg 46,91 % 1-es vagy 2-es értéket jelölt meg. A parkolás helyzetének megítélése kapcsán még kritikusabbak a kérdőívet kitöltők, hiszen 58,98 % egyáltalán nem elégedett a szolgáltatás minőségével, míg 4-es vagy 5-ös értéket csupán 10,54 % jelölt meg.

2.1.15 Közművesítés

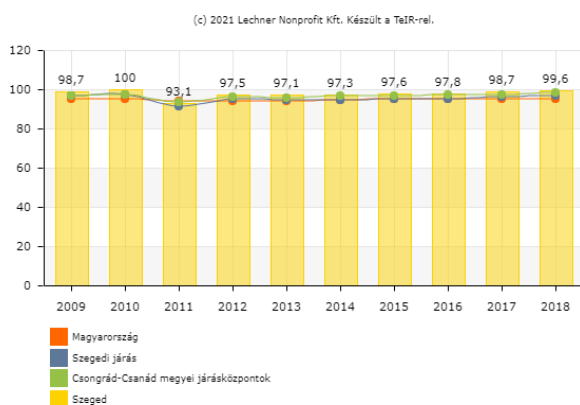
Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.16-os fejezetében, valamint a „Szeged Fenntartható Energia- és Klíma Terve (SzFEK)” című dokumentumban leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

Szeged ivóvízkészlete közel 10 ezer éves, a vízmű évek óta azokat a kútjait üzemelteti, amelyekből az előírt arzén határértéknél kevesebbet tartalmazó víz nyerhető ki. Az arzén átlagos mennyisége a fogyasztóinknál a megengedett határérték alatt van.

- **vízgyártás és vízellátás**

2018-ban Szegeden a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya közelíti a 100 %-ot (99,6%), ez az érték 4,3 %-kal haladja meg az országos szintet (95,3 %).

53. ábra: Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (% ,2009-2018)

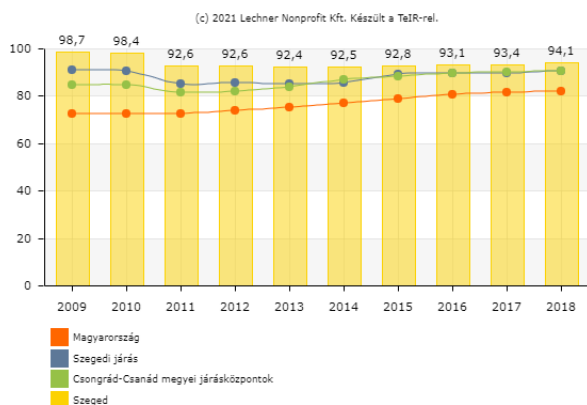

Forrás: TeIR

- **szennyvízelvezetés**

2018-ban Szegeden a közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya közelíti a 94,1 % volt, ez az érték 12,1 %-kal haladja meg az országos szintet (82 %).

54. ábra: Közcsonna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (% , 2009-2018)

Forrás: TeIR

Szegeden három fajta vízelvezető csatornarendszer működik:

- Egyesített rendszerű csatornahálózat (a szenny- és csapadékvíz ugyanazon csatornába ömlik).

- Szennyvízelvezető csatornahálózat (csak szennyvizet fogad, elválasztott rendszer).
- Csapadékvíz csatornahálózat (csak csapadékvizet fogad).

Szegeden a körtöltésen belüli terület vízelvezetése, Újszegeden a Középfasor és a Tisza által körülhatárolt terület csapadékvíz-elvezetése történik egyesített rendszerű csatornával. Ez alól kivételt képeznek azon lakótelepek területei (pl. Tarján, Északi városrész, Makkosháza, stb.) ahol már elválasztott rendszer valósult meg. A zárt csatornahálózat által összegyűjtött szenny- és csapadékvizet a főgyűjtő csatornák irányítják a szennyvíztisztító telepre.

A város szegedi oldalán az I. és II. sz. főgyűjtők által összegyűjtött víz az Alsótelepi átemelőre jut (Klinikák térsége), ahol az ötszörös hígítást meghaladó víz a Tisza sodorvonalába ömlik (alacsony vízállás esetén, gravitációs módon, magas vízállás idején pedig átemelő segítségével). Ötszörös hígításig a vizeket egy, a Tisza folyó alatti nyomóvezetékkel, az újszegedi átemelőre vezetik át. A Rókus - Móravárosi (III. sz., E 1-0-0 jelű) főgyűjtő a lakótelepek vizeit összegyűjtve a Rókusi átemelőbe csatlakozik, ahol a gépi tisztítású rács után az átemelő szivattyúk a Rókus- Móravárosi főgyűjtőre táplálják a vizet.

A Rókus-Móravárosi főgyűjtő ÉK-DNy-i irányban áthaladva a városon, összegyűjti a körtöltésig terjedő város szenny- és csapadékvizeit. Kapcsolódnak hozzá a II. sz. főgyűjtőt tehermentesítő Szűcs u.-i és a Gyertyámos u.-i, valamint a Nemestakács u.-i átkötő csatornák is. A Vám téren az átépített osztóműbe csatlakozik a 2 db (az Alsónyomás sor - Szabad sajtó u. - Hattyas u. nyomvonalon megépített E 1-0-1 jelű), valamint Rókus-Móravárosi (III. sz., E 1-0-0 jelű) főgyűjtők. A főgyűjtők Alsóvároson és Klebelsberg telepen (Hattyason) áthaladva a Szeged Városi Szennyvíztisztító Telephez csatlakoznak.

A Vám téri osztóműnél az ötszörös hígítást meghaladó szennyvíz számára a régi Hattyasi nyílt árok végét (a Vaspálya utcától a város irányába eső szakaszát) vésztározónak alakították ki. Ebben a nyitott szelvényű tározóban mindaddig tartózkodik a víz, amíg a záporvíz ki nem ürül a csatornákból.

Újszegeden a Vedres u.-i főgyűjtő és a Töltés u.-i főgyűjtő csatornák vezetik le az egyesített rendszerű csatornahálózat által összegyűjtött vizeket az Újszegedi átemelő telepre. Itt az ötszörös hígítást meghaladó víz a Tisza sodorvonalába ömlik, záporvíz átemelő szivattyúk segítségével. Ötszörös hígításig a víz az átemelő telep segítségével a D-Újszegedi U -1 -0- 0 jelű főgyűjtőbe jut, amely az Újszeged déli átemelőre csatlakozik. Az új átemelő telep segítségével a levezetett víz a Tisza folyó alatti újabb átvezetéssel visszajut a Szegedi oldalon üzemelő szennyvíztisztító telepre. Elválasztott rendszerű csatorna esetén a szennyvízcsatornák csak szennyvizet fogadnak. Ilyen csatornahálózat épült ki Újszegeden: a Középfasoron kívül, Szegeden: Tarján, Fodor kert, Makkosháza, Újrókus, Tápé, Petőfi telep, Új-Petőfi telep, Baktó, Béketelep, Kecskés István-telep, Klebelsberg-telep, Szentmihály, Kiskundorozsma, Szőreg, Gyálarét városrészekben, és a Körtöltésen kívüli ipar területen.

A szennyvízelvezető hálózat gravitációs módon, vagy átemelők segítségével kapcsolódik a belső egyesített rendszerű vízelvezető hálózathoz, és a főgyűjtő csatornákon keresztül a szennyvíztisztító telephez. A Szeged városi szennyvíztisztító 4 agglomerációs település: Deszk, Kübekháza, Tiszasziget, Újszentiván szennyvizeit is fogadja és tisztítja.

A Szegedi Vízmű Zrt. által üzemeltetett szennyvíztisztító telepeken (Algyő és Szeged) a kibocsátott tisztított szennyvíz továbbra is az engedélyekben rögzített határértékek alatti szennyezőanyag koncentrációval kerül a Tisza folyóba. Ezzel együtt a cég 2018-tól egy Interreg projekt keretében nemzetközi partnerekkel együttműködve a kibocsátott kezelt szennyvíz ökológiai állapotán tervez javítani.

A cég a Tisza folyó két mérési pontját (Szeged-Tápé és Tiszasziget) érintő szennyvíz-telepeinek (Szeged és Algyő) működésére tervez hatni oly módon, hogy hatékony, energiatakarékos levegőztető berendezések beszerzésével javítani fogja a szerves anyagok lebontását. A tervezett beruházásokkal mód nyílik arra, hogy a tisztított szennyvíz minőségét időben fenntartható módon, a már avult, elhasználódott technológiai elemek fejlesztésével lehessen biztosítani, korszerűbb, jobb energetikai és technológiai hatásfokú berendezésekkel és technológiával.

A Szegedi Vízmű Zrt. emellett folyamatosan végzi a középnyomású hálózat fejlesztését, a meglévő gravitációs vezetékek rekonstrukcióját.

A város mindazon területein, ahol elválasztott rendszerű csatornahálózat épült ki, a szennyvíz zárt szennyvízcsatornákon jut a szennyvíztisztítóra, a csapadékvíz pedig nyílt vagy zártszelvényű csatornákon, burkolt, vagy földmedrű nyílt árok és folyóka rendszereken keresztül a befogadó csatornába, tavakba, vagy egyéb csapadékvíz befogadóba jut. A csapadékvíz a város Körtöltésen belüli részén – kivéve, ahol elválasztott rendszer üzemel – víznyelőkön keresztül jut be a meglévő egyesített rendszerű csatornahálózatba. Az elválasztott rendszer esetében pedig a befogadók a belvízelvezető csatornák, tavak és holtágak.

A közigazgatási területen található záportározók és tavak fontos mesterséges, vagy természetes víztározó, vízgyűjtő funkciót látnak el a város vízvezetésében, vízelhelyezésében.

A csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése folyamatosan zajlik, a 2014-2020-as Európai Unió időszakában a „Szeged, belterületi csapadékvíz-elvezetés I. és II. ütem projekt” keretében Újszegeden, Új-Petőfitelepen, Szeged-Szentmihályon, Kiskundorozsmán Szőregen és Tápén összesen 12.000 méter belterületi csapadékvíz-elvezető csatorna épült, továbbá megépült a 145.57 ha vízgyűjtő területű, 48.233 m³ hasznos térfogatú Kiskundorozsma Bánomkerti tározó átemelő szivattyúval. A projekt összköltsége közel 1 milliárd forint volt. Ez a fejlesztési program Kiskundorozsmán és Újszegeden a III. és IV. ütemmel folytatódik, a befejezés várható időpontja 2021. IV. negyedév. A város saját erőből megvalósította továbbá a Tápéi főcsatorna 1+110-1+760 szelvényei közötti szakasz befedését is, a 2019-ben lezáruló projekt összköltsége 200 millió forint volt.

A fejlesztések alapján egyértelmű, hogy az elsődleges célkitűzés a – napjainkban nem ritkán igen nagymennyiségben lezúduló – csapadékvizek hirtelen levezetése helyett az ésszerű csapadékvíz gazdálkodás. A csapadékvíz gazdálkodás elvei szerint nem a csapadékvíz gyors levezetése a cél, hanem a csatornába jutó csapadékvíz-és belvíz mennyiségének a csökkentése, illetve a lefolyási idő növelése. Ezt a csapadékvíz egy részének elszivárogtatásával, növényzet telepítésével, csatornahálózati tározók építésével, valamint a csapadékvíz lehetőség szerinti újrahasonosításával lehet elérni. A csapadékvíz elszivárogtatása nem csak a csatornákat terhelő

csapadékvíz hozam csökkentése szempontjából előnyös, hanem az adott terület talajvíz mérlegét is javítja.

- **energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)**

Távfűtés

A város távfűtő rendszerének kiépítése az 1970-as évektől kezdődően mintegy két évtizeden át zajlott, és eredetileg jelentős mértékben hozzájárult a város levegőjének tisztábbá válásához, valamint a lakásállomány komfortfokozatának növeléséhez. Amíg 1972-ben 3.352 otthon volt bekapcsolva a távfűtésbe, addig 1989-ben ez szám meghaladta a 27 ezret, 1993-ig minimális növekedés történt, mellyel a rendszerbe bekapcsolt lakások száma elérte a 27.359-et. A lakóterületek, övezetek építésével párhuzamosan épültek ki a távhőszolgáltató berendezések is: fűtőművek, hőközpontok jöttek létre és távvezetékek épültek ki a hőenergia szállítására.

55. ábra: A szegedi távfűtőrendszer

Forrás: A szegedi geotermikus távfűtés-felújítási programhoz kapcsolódó Kommunikációs Stratégia

Az elmúlt években a távfűtés Szegeden már inkább, mint az egyik legnagyobb légszennyező forrás azonosítható, az alkalmazott műszaki megoldások korszerűsége pedig messze elmaradt a kívánatostól. Az épületek energiatakarékos felújítása és a felhasznált energia lakásonkénti mérése ugyan csökkenti a hőigényt, költségei így is érzékenyen érintik a lakótelepeken élő, az átlagosnál többségében alacsonyabb jövedelmű családokat. A valódi megoldás a megújuló energiaforrás alkalmazása, melyről a következő fejezetben írunk.

- **megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei**

2018-ban kezdődött meg Szegeden az a nagyszabású projekt, amelynek során a városi távfűtés 9 fűtési körének megújuló energetikai alapú átalakítására kerül sor. A projekt kedvezményezettjei a SZETÁV Kft., a Geo Hőterm Kft. és a Nemzeti Fejlesztési Programiroda (NFP) Kft., az általuk alkotott konzorcium a feladatra 9 projekt keretében összesen 22 milliárd forint költséget fordít, melynek 50 %-a a KEHOP-ból érkező EU-s forrás. A támogatást a Geo Hőterm Kft. és az NFP Kft. kapja és kezeli, az önerőt is ezek a partnerek biztosítják.

19. táblázat: A fejlesztésekkel érintett távfűtött lakások száma (db)

Városrész	Érintett lakások száma (db)
Rókus	17.455
Felsőváros	12.438
Újszeged	2.352
Összesen:	32.245

Forrás: A szegedi geotermikus távfűtés-felújítási programhoz kapcsolódó Kommunikációs Stratégia

A beruházások révén a SZETÁV Kft. fűtőműveinek geotermikus energiával történő ellátását biztosítják oly módon, hogy az Északi, a Tarján, a Rókus, a Belváros, a Felsőváros, Makkosháza és az Odessza városrészek területén új termáلكutakat létesítenek. Az 1700-2000 méter mély kutak egy része kitermelő, míg a többi visszasajtoló kútként fog üzemelni. A felszínre hozott 90 C° hőmérsékletű termálvíz nem kerül be sem a távfűtő, sem a melegvíz hálózatba, hanem hőenergiája hőcserélő rendszereken keresztül hasznosulva fűti fel a SZETÁV rendszereiben használt vizet, ezt követően a visszasajtoló kutak révén mélységi víztároló rétegekbe kerül vissza.

A projektek segítségével évente mintegy 15 millió m³ gáz kiváltására kerül sor 350 ezer GJ geotermikus energiaforrás segítségével. A megújuló energetikai technológia révén, éves szinten, 25 ezer tonna CO₂-vel kevesebb káros anyag kerül a város levegőjébe, ezzel jelentősen csökken a városi szintű üvegházhatású gázterhelés is. Emellett, az érintett fűtési körök esetében 70%-ra, míg a teljes szegedi távfűtés tekintetében 50 %-ra emelkedik a megújuló energia használata és javul az ellátás biztonsága is. Szegeden, Reykjavík után, a második legnagyobb európai geotermális távfűtési rendszer jön létre.

Szegeden az utóbbi években rendkívül sok napenergiát hasznosító, villamos energiát termelő háztartási méretű berendezés került üzembe. 2016. december 31-ig a városban 451 db ilyen rendszert működtettek, melyek beépített teljesítménye összesen 4 317 kW volt.

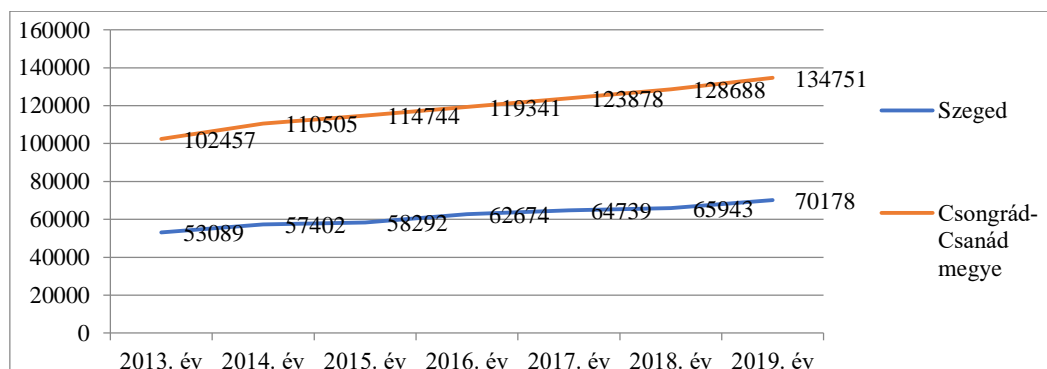
Az FVS készítését támogató módszertanban leírtak szerint Szeged MJV Önkormányzata kérdőíves felmérés keretében kért adatot az önkormányzati intézmények működésével kapcsolatban. Az intézményi kérdőívet 19 darab szervezet képviselőjében töltötték ki. A kérdések többek között az intézmények által végrehajtott zöld- és ezen belül hangsúlyosan az energetikai típusú fejlesztésekre fókuszáltak.

Az önkormányzati szervezetek működést, fenntartást (biztonság, hőmérséklet, energiafogyasztás, vízfogyasztás stb.) érzékelő szenzorokra vonatkozó kérdésre adott válaszaiból kiderül, hogy biztonsághoz kapcsolódó érzékelő a válaszadó szervezetek 84,21 %-ánál (16 db), energetikai paramétereket (hőmérsékletérzékelő, páratartalom mérő stb.) rögzítő szenzor 42,1 %-ánál (8 db) volt megtalálható. Az energia fogyasztást mérő érzékelő 13 darab válaszadó szervezetnél volt üzemben.

A kérdőíveket kitöltő szervezetek összesen 275 darab energetikai célú projektet valósítottak meg az elmúlt 10 évben, melyek közül 44,72 % nyílászáró cserét, 13,45 % külső hőszigetelést tartalmazott. Gépészeti beavatkozás 60 darab projekt esetében történt, és a megvalósult beruházások 25,81 %-a komplexnek, vagyis az előbbi tevékenységek közül legalább kettőt tartalmazó projektnek minősíthető.

Szegeden a telekommunikációs infrastruktúra az országos viszonyoknak megfelelően kiépült, minden nagyobb szolgáltató működik a városban. Ha a városi internetes adatokat vizsgáljuk, az tapasztaljuk, hogy a vezetékes internet előfizetések száma Szegeden folyamatos növekedést mutat. Az alábbi ábra a KSH 2013-2019 közötti vonatkozó szegedi és Csongrád-Csanád megyei adatait összegzi.

56. ábra: Internet-előfizetések száma Szegeden (db, 2013-2019)

Forrás: KSH T-Star alapján saját szerkesztés

Láthatjuk, hogy a vizsgált időszakban megyei szinten 102 457 darabról 134 751 darabra nőtt az internet előfizetések száma (31,51 %-os bővülés), míg ugyanez az adat Szegeden 53.089 darabról 70 178 darabra nőtt (32,18 %-os növekedés). Ha az előfizetéseken belül az optikai hálózaton való hozzáférés arányát vizsgáljuk, azt látjuk, hogy Szegeden az ilyen típusú az összes hozzáférés 35,49 %-át jelentette (22 248 db), míg ez az érték 2019-ben 34,44 % volt (24 168 db).

2.1.16 Környezetvédelem (és településüzemeltetés)

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.17-es fejezetében leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is

relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

A talajszennyezés az országban – és így városunkban is – számos területet érint. A környezet védelme szempontjából a talajvédelem egyik kiemelt feladata a talajszennyezés megelőzése és a talajszennyezettség felszámolása. Szegeden a város környéki talajok jellemző genetikai típusai megegyeznek a korábban leírtakkal.

Szeged felszíni vízmérlege szempontjából kiemelt fontosságú a Tisza és a Maros. A folyók vízjárására jellemző, hogy az éven belüli menetgörbéjükben tavasszal (hóolvadás következtében előálló), majd a kora nyári időszakban (május végén, június elején az intenzív csapadék tevékenység következtében előálló) jelentkezik a magasabb vízszintekkel periódus. A Maros torkolata felett a Tisza vízminősége – a bakteriológiai paraméterek kivételével – valamennyi vízhasználati cél kielégítésére alkalmas. A folyók vízminőségét döntően a Romániából érkező Maros határozza meg Szeged alatt. A Maros romániai vízgyűjtőjén található területeken az ipari szerkezetváltás következtében jelentősen csökkent a toxikus anyagok kibocsátása, ugyanakkor az urbanizáció növekedésével nőtt a nem kellő mértékben tisztított kommunális szennyvizek mennyisége.

Szegeden 15 kisebb-nagyobb tó található. Egy a közelmúltban lezajlott tudományos kutatás a szegedi tavak állapotát mérte fel⁸. Ennek keretében a Csemegi-tóban és a Méntelepi Fehértóban vízminőség vizsgálatokra, a Sancer-tóban és a Búvár-tóban üledékvizsgálatokra, míg a Bika-tó esetében üledék- és vízvizsgálatra került sor. Megállapítást nyert, hogy a vizsgált tavakat magas szervesanyag koncentráció jellemzi, továbbá általános jellemzője a tavaknak a jelentős vízutánpótlás hiánya, ami a klimatikus viszonyok változásával a kiszáradás veszélyét rejti.

A táji értékek és így a felszíni és felszín alatti vizek védelme kiemelt prioritásként jelenik meg urbanizált környezetben is. Szegeden ennek példája a Gyálai Holt-Tisza rehabilitációja, ami egy pilot projekttel 2021. elején megindult.

A szegedi levegőszennyezettség mértékét egy országosan kiépített légszennyezettségi mérőhálózat monitorozza folyamatosan, melynek szakmai irányítását, valamint a minőségirányítás feladatait az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) alá tartozó Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ (LRK) látja el. A rendszer két mérőhálózatból áll: Manuális (RIV) és automatikus mérőhálózat. Szegeden a manuális mérőállomás mellett két automata van, ezek közül a Rózsa utcai működik, a Kossuth Lajos sugárút 89. szám alattit 2011-ben deaktiválták.

Összességében megállapítható, hogy az utóbbi években egyre kritikusabb mértéket öltenek a különböző allergén pollenek. Bár megkezdődött a parlagfű térképezése, illetve a gyomok hatékonyabb irtása a civil környezetvédő szervezetek bevonásával, amihez időnként kistérségi

---

⁸ Babcsányi Izabella, Bodor Dezső, Sipos György, Farsang Andrea: Városi tavak környezeti állapot értékelése Szeged példáján (in. Tájökológiai lapok 17, 2019)

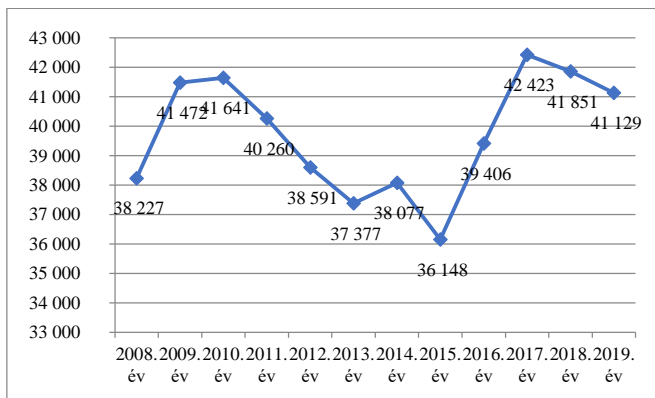
szinten pályázati támogatást is sikerült szerezni, a helyzet alapvetően nem változott, sőt inkább romlott.

Szegeden jellemzően a közlekedés, az iparszerkezet, a lakosság, illetve a mezőgazdaság és a környezeti viszonyok járulnak hozzá a levegőminőség romlásához. A közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése terén az önkormányzat lehetőségei korlátozottak, mivel a várost terhelő emissziós források nagy része az önkormányzat hatáskörétől függetlenül terheli a levegőt. Ugyanakkor a városi tömegközlekedés és kerékpáros közlekedés támogatásával, vagy az önkormányzati flotta kibocsátásának csökkentésével közvetlenül is hathat a közlekedési kibocsátásokra. Az ipar és a mezőgazdaság esetében a folyamatos fejlesztések, a környezetbarát technológiák elterjedése, míg a lakosság esetében a tájékoztatás és figyelemfelhívás hozhat eredményt hosszabb távon.

A légszennyezés, a talaj-, valamint a vízszennyezés mellett a hulladékgazdálkodás is komoly kockázati tényezőként, környezetvédelmi konfliktus forrásként jelenhet meg városi környezetben.

Szeged városában az összes elszállított települési hulladék mennyisége 2010-2019 között nagyságrendileg 46 ezer és 67 ezer tonna között mozgott. Ebből a lakosságtól elszállított hulladék mennyisége jelenti a nagyobb arányt, 2019-ben az összes hulladék (53.043 tonna) 77,5 %-a.

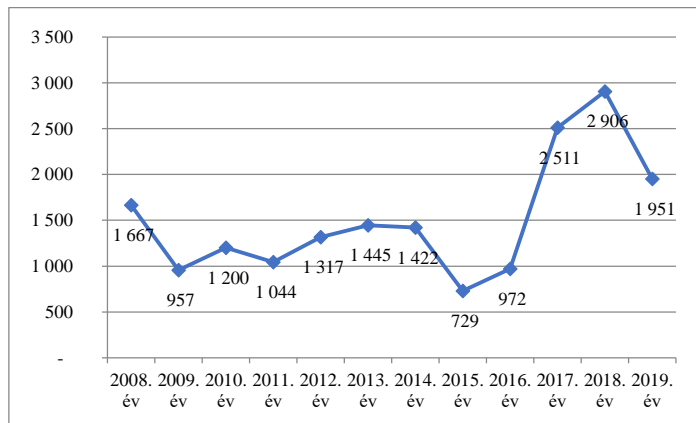
57. ábra: A lakosságtól elszállított települési hulladék (tonna, 2008-2019)

Forrás: KSH-T STAR

A lakossági hulladék egy része Szegeden szelektíven kerül összegyűjtésre, külön sárga zsákokban, illetve sárga kukákban. Ilyen módon gyűjtik a papír, műanyag és fémhulladékot is. A szelektíven gyűjtött hulladék aránya az összes lakossági hulladékon belül 4-7 % között változott ebben az időszakban.

58. ábra: A lakosságtól elkülönített gyűjtéssel elszállított települési hulladék (tonna, 2008-2019)

Forrás: KSH-T STAR

2.1.17 Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.18-as, 1.19-es fejezeteiben, valamint a „Szeged Fenntartható Energia- és Klíma Terve (SzFEK)” című dokumentumban leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

Az elmúlt években átalakult a katasztrófavédelem területi szintű szervezeti kialakítása. A Csongrád-Csanád Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság területi szerve, önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv, amely jogszabályban meghatározott ügyekben hatóságként jár el, ellátja a jogszabályokban részére meghatározott feladatokat, irányítja a területéhez tartozó hivatásos tűzoltóságokat és a katasztrófavédelmi kirendeltségeket. Feladatai közé tartozik többek között az iparbiztonsági, tűzvédelmi, polgári védelmi, vízügyi és vízvédelmi hatósági hatáskörök ellátása: előír, engedélyez, tilt, korlátoz, ellenőriz és szankciókat alkalmaz. Veszélyhelyzetek megelőzése érdekében más hatóságok tevékenységét összehangolja.

Szeged teljes közigazgatási területe árvízveszélyes területnek minősül. A város a Tisza folyó két oldalán helyezkedik el, melybe kelet felől a Maros folyó torkollik. A Tisza és Maros Magyarországon kívül erednek, kiterjedt vízgyűjtő területük túlnyúlik az országhatárainkon. A folyók melletti ártéri öblözeteket a Tisza és a Maros mindkét oldalán kiépített, a medrűktől változó távolságra vezetett I. rendű fővédvonalak védik. A gátrendszereket karbantartással, javítással, megerősítésekkel és az új technikai megoldások alkalmazásával fejlesztették a jelenlegi szintre. A város területén belül, kiépült másodrendű védvonalak és a lokalizációs töltések a folyóktól távolabb, az ártéri öblözeteken belül elsősorban a belterület védelmét szolgálják.

Az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság részben állami, részben Európai Unió források (Interreg, IPA, KEHOP) bevonásával folyamatosan javítja az árvízi biztonságot, az ehhez nélkülözhetetlen infrastruktúrát, és ez a feladata a jövőben is megmarad.

Az alacsony fekvésű területek miatt a belvízvédelem is kiemelt feladatot jelent. Az elmúlt években megvalósult a Tápéi belvízöblözet korszerűsítésének I. üteme, mely a Tápéi szivattyútelep rekonstrukcióját tartalmazta. A projekt keretében megvalósult a meglévő szivattyútelep elbontása, valamint új szivattyútelep építése.

A város közigazgatási területén jelentős számú bányászati célú terület található. E területek kisebb részben felhagyott, vagy hivatalosan még művelés alatt álló felszíni bányatelkek, emellett nagyobb számban (mintegy 60 db) olajkút is található, utóbbiak elsősorban a külterület északkeleti részén valamint a belterület néhány pontján. Az előbbi bányászati tevékenység esetében az érintett ingatlanokat „Különleges beépítésre nem szánt bányaterületként” rögzíti a városi területrendezési dokumentum. Ökológiai hálózat magterületén és ökológiai folyosó területén új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető. A szénhidrogén-bányászatot mélyműveléssel végzik, ezért erre az országos tervi korlátozás nem él.

2.1.18 Városi klíma

Jelen fejezet alapját a „Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Konceptiójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata” című dokumentum vonatkozó, 1.20-as fejezetében, valamint a „Szeged Fenntartható Energia- és Klíma Terve (SzFEK)” című dokumentumban leírtak képezik. Az ott rögzített fontosabb megállapítások továbbra is relevánsnak tekintendők, ezért itt csak röviden kerülnek kiemelésre, és a fókusz az időközben lezajlott fontosabb változások bemutatásán lesz.

Magyarországon a lakosság közel 70 %-át érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei, vagyis az eltérő klimatikus körülmények. A városokban megfigyelhető mikroklímák mozaikszerűek, időben igen változékonyak és jellegzetes kifejlődésük egy adott időjárási helyzethez kötődik. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos éghajlattal rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak, melyek a helyi éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

A város természetföldrajzi adottságai és elhelyezkedése az adott éghajlati zónában, mérete (lakosság, terület), szerkezete, gazdaságának jellege jelentős hatással van az antropogén okok hatására bekövetkező éghajlati módosulás mértékére. E módosulások több okra vezethetők vissza (biológiailag aktív felületek aránya erőteljesen lecsökken, városi felszín területhasználata és beépítési struktúrája rendkívül összetett).

A városklíma sajátosságait befolyásoló tényezők között vannak, melyek nem változtathatók meg (földrajzi helyzet), másoknak a módosító szerepe a lényeges (időjárás, idő). Az emberi tevékenységek hatásával kapcsolatos, „szabályozható” tényezők (városméret, -szerkezet, aktivitás) a városrendezés és -tervezés (szabályozási és beépítési tervek, között és

közműtervezés ill. szabadterépszeti tervezés) során az igényeknek megfelelően alakíthatók. Mindezek figyelembevételével Szeged klimatikus viszonyaira az alábbi tényezők hatnak:

- Szeged Közép-Európában a Kárpát medencében fekszik, sík területen, nagy távolságra a klimatikus szempontból jelentős hegységektől, tengerektől. Az ország legalacsonyabban fekvő régiójában van, tengerszint feletti magassága alig változik, 75 és 83 m között van.
- Az árvízi újjáépítéskor kialakult sugaras-gyűrűs, a Tiszára támaszkodó városszerkezet jól áttekinthető tiszta rendszert alkot, ugyanakkor a forgalom a városmag felé koncentrálódik és ez jelentős légszennyezést generál.
- A belváros viszonylag sűrűn beépített, 2-4 szintes házfalakkal, többnyire keskeny utcákkal.
- A lakótelepek 4-10 emeletes épületekkel beépítettek, köztük viszonylag nagy nyílt zöldterületekkel.
- Az ipari területeken nagy alapterületű, kisebb magasságú csarnokok jellemzőek, nagy kiterjedésű mesterséges burkolatokkal.
- A családi házas övezetekben kis alapterületű, egy-két szintes házak között nagy kiterjedésű kertes zöldfelületek találhatóak.
- A városi parkok, ártéri erdők, a külterületek növényzettel borítottak, kevés burkolt felület található.

Szeged Fenntartható Energia- és Klíma Terve összeveti a szektoronkénti szén-dioxid kibocsátásban tapasztalható változás mértékét 2008 és 2015 között. Összességében az ipari szektorban egy igen figyelemreméltó, 39 %-os kibocsátás-csökkentés valósult meg 2008 és 2015 között, és ezen időszak alatt a lakosság is sikeresen megtakarította 2008-as emissziójának 13 %-át, míg az önkormányzati épületek esetében, az intézményi állomány bővülése miatt, másfélszeresére nőtt a kibocsátás. A szolgáltató szektor CO₂-kibocsátása gyakorlatilag nem változott. A közlekedés esetében nem állt rendelkezésre 2015-re vonatkozó számítás, így ott nem tudható, mennyi volt az időközben elért megtakarítás. Összességében tehát egy nagyjából 8 %-os kibocsátás-csökkentést sikerült elérnie Szeged városának 2008 és 2015 között.

Amint láthattuk, 2014 és 2020 között jelentős számú önkormányzati épület-energetikai beruházás valósult meg, de kedvező hatással lehetett a szén-dioxid emisszióra a háztartási kiserőművek számában megindult növekedés, illetve a közösségi közlekedés járműparkjának és a közvilágítási hálózatnak a korszerűsítése is. További jelentős javulást fog várhatóan eredményezni a szegedi geotermikus fűtés rendszer kiépítése is.

A városi klimatikus viszonyok javításában komoly előrelépést lehet elérni a zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztésével, ily módon csökkenthető például a hőszigetek formájában jelentkező hőtöbblet mértéke is. E hőtöbblet – a közepes földrajzi szélességeken, így hazánkban is – egyrészt befolyásolja a fűtésre és hűtésre használt energia mennyiségét, másrészt nyáron növeli a környezet hőterhelését.

A hőérzet nem csupán a hőmérséklet függvénye, Szeged földrajzi helyzetében legalább ennyire fontos tényező a napsugárzás is, de nem elhanyagolható a szél és a légnedvesség szerepe sem. E négy alaptényező (együttes vagy egyenkénti) befolyásolásával lehet klimatikusan komfortosabb környezetet kialakítani a városok szabadterein, a mindennapi városi életet szolgáló közterületeken, azaz utcákon, sétányokon, tereken, közkertekben és parkokban. Pozitív példaként említhető az Árpád tér rekonstrukciója során létrejött fásítás, vízjáték és napvitorlák, a Gutenberg utca újrafásítása, de ilyen kezdeményezésnek tekinthetők a Kárász utcán kifeszíteni tervezett napvitorlák és árnyékolók is.

A városokon átvezető folyók fontos átszellőzési folyosókként működhetnek, felettük a városon kívüli területek tisztább, hűvösebb levegője elérheti a város belső területeit. A vízfelszín párolgása növeli a külterületekhez képest általában szárazabb városi légtér nedvességtartamát. Szeged rendelkezik ilyen kedvező adottságú területekkel, ezek megújítása a jövő feladatai közé tartozik. Így például a Tisza part, és különösen a rakpart fejlesztése, a városi közösségi életben való szerves megjelenése hosszabb távon az élhetőbb városi környezet kialakításához járulhat hozzá.

2.2 Területi lehatárolás

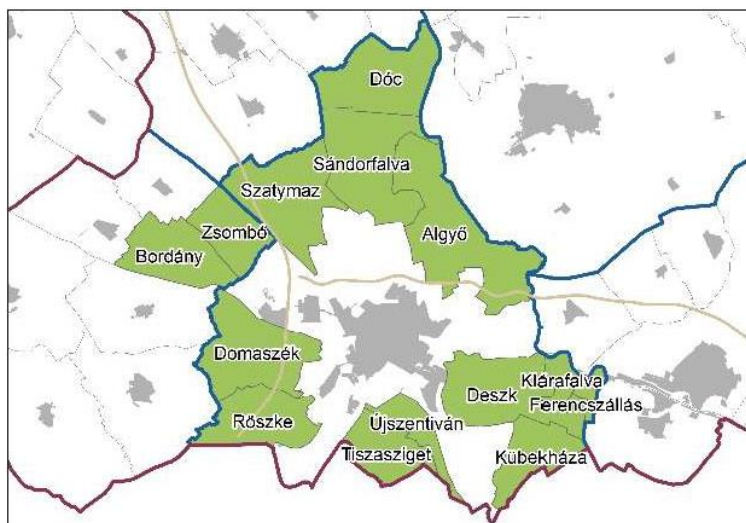
„Szeged Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciójának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának megalapozó vizsgálata”, valamint az ehhez kapcsolódó „Javaslati anyag Szeged Megyei Jogú Város funkcionális várostérségének lehatárolására” című dokumentumok részletesen bemutatták Szeged térségi funkcionális szerepkörét. A város országos és nemzetközi közlekedési folyosók metszésében helyezkedik el, régió túlnyúló közlekedési és gazdasági kapcsolatai közvetlen elérést biztosítanak Románia és Szerbia felé. Különböző tájegységek találkozási pontján található, a magyar – román – szerb hármashatár mellett fekszik. Középtávon az EU déli határvárosa marad. Déli irányban a Schengeni övezet határvárosa.

Emellett Szeged közigazgatási és adminisztrációs megyei központ, itt található minden megyei szintű intézmény és szerveződés székhelye (Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, NAV Csongrád-Csanád Megyei Igazgatósága, Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Megyei Levéltára, Csongrád-Csanád Megyei Rendőr-főkapitányság, szakmai kamarák, stb.).

2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása

A KSH 2014-ben azonosította a település együtteseket a térszerveződés szintje szerint elsősorban a 2011-es népszámlálásra támaszkodva, mely alapján lehatárolta az agglomerációkat, agglomerálódó térségeket és nagyvárosi település együtteseket. Szeged esetében nagyvárosi település együttesről beszélhetünk, mely az ország 5. legnagyobb népességtömörülése.

59. ábra: Szeged nagyvárosi településeggyüttes a KSH 2014-es lehatárolása szerint

Forrás: Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve – Helyzetértékelés

15 db települést foglal magába (két város és 11 község): Szeged, Sándorfalva, Algyő, Bordány, Deszk, Dóc, Domaszék, Ferencszállás, Klárafalva, Kúbekháza, Rőske, Szatymaz, Tiszasziget, Újszentiván és Zsombó. A Nagyvárosi Településeggyüttes lehatárolása a járási lehatárolással két város kivételével megegyező (Bordány, Zsombó).

Az alábbi táblázat strukturáltan mutatja be a Szeged várostérsége lehatárolásában szerepet játszó tényezőket, az adott tényezők mentén a város szerepét és a kapcsolódó települési kör meghatározásának szempontjait.

20. táblázat: A várostérség lehatárolásának szempontjai

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
A.) Körött	közigazgatási egység	megyeszékhely	megye települései	60 db település
		járasközpont	járás települési	13 db település
	körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	A körjegyzőségéhez tartozó települések	Nem releváns
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	Azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	Algyő, Deszk, Domaszék, Sándorfalva, Szatymaz
	foglalkoztatás	vonzásközpont ⁹	Az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	13 db település, kiemelten Sándorfalva
	funkcionális	szolgáltató központ	A város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi	13 db település, kiemelten Sándorfalva

⁹ Javasolt forrás: KSH Munkaerőpiaci körzetek Magyarországon c. tanulmány (2017)

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma és/vagy felsorolása
			szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	
		szolgáltatói hálózati központok (nem szükségszerűen)	Térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.), mely alapvetően a Szegedi Kistérség Többcélu Társulás településeit érinti.	15 db település
	fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	Közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	15 db település

Agglomerálódás, szuburbanizáció

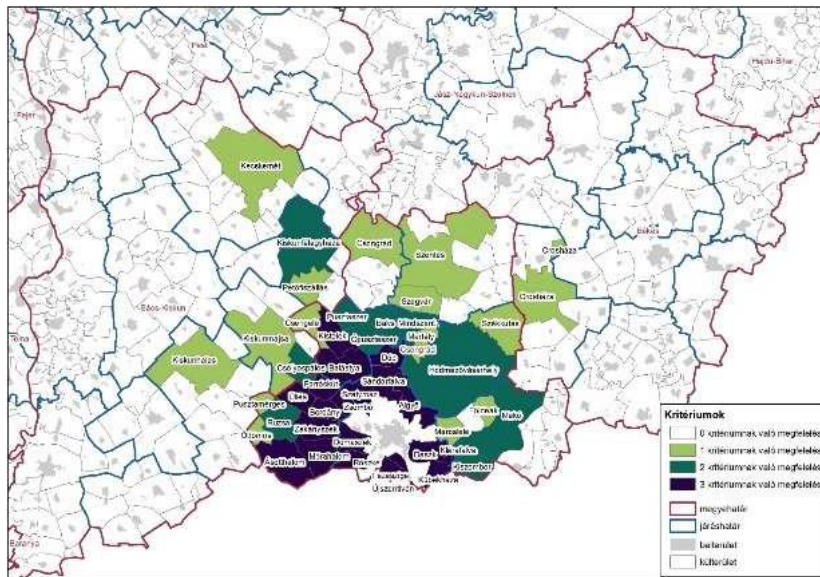
Az agglomerálódás folyamata és a szuburbanizációs tendenciák Szegeden és vonzáskörzetében párhuzamosan jelennek meg. Agglomeráció alatt alapvetően a nagyvárost és a közvetlen környezetébe tartozó azon települések körét értjük, melyek lakossága, vállalkozásai között szoros, napi szintű kapcsolat áll fenn. A szuburbanizáció mögött a társadalmi mobilitás változása, a kiköltözési igények alakulása, a motorizáció fejlődése, a városi telekárakhoz képest olcsóbb, külső területi telekárak állnak.

Az elmúlt évek ingatlanár emelkedése, Szeged és vonzáskörzetének kedvező közlekedési adottságai, a pandémia eredményeként a lassan átalakuló munkahelyi-foglalkoztatási tendenciák egyaránt a várost övező településgyűrű, mint lakóhely vonzerejének irányába mutatnak. A KSH 2011-es népszámlálási adatokra épülő, korábban már hivatkozott területi lehatárolása kapcsán ki kell emelni Algyő, Deszk, Domaszék, Sándorfalvát és Szatymaz helyzetét, mely települések a kitelepülők körében a legnépszerűbbek voltak.

Foglalkoztatási központ szerep

A KSH által definiált település együttesen belül Szeged szerepe meghatározó, 2011-ben a foglalkoztatottak 80 %-a ebben a városban élt. Amint arra a „Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve – Helyzetértékelés” című dokumentum is felhívja a figyelmet a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a Szegedre a munkába ingázó lakosság száma összesen: 15.405 fő. Szeged foglalkoztatottjainak 22 %-a érkezik más településről, míg a nagyobb hányad, kb. 53.823 fő a megyeszékhelyen dolgozik és itt is él. A 2022-es népszámlálási adatok szerint ugyanakkor már több, mint 27 ezer fő ingázott Szegedre, míg a más településre dolgozni járók száma több, mint 12 ezer főre nőtt.

60. ábra: Jelentősebb munka célú ingázás Szegedre (Forrás: KSH 2011 Népszámlálás)

Forrás: Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve – Helyzetértékelés

A legerősebb vonzás munka szempontjából a Szegedtől nyugatra elhelyezkedő kisebb területű és lakosságú településeken jelentkezik. A jelentősebb munkacélú ingázás Szeged 20 km-es környezetében érzékelhető. 2011-es adatok szerint a legtöbben a település együttes másik városából, Sándorfalváról ingáztak, számuk meghaladta a 1,6 ezer főt, de a Domaszékről, Algyőről és Szatymazról bejárók száma is külön-külön több volt, mint 900 fő. Az oktatási intézménybe történő bejárás szempontjából Hódmezővásárhellyel áll fent a legerősebb kapcsolat.

Funkcionális feladatok

Egy térségi, regionális szinten meghatározó térségközpont város kiemelt feladata a vonzáskörzetébe tartozó településeken élők által elérhető szolgáltatások minőségének folyamatos fejlesztése. 2004. júliusában, a 2004. évi CVII. törvény alapján Szeged MJV és az akkori statisztikai kistérség 12 településének önkormányzata alakította meg a Szegedi Kistérség Többcélú Társulását, mint önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szervet. Jelenleg az alábbi 15 település tagja a Szegedi Kistérség Többcélú Társulásának:

21. táblázat: Az SzKTT tag települései

Település neve	Települési besorolás	Állandó népesség
Szeged	megyeszékhely, megyei jogú város	160 927
Sándorfalva	város	8501
Algyő	nagyközség	5 560
Deszk	község	3 955
Dóc	község	720
Domaszék	község	5 147
Ferencszállás	község	646
Klárafalva	község	527

Kübekháza	község	1 578
Petőfiszállás	község	1 453
Röszke	község	3 638
Szatymaz	község	5 085
Tiszasziget	község	1 824
Újszentiván	község	2 065
Zsombó	község	3 478

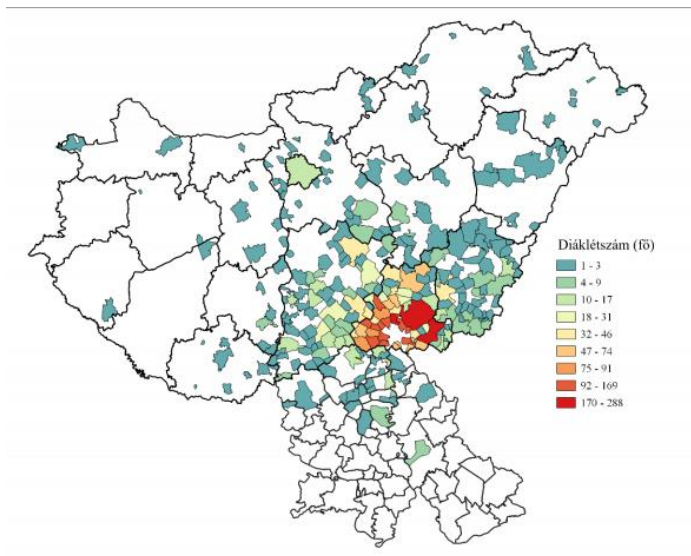
Forrás: Szegedi Kistérség Többcélú Társulása honlapja

A kistérségi intézmények többek között az oktatás (óvodák), a szociális alapszolgáltatások, a gyermekjóléti ellátás terén biztosítanak szolgáltatásokat. A társulás központi szolgáltató intézménye az Egyesített Szociális Intézmény, melynek Szegedi telephelyei mellett Dócon, Zsombón, Szatymazon és Domaszéken található kistérségi szolgáltatási helyei. Az SzKTT Szociális Szolgáltató Központ Röszkén, Deszken, Kübekházán, Tiszaszigeten, Ferencszálláson és Klárafalván tart fenn intézményeket. Az SzKTT Koordinációs Központ által összehangolt szervezet folyamatosan pályázik, ágazati- és területi operatív programok által finanszírozott fejlesztéseket egyaránt végrehajtott az elmúlt években.

Egyetemi-betegellátó centrumként Szegednek a kistérséget, járást, sőt a megyét is meghaladó vonzáskörzete van. A városban elérhető egészségügyi szolgáltatások, a fekvőbeteg ellátás, illetve a sürgősségi ellátás vonzásterülete regionális szinten értelmezhető. A magán-egészségügy kapcsán ki kell emelni a határon átnyúló vonzerőt, különösen a Vajdaság és Románia esetében. Az oktatás kapcsán egy a közelmúltban készült doktori értekezés¹⁰ állított össze átfogó elemzést a szegedi középiskolák, illetve a felsőoktatás vonzáskörzetéről. A dolgozatból egyértelműen kiderül, hogy a város oktatási intézményei határon átnyúló vonzerővel is rendelkeznek. Az alábbi ábra az iskolák adatszolgáltatása alapján mutatja be a város középiskoláinak vonzáskörzetét.

¹⁰ Szeged közép- és felsőfokú oktatási vonzáskörzetének vizsgálata, kiemelt tekintettel a Vajdaság szerepére (Kincses Boglárka, SZTE TTIK Földtudományok Doktori Iskola, Ph.D. értekezés, 2021, Szeged, témavezető: Dr. Nagy Gábor)

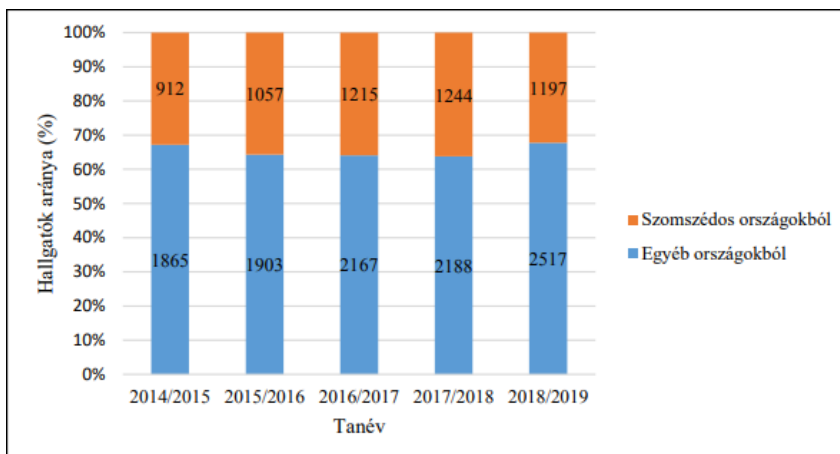
61. ábra: Szegedi középiskolák vonzáskörzete

Forrás: Kincses Boglárka saját szerkesztés

A Szegedi Tudományegyetemen tanuló külföldi diákok száma folyamatosan növekszik. A 2012/13-as tanév első félévéhez képest (2109 fő) a 2019/20-as tanév első félévében (4087 fő) majdnem a duplájára növekedett a létszámuk. Ugyanezen időszak alatt az összes külföldi hallgató aránya az összes hallgatói létszámhoz viszonyítva 8,3 %-ról 19,6 %-ra növekedett. Az alábbi ábra az SZTE-n tanuló külföldi hallgatók kibocsátó térség szerinti arányát mutatja be.

62. ábra: A Szegedi Tudományegyetemen tanuló külföldi hallgatók száma és aránya (2014/2015-2018/2019 tanév)

Forrás: Kincses Boglárka saját szerkesztés

Fejlesztési cél alapon történő lehatárolás

Szeged gazdaságszervező ereje járási-kistérségi, megyei és országos szinten is meghatározó. Fontos látni egy térségközpont forrásabszorpciós képességét, vagyis azt, hogy a városban működő gazdasági szervezetek, intézmények és közösségek milyen eredményességgel képesek küldő forrást bevonni a fejlesztéseik finanszírozásába. A korábban már hivatkozott 2020.

júniusi felmérés alapján az alábbi táblázatban foglaltuk össze a Szegedi járás településeinek főbb adatait. A vizsgálat alapvetően a 2014-2020-as EU-s fejlesztési periódus operatív programjaira terjedt ki.

22. táblázat: A Szegedi járásban támogatott ágazati projektek településenkénti bontásban

	Támogatott projektek száma (db)	Megítélt támogatás (Ft)	Megítélt támogatás aránya az összes százalékában (%)
Algyő	30	985 978 224	0,50%
Deszk	11	360 754 492	0,18%
Dóc	4	73 425 000	0,04%
Domaszék	20	369 391 487	0,19%
Ferencszállás	1	24 930 595	0,01%
Klárafalva	2	27 405 169	0,01%
Kübekháza	1	7 000 000	0,00%
Röszke	6	236 808 581	0,12%
Sándorfalva	22	732 063 995	0,37%
Szatymaz	18	1 834 664 994	0,93%
Szeged	1 074	190 293 709 975	96,73%
Tiszasziget	5	886 573 548	0,45%
Újszentiván	19	889 193 239	0,45%
Szegedi járás összesen	1 213	196 721 899 299	100,00%

Forrás: <https://www.palyazat.gov.hu/>

Látható, hogy a járás 1 213 darab támogatott projektjéből 1 074 darab – az összes támogatott projekt 88,54 %-a – köthető szegedi megvalósulási helyszínhez, míg 30 darab algyői, 22 darab sándorfalvi, 20 darab pedig domaszéki projekt. Szatymazon, Újszentivánon ugyancsak jelentős számú beruházás valósult meg Európai Unió támogatással, előbbi esetében ráadásul a megítélt támogatási összeg közelít a 2 milliárd forinthez. A járás települései közül a legkevesebb projektet Ferencszálláson és Kübekházán támogatták (1-1 darab), de Klárafalván is csupán 2 darab projekt nyert támogatást. A megítélt támogatási összeg területi megoszlása kapcsán is egyértelmű a járási székhely fölénye, hiszen míg szegedi projektekhez a támogatások 96,73 %-a köthető, a járás többi települése esetében ez az arány 1 százalék alatti.

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség gazdasága	P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői: Szeged gazdasága sokszínű, a városban a hagyományos termelő ágazatok mellett a szolgáltatási szektor és a magas hozzáadott értékű K+F és innovációs ökoszisztéma is jelen van. A helyi cégek forrásabszorpciós képessége számos hasonló méretű város gazdasági szereplőinek paramétereit meghaladja. A város gazdasága bővül, amit az egy lakosra jutó jegyzett tőke, illetve az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték növekedése is

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>jelez. Az üzleti környezet (helyi befektetés ösztönzés, ipari infrastruktúra, közlekedés, oktatás, vállalati együttműködések stb.) összességében alkalmas akár nagyobb volumenű zöldmezős beruházások fogadására is. Az SZTE komoly vállalati kapcsolatokkal rendelkezik, az egyetem több klaszternek is aktív tagja. Az ELKH-hoz tartozó kutatóintézetek folyamatosan közreműködnek nemzetközi K+F projektekben is. Ezekre és az újonnan létrejövő együttműködésekre hosszabb távon közös projektek és beruházások alapozhatók.</p> <p>A gazdasági övezetek városon belüli megközelíthetőségével kapcsolatban szűk keresztmetszetek ugyanakkor beazonosíthatók, ezek megszüntetése, illetve a kapcsolódó beruházások előkészítése és megvalósítása a jövő feladata lesz (pl. Északnyugati iparterület úthálózatának fejlesztésének előkészítése).</p>
	<p>P2: A humán erőforrás jellemzői: A város népességének alakulása – összhangban az országos tendenciákkal – csökkenő tendenciát mutat. A lakosság korösszetétele 2009 és 2018 között viszonylag jelentős mértékben változott. Amellett, hogy a 0-14 éves korosztályba tartozók aránya 13,7%-ról 13,1%-ra csökkent, ugyancsak csökkent a 15-59 évesek aránya is 63,9%-ról 60%-ra. A rendelkezésre álló adatok alapján látható, hogy Szegeden javultak a képzettségi mutatók, és az utóbbi években a foglalkoztatottsági adatok is kedvező irányban változtak. Az egyetemi, főiskolai végzettséggel rendelkezők aránya az egyetemváros Szegeden jelentősen meghaladja az országos értékeket (2011: Magyarország: 15,5%, Szeged: 23,2%). A két népszámlálás közötti időszakban a növekedés mértéke 7,5 százalékpont volt a város esetében, melynek köszönhetően Szeged az ország további egyetemi központjaiként számon tartott Debrecennél (22,2%), Miskolcnál (19,3%) és Pécsnél (21,2%) is kedvezőbb adatokkal rendelkezett 2011-ben.</p> <p>A 2022-es népszámlálás során Szegeden 149 972 fő választott a képzettségre vonatkozó kérdésre. Ez alapján általános iskola 8. évfolyamnál alacsonyabb végzettséggel a válaszadók 7,67%-a rendelkezik (országos érték: 9,85%), általános iskola 8. évfolyamot 13,47% végzett (országos érték: 19,95%), középfokú iskolát érettségi nélkül, szakmai oklevéllel 14,29% végzett (országos érték: 19,37%), érettségivel 34,9% rendelkezik (országos érték: 30,34%), egyetem, főiskola stb. oklevéllel 29,67% rendelkezik (országos érték: 20,49%). Látható, hogy Szegeden az országos értékeknél kedvezőbbek a mutatók a magasabb végzettségi kategóriákban. Ezzel együtt a helyi munkavállalók további erőfeszítéseket várnak a munkalehetőségek bővülés e terén, amit a lakossági kérdőíves felmérés eredményei is alátámasztanak. A kérdésre, hogy „A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?” a válaszadók 56,72 %-a jelölte meg a „városban elérhető munkahelyek száma” választ, 59,89 % pedig a „magas jövedelmet biztosító munkalehetőségek” választ.</p>
	<p>P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte: Szegeden mind az alap-, mind- a közép-, mind pedig a felsőfokú képzés és oktatás széles spektruma elérhető. A város oktatási vonzaskörzete kiterjedt, megye- és országhatáron is átnyúlik. A városban működő óvodák és bölcsődék közül több infrastrukturálisan is megújult az elmúlt években, és a fejlesztések folyamatosak. Mindez komoly mértékben növeli Szeged vonzerejét. E megállapítást alátámasztja, hogy a kérdőíves felmérésen részt vettek esetében az 1-5-ig értékelő skálán 1-es és 2-es értéket a válaszadók 8 %-a, míg 4-es és 5-ös értéket 63,5 %-uk adott meg arra a kérdésre, hogy mennyire elégedettek a városban elérhető</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>óvodai és bölcsődei szolgáltatásokkal. Ugyanezek az értékek az általános iskola kapcsán 10,33 % (1-es és 2-es érték), illetve 62,08 % (4-es és 5-ös érték) volt.</p> <p>A duális képzés keretei mind a szakképzés, mind a felsőoktatás terén kiépültek, utóbbi kapcsán meg kell említeni az SZTE Mérnöki Kar kiterjedt vállalati kapcsolatrendszerét (pl. Linamar Zrt., ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft.).</p> <p>P4: Gazdasági szereplők tőkeereje: A Szegeden működő vállalkozások forrásfelvevő képessége nem csak összemérhető a hasonló magyar városokban található versenytársakéval, de több esetben meg is haladja ezeket. Összességében 2020-ig – a 2014-2020-as EU-s ágazati operatív programok részfinanszírozásával mintegy 115 milliárd forint támogatási értékű vállalkozói, illetve K+F beruházás valósult meg. Ehhez az összeghez társult a kedvezményezett vállalkozások önéreje, ami általában 50%, vagy ennél több.</p> <p>P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete: A 2011-2018-as időszakban a megyeszékhely gazdaságát kettős tendencia jellemezte. Egyes szektorokban kisebb-nagyobb mértékben csökkent a működő társas vállalkozások száma, ugyanakkor jól körülhatárolható a nemzetgazdasági ágazatoknak egy olyan csoportja is, ahol akár bővülést is tapasztalhattunk a vizsgált periódusban. Szegeden továbbra is a szolgáltató szektorban működő társas vállalkozások találhatók meg a legnagyobb számban, noha a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágazatba tartozó vállalkozások száma 2011 és 2018 között csökkent. Az ágazatban a statisztikai adatok országos és megyei szinten is visszaigazolják a számbeli csökkenést. Jelentős a működő társas vállalkozások száma Szegeden a szakmai, műszaki, tudományos tevékenység nemzetgazdasági ágazatban is, ahol kisebb mértékben ugyan, de szintén csökkenő tendenciát tapasztalunk a cégek számának alakulásában. Az országos és megyei értékek ebben a szektorban is csökkentek a vizsgált időszakban. A városban a szolgáltatási szektoron belül kiemelkedő az ún. kreatív ágazat szerepe.</p> <p>Szeged gazdaságában meghatározó szereplő a turisztikai-szolgáltató ágazat, a helyi attrakciók, szolgáltatások fejlesztésében az önkormányzat a jövőben is komoly szerepet kíván játszani. A helyi gazdaságon belül természetesen a kereskedelem szolgáltatási ágazatnak is jelentős szerepe van, ezzel kapcsolatban a lakossági kérdőívek segítségével a szegedi lakosok helyi termékekre vonatkozó ismereteinek és vásárlási szokásainak felmérése is megtörtént. A kérdőíveket kitöltők 86,81 %-a ismer helyi jellegzetes mezőgazdasági termékeket (zöldség-gyümölcs), míg 63,93 % egyéb élelmiszereket ismer. Helyi jellegzetes használati tárgyakat, illetve műalkotásokat a válaszadók 45,96, illetve 29,74 %-a ismer. A válaszadók kisebb-nagyobb rendszerességgel közvetlenül a termelőtől szerzi be a termékeket (37,88 %), míg helyi képzőművészeti alkotást csupán a válaszadók 14,6 %-a vásárol közvetlenül az alkotótól. A piacon való vásárlás rendkívül népszerű Szegeden, ezt igazolja, hogy a válaszadók 79,94 %-a gyakran itt szerzi be a különböző helyi árucikkeket. Online a válaszadók 31,83 %-a szokott vásárolni helyi terméket.</p> <p>P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete: Szegeden és vonzáskörzetében jól kiépített ipari infrastruktúra várja a betelepülni szándékozó cégeket. Az ipari parkok közül néhány ugyan 100%-os telítettséggel működik, több helyen ugyanakkor az infrastruktúrát működtető cégek magas szintű szolgáltatásokkal várják az érdeklődő vállalkozásokat. A város és a térség megközelíthetősége vasúton, vízen és közúton egyaránt kiváló, ami ugyancsak komoly vonzerőt jelent. A jövőben komoly potenciál</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	rejlük az ELI mellett elhelyezkedő, egyetemi tulajdonban lévő Science Park fejlesztésében, továbbá a Déli-híd esetleges megépülésével a híd szegedi és újszegedi hídfőjénél elhelyezkedő területekben. Az önkormányzat elsődleges feladata ezeken a területeken a megfelelő alpinfrastruktúra biztosítása lehet.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	<p>P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte: Szeged Város Önkormányzata befektetés ösztönzési politikájával támogatni kívánja a helyi és betelepülő cégeket. Az http://investinszeged.hu/ felületen keresztül az érdeklődő vállalkozások komplex szolgáltatás portfoliót vehetnek igénybe az egyablakos ügyfélkezeléstől a telephely keresésen keresztül az üzleti találkozók szervezésig.</p> <p>A kkv-k számára nyújtható adókedvezmények lehetősége iparüzési adónál van, leginkább a kezdő vállalkozások számára. A kkv-k üzleti környezetét segíteni hivatott intézmények közül több preferált szervezet kedvezményes irodabérleti díjban részesül. A városban dolgozó munkavállalók elhelyezkedését magas színvonalú bölcsődei- és óvodai infrastruktúra támogatja.</p>
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	<p>P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele: Az önkormányzati beruházások értéke 2014 és 2019 között közel háromszorosára növekedett Szegeden. A 2014-es 2,9 milliárd forint után 2019-ben már mintegy 8,5 milliárd forintot irányoztak elő a beruházások finanszírozására a város költségvetésében. Ugyanebben az időszakban Debrecenben mintegy 10 milliárd forintról 30 milliárd forintra emelkedett a beruházások összege, míg Miskolcon 11,7 milliárd forintról 8,4 milliárd forintra csökkent a mutató értéke.</p> <p>P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása: Egy térségi, regionális szinten meghatározó térségközpont város kiemelt feladata a vonzáskörzetébe tartozó településeken élők által elérhető szolgáltatások minőségének folyamatos fejlesztése. Szeged MJV és az akkori statisztikai kistérség 12 településének önkormányzata alakította meg a Szegedi Kistérség Többcélú Társulását, mint önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szervet.</p> <p>A kistérségi intézmények többek között az oktatás (óvodák), a szociális alapszolgáltatások, a gyermekjóléti ellátás terén biztosít szolgáltatásokat. A társulás központi szolgáltató intézménye az Egyesített Szociális Intézmény, melynek Szegedi telephelyei mellett Dócon, Zsombón, Szatymazon és Domaszéken található kistérségi szolgáltatási helyei. A jövő gazdasági együttműködési lehetőségei között meg kell említeni továbbá a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zónát, melynek stratégiája kidolgozás alatt áll.</p>

2.3.2 Zöldülő város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség szolgáltatási mixe	Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése: Szegeden kiemelt hangsúlyt kap a zöld- és környezetbarát technológiák elterjedésének támogatása, ami konkrét fejlesztési programokban is tetten érhető. A város zöldfelületei folyamatosan megújulnak (Stefánia, Tarján, Vértó stb.), a közterületek megújítása, rekonstrukciója során előtérbe kerülnek a klímabarát megoldások. A térségi szinten értelmezhető zöldfelületi elemek közül kiemelendő a Tisza ártere, valamint a Fehér-tó és környezete.

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>A város távfűtő rendszerének megújítását, környezetbarát átalakítását célzó nagyszabású projekt 2018-ban kezdődött meg, ennek során a városi távfűtés 9 fűtési körének megújuló energetikai alapú átalakítására kerül sor. A megvalósító konzorcium a feladatra összesen 22 milliárd forint költséget fordít, melynek 50%-a a KEHOP-ból érkező EU-s forrás. Az önkormányzat komoly erőfeszítéseket tesz a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbaráttá tétele érdekében, továbbá kifejezetten támogatja az olyan alternatív közlekedési módokat, mint a kerékpározás, vagy az e-roller.</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>Z2: Városi és várostérségi gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai: Az M5-ös és M43-as autópályák megépülésével a városon áthaladó közúti forgalom jelentős mértékben csökkent, alapvetően a teherforgalom célirányosan a rendeltetési helyre irányul. A jelentősebb zajterheléssel járó áru- és alapanyag szállítási tevékenységet a körutak és sugárutak vezetik el. A Szegeden működő hagyományos iparágak továbbra is jelentős légszennyező szereplőként jelennek meg, esetükben a folyamatos fejlesztések, a környezetbarát technológiák elterjedése, míg a lakosság esetében a tájékoztatás és figyelemfelhívás hozhat eredményt hosszabb távon.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>Z3: Az önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása: Az elmúlt EU-s támogatási időszak során az intézmény 13 tagóvodája újulhatott meg a TOP (TOP 6.2.1-15) támogatásainak segítségével. A modernizálás alapvetően az épületek szigetelését, nyílászárók cseréjét és fűtésrendszerek korszerűsítését foglalta magába. A felújítások egy része lezárult, illetve folyamatban van, néhány tagóvoda esetében pedig a 2022-es évre ütemezett. A bölcsődei és óvodai ellátáshoz hasonlóan az egészségügyi alapellátás infrastruktúrája is fejlesztésre került, a háziorvosi rendelők a város több pontján is megújultak. A távfűtő rendszer korszerűsítése, a közösségi közlekedés környezetbaráttá tétele hosszabb távon jelentős mértékben csökkenti a város CO2 kibocsátását. Az élhető és fenntartható városi környezet biztosítása érdekében az ilyen és hasonló fejlesztések folytatása mindenképpen indokolt.</p> <p>Az FVS készítésével párhuzamosan elvégzett kérdőíves felmérés vizsgálta az önkormányzati intézmények energetikai fejlesztéseit is. Az önkormányzati szervezetek működést, fenntartást (biztonság, hőmérséklet, energiafogyasztás, vízfogyasztás stb.) érzékelő szenzorokra vonatkozó kérdésre adott válaszaiból kiderül, hogy biztonsághoz kapcsolódó érzékelő a válaszadó szervezetek 84,21 %-ánál (16 db), energetikai paramétereket (hőmérsékletérzékelő, páratartalom mérő stb.) rögzítő szenzor 42,1 %-ánál (8 db) volt megtalálható. Az energia fogyasztást mérő érzékelő 13 darab válaszadó szervezetnél volt üzemben.</p> <p>A kérdőíveket kitöltő szervezetek összesen 275 darab energetikai célú projektet valósítottak meg az elmúlt 10 évben, melyek közül 44,72 % nyílászáró cserét, 13,45 % külső hőszigetelést tartalmazott. Gépészeti beavatkozás 60 darab projekt esetében történt, és a megvalósult beruházások 25,81 %-a komplexnek, vagyis az előbbi tevékenységek közül legalább kettőt tartalmazó projektnek minősíthető.</p>
<p>Városi és várostérségi közművek</p>	<p>Z4: Közműhálózat: A város távfűtő rendszerének megújítását, környezetbarát átalakítását célzó nagyszabású projekt 2018-ban kezdődött meg, ennek során a városi távfűtés 9 fűtési körének megújuló energetikai alapú átalakítására kerül sor. Az érintett fűtési körök esetében 70%-ra, míg a teljes szegedi távfűtés tekintetében 50%-ra emelkedik a megújuló energia használata és javul az ellátás biztonsága is.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>Szegeden, Reykjavík után, a második legnagyobb európai geotermális távfűtési rendszer jön létre.</p> <p>2018-ban Szegeden a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya közelíti a 100%-ot (99,6%), ez az érték 4,3%-kal haladja meg az országos szintet (95,3%), a közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások aránya a 94%-ot haladta meg. A belvíz és csapadékvíz elvezető rendszer légyegében teljeskörűen kiépített, folyamatos fejlesztését, az esetleges szűk keresztmetszetek megszüntetését az önkormányzat részben EU-s forrásból oldotta meg, illetve tervezi megoldani a jövőben (pl. Szőreg, Béketelep, Petőfitelep.</p> <p>A Szegedi Vízmű Zrt. által üzemeltetett szennyvíztisztító telepeken (Algyő és Szeged) a kibocsátott tisztított szennyvíz továbbra is az engedélyekben rögzített határértékek alatti szennyezőanyag koncentrációval kerül a Tisza folyóba.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalán: A helyi kötöttpályás közösségi közlekedés kapcsán elmondható, hogy a járműpark és a háttér infrastruktúra egyaránt korszerű, köszönhetően a közelmúltban jelentős EU-támogatás segítségével lebonyolított fejlesztéseknek (2-es villamos vonal kialakítása, járműbeszerzés stb.).</p> <p>Az önkormányzat Budapest után az országban másodikként kísérleti jelleggel üzembe helyezte a Lime e-roller rendszert. Az összesen 400 db elektromos rollerből álló környezetbarát flotta 2021. május végétől használható. A négy hónapos próbaidőszak után a város vezetése a lakossági észrevételek figyelembevételével döntött arról, hogy maradjon-e ez a szolgáltatás a városban. A közösségi közlekedés modernizálása, környezeti szempontból fenntarthatóvá és költséghatékonyá tétele, továbbá az új, alternatív közlekedési módok beépítése a helyi közlekedési rendszerbe továbbra is az önkormányzat kiemelt célkitűzései közé tartozik.</p>
<p>Környezet- és természetvédelem</p>	<p>Z6: Zöldfelületi ellátottság: A települési zöldterületek nagysága az elmúlt időszakban jelentősen nőtt a városban. 2019-ben az önkormányzat tulajdonában álló zöldterületek mérete 15,1%-kal haladta meg a 2008-as adatot. Szegeden folyamatosan újulnak meg a nagyobb parkok, köztérek, így a Dugonics tér után a közelmúltban a Stefánia-Móra park-Roosevelt tér hármasa szépült meg. A lakótelepi városrészekben (Rókus, Tarján) ugyancsak folyamatos a zöld felületek megújítása, a zöld város program keretében Tarjánban és a Vértó környezetében is zajlottak beavatkozások. Újszegeden a Liget újult meg egy komplex projekt keretében. A kérdőíves felmérés eredményei alátámasztják a tényt, hogy ezek a fejlesztések a helyi lakosság igényeire alapoznak. A kérdésre, hogy „A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?” a válaszadók 45,22 %-a más mellett a „minőségi közösségi terek a városközpontban és a lakóhely közelében” választ is megjelölte.</p> <p>Az önkormányzat releváns cége a közterületeken található fák állapotát folyamatosan ellenőrzi, felméri és a szükséges beavatkozásokat elvégzi. A lakossági kérdőíves felmérés során a zöldfelületi rendszer minőségével kapcsolatos kérdésre is érkezett visszajelzés. A zöldfelületek fejlesztésével kapcsolatban pozitív lakossági attitűd fedezhető fel, hiszen a válaszadók kevesebb, mint 10 %-a (9,6 %) adott 1-es vagy 2-es értékelést erre a szempontra, míg 63,96 % 4-es vagy 5-ös értéket adott meg.</p> <p>Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete: A helyi természetes ökoszisztémák védelme, a biológiai sokféleség megóvása a városfejlesztés kiemelt terepé. Szeged</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>közigazgatási területét az alábbi európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek érintik: „Alsó-Tisza-völgy” néven kihirdetett különleges madárvédelmi terület (HUKN10007), „Alsó-Tisza hullámtér” néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület (HUKN20031), „Maros” (területkódja: HUKM20008) néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület, „Szegedi ürgés gye” (területkódja: HUKN20012) néven kihirdetett kiemelt jelentőségű természet megőrzési terület.</p> <p>Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének 35/2009. (XI. 11.) rendelete szabályozza a helyi jelentőségű természeti értékek védelmét. Ez alapján a fentiekén túl a Szeged város helyi jelentőségű természetvédelmi területei: Vadaspark, Fűvészkert, Kiskundorozsmai Nagy-szék, Maty-éri Természetvédelmi terület, Maty-ér völgyének subasai ága, Újszegedi Holt-Maros.</p> <p>Fenti ökoszisztémák minőségi védelme folyamatos, a Vadaspark és a Fűvészkert fejlesztése részben EU-s források bevonásával zajlik, míg a Holt-Maros esetében időszaki beavatkozásokról lehet beszámolni.</p>

2.3.3 Digitális város

Szakági területek	Értékelési szempontok
Város és térsége gazdasága	<p>D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte: Amint arra a helyzetelemzés is rávilágított Szegeden a telekommunikációs infrastruktúra az országos viszonyoknak megfelelően kiépült, minden nagyobb szolgáltató működik a városban. Ha a városi internetes adatokat vizsgáljuk, az tapasztaljuk, hogy a vezetékes internet előfizetések száma Szegeden folyamatos növekedést mutat. Szegeden az összes országos digitális szolgáltató megtalálható, a városban működik az NMHH térségi ügyfélszolgálat is.</p>
	<p>D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte: Az önkormányzat létesítményeiben (pl. polgármesteri hivatal) több helyen is alkalmaznak digitális és szenzoros beléptető rendszereket. Az önkormányzati cégek esetében (pl. SZKT Kft. stb.) ugyanez a helyzet.</p> <p>A digitalizáció komoly kihívás elé állítja a gazdasági szereplőket, teljes technológiai folyamatokat, beszerzési láncokat kell újratervezni az új feltételek mellett. Szegeden a gazdasági szereplők és az SZTE közötti együttműködésekben már ezek a tendenciák is visszaköszönnek, hiszen a digitalizáció és az Ipar 4.0 a felsőoktatással szemben is új követelményeket támaszt.</p> <p>Az SZTE Mémöki Karán éppen ezért a robotika labort a legkorszerűbb berendezésekkel látták el, így a hagyományos ipari robotkonfigurációk mellett a kollaboratív robotkonfiguráció is teret kapott, így Fanuc, ABB, UR és LEGO robotokat egyaránt programozhatnak a hallgatók. A Mémöki Karon zajló képzés az önvezető járművek technológiai fejlődésére is reflektálni kíván a jövőben.</p>
A város és várostérség társadalma	<p>D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások: A lakossági kérdőíves felmérésre 1 486 darab kérdőív érkezett. A digitális város tervezési dimenziót érintő kérdések az okoseszköz használatra, az internethasználat céljára, a személyes digitális kompetenciák felmérésére irányultak. Számítógépes és okoseszközök közül a válaszadók körében legelterjedtebb természetesen az okos telefon, amit 94 % jelölt meg. Notebook a kérdőívet kitöltők</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>66,68 %-ánál, személyi számítógép a válaszadók 56,46 %-ánál található. Okos tv-vel a válaszolók 43,8 %-a rendelkezik, míg okos órát és tabletet a válaszadók 21-21 %-a jelölt meg.</p> <p>Az internet használat céljára vonatkozó kérdés esetében ugyancsak lehetőség volt több válasz megjelölésére, ez alapján válaszolók a leginkább információszerezésre (91,92 %), kommunikációra (89,9 %), és különböző szolgáltatások igénybevételére használják a világhálót. Jellemző még a közösségi oldalak használata (76,71 %), az online ügyintézés (76,17 %), és a napi munkavégzés is (71,53 %). Valószínűleg részben a pandémiás helyzet miatt, de elterjedt az internet használata tanulás céljából is (56,52 %). A válaszadók körében a legkevésbé az internet játék cékjából való használata jellemző, ezt a választ a kérdőívet kitöltők 27,11 %-a jelölte meg.</p> <p>A lakossági kérdőív a válaszadók IT eszközök használatában való jártasságát is vizsgálta. A kérdőívet kitöltők 46,76 %-a saját bevallása szerint átlag feletti jártassággal rendelkezik ezen a téren, 47,57 % átlagos, míg 2,5 % átlagnál szerényebb tudással bír. A válaszadók 2,5 %-a nem tudta megítélni, hogy milyen jártassággal bír. A kérdőív a Szegeden elérhető önkormányzati okos használatával kapcsolatos kérdést is tartalmazott. A válaszadók 41,11 %-a jelezte, hogy használ bankkártyás fizetési lehetőséget a helyi tömegközlekedésben, és a parkolás esetében is ugyanezt teszi a válaszadók 38,39 %-a. 32 % kíséri figyelemmel a GPS-alapú utastájékoztató eszközöket, míg 27,92 %-a használja az internetet a tömegközlekedési eszközökön. Közterületi internet használatáról a kérdőívet kitöltők 26,17 %-a számolt be. Végül a kérdőív vizsgálta, hogy a kitöltők milyen szolgáltatások esetében használnak online, mobil applikációs vagy digitális mérős kapcsolattartást. A legelterjedtebb a közhivatali ügyintézés, ezt a választ a kitöltők 52,49 %-a jelölte meg. Az áramfogyasztással kapcsolatos online ügyintézés ugyancsak elterjedt, ezt a választ 48,72 % jelölte meg. Kulturális szolgáltatások esetében 39,09 %, míg vízfogyasztással kapcsolatos ügyintézésnél 34,18 % használ ilyen eszközöket. A válaszok alapján szignifikáns még az online alkalmazások használata az egészségügyi- (29,27 %) és az oktatási tevékenység kapcsán (20,72 %).</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői: A kérdőíveket kitöltő szervezeteknél összesen 3 398 fő munkavállaló dolgozik, közülük 41 fő (1,02 %) rendelkezik IKT-hez kapcsolódó szakirányú végzettséggel. A beérkezett válaszok alapján a szervezeteknél összesen 3 574 darab informatikai eszközt tartanak nyilván, melyek között a laptopot, nyomtatót, asztali számítógépet is szerepeltették a válaszadók. Az informatikai eszközök minden válaszadó szervezetnél hálózatba vannak kapcsolva.</p> <p>D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén: Az önkormányzati cégek szolgáltatásai közül több is elérhető online. A Szegedi Közlekedési Kft. online pakoló jegy/ bérletváltásra, buszjegy/bérletváltásra biztosít lehetőséget, az ingatlankezelő cég (IKV Zrt.) esetében az online lakbérfizetés is megoldható. A távhőszolgáltató cég (SZETÁV Kft.) online csekkbefizetést támogat, és a helyi vízszolgáltató (Szegedi Vízmű Zrt.) is lehetőséget ad a vízdíj online befizetésére. Az önkormányzati ügyek elektronikus ügyintézése az e-papír szolgáltatáson keresztül is megoldható. Az olyan városi közszolgáltatások, mint például a közétkeztetés, ugyancsak elérhetők és fizethetők online felületeken is (ETELKA rendszer). A digitális szolgáltatások és -közművek fejlesztése a jövőben is kiemelt prioritást élvez Szegeden, hiszen a digitális város alapja egy egységes, nyitott ugyanakkor központi módon menedzselte városi szintű hálózat – mint digitális</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>alapinfrastruktúra –, mely alkalmas a jelenleg rendelkezésre álló és a későbbiekben hálózatba kapcsolható eszközök csatlakoztatására. Az ilyen infrastruktúra fejlesztése kapcsán fontos, hogy az a hely lakosok tájékoztatását, esetlegesen bizonyos döntésekbe való bevonását támogassa, erősítve a digitális párbeszéd keretrendszerét, és támogatva az akár városi, akár kisebb közösségek szintjén zajló döntési folyamatokat.</p> <p>A kérdőívet kitöltő szervezeteknél dolgozók 1,02 %-a szakirányú informatikai végzettséggel rendelkezik. A kérdőívet kitöltő intézmények között egy kivétellel minden válaszadó rendelkezik saját honlappal, ugyanakkor internetes kommunikációs felületként kapcsolattartásra csupán a válaszadók 26,31 %-a (5 darab) használ applikációt.</p> <p>D6: Digitális (adat alapú) feladatszervezés helyzete a közfeladat ellátásban: Az FVS-hez kapcsolódó intézményi kérdőívet kitöltő szervezetek közül 16 darab adminisztratív és pénzügyi adatokat kezel, míg az alaptevékenységhez kapcsolódó adatvagyonnal mindegyik szervezet rendelkezik. A kérdőívet kitöltő válaszadók közül 4 darab szervezet csak tárolja a keletkezett adatokat, míg 16 válaszadó esetében az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja. 13-13 darab válaszadó szervezet esetében jelentések készítéséhez, prognózishoz is használják a feldolgozott adatokat, illetve bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítése is jellemzőnek mondható. 16 válaszadó jelezte, hogy saját szerveren tárolja a keletkezett adatokat, míg 6 darab válaszadó saját adatfelhőben teszi ezt. Központi felhőben egy válaszadó tárolja az adatokat. A válaszadók 50 %-a harmadikfél-szolgáltató rendszerét használja erre a célra.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás: Az önkormányzati szervezetek működést, fenntartást (biztonság, hőmérséklet, energiafogyasztás, vízfogyasztás stb.) érzékelő szenzorokra vonatkozó kérdésre adott válaszaiból kiderül, hogy biztonságához kapcsolódó érzékelő a válaszadó szervezetek 84,21 %-ánál (16 db), energetikai paramétereket (hőmérsékletérzékelő, páratartalom mérő stb.) rögzítő szenzor 42,1 %-ánál (8 db) volt megtalálható. Az energia fogyasztást mérő érzékelő 13 darab válaszadó szervezetnél volt üzemben.</p>
<p>Környezetvédelem, városi klíma</p>	<p>D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment: Szegeden mind a levegő szennyezés mértékének vizsgálatára, mind pedig a közlekedési infrastruktúra kapacitásának elemzésére telepítésre kerültek szenzorok. Előbbi kapcsán meg kell említeni, hogy a szegedi levegőszennyezettség mértékét egy országosan kiépített légszennyezettség mérőhálózat monitorozza folyamatosan, melynek szakmai irányítását, valamint a minőségirányítás feladatait az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) alá tartozó Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ (LRK) látja el. A rendszer két mérőhálózatból áll: Manuális (RIV) és automatikus mérőhálózat. Szegeden a manuális mérőállomás mellett két automata van. A közlekedési szenzorok a SASMob projekt keretében kerültek telepítésre.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben: A SASMob projekt keretében kerül sor okos érzékelők és kamerák együttes használatával a szegedi közlekedési szokások felmérésére. A szabadalmaztatott technológia alkalmazásával felmérhető, hogy hány gépjármű halad át a Belvárosi hídon, vagy adott napszakokban hogyan alakul a kerékpárosok, gyalogosok száma. Ez a mérési technika arra is alkalmas lehet, hogy azt modellezzük, A helyről B helyre hogyan</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>jutottak el az emberek. A projekt keretében továbbá 5 db alkalmazás kifejlesztésére került sor, melyek többek között menutrend tájékoztatást nyújtanak, illetve az esetleges észlelt problémák bejelentését könnyítik meg. A Szegedi Közlekedési Kft. online pakoló jegy/ bérletváltásra, buszjegy/bérletváltásra biztosít lehetőséget. Szegeden továbbá az elektromos tömegközlekedés fejlesztését célzó nagyprojekthez kapcsolódva LED-es utastájékoztató táblák kerültek kitelepítésre, melyek folyamatos GPS-alapú tájékoztatást nyújtanak a járművek aktuális helyzetéről. A rendszert az önkormányzat folyamatosan bővíti.</p>
Városi és várostérségi közművek	<p>D10: Közmű-működtetés szenzoros követése: A Szegeden lezajló egyik legnagyobb volumenű beruházás a helyi távfűtő rendszer korszerűsítése, geotermikus energiára való átállítása. Az itt kiépített technológia alapvetően alkalmas a rendszer – termálkutak stb. – működésének szenzoros vizsgálatára. Emellett a távfűtéssel ellátott lakásokban egyedi hőszenzorok, fogyasztásmérők telepítésére került sor, és az éves fogyasztás felmérése ezek alapján lakásonként történik.</p>
	<p>D11: Lakossági digitális megoldások: Szegeden 1 db úgynevezett okos gyalogos átkelőhely működik, emellett a korábban bemutatott applikációk segítik a közösségi közlekedést. Szegeden közterületi forgalomfigyelő kamerák is üzembe helyezésre kerültek.</p>

2.3.4 Megtartó város

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség társadalma	<p>M1: Demográfiai helyzet: Mind az állandó-, mind a lakónépesség csökken Szegeden. A népességcsökkenés összhangban van az országos és megyei folyamatokkal. Magyarország lakónépessége 2009-ben 10.022.649 fő, míg 2018-ban 9.775.563 fő volt. A csökkenés a vizsgált időszakban országos szinten 2,47%-os, Csongrád-Csanád megyében 5,64%-os, Szeged esetében 5,27%-os. Szeged népessége 2005 és 2009 között még növekedett, illetve 2012 és 2015 között is volt egy emelkedési szakasz. 2019 év végén Szeged (160.258 fő lakónépesség) továbbra is Magyarország harmadik legnépesebb települése, Budapest és Debrecen (201.112 fő) után. Városunkat a lakónépesség kapcsán Miskolc (152.901 fő) és Pécs (141.843 fő), majd Győr (133.946 fő) követi.</p>
	<p>M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /térségi közösség alakításában: Szegeden a helyi identitás megőrzéséhez kulcsfontosságú alapot jelentenek az – egyébként országosan is ismert és elismert – helyi kulturális, gasztronómia értékek, a szellemi-, természeti és építészeti örökség, valamint a helyi emlékezetet meghatározó kiemelt történelmi események. Az 1879-es árvíz, és ennek nyomán az újra tervezett városszövet a mai napig meghatározza a szegediek mindennapjait. Az ugyancsak a folyóhoz kapcsolódó helyi értékek, mint gasztronómiai szempontból a tiszai halászlé, vagy természeti aspektusból a tiszavirágzás, a helyi identitás alapelemei, melyek megőrzését kulturális események (pl. Tiszai halászléfőző fesztivál) is támogatják.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>A Szegeden működő kulturális intézmények, mint a Szegedi Nemzeti Színház, a Somolyi Károly Könyvtár, a Szent-Györgyi Albert Agóra aktív szerepet játszanak a helyi közösségek építésében, a kulturális értékek átadásában. A város kiemelkedő tárgyi, írásos és egyéb emlékeinek védelméről, illetve a nemzeti és az egyetemes kultúra elemeinek megőrzéséről, tudományos feldolgozásáról a nemrég teljesskörű felújításon átesett Móra Ferenc Múzeum gondoskodik.</p> <p>A helyi identitás építésében markáns szerepet játszanak az olyan nemzetközileg is elismert, jelentős mértékben Szegedhez kötődő tudósok, mint Szent-Györgyi Albert vagy Karikó Katalin. A jövő kiemelt feladata a helyi közösségi szerveződések felkarolása, a helyi, akár településrészi (tápéi, dorozsmai, szőregi) identitás továbbépítése, a helyi közösségi együttműködések támogatása.</p> <p>A megtartó város tervezési dimenzióhoz kapcsolódó lakossági kérdőív vonatkozó kérdésére – ahol egyszerre több lehetőség is megjelölhető volt – adott válaszok alapján kijelenthető, hogy a válaszadók 55,72 %-a született Szegeden, és az összes válaszadó 58,61 %-a a városban is alapított családot. Meglehetősen magas, 32,7 % azok aránya, akik úgy nyilatkoztak hogy ismerik a helyi szokásokat, ugyanakkor a város kulturális ereje még ennél is több, mintegy 40,91 %-nyi válaszadónak biztosítja a helyi kötődés alapját. Hasonlóan magas arányban (40,71 %) jelölték meg a Szeged természeti értékeire, mint vonzerőre vonatkozó választ. A munka, illetve a felsőoktatásban való részvétel 28-30 %-nyi válaszadó esetében került megjelölésre, mint a helyi kötődés alapja. A kérdőívben a közösségi szerepvállaláshoz kapcsolódó információt is kértünk, és a válaszadók közül 253 fő (17,02 %) jelezte, hogy tagja valamilyen helyi közösségnek.</p> <p>A kérdésre, hogy „A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?” a válaszadók 28,6 %-a jelölte meg mások mellett a „gazdagabb és magasabb színvonalú, igényekre szabott kulturális kínálat” választ, és 24,69 % a „sportolási lehetőségek további bővítése” választ.</p>
	<p>M3: Térségi mobilitási trendek (várostérségi ingázás): Szeged Csongrád-Csanád megye oktatási, kulturális és gazdasági központja, az ország egyik legnépesebb városa. A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a Szegedre a munkába ingázó lakosság száma összesen: 15.405 fő. Szeged foglalkoztatottjainak 22%-a érkezik más településről, míg a nagyobb hányad, kb. 53.823 fő a megyeszékhelyen dolgozik és itt is él. A 2022-es népszámlálási adatok szerint ugyanakkor már több, mint 27 ezer fő ingázott Szegedre, míg a más településre dolgozni járók száma több, mint 12 ezer főre nőtt. A legerősebb vonzás munka szempontjából a Szegedtől nyugatra elhelyezkedő kisebb területű és lakosságú településeken jelentkezik. A jelentősebb munkacélú ingázás Szeged 20 km-es környezetében érzékelhető. 2011-es adatok szerint a legtöbben a településeggyüttes másik városából, Sándorfalváról ingáztak, számuk meghaladta a 1,6 ezer főt, de a Domaszékről, Algyőről és Szatymazról bejárók száma is külön-külön több volt, mint 900 fő. Az oktatási intézménybe történő bejárás szempontjából Hódmezővásárhellyel áll fent a legerősebb kapcsolat.</p>
	<p>M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok: A társadalmi rétegződést befolyásoló egyik fontos tényező az iskolázottság. A helyzetelemzés alapján látható, hogy – a 2001-es és 2011-es népszámlálási adatokat összevetve – a legalacsonyabb iskolai végzettségi kategóriába tartozók aránya javult, azaz csökkent a két népszámlálás között és a városi értékek jóval kedvezőbbek az országos és egyéb releváns területi értékeknél. Nőtt az erettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>aránya országosan és városi szinten is. Itt szintén elmondható, hogy a városi értékek kedvezőbben az országosan rögzített arányoknál. 2009 és 2018 között viszonylag jelentős mértékben csökkent a felsőoktatásban résztvevő hallgatók száma. Míg a korábbi ITS 2001 és 2005 között jelentős emelkedést rögzített, majd 2006-tól 2009-ig csökkenést, úgy tűnt, hogy a hallgatók száma 2010-től ismét emelkedni kezdett. Az emelkedés azonban megállt és elmondható, hogy 2018-ban 21%-kal kevesebb hallgatója van a szegedi felsőoktatási intézményeknek, mint 2001-ben.</p> <p>A társadalmi rétegződést befolyásoló másik fontos tényező a foglalkoztatás. A nyilvántartott álláskeresők nemek közötti megoszlása azt mutatja, hogy a nők aránya 2015 óta folyamatosan magasabb az álláskeresők között, ami a nők sérülékenyebb munkaerő-piaci helyzetére hívja fel a figyelmet. Foglalkoztatási szempontból ugyancsak érzékeny társadalmi csoportként azonosíthatók az alacsonyabb végzettségű (legfeljebb 8 általános iskolát végzett) munkavállalók. A munkanélkülieken belüli arányuk Szeged esetében, az elmúlt évek során 21-24% között mozgott, 2014-ben viszonylag magasabb volt, meghaladta a 28%-ot. 2016 és 2018 között azonban a mutató alacsonyabb értékeket vett fel.</p> <p>Helyi szinten társadalmi konfliktushelyzet nem azonosítható be. Az antiszegregációs program végrehajtásával folyamatosan szűkül a szegregációval veszélyeztetett területek kiterjedése, és ezzel párhuzamosan zajlik az itt élők helyi szinten való reintegrálása.</p>
<p>Város és térsége humán infrastruktúrája</p>	<p>M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában: A civil szervezetek száma a KSH adatai alapján az elmúlt egy évtizedben jelentősen csökkent. Ennek mértéke országosan 7,7%, az ország nagyobb városaiban azonban többnyire ennél jelentősebb: Miskolc esetében 15,6%-os, Debrecenben 12,6%-os, Szegeden azonban kedvezőbb, 7,3%-os. Szeged Megyei Jogú Város honlapján szerepelteti a város szempontjából jelentősebb civil szervezeteket, melyek között 41 alapítvány és 74 egyesület szerepel.</p> <p>A Szegeden megtalálható civil szervezetek a mindennapok teljes spektrumát lefedik működési területükkel. Országosan és nemzetközileg is elismert kulturális szervezetek (MASZK Egyesület), természetvédők (CSEMETE), sportegyesületek egyaránt találhatók közöttük.</p>
	<p>M6: Esélyegyenlőség biztosítása és a humán közszolgáltatások elérhetősége területén: A helyzetelemzésben is kiemelésre került, hogy Szegeden komoly erőfeszítéseket tesz az önkormányzat az önálló lakás vásárlására nem képes társadalmi csoportok lakhatási helyzetének javítása érdekében. A városban folyamatosan jelennek meg szociális alapú bérlakás pályázatok, ahol fiatal párok, gyermeküket egyedül nevelők és más sérülékeny társadalmi rétegek képviselői is a nyertesek között vannak.</p> <p>Az önkormányzat mindezek mellett folyamatosan támogatja az iskolás gyermekek szüleit, és több pályázatot, ösztöndíjat is fenntart a tehetséges, adott esetben rászoruló fiatalok támogatására.</p> <p>A különböző érzékeny társadalmi csoportok (idősek, fogyatékkal élők stb.) esetében ugyanakkor további fejlesztések megvalósítására van szükség (pl. Könnyen Érthető Információs Központ – KÉIK).</p>
	<p>M7: A leszakadó / veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózást biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek:</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>Szeged Önkormányzata a 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS részét képező Antiszegregációs tervében a kiskundorozsmai szegregátum rehabilitációját és a móravárosi felszámolását tűzte ki célul. Egy 2018-ban lezárult, az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program finanszírozásában megvalósult beruházás eredményeként a dorozsmai, Árpa utcai ingatlanok új homlokzati nyílászárókat kaptak, a tetőhéjzat felújításra került, megújult a teljes csapadékvíz elvezetési rendszer. A móravárosi szegregátumban – ahol 16 db négylakásos társasház van – a 2017-ben felgyorsult integrációs folyamatok folytatásaként a Téglagyár utca 4. szám alatti négylakásos társasház lebontásra került. A folyamatokhoz takarítási, tereprendezési és hulladékszállítási munkálatok is kapcsolódtak. A szegregátumokban élők lakhatási, adósságkezelési, életvezetési problémáinak kezelése, valamint az integrációs folyamatokra való felkészülés elősegítése céljából a projekt megvalósítási időszakában esélyegyenlőségi mentor közreműködött. A négylakásos társasházak bontása folyamatosan zajlik, jelenleg a 16 db társasházból 5 db társasház áll.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség: Szegeden az alapvető közszolgáltatások, amit az a helyzetelemzésben bemutatásra került, elérhetőek. Ezek egy részénél az online történő kapcsolatfelvétel is lehetséges, és az ilyen típusú közszolgáltatások köre folyamatosan bővül.</p> <p>A humán közszolgáltatások infrastrukturális hátterét (óvoda energetika, alapfokú egészségügyi ellátás) az önkormányzat Európai Uniói források bevonásával folyamatosan fejleszti, a további beruházások előkészítése és megvalósítása a következő időszak feladatai közé tartozik. A szolgáltatások fejlesztését a lakossági kérdőívet kitöltők is fontosnak érzik. A kérdésre, hogy „A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?” 60,63 % jelölte meg más mellett válaszként a közszolgáltatások további fejlesztését, míg a „jobb lakhatás” választ 39,36 %, „a jobb közbiztonság”-ot pedig 25,97 % jelölte meg.</p> <p>A megtartó város tervezési dimenzióhoz kapcsolódó kérdőíves felmérés során a válaszadók 1-től 5-ig terjedő skálán értékelték a Szegeden elérhető közszolgáltatások minőségét. A felmérésen részt vettek esetében az 1-5-ig értékelő skálán 1-es és 2-es értéket a válaszadók 8 %-a, míg 4-es és 5-ös értéket 63,5 %-uk adott meg arra a kérdésre, hogy mennyire elégedettek a városban elérhető óvodai és bölcsődei szolgáltatásokkal. Ugyanezek az értékek az általános iskola kapcsán 10,33 % (1-es és 2-es érték), illetve 62,08 % (4-es és 5-ös érték) volt. A városban elérhető egészségügyi szolgáltatások kapcsán 1-es és 2-es értékelést a válaszadók 30,71 %-a adott, míg 4-es és 5-ös értékelést 32,31 %. A szociális szolgáltatások kapcsán a válaszadók 33,33 %-a adott 1-es vagy 2-es értékelést, míg 4-est vagy 5-öst 27 % jelölt meg. A kulturális szolgáltatások és lehetőségek esetében az 1-es és 2-es értékelést adók aránya alig 10 % volt, míg 4-es és 5-ös értékelést 61,94 % adott. A közvilágítás esetében hasonló a válaszok megoszlása, hiszen 1-es vagy 2-es értéket a válaszadók 10,86 %-a, míg 4-es vagy 5-ös értéket a 65,71 %-a jelölt meg a kérdőívben. Közbiztonság terén megoszlának a vélemények, a válaszadók 13 %-a egyáltalán nem, vagy alig elégedett (1-es és 2-es érték), és 56 % mondja azt, hogy elégedett vagy nagyon elégedett a helyi közbiztonsággal.</p> <p>Ugyan a kiszolgáló város tervezési dimenzióhoz kapcsolódva, de vizsgálatra kerültek a kérdőíves felmérés során a lakossági életminőség szempontjából priorizált értékek is. A válaszokból kiderül, hogy saját életminősége szempontjából a válaszadók 85,58 %-a nagyon, vagy eléggé fontosnak tartja a környezettudatos életvitelt (takarékoság</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>az erőforrások igénybevételeiben: víz, áram stb.). Közel hasonló, 85 százalék feletti arányban tartják fontosnak a szelektív hulladékgyűjtést is, ugyanakkor például a közösségekben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés már csak a válaszadók 47,38 %-ának fontos, míg 17,53 % egyáltalán nem tartja fontosnak. Az egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása 75,6 % számára fontos, míg a megújuló energiaforrások használata a háztartásban 73,68 % számára. A többször használható bolti csomagolóanyagok használata a válaszadók 75,71 %-a számára fontos.</p>
A város, várostérség gazdasága	<p>M9: Társadalmi vállalkozások helyzete: A társadalmi vállalkozások a nonprofit és a for-profit szektor között helyezkednek el, egyaránt rendelkeznek a for-profit szektorokra jellemző termékértékesítésből vagy szolgáltatásnyújtásból származó bevétellel és a nonprofit szektorokra jellemző társadalmi céllal.</p> <p>A társadalmi vállalkozások és a társadalmi vállalkozók szerepe rendkívül fontos, hiszen olyan problémára keresik a megoldást, ami tartósan jelen van a közösség életében, ezért a termékértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó bevételük egy részét (vagy egészét) a cél elérésére fordítják. Szeged esetében ugyanakkor – hasonlóan az országos helyzethez – a társadalmi vállalkozások működése kapcsán konkrét felmérés még nem készült. Határmenti fejlesztési projektek (PROSOCENT projekt) eredményeiből tudjuk, hogy a társadalmi vállalkozások ismertsége rendkívül alacsony a térségben, miközben e vállalkozások rendkívül bizonytalan jogszabályi környezetben, és kedvezőtlen üzleti feltételek között kénytelenek működni.</p>

2.3.5 Kiszolgáló város

Szakági területek	Értékelési szempontok
Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggések	<p>K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang: A helyzetelemzés részeként áttekintésre került Szeged és térségének kapcsolódása a magasabb szintű tervezési dokumentumokban leírtakhoz. Látható volt, hogy a településhálózati szerep alapján egyértelműen kapcsolódnak Szeged adottságaihoz az OFTK-ban leírtak („mint nemzeti és perspektivikusan nemzetközi jelentőségű nagyvárosi térség”), míg a hatályos OTrT „agglomerálódó térségként, és komplex fejlesztési pólusként” nevesíti Szegedet és vonzáskörzetét.</p> <p>A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája négy stratégiai szintű célkitűzést nevesít. Ezek közül a versenyképesség kapcsán az oktatási és a szakképzési rendszer fejlesztése, a társadalmi kohézió erősítése esetében a helyi identitás erősítése, a helyben maradás ösztönzése kiemelt feladat Szeged esetében is. A klímabarát környezeti fejlesztések kapcsán a természeti környezet fenntartható fejlesztése és a megújuló energiahasználat elterjedése, míg az egészséges életmód népszerűsítése esetében az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése tekinthető Szeged szempontjából relevánsnak.</p> <p>A dél-keleti versenyképességi központ kialakítása kapcsán Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Koncepciója a Szeged–Hódmezővásárhely–Makó–Arad–Temesvár–Szabadka városok által körvonalazható városhálózati pólustérség megerősítését javasolja. A releváns területi cél kapcsán kiemeli a dokumentum az új, technológia-intenzív és magas hozzáadott értékű ágazatokban tevékenykedő,</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>innovatív vállalkozások, valamint kutatók által kezdeményezett spin-off és start-up cégek alapításának és növekedésének elősegítésében rejlő előnyöket.</p> <p>K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása: Szeged MJV ITS-ének megalapozó vizsgálata, illetve jelen dokumentum 2.1.13-as fejezete tárgyalja az épített környezet főbb jellemzőit. Ennek megfelelően a beépítésre szánt területek között lakó zónák (pl. Belvárosban a Nagykörút mellett, illetve a két körút között elszórtan található nagyvárosias lakóterületek), vegyes zónák (pl. Belváros újszegedi oldalán, a tervezett körúton belül fejlesztésre alkalmas, nagykiterjedésű településközpont terület), gazdasági zónák (pl. a Római krt. és a Szilléri sgt. kereszteződésében található kereskedelmi szolgáltató terület, továbbá a Pick Szeged Zrt. Maros utcai üzeme), továbbá üdülő- és különleges zónák egyaránt találhatóak Szegeden. Utóbbi kategórián belül ún. különleges intézményi zóna beazonosítására is sor került, ahova többek között a Tisza Lajos körüttől az Oldal utcáig az egyetem különleges intézményterületei, a Kálvária sgt. melletti kórházterületek, Újrákoson a Piarista Gimnázium, Fodor-kertben az Agyagos utcai Egészségügyi Gyermekegység tartozik.</p> <p>K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén kiemelten: A 2014-2020-as időszakra vonatkozó megalapozó vizsgálat készítése során használt módszert alkalmazva a közvetlenül szomszédos települések körén túl a közeli nagyobb városok (Hódmezővásárhely és Makó, Mórahalom) településszerkezeti terveit és településrendezéssel kapcsolatos dokumentumait tekintettük át Szeged-specifikus nézőpontból. Szegedet érintő megállapítások néhány dokumentumban voltak fellelhetők, ezeket alább részletezzük. Domaszék esetében a szerkezeti terv az 55-ös főút mentén védelemmel és korlátozással érintett területként, konkrétan régészeti lelőhelyként azonosított be egyes területrészeket. A nagyobb városok közül mindössze Hódmezővásárhely településrendezési dokumentuma tesz említést Szegedről, kiemelve a tram-train fejlesztésének fontosságát. Ez a fejlesztés időközben megkezdődött, várhatóan 2022-től menetrendszerűen közlekednek a szerelvények Szeged és Hódmezővásárhely között. Algyő nagyközség integrált településfejlesztési stratégiája elsősorban a közlekedési kapcsolatokat (kerékpárút, M43-as autópálya, Szeged-Békéscsaba vasútvonal), az ezekre épülő logisztikai fejlesztéseket, illetve a gazdasági együttműködési lehetőségeket (pl. TDM) emeli ki. Makó esetében a településszerkezeti terv leírása a Makó-Szeged tram-train fejlesztésének szükségességét emeli ki megjegyezve, hogy a beruházás a „szegedi „Nagykörút” hiányzó szakaszának és közös vasúti-közúti Tisza-hídnak a megépítését, valamint Szeged és Makó között a kötőpályás közlekedés fejlesztését jelenti”.</p>
<p>A város, várostérség társadalma</p>	<p>K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége: A korábban szegregációval veszélyeztetett területként beazonosított Kiskundorozsma falusias jellegű településrész, közepén a magaslatra épület római katolikus templommal. A városi bevezető utak közül a legerősebb forgalom éppen a Dorozsmai út Izabella híd előtti szakaszán tapasztalható, mely az 5 sz. út Budapest felőli ága és a Kiskundorozsma felől érkező forgalomból adódik össze. Ezen a szakaszon a szuburbanizációs folyamatok várható erősödése miatt további forgalomműködés várható. Kiskundorozsma</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>közösségi közlekedéssel (autóbuszjárat) elérhető, a helyi infrastruktúra megfelelően kiépített, a csapadékvíz elvezető rendszert a közelmúltban fejlesztette az önkormányzat.</p>
<p>A város, várostérség szolgáltatási mixe</p>	<p>K5: A városi/várostérségi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere: Szeged közmű ellátottsága megfelelőnek mondható. Minden alapvető infrastrukturális hálózat (ivóvíz, szennyvíz, fűtés, áram stb.) kiépült, ezeket folyamatosan fejlesztik, karbantartják a szolgáltatók. A városi távfűtő rendszer megújítása folyamatban van, a kiépülő geotermikus hálózat működésével évente mintegy 15 millió m³ gáz kiváltására kerül sor 350 ezer GJ geotermikus energiaforrás segítségével.</p> <p>A távközlési hálózatok ugyancsak kiépítésre kerültek Szegeden és vonzáskörzetében egyaránt, így minden jelentősebb szolgáltató elérhető helyben.</p> <p>K6: A városi hősziget jelenség a városban vagy térségében: A városi klimatikus viszonyok javításában komoly előrelépést lehet elérni a zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztésével, ily módon csökkenthető például a hőszigetek formájában jelentkező hőtübblet mértéke is. E hőtübblet – a közepes földrajzi szélességeken, így hazánkban is – egyrészt befolyásolja a fűtésre és hűtésre használt energia mennyiségét, másrészt nyáron növeli a környezet hőterhelését. A hőérzet nem csupán a hőmérséklet függvénye, Szeged földrajzi helyzetében legalább ennyire fontos tényező a napsugárzás is, de nem elhanyagolható a szél és a légnedvesség szerepe sem. E négy alaptényező (együttes vagy egyenkénti) befolyásolásával lehet klimatikusan komfortosabb környezetet kialakítani a városok szabadterein, a mindennapi városi életet szolgáló közterületeken, azaz utcákon, sétányokon, tereken, közterekben és parkokban. Pozitív példaként említhető az Árpád tér rekonstrukciója során létrejött fásítás, vízjáték és napvitorlák, a Gutenberg utca újrafásítása, de ilyen kezdeményezésnek tekinthetők a Kárász utcán kifeszíteni tervezett napvitorlák és árnyékolók is. A nyári extrém hőség kezelését célzó beavatkozások különösen indokoltak, amennyiben bizonyos sérülékeny társadalmi csoportok (beteg és idős lakosok) esetében a mindennapi tevékenységeket korlátozhatja a rendkívüli időjárás.</p> <p>A városokon átvezető folyók fontos átszellőzési folyosókként működhetnek, felettük a városon kívüli területek tisztább, hűvösebb levegője elérheti a város belső területeit. A vízfelszínnek párolgása növeli a külterületekhez képest általában szárazabb városi légtér nedvességtartamát. Szeged rendelkezik ilyen kedvező adottságú területekkel, ezek megújítása a jövő feladatai közé tartozik. Így például a Tisza part, és különösen a rakpart fejlesztése, a városi közösségi életben való szerves megjelenése hosszabb távon az élhetőbb városi környezet kialakításához járulhat hozzá ugyanúgy, mint helyi közösségi szinten az alkalmazkodás erősítése, a klímatudatos életvitel népszerűsítése.</p>
<p>A város, várostérség gazdasága</p>	<p>K7: A gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása: Szegeden, a megye gazdasági centrumában, az ország egyik meghatározó termelési központjában, illetve a város közvetlen közelében öt darab ipari park működik. Ezek mindegyike magántulajdonban van, az önkormányzat saját ipari parkkal nem rendelkezik. Az ipari infrastruktúra kihasználtsági mutatói – lásd alábbi táblázat – alapján kijelenthető, hogy Szegeden egyre szűkül a lehetőség a minőségi üzleti környezet igénybevételére, bár új</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>területek bevonására még nyílik lehetőség (például az ELI-nél található Science Park Szeged).</p> <p>A város gazdasági övezeteinek megközelíthetősége jónak mondható, gyorsforgalmi úthálózatról közvetlenül elérhető minden ipari park, egyesek vasúti összeköttetéssel is rendelkeznek. Szegeden két ipari parkban már nincs lehetőség bővítésre, két területen pedig még rendelkezésre áll mintegy 28 ha terület. Az algyői ipari park és a korábban említett ELI közelében található Science Park Szeged területe jelenhet még meg potenciális beruházási helyszínként, ugyanakkor utóbbi a Szegedi Tudományegyetem tulajdonát képezi. Mindezek mellett gazdasági hasznosítás szempontjából komoly potenciált rejthetnek a Déli híd esetleges megépülésével a híd szegedi és újszegedi hídfőjénél elhelyezkedő területek.</p> <p>A lakóingatlanok valamint az ipari ingatlanok áremelkedése lényegében a 2008-as gazdasági válság óta töretlen, bár egyes előrejelzések szerint 2021-től a növekedés mértéke csökkenő tendenciát mutat majd mindkét ingatlan kategória esetében.</p>
<p>Az önkormányzat(ok) gazdálkodása</p>	<p>K8: Ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyonkataszter szerkezete, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek: 2021-ben az önkormányzati tulajdonú IKV Zrt. mintegy 45 milliárd forint értékű ingatlanvagyonnal gazdálkodott. A cég a 2021-es évre a megnövekedett értékesítési idő mellett a lakóingatlanok esetében az ingatlanárak emelkedésének lassulását prognosztizálta, hiszen összességében a befektetők és a vásárlók részéről is a kivárást jellemző.</p> <p>Az önkormányzat által bérbeadott üzlethelyiségek esetében – részben az önkormányzat által nyújtott kedvezményeknek köszönhetően – kereslet élénkülés volt tapasztalható 2020-ban, ez azonban elsősorban a frekvenciát helyen található üzlethelyiségekre koncentrált.</p> <p>A bérbeadható üzlethelyiségek esetében fontos leszögezni, hogy a rendeltetészerű használatra alkalmas helyiségek lényegében mind bérbeadásra kerültek, ugyanakkor további, akár rossz állapotú üzletek bérbeadását akadályozza, hogy az esetlegesen a bérlőt terhelő felújítási költségek elszámolására nincs lehetőség. Hosszabb távon az önkormányzat célja az üres helyiségek bérbeadása, és/vagy értékesítése, így a pályázatát 2021-ben is folytatni kívánják.</p>
<p>Városi és várostérségi közlekedés</p>	<p>K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota: Szeged regionális, országos és nemzetközi szinten is meghatározó közlekedési csomópont, az ország dél-keleti kapuja. A város az M5-ös és M43-as autópályák csomópontjában fontos közlekedési-logisztikai funkciót tölt be. A belterületi útszakaszokon általánosságban a sugaras-gyűrűs hálózati rendszer a mai napig kitűnően szolgálja a várost, de a gyűrűirányú kapcsolatok hiányosak. A körutak a Déli Tisza híd hiányában nem zárulnak be, így nem képeznek továbbra sem teljes rendszert. Az elmúlt évek gyorsforgalmi út fejlesztéseinek köszönhetően az átmenő teherforgalomtól teljesen mentesült Szeged.</p> <p>Az önkormányzati adatok szerint 2021-ben összesen 591 km belterületi út áll a város kezelésében, melynek 75,6%-a (447 km) kiépített. A külterületen található önkormányzati utak hossza 329 km, ezek 92,4%-a kiépítetlen jelenleg.</p> <p>A városban kijelölt parkolj és utazz (P+R) parkoló a Belvárosi híd újszegedi hídfőjében, a Torontál téren van kialakítva. A 140 férőhelyes parkolót – ahol e-töltőállomás is található – szabadon, díjmentesen használhatják az autósok. A parkoló mellett lévő hídfői megállócsoport (trolibusz, autóbusz) biztosítja a</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>kedvező tömegközlekedési kapcsolatot, itt irányonként naponta mintegy 310 autóbusz és trolibusz fordul meg. A parkoló reggeltől délután munkaidő végéig általában telített.</p> <p>Szegeden az önkormányzati kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza 2010 és 2017 között folyamatosan emelkedett (29 km-ről 41,8 km-re), az utolsó két vizsgált évben stagnált, ugyanakkor a külterületi kerékpárutak hossza emelkedett (Sándorfalva, Algyő, Bordány irányába).</p> <p>A városon belüli közúti közlekedés kapcsán szűk keresztmetszetként a nemrég megújult Tisza Lajos krt., illetve a Belvárosi híd és Bertalan híd környezete azonosítható be, hiszen az egyre bővülő motorizáció eredményeként mind a megyében, mind pedig Szegeden folyamatosan nő a gépkocsik száma. Innovatív kezdeményezésként értékelhető a világ egyik legnagyobb közösségi rollerkölcsönzőjének, a Lime-nak Szegeden való bemutatkozása. Az összesen 400 db elektromos rollerből álló környezetbarát flotta 2021. május végétől használható. A négy hónapos próbaidőszak után a város vezetése a lakossági észrevételek figyelembevételével mellett dönt majd arról, hogy maradjon-e ez a szolgáltatás a városban.</p> <p>A lakossági kérdőíves felmérés során a közlekedési infrastruktúra minőségének megítélésével kapcsolatban is érkeztek visszajelzések. A gyalogos felületek minősége kapcsán az önkormányzatnak még komoly feladatai vannak, hiszen a válaszadók 41,17 %-a nem elégedett ezek minőségével, és csupán 18,96 % adott 4-es vagy 5-ös értéket erre a szempontra. A kerékpáros infrastruktúra kapcsán kedvezőbb a helyzet, ám még ezen a téren is komoly feladatok várnak az önkormányzatra. A kérdőívet kitöltők 26,5 %-a 1-es vagy 2-es, míg 36,21 %-a 4-es vagy 5-ös értéket jelölt meg ugyanis ennél a szempontnál. Az utak esetében a válaszadók alig 13,43 %-a adott 4-es vagy 5-ös értékelést, míg 46,91 % 1-es vagy 2-es értéket jelölt meg. A parkolás helyzetének megítélése kapcsán még kritikusabbak a kérdőívet kitöltők, hiszen 58,98 % egyáltalán nem elégedett a szolgáltatás minőségével, míg 4-es vagy 5-ös értéket csupán 10,54 % jelölt meg.</p> <p>Az „A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?” kérdésre adott válaszlehetőségek közül a „gyalogos- és kerékpárosbarát városi közlekedés fejlesztése” választ a kérdőívet kitöltők 47,17 %-a jelölte meg.</p>
<p>Városi és várostérségi közműhálózat</p>	<p>K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzetét, bővítési lehetőségei: Szeged közmű ellátottsága megfelelőnek mondható. Minden alapvető infrastrukturális hálózat (ivóvíz, szennyvíz, fűtés, áram, csapadékvíz stb.) kiépült, ezeket folyamatosan fejlesztik, karbantartják a szolgáltatók. A vízelvezető hálózat karbantartását, fejlesztését az önkormányzat végzi, a kapcsolódó beruházások a vonalas infrastruktúrát és a tározó kapacitást egyaránt érintik. A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani a hirtelen nagymennyiségben jelentkező csapadékvíz megfelelő elvezetésére és tárolására. A városi távfűtő rendszer megújítása folyamatban van, a kiépülő geotermikus hálózat működésével évente mintegy 15 millió m³ gáz kiváltására kerül sor 350 ezer GJ geotermikus energiaforrás segítségével.</p> <p>A távközlési hálózatok ugyancsak kiépítésre kerültek Szegeden és vonzáskörzetében egyaránt, így minden jelentősebb szolgáltató elérhető helyben.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>A lakossági kérdőíves felmérés során vizsgálat tárgyát képezte a helyi fogyasztási szokások kapcsán a háztartások környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal való ellátottsága, a környezettudatos szemléletmód érvényesülése is. A kérdésre, hogy „Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában?” a válaszadók 27,72 %-a jelölte meg a házi komposztálót, 16,69 % pedig jelezte, hogy a lakóháza tájolója, a kerti növénytelepítés során figyelembe vette a klimatikus viszonyokat is. A válaszadók otthonának 15,61 %-ában található okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás), 12,79 % pedig megújuló energiát (földhő, napenergia stb.) is hasznosít. A kérdőívet kitöltők 9,69 %-a rendelkezik okos lakás irányító rendszerrel, 8,21 % pedig rendelkezik hibrid vagy elektromos hajtású autóval.</p>
<p>Zöldfelületi rendszer vizsgálata</p>	<p>K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe: Szeged zöldfelületi rendszerét meghatározzák a város főbb vízfolyásai, holtágai mentén kialakult ökológiai- és zöldfolyosók. Markáns zöldfelületi elem a belvárost körülölelő Körtöltés. A Belvárosban számos jelentős és számos kisebb zöldterület helyezkedik el, melyek közül több helyi védettséget is élvez. A Tisza ökológiai rendszeréhez kapcsolódóan a legjelentősebbek a Liget, a Partfürdő, a Várkert–Móra park és a Széchenyi tér. A Belvárost igényesen kialakított zöldfelületek jellemzik, melyek mellett az utcafásítások is jelentősek. A lakótelepi városrészekben (Rókus, Tarján) ugyancsak folyamatos a zöld felületek megújítása, a zöld város program keretében Tarjánban és a Vértó környezetében is zajlottak beavatkozások. Újszegeden a sportolók, pihenni vágyók körében rendkívül népszerű Liget újult meg egy komplex projekt keretében, de fontos zöldfelületi elemként határozható meg a Tisza töltés mentén húzódó, Szeged közigazgatási határán túlnyúló ártere is.</p> <p>A zöldfelületi rendszert érintő konfliktusok közül kiemelendő, hogy a város közparkjainak, védett fasorainak növényállománya elöregedett, s bár pótlásuk, karbantartásuk folyamatos, a minőségi fenntartásuk költséges és a beteg fák sok esetben balesetveszélyt jelentenek. A települési zöldterületek nagysága összességében az elmúlt időszakban jelentősen nőtt a városban. 2019-ben az önkormányzat tulajdonában álló zöldterületek mérete 15,1%-kal haladta meg a 2008-as adatot.</p> <p>A lakossági kérdőíves felmérés kapcsán, a kiszolgáló város tervezési dimenzióhoz illeszkedve vizsgálatra került Szeged lakosságának zöldterület használati attitűdje. A zöldterületek, parkok látogatásának célját vizsgálva a válaszadók 78,33 %-a szabadidő eltöltését jelölte meg. A rekreációs séta a kérdőívet kitöltők 57,06 %-a esetében került megjelölésre, míg a kültéri közösségi és kulturális programokat 52,48 %, míg a testedzést 22,07 % jelölte meg. A kérdőív a zöldfelületek további fejlesztésével kapcsolatos elvárásokat is vizsgálta. Több válasz is megjelölhető volt, ez alapján a válaszadók 74,36 %-a örülne, ha több szolgáltatás lenne elérhető a környezetében (pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC), 57,73 % pedig a sétautak fejlesztését látná szívesen. A kérdőívet kitöltők 49,73 %-a szívesen venné a gyakoribb kültéri programokat, rendezvényeket, míg 35-35 % a játszóterek fejlesztését, illetve a kisebb csoportok szabadtéri összejöveleleit lehetővé tevő utcabútorok kihelyezését támogatná.</p> <p>A kérdőívre adott öt legnépszerűbb válasz közül kettő a folyóhoz kapcsolódott, így a rakpart fokozatos gyalogosbarát átalakítása a válaszadók több mint fele, 52,08 %-a által támogatandó, míg a Tisza-part újszegedi oldala és a lakosság közötti kapcsolat erősítését a válaszadók közel fele, 48,78 %-a támogatja.</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
<p>Az épített környezet vizsgálata</p>	<p>K12: Területhasználat elemzése: Szeged MJV ITS-ének megalapozó vizsgálata, illetve jelen dokumentum 2.1.13-as fejezete tárgyalja az épített környezet főbb jellemzőit. Ennek megfelelően a beépítésre nem szánt területek között közlekedési és közmű zónákat (ideértve a közlekedési infrastruktúra létesítményeit, nyomvonalait), közpark zónákat (pl. a Belvárosban található a város több településtörténeti jelentőségű, helyi védelem alatt is álló zöldterülete, így például a Várkert, a Szent György tér), valamint erdő zónát nevesít a dokumentum.</p> <p>A Dorozsmai úttól északra (Rókusi feketeföldek) és délre elterülő Iparvárosban számos kisebb-nagyobb barnamezős terület található. A felhagyott iparterületek alulhasznosítottak, a létesítményeknek csak kis hányadát használják. Ezen kívül jellemzően a volt katonai objektumok, valamint a MÁV használaton kívüli ingatlanai képeznek még barnamezős területeket a városban. A volt szovjet laktanya területén az SZTE rehabilitációs programot indított, a területre különböző funkciókat telepítenek.</p> <p>Építési korlátozás elsősorban a Tisza árterét érintő partszakasz egyes belterületi részein, az árvízvédelmi töltések mentén jellemző, ez a terület hasznosítási szempontból kizárólag gyepművelésű lehet.</p> <p>K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek: Szegeden viszonylag kevés számú, de minőségében igen jelentős építészeti emlék maradt fenn a régi korokból. Ezek közül középkori eredetű a Szent Demeter torony, az Alsóvárosi Ferences templom és rendház részletei, a szőregi templomrom. Kevés árvíz előtti épület áll még ma is.</p> <p>Ilyenek például a Vár megmaradt Mária Terézia kapuja és a Vízibástya, a Régi zsinagóga épülete, a Zsótér ház. Kiemelkedő építészeti értéket képviselnek szecessziós épületeink: az új Zsinagóga, a Reök palota, a Deutsch palota, az egyes elemzők szerint neobarokk stílust képviselő Városháza és még jó néhány épület. A közeljövőben megújulhat a Szeged-Csanádi Egyházmegye tulajdonába került eklektikus palota, a Tóth Péter-ház. Szegeden világörökségi vagy világörökségi várományos helyszín nincs. Műemléki védelem alatt álló történeti kert vagy temető nincs a városban. Műemléki védettségű temetkezési emlékhely Dugonics András sírja.</p> <p>Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének többször módosított 55/2005.(XI.17.) Kgy. rendelete Szeged város helyi építészeti örökségének védelméről mellékletében rögzíti a helyi védettség alatt álló épületek, épületrészek körét. a jogszabály 1/a melléklete helyi egyedi védelem alá tartozó épületek, építmények között 408 db helyrajzi számot sorol fel, emellett a határozat nevesít 21 db helyi egyedi védelem alatt álló napsugaras házat, továbbá helyi egyedi védelem alatt álló képzőművészeti alkotásokat (23 db), úgy mint többek között a Klauzál téren álló Kossuth szobor, vagy a Dóm téren található Szentháromság szobor.</p> <p>A közgyűlési rendelet fentiek mellett a helyi területi védelem alá tartozó parkokat, tereket, ugyanilyen besorolás alá tartozó sarokbeépítéseket, térfalakat és településszerkezeteket is nevesít.</p>
<p>A táji és természeti adottságok vizsgálata</p>	<p>K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése: Továbbra is környezeti konfliktussal terhelt ugyanakkor a Tisza belterületi szakasza, különösen a Belvárosi rész. Az új, korszerű védmű építése lezárult, a Stefánia és környezete a Várkerttel, a Roosevelttel és a Móra Ferenc Múzeum előtti területtel együtt</p>

Szakági területek	Értékelési szempontok
	<p>megújult, ám a rakpart rendezése továbbra is a jövő feladata. Korábban konfliktusos területként került beazonosításra a Bajai úti lőszerraktár területe, továbbá – a lehetséges fejlesztések kapcsán – a repülőtér környezete is. Utóbbi kapcsán a közelmúltban ismét felmerült az üzleti célú repülőtérre fejlesztés lehetősége.</p> <p>A zöldfelületi rendszert érintő konfliktusok közül kiemelendő, hogy a város közparkjainak, védett fasorainak növényállománya elöregedett, s bár pótlásuk, karbantartásuk folyamatos, a minőségi fenntartásuk költséges és a beteg fák sok esetben balesetveszélyt jelentenek. A város közműhálózattal sűrűn beszótt közterületein a növényzet – elsősorban a fák – élettere egyre csökken, miközben a felszín alatt vezetett közművek iránti igény és szükséglet növekszik. A fák védelme érdekében az elmúlt években több rendeletmódosítás is történt, szabályozva lett a fák törzsétől adott távolságra történő munkavégzés, zöldterületben közműnyomvonalak fektetésének tiltása, helyi védetté nyilvánított fák kijelölése, városrehabilitációnál a meglévőnél nagyobb zöldfelületek kialakítása.</p> <p>Az épített környezetet érintő konfliktusok közül a felületek újraosztása (a városi utak, utcák közlekedési felületeinek újraosztása: a közösségi közlekedés sávjának kialakítása, kerékpáros sáv, gyalogos zóna, vegyes forgalmú közlekedési felület kialakítása), illetve helyi védelem (a helyi védett épületekre előírt építészeti szabályozások nem esnek egybe a tulajdonosok illetve használók érdekeivel) továbbra is érdekütközéseket vonnak maguk után. Ugyanígy gondot jelent a termő- illetve biológiailag aktív területek csökkenésének veszélye is. Konfliktus forrásként azonosítható be továbbá a kiskertes területek túlépítettsége is, hiszen a hobbi telkeken gyakran életvitelszerűen élnek a tulajdonosok, a felépített lakóingatlanok pedig a mindennapi igényekhez igazodnak mind méretükben, mind komfort fokozatban. Szeged vonatkozásában azonban a kiskertek alacsony beépítettséggel való fennmaradása azért is fontos, mivel jelentős zöldfelületükkel komoly szerepet játszanak a település hőterhelésének csökkentésében.</p>

2.4 A város irányítási és működési modellje

2.4.1 Irányítási modell

A városfejlesztés irányvonalainak kijelölése és a fejlesztési tevékenység kereteinek meghatározása Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének (továbbiakban: Közgyűlés) feladata. A Közgyűlés fogadja el többek között a Településfejlesztési Konceptiót, az Építési Szabályzatot és Szerkezeti Szabályozási Tervet, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégiát.

Az önkormányzati vagyongazdálkodásról szóló többször módosított 25/2003 (VI. 27.) Kgy. rendelet értelmében a Közgyűlés tulajdonosi jogokat gyakorol a város vagyona felett, továbbá kompetenciájába tartozik a város költségvetésének elfogadása, így közvetlen befolyást gyakorol az egyes fejlesztésekre, illetve átfogó fejlesztési programokra.

A Fejlesztési feladatok átfogóan a Közgyűlés Városüzemeltetési-, Fejlesztési- és Környezetvédelmi Bizottságának (VFKB) kompetenciájába tartoznak, amely feladatát a VFKB az egyes szakterületeket felügyelő szakbizottságokkal, valamint a Pénzügyi és

Vagyongazdálkodási Bizottsággal (PVB) és a Jogi, Ügyrendi és Közbiztonsági Bizottsággal egyeztetve valósítja meg.

A Fejlesztési feladatok előkészítését és a fejlesztések koordinációját a Polgármesteri Hivatal Fejlesztési Irodája végzi, a fejlesztések előkészítésében és megvalósításában együttműködik a városi funkciók szakterületeihez kapcsolódó feladatok ellátásáért felelős más szakirodákval és intézményeikkel. A Fejlesztési Iroda és az egyes szakirodák között az FVS készítése kapcsán is szoros együttműködés valósult meg, a megfelelő szakember állomány rendelkezésre állt és rendelkezésre fog állni a későbbiekben is. A Fejlesztési Iroda szakemberei mind a „zöld város” fejlesztési programok előkészítése, mind pedig az energetikai korszerűsítést célzó fejlesztések előkészítése és menedzselése kapcsán széleskörű tapasztalatra tettek szert, így az alapvető kompetenciák rendelkezésre állnak. Az FVS megvalósításával kapcsolatos stratégiai szintű döntés előkészítési- és döntéshozatali folyamatot operatív szinten ugyancsak a Fejlesztési Iroda koordinálja.

Az FVS megvalósításához kapcsolódó operatív szintű feladatok elvégzése – hasonlóan a 2014-2020 közötti fejlesztési időszakhoz – a tisztán fejlesztési profilú fejlesztési társaság feladatkörébe tartozik a jövőben. A városi komplex fejlesztési program (pólus program) operatív feladatainak ellátására, a tervezés előkészítésére és majdani menedzselésére Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata 2005. decemberében megalapította a Szeged Fejlesztési Pólus Kht-t., mely 2007-ben átalakult nonprofit Kft.-vé. A cégnél dolgozó szakemberek számos a korábbi ITS-ben nevesített program és nagyberuházás (elektromos tömegközlekedés nagyprojekt, Tiszavirág Sportuszoda építése stb.) lebonyolításának koordinálásában közreműködtek, így a városfejlesztéssel, zöld átállással kapcsolatos kompetenciák rendelkezésre állnak. Hasonló kompetenciákkal rendelkező szakemberek az önkormányzati cégeknél (SZETÁV Kft., Szegedi Környezetgazdálkodási NKft.) is rendelkezésre állnak.

A városfejlesztés, rehabilitáció irányait, prioritizálását továbbra is a Közgyűlés, illetve a szakosodott önkormányzati bizottságok határozzák meg, azonban a megvalósításhoz kapcsolódó feladatokat az arra szakosodott társaság végzi. A városfejlesztő társaság tevékenységével az önkormányzat Fejlesztési Irodája együttműködik. Az Iroda felel a fejlesztések stratégiai összhangjáért és irányáért, a településfejlesztési dokumentumokban és a szerkezeti tervben foglaltaknak való megfeleléséért, többségében az Iroda készíti a bizottsági, közgyűlési döntések előkészítéséhez szükséges szakmai anyagokat. A Fejlesztési Iroda fenti tevékenységében támaszkodik a társirodák szakértőinek munkájára.

A 2014-2020-as időszak integrált területi programjához, illetve az ezt megalapozó ITS-hez kapcsolódó partnerségi folyamat széleskörű partnerségre épült. A szakmai partnerek bevonására négy intézkedéscsoport (területi-, gazdaságfejlesztési-, infrastrukturális-, humán intézkedés csoport) keretében volt lehetőség. Az intézkedéscsoportok kiemelt feladatai az alábbiak szerint kerültek rögzítésre:

- Az egyes ágazatokban, vagy területi egységben jelentkező folyamatok értékelése, a problémák összegyűjtése, rendszerezése;
- Az ágazati, vagy térségi fejlesztésekre vonatkozó javaslatok, ajánlások megfogalmazása;

- Az ágazati, vagy térségi fejlesztési elképzelések és igények összegyűjtése, rendszerezése és prioritizálása;
- Az ágazati, vagy térségi helyi középtávú stratégiák, fejlesztési tervek összegyűjtése;
- A 2014-2020 időszakra vonatkozó uniós kohéziós politika tematikus céljaihoz és prioritásaihoz illeszkedő programok összegyűjtése és rendezése (beruházók és partnerek feltüntetésével, a program költségvetésének és a források lehetséges meghatározásával) az ITS útmutatóban meghatározott projekt típusok alapján (kulcsprojektek, hálózatos projektek);
- Az egyes fejlesztési programok kapcsolódási területeinek meghatározása;
- A készülő stratégiai dokumentumok véleményezése, javaslatok megfogalmazása;
- Javaslatok megfogalmazása az integrált területi beruházási programcsomagokra vonatkozóan

Az intézkedéscsoportok a tervezési folyamat során 6 alkalommal üléseztek. Az ITS és a TFK kapcsán beérkezett javaslatok és észrevételek megfelelően dokumentált módon rögzítésre, majd indokolt esetben átvezetésre kerültek. A munkát a Fejlesztési Iroda koordinálta.

A programban nevesített fejlesztésekkel – hasonlóan az egyéb beruházásokhoz – kapcsolatos döntések a korábban leírtak szerint a Fejlesztési Iroda szakmai koordinációja mellett a szakirodák bevonásával kerültek előkészítésre. A kapcsolódó szakpolitikai döntéseket az illetékes szakbizottság jóváhagyásával terjesztették azután a közgyűlés elé, ami döntött a beruházás megvalósításáról.

A fent bemutatott irányítási modell hatékony, biztosítja a különböző szakmai és szakpolitikai érdekek megjelenítését, a különböző módosítási javaslatok becsatornázását. A szakirodák az érintett külső intézményi és szakértői körrel, míg a Fejlesztési Iroda és a szakmai bizottságok a releváns döntéshozói és vezetői szinttel tartják a közvetlen kapcsolatot.

Az FVS tervezése során – a módszertani iránymutatásoknak és a Pénzügyminisztérium által küldött szakmai háttér információknak megfelelően a tervezési-módszertani folyamatokban érintett partnerek bevonásának módja aktualizálásra került. A felülvizsgált partnerségi tervben leírtak szerint ennek megfelelően a részvételi tervezés módszertani követelményeinek megfelelően ismételt intézkedéscsoportok (FVS tervezési intézkedéscsoport, Digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport) felállítására került sor, melyek elsődleges célja a folyamatos tájékoztatás mellett a tervezési folyamatban való aktív közreműködés támogatása. Az inkluzív tervezési folyamat egy megfelelően strukturált belső véleményezési mechanizmus kialakítását teszi szükségessé. Az intézkedéscsoportok közreműködése az integrált településfejlesztési stratégia felülvizsgálatának része, így hatékony működésüket rendszer szinten szükséges biztosítani.

Az FVS előkészítése és megvalósítása kapcsán a két intézkedéscsoportra eltérő feladat hárul. Az FVS tervezési intézkedéscsoport munkája az FVS Közgyűlés általi elfogadásával lezárul. A digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport közreműködik a tervezés és a megvalósítás folyamatában. A stratégia megvalósítása, végrehajtása során az intézkedéscsoport tagjainak köre változhat, mivel indokolt lehet okos /digitális város szakértők, adatmenedzserek, speciális ágazati technológiai, stb. ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is.

2.4.2 Működési modell

Szegeden a város működését biztosító szolgáltatásokat alapvetően önkormányzati, illetve kisebb részben állami tulajdonú cégek biztosítják. Az alábbiakban a működési modellt alkotó cégekről nyújtunk rövid áttekintést.

Városfejlesztési társaság

A városfejlesztő társaság, így Szegeden a Szeged Pólus Nonprofit Kft. olyan, 100%-os önkormányzati tulajdonú társaság, amely

- részt vesz a városfejlesztés stratégiai és operatív tervezésében, a stratégia megvalósításához kapcsolódó operatív feladatok kidolgozásában és lebonyolításában;
- a fejlesztési célok megvalósítását elősegítő projekteket generál, készít elő és valósít meg;
- állami és magán finanszírozási forrásokat keres és szervez a fejlesztési tevékenységekhez, biztosítja a fejlesztések pénzügyi egyensúlyát, finanszírozhatóságát;
- előkészíti és menedzseli az Integrált Településfejlesztési Stratégia keretében megvalósuló városrehabilitációs kiemelt projekteket (akcióterületi terveket);
- önállóan, vagy partnerek bevonásával menedzseli és/vagy teljes mértékben megvalósítja az akcióterületi tervek fejlesztéseit;
- koordinálja a fejlesztések eredményeinek fenntartását, biztosítva azok fenntarthatóságát;
- a fejlesztési feladatok ellátása során együttműködik a városfejlesztés és –üzemeltetés érintett önkormányzati szervezeteivel és feladatellátásra szakosodott cégeivel;
- társadalmasítási és tájékoztatási feladatokat lát el a fejlesztési tevékenységhez és az egyes projektekhez kapcsolódóan;
- szervezi és generálja a fejlesztések megvalósítását segítő partnerségeket állami, piaci és civil szervezetekkel, biztosítja a fejlesztések érintetteinek (többek között az érintett lakosságnak) a bevonását a fejlesztések előkészítésébe;
- közreműködik az integrált területi beruházási projektsomag(ok) megvalósításában;

A Fejlesztési társaság létrehozásáról, működésének szabályairól és feladatellátásának főbb felelősségi- és hatásköreiről a Közgyűlés dönt. A Fejlesztési társaság létrehozásáról szóló közgyűlési rendelet szabályozza:

- az önkormányzat tulajdonosi jogai gyakorlásának módját;
- az önkormányzat főbb jogosítványait és kötelezettségeit;
- a városfejlesztő társaság fontosabb jogosítványait és kötelezettségeit;
- a városfejlesztő társaság törzstőkéjét, valamint a városrehabilitációs fejlesztési források megszerzéséhez biztosítandó saját forrás mértékét;
- a társaság vagyongyarapodásából származó nyereségének felhasználását;
- a fejlesztendő akcióterületeken történő ingatlangazdálkodás rendjét;

- a Fejlesztési társaság és az érintett területeken a vagyongazdálkodó és üzemeltetésért felelős társasággal való együttműködés kereteit.

A Fejlesztési társaság tevékenységét az önkormányzat felügyeli, aki a társaság feletti tulajdonosi jogokat is gyakorolja. A társaság a fejlesztési tevékenységet az önkormányzat és a társaság között a városrehabilitáció megvalósítására irányuló megbízás (szerződés) keretében végzi, a társaság feladatait, jogosítványait, kompetenciáit és kötelezettségeit ez – a Közgyűlés határozatával összhangban lévő – megállapodás szabályozza.

Az Önkormányzati törvény szerint: „13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen:

„... 2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);”

Köztemetők kialakítása és fenntartása

A köztemetők kialakítását, fenntartását a Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének Szeged Megyei Jogú Város közigazgatási területén köztemető létesítéséről, bővítéséről szóló 42/2000. (IX. 14.) Kgy. sz. rendelete szabályozza. A temető vagy temetőrész lezárásáról, megszüntetéséről, kiürítéséről, újra használatba vételéről Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése határoz a város rendezési terveinek, valamint a hatályos jogszabályoknak megfelelően. A köztemetők és létesítményeik fenntartásáról, valamint az ott folyó temetkezési és - jelen rendelet szerinti - egyéb tevékenységek végzéséről az önkormányzat a Szegedi Testamentum Temetkezési Kft (a továbbiakban: üzemeltető) útján „Kegyeleti közszolgáltatási szerződés” keretein belül - gondoskodik. Hozzájuk tartozik a Bajai úti Regionális Halotthamvasztó is. A temetőkben lévő hősi katonai sírokat az önkormányzat kegyeleti parkként tartja fenn. A Polgármester azon elhunyt személyeknek, akik a városi közélet valamely területén kiemelkedő teljesítményt nyújtottak, dízsírhelyet adományozhat, mely döntéséről a Közgyűlés soron következő ülésén tájékoztatást ad. A díszpolgárt halála esetén dízsírhely illeti meg. A Szegeden található temetők az alábbiak:

- Köztemetők: Belvárosi temető, Kiskundorozsmai temető, Tápéi temető, Gyálaréti temető (Lúdvár utca)
- Lezárt köztemetők: Rabtemető, Gyálaréti temető (Zátony utca)

Közvilágításról való gondoskodás

A város közterületeinek megvilágítását a kiépített közvilágítási hálózat biztosítja. Szeged város közvilágítási hálózatának karbantartását és üzemeltetését a 2008. december 15. napján kötött „Szeged Megyei Jogú Város közvilágításának üzemeltetése, karbantartása” című szerződés

értelmében az MVM Zrt. látja el. A villamos energia szolgáltatást szintén a MVM Zrt. végzi a 2010. május 26. napján, majd annak lejártát követően 2011. január 31. napján kötött kereskedelmi szerződések szerint.

A Szolgáltató a közvilágítási berendezések aktív és passzív elemeit üzemelteti, karbantartja, üzemvitelét irányítja és a hibabejelentéseket fogadja. A településnek évente március 31-ig írásban beszámol az azt megelőző évben teljesített szolgáltatás minőségéről, a bejelentett hibák számáról, a javításokról, karbantartásokról és a tárgyévre tervezett csoportos cserékről. Rekonstrukciós javaslatot tesz az elavult berendezések korszerűsítésére. Az üzemeltetési és karbantartási feladatokon belül a Szolgáltató vezérli a közvilágítás napi be- és kikapcsolását, elhárítja a berendezések hibáit, és rendszeres karbantartást végez. A közvilágítási hálózat villamos energia fogyasztásának elszámolása a közvilágítási naptár alapján történik.

Helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása

A helyi közutak kezelését a Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése a helyi közutak kezelésének szakmai szabályairól szóló 1/2005.(II.2.) Kgy. rendelete szabályozza. Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata a közút kezelőjeként feladatait a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. útján látja el. Szeged Megyei Jogú Város Jegyzőjének a közút kezelőjeként lefolytatott eljárásai során a Kft. közreműködik. Közreműködése kiterjed a közút állagát érintő beavatkozások miatt induló, a közút nem közlekedési célú igénybevételéhez kapcsolódó, a közút közlekedési célú rendkívüli igénybevételéhez kapcsolódó, a közút melletti ingatlanok használatával összefüggő eljárásokban a szakmai feltételek kialakítására, valamint az ezekkel kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének ellenőrzésére.

Közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása

Szegeden a közparkok és egyéb közterületek fenntartását Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. látja el.

Gépjárművek parkolásának biztosítása

Szegeden a parkolási rendszerrel kapcsolatos feladatokat a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2010. (VI.30.) önkormányzati rendelete szabályozza. A rendszert üzemelteti a Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött közszolgáltatási szerződés alapján a Szegedi Közlekedési Kft. A szolgáltatás és így a díjfizetési lehetőség applikáción és kihelyezett automatákon keresztül is elérhető.

Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodási feladatokat, a hulladékkezelési szolgáltatást a Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlésének az egyes helyi közszolgáltatások ellátásáról szóló 53/2004. (XI.30.) Kgy.

rendelete szabályozza. A regionális hulladékkezelési közszolgáltatásokat a Szegedi Környezetgazdálkodási Nonprofit Kft. látja el. A hulladékgyűjtés és kezelés módját, helyszíneit az. 1.17.6. Hulladékkezelés fejezetben részletesen ismertetjük.

Víz- és szennyvíz infrastruktúra

Az ivóvíz hálózat és a kapcsolódó infrastruktúra üzemeltetését az 1994-ben alakult Szegedi Vízmű Zrt. látja el, mely 2001-ben alakult Rt.-vé (2006. április 13. óta Szegedi Vízmű Zrt.). A Társaságban Szeged város tulajdonosi részaránya 51 %, míg a francia szakmai befektető, a Veolia Eau magyarországi leányvállalata, a Veolia Víz Zrt. tulajdonosi részaránya 49 %.

Távfűtési szolgáltatás, áramszolgáltatás

A szegedi távhő rendszer működtetését a 100 %-ban önkormányzati tulajdonú Szegedi Távfűtő Kft. (SZETÁV Kft.) látja el. A cég jogelődje az IKV Zrt. 2015. április 16-án átvette a távhőszolgáltatás ellátását, majd a vállalat 2016. júliusában kivált és – immár Szegedi Távfűtő Kft. néven – ismét önállóan végzi tevékenységét. A társaság jelenleg 23 db fűtőművet üzemeltet fűtési- és használati melegvíz szolgáltatás céljából. A szegedi távfűtő rendszer modernizálását célzó fejlesztési programról a 2.1.15. alfejezetben írtunk.

A hálózatos energia szolgáltatás fontos szereplője továbbá az MVM Démász Áramhálózati Kft., mely az áramhálózat, illetve a közvilágítás üzemeltetési feladatait látja el.

Helyi közösségi közlekedés

A kötött pályás közlekedés infrastruktúrája korábban előregedett, korszerűtlen volt – de az elektromos közlekedés fejlesztése című nagyprojektben, Európai Unió támogatással a hálózat legnagyobb része teljesen megújult a hozzá kapcsolódó háttér-infrastruktúrával együtt. Új villamos- és trolibusz-vonalszakaszok is épültek. A finanszírozási normatívák csökkenése miatt sajnos az utóbbi időben sor került járatritkításra, néhány esetben megszüntetésre is. A közösségi közlekedést igénybe vevők számának csökkenése is jellemző, amely a lakosság részéről anyagi okokra vezethető vissza. A kötöttpályás közösségi közlekedés infrastruktúráját a Szegedi Közlekedési Kft. üzemelteti. A helyi közösségi közlekedés másik szereplője az állami tulajdonú Volánbusz Zrt.

Óvodai ellátás

Szegeden az óvodai ellátást a Szeged MJV Önkormányzata Óvodák Igazgatósága koordinálja. Az intézmény 2020-2021-es nevelési évre vonatkozó „Munkaterve” szerint az Igazgatóság irányítása alá 45 tagóvoda tartozik. A városi óvodák működtetésével kapcsolatban részletesen a 2.1.7-es alfejezetben írtunk.

Térségi humán közszolgáltatások

2004. júliusában, a 2004. évi CVII. törvény alapján Szeged MJV és az akkori statisztikai kistérség 12 településének önkormányzata alakította meg a Szegedi Kistérség Többcélú Társulását, mint önálló jogi személyiséggel rendelkező költségvetési szervet. A kistérségi intézmények többek között az oktatás (óvodák), a szociális alapszolgáltatások, a gyermekjóléti ellátás terén biztosítanak szolgáltatásokat. A társulás központi szolgáltató intézménye az Egyesített Szociális Intézmény, melynek Szegedi telephelyei mellett Dócon, Zsombón, Szatymazon és Domaszéken található kistérségi szolgáltatási helyei. Az SzKTT Szociális Szolgáltató Központ Röszkén, Deszken, Kübekházán, Tiszaszigeten, Ferencszálláson és Klárafalván tart fenn intézményeket. Az SzKTT Koordinációs Központ által összehangolt szervezet folyamatosan pályázik, ágazati- és területi operatív programok által finanszírozott fejlesztéseket egyaránt végrehajtott az elmúlt években.

Szegeden a bölcsődei szolgáltatást Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata Bölcsődei és Gyermekjóléti Központja látja el. Az intézményhez 15+1 feladatellátási hely tartozik 986 férőhellyel.

Önkormányzati tulajdonú ingatlan és infrastruktúra üzemeltetése

Az IKV Zrt. és a Szegedi Városkép és Piac Kft. egyaránt 100 %-os önkormányzati tulajdonban van. Előbbi – ahogy azt korábban részletesen bemutattuk – az önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérbeadását, fenntartását, felújítását végzi, míg utóbbi feladata többek között a Mars téri piac üzemeltetése, és helyi városi rendezvények szervezése.

Sportlétesítmények üzemeltetése

Az önkormányzati tulajdonú Szegedi Sport és Fürdők Kft. látja el az önkormányzati tulajdonban lévő sport infrastruktúra üzemeltetését. A műjégpálya, és az Anna Fürdő mellett 2021-től az újonnan átadott Tiszavirág Sportuszoda működtetése is a cég feladata.

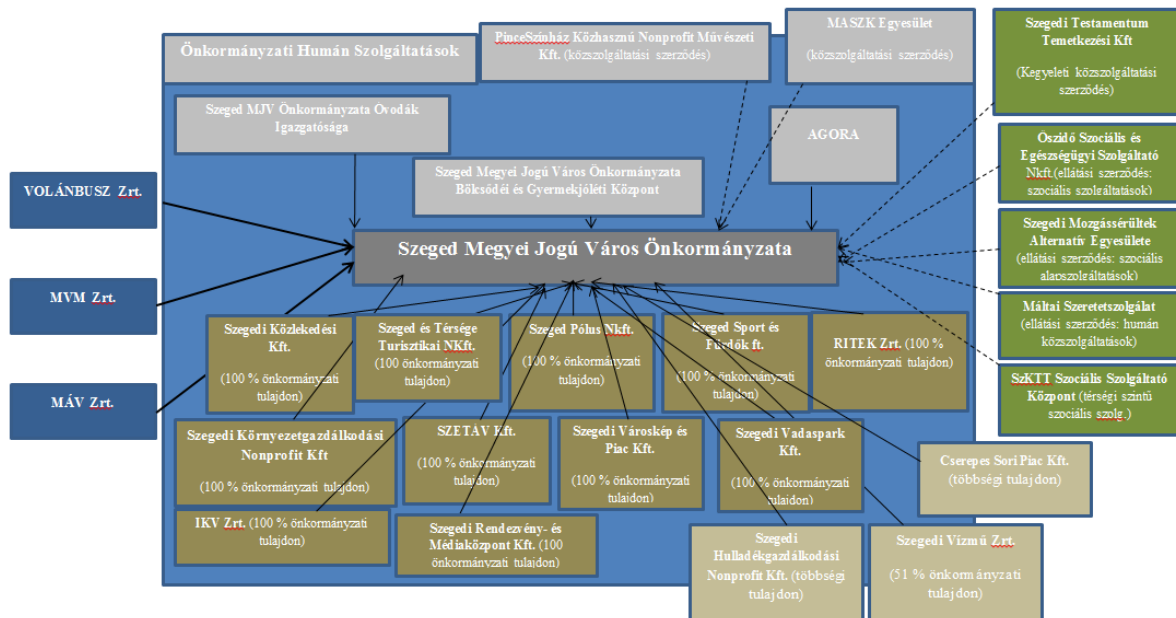
Kultúra, szabadidő

Szeged MJV Önkormányzata 100 %-os tulajdonában van a Belvárosi Mozi, és a Partfürdő üzemeltetését is végző Szegedi Rendezvény- és Médiaközpont Kft., a városban elérhető turisztikai szolgáltatásokat szervező, információs pontot működtető Szeged és Térsége Turisztikai NKft., valamint a Vadasparkot üzemeltető Szegedi Vadaspark Kft.

A fenti működési modell kapcsán kijelenthető, hogy az a 2014-2020-as fejlesztési időszakban rugalmasan és hatékonyan támogatta a város fejlesztési programjainak előkészítését és megvalósítását, a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján a struktúra egészét érintő

átfogó, konkrét beavatkozás a rendszer működtetésében nem indokolt. A leírtakat az alábbi ábrán vizuálisan is összefoglaljuk.

63. ábra: Szeged MJV működési modellje

Forrás: Önkormányzati adatok alapján saját szerkesztés

2.4.3 Városterületi koordináció

A településközi koordináció a térségben intézményesült formával rendelkezik: a kistérségi koordináló szerepkört 2004 közepe óta a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: többcélú társulás) látja el. A társulás székhelye Deszk, elnöke Dr. Botka László Szeged város polgármestere. Minden település több szolgáltatást vesz igénybe Szeged városától és a közvetlen szomszédság is több fejlesztési cél összehangolását teszi szükségessé.

A többcélú társulás 2013. július 1-től a társulási megállapodásának módosításával Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján átalakult, ezáltal biztosított a működésének folyamatossága. A munkaszervezeti feladatait a székhely önkormányzattal kötött megállapodás alapján a szintén 2013. július 1-jén megalakított önállóan működő és gazdálkodó intézmény az SZKTT Koordinációs Központ látja el.

A többcélú társulás döntéshozó szerve a Polgármesterek Tanácsa. A Tanácsban minden települési önkormányzatot képviselő polgármesterek egyenlő, 1-1 szavazati joga van függetlenül attól, hogy mely település a kistérség székhelye. A Társulás elnöke egyben a Polgármesterek Tanácsa elnöke. Az elnököt a Társulási Tanács saját tagjai sorából, az önkormányzati ciklus idejére választja meg. A társulás elnöke szervezi a társulás munkáját. A Tanács elnöke képviseli a többcélú társulást, ellátja mindazon feladatokat, melyeket jelen megállapodás vagy jogszabály alapján nem tartoznak a társulási tanács kizárólagos

hatáskörébe. Távolléte és akadályoztatása esetén a társulás képviselőjét az elnök általános helyettesítésére kijelölt alelnök, vagy bármely területi alapon választott alelnök, vagy a kistérségi munkaszervezet vezetője látja el. A Polgármesterek Tanácsa átlagosan havonta ülésezik, ahol a polgármesterek a Helyi önkormányzatok Képviselő-testületeinek felhatalmazása alapján képviselik a települést. A többcélú társulás feladatainak ellátását elsősorban önállóan gazdálkodó intézményein keresztül biztosítja a csatlakozó településeken.

2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése

2.5.1 Prosperáló város

Kockázat
<p>Szegeden az oktatási paletta rendkívül színes. Amint a helyzetelemzésben is bemutatásra került az alapfokú oktatástól a felsőfokú, egyetemi szintű képzésig a teljes skála megtalálható a városban. Az önkormányzatnak közvetlen ráhatása természetesen nincs a képzési szerkezet alakulására, amely egyébként az elmúlt években egyértelműen lekövette a város gazdasági adottságait, a helyi szereplők igényeit. Ezzel együtt – tekintettel arra, hogy a helyi gazdasági környezet is dinamikusan változik – kockázatként azonosítható be, ha az oktatási, képzési szerkezet nem szolgálja a város gazdasági igényeit, fejlődését, illetve a képzési szereplők lassan reagálnak a kihívásokra. Az önkormányzat direkt módon továbbra sem tud beavatkozni e folyamatokba, ugyanakkor partnerségre és együttműködésre törekszik mind a szakképzésben, mind pedig a felsőfokú képzésben (SZTE, ELKH) érintett aktorokkal annak érdekében, hogy a megfelelően kvalifikált munkaerő a foglalkoztatók rendelkezésére álljon Szegeden. Kockázati tényezőként azonosítható be a helyi gazdaság fejlődése szempontjából a város telítődése, további iparterületek hiánya, hiszen mint látható volt ipari parkok és ipari területek magántulajdonban, vagy állami – illetve 2021-től vagyongazdálkodó alapítványi – tulajdonban vannak a városban, ezek értékesítésére, hasznosítására az önkormányzatnak nincs ráhatása. A város barnamezős területeinek a forgalomképtelensége, kihasználatlansága abban az esetben jelentkezhethet kockázatként, ha ezek megközelíthetősége nem javul, illetve a hasznosításhoz nem áll rendelkezésre forrás.</p> <p>Noha Szeged komplex befektetés ösztönzési csomaggal várja a városba érkező cégeket, külső okok (gazdasági válság, újabb egészségügyi válsághelyzet) arra ösztönözhetik a potenciális befektetőket, hogy beruházásaikat halasszák el, vagy esetleg más térségekbe irányítsák. Mindezek a külső tényezők természetesen kedvezőtlenül hatnak a városban működő vállalati hálózatok, együttműködések működésére is. Az EU-s források elmaradása, vagy esetleges alacsony mértéke miatt az elsősorban saját forrásaira utalt önkormányzat ráadásul csak lassabb ütemben haladhatna a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztésével, ami tovább csökkentené a város vonzerejét. A járványhelyzet kapcsán hozott intézkedések alapvetően rontották az önkormányzat gazdasági pozícióit, és csökkentették a fejlesztésre fordítható forrás mennyiségét. Mindez közvetlenül szűkíti a város mozgásterét a gazdasági fejlesztésre fordítható külső források és a magántőke bevonása kapcsán is. Az egyik legkomolyabb kockázati tényező a szabályozási környezet változása és bizonytalansága (jogsabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.), ami az önkormányzat gazdálkodásától (hipa bevételek), a vagyonyhelyzetig és a 2021-2027-es időszakban felhasználható EU-s</p>

források mértékének alakulásáig számos tényezőt érinthez, ily módon rendkívül kedvezőtlen gazdasági környezetet teremtve és sértve egyúttal a szubszidiaritás elvét is.

Kockázatként azonosítható be a globális klímaváltozás, melynek begyűrűzése kedvezőtlen gazdasági folyamatokat indít el egyes lokális ágazatokban. A turisztika és a mezőgazdaság egyaránt kitett a környezeti-éghajlati változásoknak, így ezen ágazatok sérülékenységét csökkenteni szükséges. 2020-ban és 2021-ben látható volt, hogy a globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő lokális negatív gazdasági hatással járnak. A munkahelyek biztonsága, a termelés biztonsága, egész szektorok helyzete kerülhet veszélybe, ami hosszabb távon kedvezőtlen strukturális változásokat indíthat el Szeged gazdaságában. A globális gazdasági változásoknak (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) az élvonalhoz viszonyított eltávolító, negatív hatása abban az esetben érvényesülhet Szegeden ha a felsőoktatás, a gazdasági szereplők és az önkormányzat között nem alakul dinamikus, a helyi közösségek sorsára reflektáló párbeszéd.

Lehetőség

A felsőoktatás, a gazdasági szereplők és az önkormányzat hatékony együttműködése nélkülözhetetlen a helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése érdekében. Mindez ráadásul nem csupán a helyi gazdaság versenyképességének biztosítása kapcsán fontos, de a különböző – akár akadémiai és felsőoktatási – szereplők specifikus szempontjainak beépülése a helyi stratégiába a városi ellenállóképesség javításához is hozzájárulhat.

Szeged gazdasága versenyképes, folyamatosan bővül, amit az egy lakosra jutó jegyzett tőke, illetve az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték növekedése is jelez. A helyi vállalkozások versenyképességének javítása, az új iparágakban működő cégek letelepedésének elősegítése ugyanakkor a jövőben is kiemelt prioritást kell, hogy élvezzen még akkor is ha a város ágazati szerkezete reziliens, több lábbon álló szerkezetet mutat, kiegyensúlyozott.

Szegeden kizárólagosnak mondható nagyfoglalkoztató/meghatározó ágazat nem azonosítható be, ugyanakkor az élelmiszeripar, a biotechnológia, a műanyag- és gépgyártás, a szoftver- és IKT iparhoz kapcsolódó vállalkozások megtelepedése, továbbá az Ipar 4.0-ban rejlő lehetőségek kiaknázása komoly potenciált rejt. A turisztikai ágazat ugyancsak meghatározó Szeged gazdasági életében, versenyképességének biztosítása komplex eszközrendszerrel alapvető célkitűzés. Hasonló módon a már működő helyi vállalkozói, fejlesztési együttműködések, ökoszisztéma továbbfejlesztése, mélyítése akár újabb ágazatok megjelenését is elősegítheti a városban, támogatva a több lábbon álló gazdasági struktúra kialakulását.

A megalapozott, részvételi alapú stratégiai tervezési folyamat eredményeként biztosítható, hogy Szeged korábban bemutatott munkaerő-vonzáskörzet központ szerepe fenntartható legyen, és a város továbbra is vonzó befektetési célpontként jelenhessen meg. Ezt erősítik a város meglévő adottságai is (pl. határmenti elhelyezkedés), melyek lehetővé teszik hogy a jelenleg is zajló globális gazdasági változások (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) fokozzák Szeged versenyképességét.

2.5.2 Zöldülő város

Kockázat

Szeged MJV önkormányzata folyamatosan fejleszti a helyi közszolgáltatásokhoz kapcsolódó infrastruktúrát. A közintézmények energetikai korszerűsítése, vagy a távfűtési rendszer termálenergetikai alapú megújítása egyaránt a települési környezet élhetőbbé válásához, a környezetszennyezés jelentős csökkenéséhez járul hozzá. A lakóingatlanok esetében ugyancsak folyamatosan bővül a megújuló energia hasznosítása, ugyanakkor nem a rendszer hatékonyság irányába mutat és ezért összességében releváns kockázatként azonosítható be, ha a megújuló erőforrások hasznosítása nem helyben, és nem kellő mértékben történik.

Térségi, regionális energiatároló és -hasznosító infrastruktúra hiányában továbbra is kockázatként azonosítható be, ha nem tud kialakulni a regionális energiaellátás, az országos hálózati függés megmarad.

A globális klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira való felkészülés komplex megközelítést igényel az önkormányzatoktól. A zöld, energiahatékony, karbonsemleges megoldások, technológiák elterjedéséhez, a környezettudatos szemlélet érvényesüléséhez nélkülözhetetlen az energiatudatosság. Ugyanígy a zöld infrastruktúra fejlesztések kapcsán szem előtt kell tartani az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó szempontok érvényesítését. A Tisza környezetét, mint a városi klímát befolyásoló tényezőt érintő klímabarát, zöld és közösség erősítő fejlesztések esetleges elmaradása az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak (pl. városi klimatikus viszonyok romlása, aszály veszély) mérséklését akadályozná. Környezeti szempontból ki kell emelni külső kockázatként a városi mikroklíma kedvezőtlen alakulását (hőszigetek, betonfelületek), amit a közösségi terek és zöldfelületek fejlesztésének előkészítése során hangsúlyos szempontként szükséges figyelembe venni. Komoly kockázatként azonosítható be továbbá, ha a kapcsolódó tájékoztató, figyelemfelhívó kampányok, képzések és programok elmaradásával ez nem épül be a helyi szereplők működésébe. Ennek elkerülése érdekében már a stratégiai tervezési folyamat során biztosítani szükséges a „zöldülő város”-hoz kapcsolódó szempontok érvényesülését.

Ugyancsak komoly kockázatként azonosítható be, ha a szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) miatt kedvezőtlenebb fenntarthatósági körülmények alakulnak ki, ami mind a lakossági-, mind a gazdasági-, mind pedig az intézményi szereplők döntéseit negatív irányba befolyásolhatja, egyúttal sértve a szubszidiaritás elvét is. Települési szinten a globális egészségügyi válsághelyzetek, járványok számottevő negatív környezeti hatásokat indukálhatnak, amennyiben a gazdaságban, specifikusan a termelő tevékenységben, illetve a foglalkoztatásban bekövetkező változások (pl. home-office elterjedése), a lakossági áram iránti igény emelkedéséhez vezet, és ennek előállítása nem fenntartható módon történik.

Lehetőség

Az FVS tervezése során Szeged MJV önkormányzata kiemelt figyelmet fordít a zöld menetrendhez kapcsolódó elvárások és szempontok érvényesülésére. A szakmai észrevételek beépülése és a megfelelően előkészített – részvételi tervezésen alapuló – fejlesztési program jó alapokat biztosít a városi zöld menetrend tervezéséhez. A megfelelő beruházás mix-szel (zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztése, klíma kihívások kezelése, helyi természetvédelmi területek megóvása, biológiai sokszínűség védelme, vízgazdálkodási beavatkozások) megfelelő módon biztosítható, hogy a városi zöld menetrend lépést tud tartani a kihívásokkal és a globális zöldülési folyamatokkal. A jól

előkészített, releváns tájékoztató, figyelemfelhívó kampányok, képzések és programok ugyancsak hozzájárulnak ahhoz, hogy az energiatudatosság a helyi szereplők jellemzőjévé váljon.

Összességében kijelenthető, hogy a globális gazdasági változások (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) a digitális, okos technológiák széleskörű terjedésének irányába mutatnak. Mindez azt eredményezi, hogy a Szegeden megvalósuló – adott esetben a Tiszához is kapcsolódó–, az éghajlatváltozás hatásainak mérséklését, illetve az ehhez való alkalmazkodást célzó fejlesztések ösztönözhetik a helyi zöld átállást. A technológiai folyamatok ugyancsak segítik a környezeti szempontokra, a megújuló és környezetbarát energiaforrásokra épülő körforgásos gazdaságra való átállást.

2.5.3 Digitális város

Kockázat

Szegeden az önkormányzat, és az önkormányzati cégek is élen járnak a digitális technológiák alkalmazása terén. A helyi lakosság digitális felkészültségének biztosítása kapcsán ugyanakkor mindenképpen további beavatkozásokra van szükség, ami az önkormányzat, a foglalkoztatók/munkáltatók és a helyi oktatás szereplőinek együttműködésében valósulhat meg. A helyi gazdasági ökoszisztéma versenyképességének biztosításához nélkülözhetetlen a vállalatok digitális kompetenciáinak fejlesztése, melynek elmaradása a cégek digitális lemaradását eredményezi. Relatív jelentős külső kockázatként azonosítható, ha a digitális infrastruktúra fejlesztése lassú ütemben tud csak haladni, amire külső tényezőknek (pl. források rendelkezésre állása) köszönhetően reális esély van.

Ugyancsak komoly kockázatként azonosítható be, ha a szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.) miatt lassú a digitalizáció elterjedése.

Lehetőség

A digitális átállás a fenti kockázatok mellett számos lehetőséget is rejt Szeged számára. A városban az oktatási, képzési szerkezet alapvetően kedvezően, a helyi igények szerint alakul, az elmúlt években egyértelműen lekövette a város gazdasági adottságait, a helyi szereplők igényeit. A város közszolgáltatói (távűtés, közlekedés, oktatás stb.) már napjainkban is komoly erőfeszítéseket tesznek a digitális technológiák széleskörű alkalmazása érdekében, hozzájárulva ily módon a digitális átállás folyamatához. A reziliens, alkalmazkodó város a rendelkezésre álló digitális adatállományt feldolgozva, elemezve és értékelve törekszik az életminőség javítására, alkot hosszútávú stratégiákat valamint rögzít célokat. A digitális szolgáltatások fejlesztése a helyi lakosság bevonásával, a felhasználói visszajelzések alapján történik, így a konkrét beavatkozások az igényekhez igazíthatóak.

A digitális szolgáltatások és -közművek fejlesztése tehát a jövőben is kiemelt prioritást élvez Szegeden, hiszen a digitális város alapja egy egységes, nyitott ugyanakkor központi menedzselt városi szintű hálózat – mint digitális alpinfrastruktúra –, mely alkalmas a jelenleg rendelkezésre álló és a későbbiekben hálózatba kapcsolható eszközök csatlakoztatására. Az ilyen – nemzetközi smart city kritériumokkal összhangban megtervezett – infrastruktúra fejlesztése kapcsán fontos, hogy az a helyi lakosok tájékoztatását, esetlegesen bizonyos döntésekbe való bevonását támogassa, erősítve a digitális párbeszéd keretrendszerét, és támogatva az akár városi, akár kisebb közösségek

szintjén zajló döntési folyamatokat. Ez a fajta komplex program elősegítheti a véleményformálását és erősíti a kiszolgáló város folyamatos jelenlétét.

A digitális átállás lebonyolításához képzett felhasználók is kellenek. A helyi lakosok digitális edukációjában kiemelt szerepet játszhat az önkormányzat, mely a közszolgáltatások digitális alapú fejlesztésével a kínálati oldalon jelenik meg.

Szeged fejlődése szempontjából komoly potenciált rejt, ha – akár a már a városban működő IT cégeken keresztül – a digitális innovációk begyűrűznek a térségbe. Erre sor kerülhet vállalati együttműködések, egyedi K+F projektek, vagy akár nemzetközi kollaborációk keretében, de egyes ágazatokban (pl. turizmus – Digitális Szeged Kártya) a versenyképesség szempontjából kiemelt jelentősége lehet az új technológiáknak.

Az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy az egészségügyi válsághelyzetek, járványok kedvezően hatnak a digitalizációs folyamatokra, a gazdasági- és közigazgatási szereplőket a különböző szolgáltatások működési kereteinek újragondolására készítik, adott esetben felgyorsítják a szolgáltatók és a fogyasztók digitális átállását (online értékesítés volumenének növekedése, online oktatás, online egészségügyi szolgáltatások stb.). Ezek a tapasztalatok a jövőben be kell hogy épüljenek a hétköznapi élet folyamataiba. A globális klímaváltozás begyűrűzése ugyancsak kedvező digitalizációs folyamatokat indíthat el helyben, ami egyrészt jelentheti az okos technológiák lakossági használatának (okos mérők stb.) további elterjedését, másrészt a városüzemeltetés és a városfejlesztés terén megjelenő új, innovatív módszerek alkalmazását.

A jövőben várható, hogy a nagyobb, globális vállalatok szolgáltatási központjaikat továbbra is részben Kelet-Európába telepítik. A globális gazdasági változások, a digitális szolgáltatásokon alapuló szektorok megerősödése mellett Szeged gazdasági ökoszisztémájában az SZTE és az ELKH közreműködésével megvalósuló fejlesztések, technológiaváltást eredményező K+F programok is pozitív változást idézhetnek elő. A fogyasztási szokások változása, átfogó módon a társadalmi modernizáció begyűrűzése áttételesen bár, de szintén elősegíti a digitalizációt, amennyiben a társadalmi interakciók, a személyes kapcsolatok egyre nagyobb mértékben az internetes közösségekben, illetve a virtuális világban jelennek meg. A digitális átállás, az okos technológiák elterjedése és különösen az infokommunikációs technológiák fejlődése befogadóbbá teheti a városi környezetet a kiszolgáltatóbb, sérülékeny társadalmi rétegek számára is.

2.5.4 Megtartó város

Kockázat

Szegeden a demográfiai-társadalmi folyamatok – az országos tendenciákkal összhangban – a lakónépeség lassú csökkenését vetítik előre, aminek elsődleges oka a természetes fogyás, ami 2000 óta jelen van a város életében, vagyis tartós tendenciának tekinthető. Sajnos ezt a folyamatot 2016 óta a vándorlási egyenleg sem képes kompenzálni.

A kedvezőtlen tendencia megtörését nem segíti, és ezért egyértelmű kockázatként azonosítható be a szabályozási környezet kedvezőtlen irányban történő változása, ami érintheti akár az önkormányzatok bevételeivel, akár az önkormányzati hatáskörben lévő feladatokkal kapcsolatos jogszabályi környezetet, ösztönzőket, vagy éppen konkrét ágazati politikákat. A város megtartó képességét gátolhatják továbbá a globális egészségügyi

válsághelyzetek, járványok, melyek negatívan hatnak adott esetben a város vonzerejére, a helyi gazdasági ökoszisztéma működésére, a foglalkoztatási helyzetre.

A megtartó város vonzerejét csökkenti és kockázatot jelenthet, ha a település közösségi terei tényleges tartalom nélkül nem látják el funkciójukat, és a helyi közösségek adott esetben nem tudnak identitásuk, kultúrájuk megőrzését segítő, a sokszínű lokális tradíciókat bemutató eseményeket, programokat létrehozni. A digitális átállás elmaradása az alacsonyabb státuszú, illetve marginalizált közösségek életkörülményeinek javítását, a különböző városi funkciókhoz való jobb hozzáférést is akadályozza.

Lehetőség

Szeged élhető, a helyi közösségek megerősítését és támogatását kiemelt szempontként kezelő város. A településen elérhető közszolgáltatások minőségét az önkormányzat folyamatosan javítja, legyen szó a közösségi közlekedés infrastruktúrájáról, a szociális- és egészségügyi szolgáltatásokról, vagy a települési környezet természeti- és épített elemeiről. A fejlesztések továbbvitele jó lehetőséget biztosít ahhoz, hogy a városi vonzerő kedvező versenyképességi tényezővé váljon, ezáltal a népességcsökkenési tendencia lassuljon, vagy akár megforduljon. Mindehhez olyan hosszabb távú fejlesztési program kidolgozása szükséges, mely biztosítja, hogy a városban elérhető szolgáltatási mix lépést tud tartani a helyi igényekkel, emellett hozzájárul a helyi közösségek markáns megjelenésének támogatásához, a helyi identitás erősítéséhez.

2.5.5 Kiszolgáló város

Kockázat

A kiszolgáló város az ott elérhető infrastruktúra, épített környezet, a táji- és környezeti értékek és adottságok figyelembevételével, ezek folyamatos fejlesztésével járul hozzá a helyi lakosság elégedettségéhez.

A város fizikai infrastruktúrájának minőségi és mennyiségi fejlesztése kapcsán ugyanakkor komoly kockázatként azonosítható be, a beruházások időbeli elhúzódnása, ami pénzügyi, műszaki és jogszabályi okok miatt egyaránt bekövetkezhet. A szabályozási környezet változása (jogszabályok, ösztönzők, ágazati politikák stb.), illetve bizonytalansága egyértelműen gátolja a város ellátóképeségét különösen, ha ezek az intézkedések a helyi önkormányzatok feladatellátását, városi funkciókat és közvetlenül akár az önkormányzati költségvetés fenntarthatóságát érintik.

Hasonlóan kockázatot jelent a város megtartó képességének javítása kapcsán a helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztésének elmaradása, ezen belül a közösségi közlekedés, valamint a fenntartható, környezetbarát közlekedésmódok terjedésének a lassulása. A lakóingatlanok ingatlanárainak piaci alakulása elsősorban a helyi lakosság számára jelent komoly, nemritkán egzisztenciális kockázatot.

Lehetőség

A közösségi tervezés elveit figyelembe véve előkészített stratégia megfelelő alapot nyújt ahhoz, hogy a város közszolgáltatói le tudják követni a fogyasztói igényeket. Szegeden az elmúlt években folyamatosan újultak meg a közterületek és a zöld felületek. A jövőben jó lehetőséget jelenthet a városi környezet fejlesztéséhez, ha a város igény szerint képes bővíteni és minőségileg megújítani a zöld, érintetlen területeit, adott esetben megújítani

egyek frekventált városi területet (pl. Huszár Mátyás rakpart). Amennyiben a források rendelkezésre állás és a jogszabályi keretek ezt lehetővé teszik, úgy a városi fizikai infrastruktúra fejlesztési programja megfelelő ütemben tud haladni.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv elemzés

Az ún. standard forgatókönyvet megalapozó kitétségi mátrix elkészítésével a korábban beazonosított kockázati és lehetőségbeli tényezőket vizsgáljuk, vagyis a kihívások, az egyes külső tényezők begyűrűzésének kockázatát, gyakoriságát és mértékét kell értékelni.

Amint látható a gazdaság (prosperáló város), a környezeti szempontok (zöldülő város), a digitális és okos technológiák (digitális város), valamint a városi infrastruktúra (megtartó város és kiszolgáló város) kapcsán egyaránt beazonosításra kerültek kiemelt kockázati tényezők.

23. táblázat: Kitétségi mátrix

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Prosperáló város			
Gazdasági hasznosítású területek korlátozott rendelkezésre állása	3	3	3
Ágazati együttműködések megléte – térségi hálózatosodás mértéke	2	1	2
Az oktatási szektor szereplőivel nem alakul ki párbeszéd	5	3	5
Potenciális befektetők elhalasztják beruházásaikat	3	3	3
Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai	3	3	3
Az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei	5	5	5
Zöldülő város			
Térségi, regionális függőség megmarad az energia hálózatok tekintetében	3	4	4
Energiatudatos figyelemfelhívó kampányok,	3	3	3

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
rendezvények nem hatékonyak			
Felmelegedés (városi klíma változása)	5	4	4
Önkormányzati energetikai fejlesztések, környezeti terhelés	3	3	3
Zöldfelületi rendszer területe, rekreációs terek fejlesztései természeti ökoszisztémák helyzete	3	3	3
Az energiatudatosság a helyi szereplők jellemzőjévé válik	3	3	2
Zsúfoltság	3	4	3
Járványhelyzet, egészségügyi kockázat	5	3	5
Digitális város			
Digitális kompetenciáinak fejlesztése elmarad	3	3	3
Digitális infrastruktúra (okos város kompetenciák) fejlesztése lassú ütemben halad	4	3	3
A városban működő vállalatok élen járnak a digitális átalakulásban	3	4	3
Megtartó város			
Lakónépesség lassú csökkenése folytatódik	5	3	5
Lokális közösségek meggyengülnek	4	3	4
Kiszolgáló város			
A fenntartható, környezetbarát közlekedésmódok terjedésének a lassulása	4	3	5
Lakó / gazdasági területek ingatlanárainak piaci alakulása, eladó építési telkek száma	5	5	3
Kiszámíthatatlan jogszabályi környezet	5	5	5

Az ún. felkészültségi mátrix alapozza meg az adaptív forgatókönyvet, melyben a potenciális kockázatokra („sokkhatásokra”) intézkedésekkel reflektál a város. Az alább felsorolt potenciális negatív hatások közvetlen beavatkozást igényelnek, bizonyos esetekben konkrétan az önkormányzattól, míg más esetekben több szereplő együttes közreműködése szükséges. E beavatkozások széles spektrumon mozoghatnak, a nagyobb környezeti beruházásoktól egészen

az alacsony költségvetésű helyi városfejlesztési eszközökig („taktikai városfejlesztés”), ahol a lokális közösségek szerepvállalása meghatározó.

Az adaptív forgatókönyv elsődleges feladata tehát Szeged rugalmas alkalmazkodóképességének megalapozása, az esetleges környezeti, társadalmi, egészségügyi, gazdasági sokkhatások minimalizálása, elkerülése érdekében megteendő lépések előkészítése.

24. táblázat: Városi felkészültségi mátrix

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ... 1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást... 1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Prosperáló város			
Az oktatási szektor szereplőivel nem alakul ki párbeszéd	3	3	3
Az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei	2	3	3
Zöldülő város			
Térségi, regionális függőség megmarad az energia hálózatok tekintetében	2	3	3
Felmelegedés (városi klíma változása)	3	3	3
Zsúfoltság	3	3	2
Járványhelyzet, egészségügyi kockázat	4	4	4
Digitális város			
Digitális infrastruktúra (okos város kompetenciák) fejlesztése lassú ütemben halad	3	4	5
Megtartó város			
Lakónéesség lassú csökkenése folytatódik	3	2	2
Lokális közösségek meggyengülnek	3	3	3
Kiszolgáló város			
A fenntartható, környezetbarát közlekedésmódok terjedésének a lassulása	3	4	3
Lakó / gazdasági területek ingatlanárainak	5	5	3

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ... 1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást... 1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésre.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
piaci alakulása, eladó építési telkek száma			
Kiszámíthatatlan jogszabályi környezet	2	2	2

A gazdaságfejlesztési elemeknél (prosperáló város) látható, hogy az önkormányzat ellenálló képessége közepes erősségű, a negatív hatásokra – részben erősen korlátozott eszközei miatt – csak kisebb mértékben tud reagálni. Kiemelt kockázatot jelenthet a fejlesztési programok finanszírozása, ami a jogszabályi bizonytalansággal is összefügg. Ennek megfelelően az önkormányzat adaptációs képessége is korlátozott, így ezen a téren mindenképpen további előrelépés szükséges. Ugyanígy kockázatként azonosítható be az önkormányzat és a felsőoktatási szereplők között korábban meglévő strukturális együttműködések meggyengülése.

A környezeti szempontok (zöldülő város) esetében a város ugyancsak jelentős mértékben kitett a külső tényezőknek, ugyanakkor a technológiai folyamatok megfelelő adaptálásával, a körforgásos gazdaságra való átállás megkezdésével ezek a kockázatok minimalizálhatók. A folyamat – például a geotermális fűtési hálózat kialakításával, vízgazdálkodást érintő fejlesztésekkel – Szegeden már megkezdődött, ennek folytatása szükséges. Míg az okos város kompetenciák (digitális város) fejlesztése terén már komoly előrelépés történt több területen (közösségi közlekedés, fűtési rendszer korszerűsítés, csapadékvíz visszatartás), ezeknek a beruházásoknak a folytatása szükséges Szegeden a nemzetközi smart city kritériumokkal összhangban, többek között az alacsonyabb státuszú, illetve marginalizált közösségek életminőségének javítása érdekében.

A városi infrastruktúra (megtartó város és kiszolgáló város) kapcsán az ún. horizontális kockázati elemek (népességsökkenés, esetleges egészségügyi válsághelyzet, klímaviszonyok változása) valamint a közösségi identitás kapcsán releváns kockázatok (helyi közösségek támogatása) megemlítése fontos, melyek több területen (pl. zöldváros fejlesztés, közlekedésszervezés, közszolgáltatások minőségének javítása) igényelnek beavatkozást a jövőben. Különösen hangsúlyos a városi közlekedési rendszerek megújítása, hiszen a gépjármű szám jelentős növekedésével egyre nagyobb környezeti terhelés éri a várost, amit a közösségi közlekedés fenntartható fejlesztésével, az épített közlekedési infrastruktúra megújításával és a fenntarthatóbb közlekedési módok népszerűsítésével lehet ellensúlyozni.

Kiemelt – a lakosság perspektívájából nem kis egzisztenciális – kockázatot jelent továbbá a lakóingatlanok áremelkedése, melyre értelemszerűen az önkormányzatnak sem közvetlen, sem közvetett hatása nincs.

3.2 Jövőkép

Szeged a környezeti, gazdasági és társadalmi kihívásokhoz rugalmasan alkalmazkodó versenyképes regionális központ, mely magasan fejlett városi infrastruktúrával és közszolgáltatásokkal biztosít az erős identitással rendelkező helyi közösségek számára élhető, egészséges és biztonságos környezetet.

Szeged, mint reziliens város a jövőben hatékony válaszokat ad a helyi társadalmi, gazdasági, műszaki struktúrákat kedvezőtlenül érintő külső sokkhatásokra. A jövő környezeti-, egészségügyi-, gazdasági- és technológiai kihívásai olyan komplex eszközrendszer kialakítását teszik szükségessé, amely a folyamatokba való proaktív beavatkozást teszi lehetővé. A város a jövőben is megőrzi és továbbfejleszti oktatási-kutatási, szellemi-kulturális, egyházi, valamint egészségügyi központi szerepét. Az európai városhálózat integráns részeként a térségi-határmenti városi munkamegosztás aktív szereplője kíván lenni.

A város az élet valamennyi területén a fenntartható fejlesztést preferálja a hatékonyság, az élhető környezet kialakítása és a feszültségek mérséklésének szem előtt tartásával. Szeged, prosperáló városként sajátos eszközeivel hozzájárul a helyi gazdasági ökoszisztéma digitalizációs folyamatainak elindításához, a körforgásos gazdaság alapfeltételeinek megteremtéséhez, közvetett módon tehát a városban működő cégek versenyképességének javításához. A társadalmi befogadás és az integráció feltételeit biztosító élhető és megtartó városként Szeged megőrzi és erősíti a szellemi élet, az épített és a természeti környezet értékeit, kiemelten kezeli a helyi kulturális és művészeti értékek védelmét, továbbá erősíti a helyi közösségek lokális identitásalakító képességét. Az épített környezet sokszínűségének megőrzése, adott esetben megújítása, a közösségi terek fejlesztése kapcsán Szegeden, a kiszolgáló városban a környezeti szempontból fenntartható, klímabarát megoldások kerülnek előtérbe.

Zöldülő városként a helyben elérhető természeti erőforrások (pl. csapadékvíz, termálvíz, termálhő) védelme és ökológiai szempontból fenntartható hasznosítása kiemelt szempontként jelenik meg Szeged jövőképében. Emellett egyrészt az éghajlatváltozás hatásait mérséklő, karbon semleges, a Tisza kiemelt szerepét szem előtt tartó fenntartható tájgazdálkodás, a helyi közszolgáltatások minőségi fejlesztése, másrészt a helyi- és térségi közösségi közlekedés erőforrás hatékony, környezetbarát fejlesztése határozza meg Szeged jövőképét, ily módon teremtve meg az élhető és biztonságos környezetet a helyben lakók számára.

Szeged, mint digitális város a fenti folyamatok során egyértelműen a digitális (okos) technológiák széleskörű alkalmazására, a lakosság körében e technológiák elfogadása és elterjedése irányába mutató, a társadalmi stresszhatások megelőzését támogató szemléletváltás ösztönzésére fókuszál.

3.3 A stratégia célrendszere

64. ábra: FVS stratégiai célmátrix

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél	
A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével	Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése	
Kapcsolódó részcélok				
<i>Szeged gazdasági növekedésének támogatása a helyi adottságokra épített innovációs programokkal</i>	<i>Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel</i>	<i>A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében</i>	<i>A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése, a digitális kompetenciák fejlesztése</i>	
<i>Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével,</i>	<i>Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítése</i>	
<i>A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében</i>	<i>A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében</i>	<i>A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése</i>	<i>A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</i>	
↑	↑	↑	↑	
prosperáló város	zöldülő város	digitális város	megtartó város	kiszolgáló város

A korábbiakban vázolt jövőképet négy stratégiai célkitűzés támogatja. A stratégiai célok illeszkedést mutatnak az öt tervezési dimenzióval oly módon, hogy a „digitális város” dimenzió horizontálisan, az összes stratégiai célhoz kapcsolódik.

„A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél a lokális innovációs potenciál kiaknázását, a helyi üzleti infrastruktúra fejlesztésével a munkahelyteremtő beruházások támogatását irányozza elő. A stratégiai cél emellett hozzá kíván járulni a helyi vállalkozások versenyképességének javításához, a digitális technológiák elterjedéséhez, a cégek digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében, szem előtt tartva a helyi gazdaság szektorális jellemzőit. A dinamikusan bővülő, helyi gazdasági ökoszisztéma, a vonzó városi befektetői környezet kialakításával és az új, digitális megoldások hatékony alkalmazásának elősegítésével a célkitűzés a prosperáló város tervezési dimenzió mellett illeszkedik a digitális város tervezési dimenzióhoz is.

Az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célkitűzés a helyi épített infrastruktúra fenntartható, a városi rezilienciát erősítő fejlesztésével a lakókörnyezet minőségi megújításához járul hozzá. A stratégiai cél kiemelten kezeli az alacsony kihasználtságú, vagy felhagyott városi területek revitalizációját, új funkciókkal való felruházását. A digitális, okos technológiák alkalmazásával a folyamatosan megújuló urbánus környezet hatékonyan képes kiszolgálni a városban élők igényeit, képes a külső kihívásokra gyors választ adni, és vonzó helyszínt biztosít a beruházni kívánó cégek és ezek alkalmazottai számára. A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztését a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálását szem előtt tartó stratégiai célkitűzés a prosperáló város és zöldülő város tervezési dimenziók mellett a digitális város tervezési dimenzióhoz is kapcsolódik.

A vonzó városi környezet, az egészséges és biztonságos életkörülmények egyértelműen javítják egy város népességmegtartó és –vonzó képességét. „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céllal Szeged elköteleződik egy környezettudatos, fenntartható a helyi lakosság igényeit messzemenőig szem előtt tartó jövő mellett. A cél kiemelten kezeli a városi vonalás infrastruktúra (fűtési rendszerek, csapadékvíz megtartás, elektromos hálózat) megújítását, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében. Szeged hangsúlyt kíván helyezni a lakosok által igénybe vett közszolgáltatások minőségi fejlesztésére is, melynek kiemelt eleme a digitális (okos) technológiák széleskörű alkalmazása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében. A város közlekedési hálózatainak folyamatos megújítása, a helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése, az alternatív és környezetbarát közlekedési módok támogatása ugyancsak prioritást élvez. A stratégiai cél mindezeknek megfelelően nem csupán a prosperáló és zöldülő város, de a digitális város, a megtartó város és a kiszolgáló város tervezési dimenziókhöz is illeszkedik.

A helyi identitás megőrzése és erősítése kulcsfeladat a következő években. A „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai cél éppen ezért kiemelten kezeli a helyi közösségek közötti együttműködések erősítését, emellett a helyi lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztését, és fókuszba helyezi a város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítését is. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem a szolidaritás erősítését és a társadalmi kirekesztés csökkentését hivatott támogatni. A cél a digitális város és megtartó város tervezési dimenziókhöz kapcsolódik.

65. ábra: FVS területi célmátrix – várostérségi összefüggések

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél
A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével	Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése
Kapcsolódó részcélok			
<i>Szeged gazdasági növekedésének támogatása a helyi adottságokra épített innovációs programokkal</i>	<i>Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel</i>	<i>A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében</i>	<i>A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése, a digitális kompetenciák fejlesztése</i>
<i>Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével,</i>	<i>Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítése</i>
<i>A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében</i>	<i>A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében</i>	<i>A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése</i>	<i>A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</i>
Várostérségi leképeződés			
Szegedi funkcionális várostérség			

Csongrád-Csanád megye Integrált Területi Programja a forrás felhasználási módok kapcsán külön kezeli Szeged MJV közigazgatási területét (fenntartható város), illetve a város agglomerációjába tartozó településeket (fejlesztési célterület).

Az FVS-ben részletesen taglalt kiterjedt szerepköre, az itt elérhető szolgáltatások térségi relevanciája miatt ugyanakkor Szeged fenntartható városfejlesztési stratégiája nem nélkülözheti a térségi kitekintést. A helyzetértékelésben, valamint a kockázatok és lehetőségek bemutatása során bemutatott adottságok, korlátok és veszélyek figyelembe vételével kialakított jövőkép és célrendszer egyértelműen reflektál a várostérségi szinten értelmezhető kihívásokra is.

„A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél várostérségi relevanciáját a Szeged környékén található ipari parkok, barnamezős területek fejlesztésének igénye teremti meg. Kedvező közlekedési adottságai (vasút, autópálya) révén nem csupán a megyeszékhely, de adott esetben Algyő, sőt Mórahalom is kedvező befektetői célpontként jelenhet meg. A szegedi innovációs potenciál kiaknázása a város közvetlen közelében fekvő településeken működő vállalkozások számára is komoly, a versenyképesség javulását eredményező lehetőséget jelenthet.

Az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célkitűzés kapcsán megfogalmazásra került a városi környezet fejlesztésének szükségessége, ehhez kapcsolódva a digitális és okos technológiák alkalmazása. A városi rezilienciát erősítő fejlesztésekkel nem csupán a Szegeden lakók életminősége javul, de a környező településekről a megyeszékhelyre dolgozni, tanulni, kikapcsolódni érkezők is minőségibb, élhetőbb és biztonságosabb városi környezetet találnak. A digitális technológiák alkalmazása a távolsági korlátok kiküszöbölését, az egyes szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét biztosítja.

Szeged térségi- és megyeszékhelyként, regionális és országos egészségügyi centrumként, nemzetközileg is elismert oktatási-kutatási központként a helyi közszolgáltatásokat a város lakosságát jelentősen meghaladó méretű népesség számára teszi elérhetővé. „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céllal hosszabb távon biztosítható, hogy a helyi közszolgáltatások (pl. idősellátás, szociális ellátás stb.) mind minőségi, mind mennyiségi tekintetben kielégítik a mindenkori igényeket, és ezek hozzáférhetőek a szolgáltatási terület minden lakója számára. A vonalas infrastruktúra, a várostérségi közlekedési rendszerek (pl. kerékpárút hálózat) fenntartható fejlesztése biztosítja a térségi kohéziót, ily módon hozzájárulva Szeged regionális, és országos pozícióinak megtartásához, erősítéséhez.

A „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai cél egyszerre fókuszál a helyi lakosság lokális kötődését, a helyi identitás erősítését célzó fejlesztésekre, és kezeli kiemelten a Szeged szempontjából releváns városkörnyéki kulturális értékek tradíciók megőrzésének elősegítését is. A cél kapcsán megfogalmazásra került a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem is, mely a közszolgáltatások biztosításán keresztül is a szolidaritás erősítését és a társadalmi kirekesztés csökkentését hivatott támogatni.

66. ábra: FVS területi célmátrix– városrészi összefüggések

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél						
A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével	Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése						
Kapcsolódó részcélok									
<i>Szeged gazdasági növekedésének támogatása a helyi adottságokra épített innovációs programokkal</i>	<i>Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel</i>	<i>A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében</i>	<i>A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése, a digitális kompetenciák fejlesztése</i>						
<i>Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével,</i>	<i>Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával</i>	<i>A város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítése</i>						
<i>A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében</i>	<i>A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében</i>	<i>A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése</i>	<i>A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</i>						
Városrészi leképeződés									
Belváros	Alsóváros	Móráváros	Rókus és lakótelepek	Felsőváros és lakótelepek	Újszeged – Szőreg kertváros	Déli kertváros és Gyála	Északi kertváros és Tápé	Nyugati iparváros és Kiskundorozsma	Tisza-Maros hullámtere

A 2014-2020-as fejlesztési időszak városi stratégiai dokumentumaival ellentétben az FVS nem tartalmaz városrészi szintű célokat. A megadott módszertan alapján így a városi stratégiai célok és az egyes városrészek adottságai közötti kapcsolódást vizsgáljuk az alábbiakban oly módon, hogy az egyes városrészek részleges funkcionális elemzése kiegészítésre kerül az elmúlt években lezajlott fontosabb fejlesztések, beruházások bemutatásával.

Belváros

A Belvárosban főként középületek, üzletek, és vendéglátó helyek, pénzüzetek, hivatalok, kulturális-oktatási és egészségügyi intézmények, vasútállomás, kutatóintézetek, piac, autóbusz pályaudvar, az újszegedi oldalon sportlétesítmények is található, de a városrészben a lakó funkció is jelentős. Gazdasági terület is található a vasút és a védőtöltés közötti részen. Részben az utóbbi években megnövekedett számú külföldi egyetemi hallgatónak köszönhetően a Belvárosban színes kávéházi-éttermi élet van kialakulóban, melyet jól reprezentál a Kárász utca-Kölcsey utca-Dugonics tér által határolt terület nyári, mediterrán hangulata. Az elmúlt években a városrészben az Európai Unió társfinanszírozású projekteknek köszönhetően számos, közterület fejlesztést is magában foglaló beruházás valósult meg. Ezek eredményeként folyamatosan újulnak meg a nagyobb parkok, közterek, így a Dugonics tér után a közelmúltban a Stefánia-Móra park-Roosevelt tér hármasa szépült meg.

A városrész gazdasági életében a szolgáltató szektor szerepe meghatározó, ezért az itt működő gazdasági-szolgáltató egységek, vállalkozások működési környezetének javítása – összhangban az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai céllal – súlyponti feladat a jövőben. Az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célhoz illeszkedve prioritást élvez a közterületek megújítása, a zöldfelületek minőségi fejlesztése, az éghajlatváltozás negatív hatásainak csökkentése érdekében.

A Belváros közlekedési infrastruktúrája a megnövekedett gépkocsi forgalom, illetve az egyre népszerűbb kerékpáros közlekedés miatt átalakításra szorul. 2021 nyarán kezdődött meg a Belvárosi híd szegedi hídfőjének közlekedésszervezési rekonstrukciója, melyhez az Oskola utca forgalomcsillapító megújítása is kapcsolódik. A komplex beruházás célja a biztonságosabb és gyorsabb közlekedés feltételeinek megteremtése. Ezzel együtt a városrészben elérhető közszolgáltatások, így kiemelten a közlekedési infrastruktúra fejlesztése „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célhoz kapcsolódó további feladatot jelent az önkormányzat részére.

A Belvárosban évről-évre számos a város hírnevét öregbítő, a helyi tradíciókat építő rendezvény kerül megszervezésre. Ezek a jövőben is Szeged vonzerejét meghatározó elemek lesznek, ugyanakkor a digitális technológiák alkalmazásával további célcsoportok vonhatók be a programokba. Az itt található épített örökség, kulturális intézmények (múzeum, könyvtár, Dóm stb.) fejlesztése a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai céllal mutat illeszkedést.

Alsóváros

A városrész jellegzetes kisvárosias csendes utcáival Szeged egyik legnépszerűbb lakóövezete, ahol ugyanakkor a városrészt kiszolgáló oktatási, egészségügyi intézmények mellett ipari terület (pl. a Pick) és sportlétesítmények (pl. a Műjégpálya) is található. Az Alsóvárosi Ferences Látogatóközpont kialakítása a Mátyás téren a városrész turisztikai vonzerejét is nagyban növelte, ezzel együtt a gazdasági funkció összességében nem meghatározó Alsóvároson. A városrész megközelíthetősége jónak mondható, közösségi közlekedéssel is elérhető, ugyanakkor az infrastrukturális háttér (pl. 3-as és 4-es villamos vonala), felújításra szorul.

„A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célkitűzéssel összhangban Alsóváros területét is érintik azok a hosszú távú fejlesztési programok, melyek elsődleges célja a városi szolgáltatások minőségének javítása, adott esetben digitális alapra helyezése. A jövőben a városrészben található zöldfelületek, közösségi terek, illetve a meglévő építészeti, településképi örökség megőrzése, helyreállítása, a történeti és néprajzi örökség gondozása fontos célkitűzés, ami az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása”, valamint a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célokkal mutat illeszkedést.

Móráváros

A városrészt alapvetően a lakó funkció jellemző, ugyanakkor az itt élők igényeit kielégítő szolgáltató egységeken túl néhány meghatározóbb vállalkozás székhelye és telephelye is megtalálható itt, továbbá a városrészben nagyobb, gazdasági hasznosításra alkalmas barnamezős területek is találhatóak. Móráváros kiemelkedő turisztikai attrakciója az 1989 óta működő Szegedi Vadaspark, mely mára – az utóbbi években végrehajtott folyamatos fejlesztéseknek köszönhetően – az ország egyik meghatározó állatkertjévé vált. A helyben működő cégek számára megfelelő működési környezet biztosítandó, illetve a városrész – elsősorban a Vadaspark révén – komoly rekreációs potenciállal rendelkezik. Az állatkert infrastrukturális fejlesztése, az itt elérhető szolgáltatások minőségének javítása – összhangban „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai céllal – fontos célkitűzés a következő években.

Mórávárosban volt megtalálható Szeged egyik szegregációval veszélyeztetett területe (Cserepes sor), melynek felszámolása érdekében az elmúlt években komoly erőfeszítéseket tett az önkormányzat. A városrészben található zöldfelületek (pl. Kolozsvári tér, Kálvária tér) komplex fejlesztése, az épített környezet – pl. a megszűnt Cserepes sori piac területének – fenntartható, energia hatékony megújítása az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célhoz kapcsolódik, míg a helyi közszolgáltatások minőségi fejlesztése „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” céllal mutat kapcsolódást.

2012-ben civil kezdeményezésre Móráváros városrészének Bakay Nándor utca - Londoni körút - Kálvária sugárút – Vasút-pálya által határolt területe a Kálvária városrész elnevezést kapta. A helyi tradíciók, az aktív helyi közösségek támogatása kiemelt feladat tehát mely kapcsolódik a

„Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.

Rókus és lakótelepek

A Rókus és lakótelepek városrészt egyértelműen a lakófunkció határozza meg. Noha az elmúlt években folyamatosan épülnek a modern többlakásos társasházak, jellegét tekintve még mindig meghatározó a házgyári épületek száma. Rókuson üzletek, bevásárló központok nagy számban megtalálhatók, de szolgáltató- és kereskedelmi egységek mellett termelő vállalkozások is működnek a településrészben. A házgyári lakóépületek között kiterjedt zöldfelületek találhatóak, melyek fejlesztése folyamatos (pl. Vértó környéke), illetve a lakótelepek övezetében parkok, játszótérek is jelentős számban találhatóak, ma még változó minőségben. Fontos kiemelni ugyanakkor, hogy a lakótelepek környezetében megtalálható közterületek (köztük zöldterületek) jelentős része továbbra is rekonstrukcióra szorul. Éppen ezért a Rókus és lakótelepek városrész esetében relevánsnak tekinthető az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célkitűzés, míg a közlekedés és más vonalas infrastruktúrához kapcsolódó funkció miatt „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai cél esetében is illeszkedés mutatható ki.

A városrészben található helyi kisközösségek támogatása kapcsán a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz mutatható ki kapcsolódás.

Felsőváros és lakótelepek

A városrészt Rókushoz hasonlóan a lakófunkció határozza meg, jellemzőek a házgyári lakóépületek. Ugyanakkor az elmúlt években jelentős sport és rekreációs infrastruktúra is kiépült Felsővároson, hiszen 2020-ban került átadásra a Tiszavirág Sportuszoda, míg 2021 év végén az új, 8 000 férőhelyes városi kézilabdacsarnok (Pick Aréna néven) is megnyitja kapuit. A városrész erőssége a közvetlen Tisza-parti kapcsolat, míg a lakótelepi közparkok természet közeli lakókörnyezetet biztosítanak.

A közterületek felújítása, folyamatos karbantartása, a zöldfelületek növelése kedvező életfeltételek teremthet, ugyanakkor az ilyen típusú fejlesztések elmaradása a városrész leértékelődéséhez és vonzerejének csökkenéséhez vezethet. Éppen ezért a városrész adottságaihoz illeszkedő programok – összhangban az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai céllal a városrész népességvonzó és megtartó képességének erősítését, a meglévő sport, rekreációs és turisztikai potenciálok kihasználását segítik. A városrészben elérhető közszolgáltatások (óvoda, bölcsőde stb.) minőségi fejlesztése kapcsán „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célkitűzés, míg a helyi kisközösségek támogatása kapcsán a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz mutatható ki kapcsolódás.

Újszeged – Szőreg kertváros

A városrész vegyes funkciójú terület, bár alapvetően lakófunkcióval rendelkezik. Területe kertvárosias jellegű, nagy részén családi házak, illetve társasházak épültek. A terület népessége az elmúlt időszakban folyamatosan emelkedik. A népszerűség oka az itt található minőségi lakókörnyezet, melynek fontos eleme a nemrég megújult Erzsébet Liget. A városrész közlekedési kapcsolatai jónak mondhatók, kerékpárral jól megközelíthető, a kapcsolódó infrastruktúra megfelelően kiépített. A harmadik Tisza-híd hiánya miatt a gépjárművek csúcsidőszakban feltorlódnak a hidakon, ami fennakadásokat okoz a forgalomban. A városrész jelenleg nem rendelkezik városközponti, alközponti funkcióval, ez alól kivétel a kisvárosias Szőreg, amelynek központi területe egyes funkciókat integrált.

A városrészben további jelentős méretű, rekreációs célra is hasznosítható zöldfelületek találhatóak, (Tisza part, Kállay liget, Holt-Maros), melyek megóvása, minőségi fejlesztése kiemelt feladat, összhangban az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai céllal. A Partfürdő és környéke (Lapos) rekreációs-, sport- és turisztikai-vendéglátó célra hasznosítható területek, melyek fejlesztése önkormányzati közreműködéssel részben már megkezdődött (Garden Stég, Lapos Beach), ugyanakkor egyes fejlesztési elemeket „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” célkitűzéssel összhangban még a jövőben meg kell valósítani. „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” célhoz illeszkedve a városrészben elérhető lakossági szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése nevesíthető kiemelt feladatként.

Szőreg az egyik legegységesebb, önálló helyi identitással rendelkező településrész a városban. Rendszeresen a helyi tradíciókat ápoló események, de a helyi közösségek új kulturális-gasztronómiai összejeveteleket is szerveznek (pl. Bánya BBQ&Blues Fesztivál). Az ilyen kezdeményezések hosszabb távon a város népességmegtartó erejének erősödését eredményezik, éppen azért a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai céllal összhangban támogatásuk indokolt.

Déli kertváros és Gyála

Az alapvetően lakó funkcióval, kiskertes beépítéssel jellemezhető városrészben csak minimális gazdasági tevékenység folyik, megközelíthetősége jónak mondható. Közszolgáltatások (óvoda, iskola, háziorvosi rendelő) tekintetében az alapvető ellátás biztosított ugyan, de hivatali ügyintézéshez általában másik városrészbe kell utazniuk az itt lakóknak. Városi alközpontok, decentrumok nem találhatóak a városrészben, falusias szolgáltató központ Gyálán és Szentmihályon alakult ki.

A Déli kertvárosban, illetve Gyálán található sportpályák, játszóterek egy része az elmúlt években megújult, ám a városrészben továbbra is található – az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai céllal összhangban – megújításra, rekonstrukcióra szoruló közterület, zöldfelület. Itt húzódik a Gyálai Holt-Tisza is, melynek rehabilitációja egy kísérleti projekttel megkezdődött.

Illeszkedve „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célhoz” a városrészi alközpontok közszféra funkciójának (oktatás, egészségügyi- és szociális

ellátás, hivatali ügyintézés stb.) erősítésével meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a helyi lakosokhoz közelebb kerüljenek a ma még hiányos közösségi szolgáltatások. A városrész élhetőbbé és vonzóbbá tétele kapcsán különösen fontos a helyi társadalmi szerkezet, népességszám fenntartása és javítása, illeszkedve a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” célkitűzéshez.

Északi kertváros és Tápé

A lakó funkcióval, elsősorban családi házas beépítéssel jellemezhető városrészben a gazdasági tevékenység az Algyői út környezetére koncentrálódik, ahol több vállalati telephely is található. A városrészhez tartozó Petőfitelepen és Baktóban kiterjedt zöldfelületek találhatók, melyeket rekultivációt követően rekreációs céllal lehetne hasznosítani. Tápén magas kultúrája van a hagyományörzésnek, a helyiek igen erős identitástudattal rendelkeznek. A Tápéi Hagyományörző Egyesület hivatott a helyi kultúra megőrzésére. A városrészben közszolgáltatások (óvoda, iskola, háziorvosi rendelő) elérhetők, a helyiek igényeit kielégítő szolgáltatói szektor (fodrász, boltok) kiépült.

Noha a városrész közlekedési kapcsolatai alapvetően jónak mondhatók – az elmúlt években Európai Unió támogatással a kerékpáros infrastruktúra is fejlődött –, biztosítani kell az itt lakók részére a körtöltésen belüli városrészek jó elérhetőségét a közösségi közlekedés további javításával. Erre a „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céllal összhangban kerülhet sor. A zöldfelületek megújítása, új közösségi terek kialakítása az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai céllal összhangban tervezett.

Kapcsolódva a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz, Tápé védett településszerkezetét, településképi és építészeti értékeit a jövőben is meg kell őrizni mind a helyi lakosság lokálpatriotizmusának erősítése, mind az idegenforgalom fejlesztése érdekében.

Nyugati iparváros és Kiskundorozsma

A városrészben karakteresen elkülöníthető a lakófunkciót is magában foglaló Kiskundorozsma, ahol decentrumként a Dorozsmai templom közvetlen környezete, az itt található teresedés definiálható. Dorozsma lakói ápolják a régi tradíciókat, Dorozsmának évszázados joga a vásártartás, mely a város más részéről is vonzza a látogatókat. A városrészben szegregátum is található, az itt élők lakáskörülményeit, a szegregátum infrastruktúráját az önkormányzat folyamatosan fejleszti, a lakók számos önkormányzati támogatási program kedvezményezettjei.

A Nyugati iparváros és Kiskundorozsma Szeged meghatározó gazdasági-termelő központja. A szolgáltató szektor képviselői mellett termelő cégek ugyancsak megtalálhatóak többek között a városrész területén fekvő ipari parkokban. A nyugati feltárási út megépülésével erősödött az az ipari tengely, mely az M5/M43-as autópálya lehajtótól a repülőtérig egységes közlekedési folyosót, és potenciális ipari területeket feltárási közlekedési kapcsolatot jelent. A városrész közlekedési kapcsolatai jónak mondhatók – nemrég készült el a Kollégiumi út több vállalkozás telephelyének megközelíthetőségét nagyban javító rekonstrukciója is –, a kerékpáros

infrastruktúra fejlesztése (Budapesti út) ugyanakkor indokolt, összehangolva a Science Parkhoz tartozó beruházásokkal kapcsolatban megfogalmazódó igényekkel.

A városrészben meglévő lakó funkció mellett egyértelműen meghatározó tehát a gazdasági – ezen belül jelenleg a logisztikai, a jövőben pedig emellett a K+F – tevékenység, melyhez kapcsolódva az üzleti környezet minőségi megújítása – összhangban „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai céllal – kiemelt önkormányzati feladat.

Az átmenő forgalom mellett a városrészben dolgozó munkaerő igényeit is kielégítő közlekedési infrastruktúra minőségi fejlesztése, bővítése az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célhoz illeszkedve történhet meg, míg a helyben elérhető szolgáltatási infrastruktúra minőségi fejlesztése „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célhoz kapcsolódik. A helyi közösségi hagyományok erősítését célzó beavatkozások, továbbá a városrészben található szegregátumban élők integrációját támogató fejlesztések a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai cél keretében kerülhetnek lebonyolításra.

Tisza-Maros hullámtere

A Tisza-Maros hullámtere alapvetően funkcióhiányos terület, mely ugyanakkor komoly potenciállal rendelkezik mind a városi természeti értékek megóvása, mind pedig a turisztikai-rekreációs tevékenységek terén. A városon belüli Tisza menti szakasz a vízi sportok, a helyi kultúra fontos tere. Az elmúlt években nyaranta már a város legforgalmasabb pontjai a folyó belterületi szakaszai, a Huszár Mátyás rakpart, illetve az újszegedi Partfürdő környéke és az ún. Lapos voltak.

Az árvízvédelmi fejlesztések továbbra is prioritást élveznek, ezek megvalósulása mellett szorgalmazni kell a tiszamenti közterek megújítását, közösségi és rekreációs funkciókkal való megtöltésüket. A kapcsolódó beruházások a Tisza belvárosi szakaszán – partfal rekonstrukció, közterületek rehabilitációja – jórészt lezárultak, ám a további ütemek előkészítésére és megvalósítására is fel kell készülni. A Partfürdő fejlesztése elengedhetetlen, infrastruktúrája nem elégíti ki az ide látogatók igényeit. Az ártéri erdők a szegediek kedvelt kiránduló helyei, karbantartásuk ugyanakkor folyamatos feladat. A Tiszán és Szegeden meghatározó életérzést kölcsönöznek az úszóházak, melyek turisztikai célú hasznosítása, és általában a kikötői infrastruktúra fejlesztése (pl. medencés kikötő) komoly lehetőség lehet a jövőben. Mindezek alapján a városrész esetében az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése”, valamint az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célokat egyaránt relevánsnak értékeljük.

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

A városi reziliencia táplálkozhat egyrésztől egy abszorpciós képességből, amikor a várost érő negatív hatások egy bizonyos mértékének, szintjének ellent tud állni a rendszer, a sokkhatás után pedig minden vissza tud állni a régi kerékvágásba. A városi reziliencia második eleme a folyamatos kiigazítás, az állandó és rugalmas reagálás mind szervezeti/intézményi, mind pedig eszközrendszer oldalról. A körülmények folyamatos figyelésével, a változások követésével állandó kiigazításra kerül a város reagálásának mértéke és módja. A reziliencia harmadik eleme maga a változás elérése, bevezetése, azaz a transzformáció. Ez akkor következik be, amikor egy meglévő rendszert, egy alkalmazott eszközrendszert lecserélünk annak hatékonyságvesztése miatt.

A módszertanban leírtakkal összhangban az alábbi táblázat a korábbi felkészültségi mátrixban 1-es, 2-es besorolással bíró tényezőket veszi számba tervezési dimenzióként, melyek a város magas felkészültségű területei és erre határoz meg abszorpciós, adaptációs és transzformációs intézkedés típusokat.

25. táblázat: Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások:
Az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei	A város a saját pénzügyi források felméréssel külső finanszírozási megoldásokat keres	A városi költségvetés folyamatos nyomon követése, az aktuális feltételekhez való igazítása	Új finanszírozási megoldások keresése, a meglévő struktúrák átalakítása
Térségi, regionális függőség megmarad az energia hálózatok tekintetében	A meglévő energetikai hálózatok hatékonyságának növelése	Az energetikai hálózatok teljesítményének folyamatos nyomon követése	Új technológiai megoldások alkalmazása az esetlegesen felmerülő problémák kiküszöbölésére
Zsúfoltság	Nem releváns	A zsúfoltság fennmaradása szükségessé teszi a fejlesztések közötti hangsúlyok eltolódását, ily módon bizonyos fejlesztési programok időbeli átütemezését	Új, innovatív megoldások alkalmazása a városi zsúfoltság leküzdésére, a területhasználat, a közlekedési rendszerek okos technológiákkal való kiegészítése
Lakónépesség lassú csökkenése folytatódik	Nem releváns	A városi közszolgáltatások fejlesztése, a városi környezet megújítása növeli Szeged vonzerejét	A digitális átállás részeként tervezett beavatkozások hosszabb távon a népességszökkenés lassulásához vezetnek
Kiszámíthatatlan jogszabályi környezet	Nem releváns	Nem releváns	A jogszabályi környezet bizonytalan volta a város működését biztosító alrendszerek

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciókésesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony adaptációkésesség esetén tervezett beavatkozások:	Alacsony transzformációkésesség esetén tervezett beavatkozások:
			átalakítását, a működés feltételeinek módosítását követeli meg

Hosszabb távú kihívásként, megoldandó feladatként jelentkezik az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, a tőkebevonás különböző lehetőségei. Az önkormányzat éves költségvetésének tervezésekor figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi pénzügyi folyamatokat, vizsgálja a bevonandó külső pénzügyi forrás mértékének alakulását és a beavatkozásokat ezekhez igazítja.

Az energiahordozók árának alakulása hosszabb távon ugyancsak komoly kihívást jelent, különösen ha emellett a térségi, regionális függőség is megmarad az energia hálózatok tekintetében.

A zsúfoltság mind a közterületek, mind a közlekedési infrastruktúra kapcsán problémát jelenthet. Ennek fennmaradása szükségessé teszi a fejlesztések közötti hangsúlyok eltolódását, ily módon bizonyos fejlesztési programok időbeli átütemezését. Adott esetben új, innovatív megoldások alkalmazására is sor kerülhet a városi zsúfoltság leküzdésére, a területhasználat, a közlekedési rendszerek okos technológiákkal való kiegészítése révén.

A város vonzerejét, a helyi lakosság életminőségét meghatározza az elérhető közszolgáltatások minősége. A városi közszolgáltatások fejlesztése a jövőben is folytatódik a városban, így a városi környezet megújítása várhatóan növeli Szeged vonzerejét, ami hosszabb távon a népességfogyás tempójának csökkenését eredményezheti.

Kiszámíthatatlan jogszabályi környezet kapcsán a város működését biztosító alrendszerek átalakítása, a működés feltételeinek módosítása válik szükségessé, ami kihat a közszolgáltatások minőségére, a szolgáltatásokat biztosító infrastruktúra állapotára.

A városi rezilienciát bemutató lépések áttekintését követően az alábbiakban sor kerül az adott tervezési dimenzióhoz kapcsolódó célok és részcélok azonosítására, összhangban Szeged 2021-2027-es stratégiai célrendszerével.

3.4.1 Prosperáló város

26. táblázat: A „prosperáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 1.:	A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	„A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél a lokális innovációs potenciál kiaknázását, a helyi üzleti infrastruktúra fejlesztésével a munkahelyteremtő beruházások támogatását irányozza elő. A stratégiai cél emellett hozzá kíván járulni a helyi vállalkozások versenyképességének javításához, a digitális technológiák elterjedéséhez, a cégek digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében, szem előtt tartva a helyi gazdaság szektorális jellemzőit. A dinamikusan bővülő, helyi gazdasági ökoszisztéma, a

	vonzó városi befektetői környezet kialakítása és az új, digitális megoldások hatékony alkalmazásának elősegítése ugyancsak kiemelt célkitűzés.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Szeged gazdasági növekedésének támogatása a helyi adottságokra épített innovációs programokkal • Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével • A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való áttérés érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A helyi gazdaság dinamizálása, komplex eszközrendszerrel való fejlesztése Szeged és térsége vállalkozói ökoszisztémájának megújulását szolgálja.</p> <p>Szeged MJV önkormányzata – a város meglévő adottságait figyelembe véve – kiemelt hangsúlyt helyez a vállalkozások közötti együttműködések (pl. klaszterek) erősítésére, a vállalati és felsőoktatási K+F együttműködések támogatására. E törekvésében az önkormányzat proaktív módon támaszkodik a digitalizáció, illetve konkrétan az okos technológiák nyújtotta lehetőségekre, így módon biztosítva megfelelő üzleti- és befektetői környezetet a városban működő, és ide települni szándékozó – lehetőség szerint a városban elérhető kvalifikált munkaerőt foglalkoztató – vállalkozások számára.</p> <p>Befektetés ösztönzési tevékenységével a város bekapcsolódik a regionális és nemzetközi fejlesztéspolitikai folyamatokba felismerve, hogy a humánerőforrás biztosításán túl a város egyik legfontosabb feladata, hogy helyt tudjon állni a high-tech munkavégzésre alkalmas telephelyek biztosításában is. A kulcságazatokban (pl. IKT) kiemelt feladat ezért az olyan cégek vonzása, amelyek a lehető legnagyobb mértékben alapoznak a helyi szakértelemből adódó hozzáadott értékre.</p>

Stratégiai cél 2.:	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása
Kapcsolódás bemutatása:	Szeged nemzetközi versenyképességét jelentős mértékben befolyásolja városi környezet minősége, az épített- és zöld infrastruktúra, a közösségek működését lehetővé tevő terek állapota. Az önkormányzat a város élhetőségét meghatározó urbánus környezet (Tisza-part, parkok stb.) környezeti szempontból fenntartható, az éghajlati kihívásokra megoldást nyújtó fejlesztését tűzi ki célként.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel • Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A digitális, okos technológiák alkalmazásával a folyamatosan megújuló urbánus környezet hatékonyan képes kiszolgálni a városban élők igényeit, képes a külső kihívásokra gyors választ adni, és vonzó helyszínt biztosít a beruházni kívánó cégek és ezek alkalmazottaik számára.</p> <p>Szeged, mint prosperáló város a specifikus célok kapcsán tervezett beavatkozásokkal támogatja a fosszilis energia- és meghatározott</p>

	erőforrás igényű helyi gazdaság transzformációját a klímasemleges, a tudásalapú, a hálózatos és a fenntartható gazdaság irányába. A zöldfelületek minőségi megújítása a városi klíma átalakulása kapcsán felmerülő kedvezőtlen hatások (pl. hőszigetek) kiküszöbölését, minimalizálását szolgálják.
--	--

Stratégiai cél 3.:	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével
Kapcsolódás bemutatása:	A városban működő cégek számára kedvező befektetői környezet fontos elemét képezik a helyben elérhető közszolgáltatások. Jelen stratégiai célkitűzéshez illeszkedve Szeged elköteleződik egy környezettudatos, fenntartható a helyi lakosság igényeit messzemenőig szem előtt tartó jövő mellett. A cél kiemelten kezeli a városi vonalas infrastruktúra (fűtési rendszerek, csapadékvíz megtartás, elektromos hálózat) megújítását, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében • A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	Szeged, mint vonzó befektetési helyszín a meglévő erőforrások környezeti-, pénzügyi- és társadalmi szempontból hatékony felhasználásával hangsúlyt kíván helyezni a lakosok által igénybe vett közszolgáltatások minőségi fejlesztésére is, melynek kiemelt eleme a digitális (okos) technológiák széleskörű alkalmazása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében. Szeged, mind prosperáló város a részcélokhoz kapcsolódva reflektál a gazdasági fejlődés kihívásaira, a városi zsúfoltságot kiküszöbölő fizikai infrastruktúrafejlesztésre, a környezetterhelésből adódó (lég-, talaj- stb.) szennyezés minimalizálására. Az önkormányzat ezzel párhuzamosan rendelkezésre álló eszközeivel támogatja az erőforrás hatékony, karbonsemleges technológiák elterjedését a helyi vállalkozások körében.

3.4.2 Zöldülő város

27. táblázat: A „zöldülő város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 2.:	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása
Kapcsolódás bemutatása:	Szeged, mint zöldülő város kiemelt szempontként kezeli a helyi épített örökség, a természeti értékek – természeti tőke – védelmét, minőségi fejlesztését. Az épített és a zöld környezeti elemek megóvása, az egészséges városi környezet biztosítása, a biológiai sokszínűség megóvása ugyancsak kiemelt szempont a stratégiai cél kapcsán.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel • Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával

	<ul style="list-style-type: none"> • A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>Az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése a városi épített infrastruktúra folyamatos fejlesztésével, a zöldfelületek minőségének megővésével lehetséges. A városi területek (barnamezős területek, zöldfelületek) komplex fejlesztése az új okos technológiák (szenzorok, mérők, öntözőrendszerek stb.) alkalmazásával hatékonyabbá válhat a jövőben. Összhangban a fenti részcélokkal, és illeszkedve a Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégiában leírtakhoz Szeged zöldülő városként folytatja a 2014-2020 között megkezdett zöldváros programját, újabb városi területeket bevonva a megújulási folyamatba, így módon támogatva az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást urbánus környezetben. E folyamat markáns elemét képezi a helyi, városi természetes ökoszisztémák védelme, a biológiai sokszínűség megővése is.</p>

Stratégiai cél 3.:	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A rugalmas városi ellenálló képesség hangsúlyos eleme a városban elérhető közszolgáltatások erőforrás hatékonyságra fókuszáló fejlesztése. A stratégiai célhoz illeszkedve Szeged kiemelt célként kezeli az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, a megújuló energia források széleskörű használatát, a hatékony energia- és erőforrás gazdálkodást és a helyi ökoszisztémák védelmét.</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében • A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése

3.4.3 Digitális város

28. táblázat: A „digitális város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 1.:	A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A digitális átállás, mint horizontális tényező meghatározó a hatékony, versenyképes helyi gazdaság szempontjából. Az ipar 4.0 koncepció, mint technológiai-innovációs folyamat rákényszeríti a gazdasági szereplőket az új, modern technológiák (mesterséges intelligencia, adatalapú elemzés stb.) használatára.</p> <p>Szeged, mint digitális város már a 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS-ében is vizsgálta az okos város koncepcióhoz való kapcsolódás lehetőségeit, mely szempontok most talán még hangsúlyosabban jelennek meg a stratégiai dokumentumban. Az önkormányzat ennek megfelelően egyértelműen erősíteni kívánja a helyi cégek digitális kompetenciáit, legyen szó akár a humán erőforrás fejlesztéséről, akár az infrastruktúra minőségi megújításáról, akár a környezeti hatékonyság szempontjának érvényesítéséről (pl. ökológiai lábnyom csökkentése).</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Szeged gazdasági növekedésének támogatása a helyi adottságokra épített innovációs programokkal

	<ul style="list-style-type: none"> • Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével • A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való áttérés érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>Figyelembe véve a releváns részcélokat Szeged, mint digitális város a meglévő együttműködésekre alapozva erősíteni kívánja a helyi innovációs ökoszisztémákat, a digitális megoldások elterjedésének támogatásával hozzá kíván járulni a helyi vállalkozások versenyképességének javulásához.</p> <p>A város a helyi üzleti környezet infrastrukturális fejlesztése során törekszik az új technológiák alkalmazására, illetve megteremti a lehetőséget e technológiák használatához.</p> <p>Összhangban Szeged Smart City Konceptiójában leírtakkal az innovációs környezet továbbfejlesztésével, a térségi és globális kooperációk támogatásával hosszabb távon is javítható a helyi tudáspotenciál nemzetközi beágyazottsága, kapcsolatrendszere.</p>

Stratégiai cél 2.:	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A digitális város, mint horizontális tervezési dimenzió kulcsfontosságú a klímabarát városi környezet kialakításához. Szeged önkormányzata a városi környezetet érintő beavatkozások során a múltban is törekedett és a jövőben is törekedni fog az okos technológiák alkalmazására, legyen szó akár a fizikai környezet fejlesztését érintő projektekről, akár a zöldfelületi rendszert érintő beruházásokról.</p> <p>A fejlesztések során alkalmazott digitális megoldások egyrészt az éghajlati változások hatásainak csökkentéséhez, másrészt a környezetvédelmi szempontok érvényesítéséhez (károsanyag kibocsátás csökkentése stb.), harmadrészt a lakosság életminőségének javításához járulnak hozzá.</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel • Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A fenti részcélokhoz kapcsolódva – és illeszkedve Szeged Smart City Konceptiójában leírtakhoz – a digitális technológiák és okos eszközök lehetővé teszik a városi infrastruktúra modernizációját, átalakítását, a városi reziliencia érvényesülését.</p> <p>Az urbánus területek komplex, rendszerszintű fejlesztése a digitális technológiák (szenzorok, kamerák, mérőeszközök, öntözőrendszerek stb.) hatékony alkalmazását teszik lehetővé. Az így módon szerzett adatok elemzésével a további beavatkozások szakmai tartalma pontosítható, és a tényleges igényekhez igazítható.</p>

Stratégiai cél 3.:	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A városi közszolgáltatások digitális alapra helyezése hosszabb folyamat. Szeged, a digitális város horizontális tervezési</p>

	<p>dimenziójához illeszkedve törekszik a város működtetésének, fenntartásának hatékonyságnövelésére.</p> <p>A kapcsolódó fejlesztések egyszerre érintik a város vonalas infrastruktúráját (közvilágítás, közlekedés, vízgazdálkodás stb.), és az önkormányzat által közvetlenül nyújtott szolgáltatásokat. Emellett a város a humán közszolgáltatások (egészségügy-, szociális terület) terén is törekszik egyrészt az elektronikus ügyintézés feltételeinek megteremtésére, másrészt a humánerőforrás digitális kompetenciáinak</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében • A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A fenti részcélokhoz kapcsolódva Szeged önkormányzata elkötelezett a városi közszolgáltatások digitális alapon történő megújítása, fejlesztése mellett, az egyes szolgáltatási dimenziók összekapcsolásával törekszik egy rendszerszinten is hatékonyan működtethető (pl. parkolás és közlekedésszervezés; csapadékvíz rendszerek okosítása és közterületek/zöldfelületek fenntartása) struktúra kialakítására.</p> <p>Az önkormányzati hivatali-, illetve közszolgáltatások esetében egyértelmű célkitűzés a mindenki számára elérhető online hozzáférés biztosítása, az esélyegyenlőség elvének szem előtt tartásával, kiemelten kezelve az érzékeny társadalmi csoportokat (idősek, fogyatékkal élők).</p> <p>A közlekedési infrastruktúra megújítása, az okos közlekedés egyes elemeinek bevezetése (online jegyvásárlás, online parkolójegy vásárlás stb.) már megkezdődött Szegeden. E folyamat felgyorsítása, illetve további új technológiák rendszerbe állítása a következő 2021-2027-es fejlesztési időszak feladata.</p>

Stratégiai cél 4.:	Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A digitális város tervezési dimenzióhoz kapcsolódó lakossági kompetenciák felmérése kérdőívek segítségével megtörtént, az eredményeket külön fejezetben összegeztük és értékeltük. A stratégiai célhoz kapcsolódva Szeged, mint digitális város a társadalmi befogadás előmozdítására és a szegénység elleni küzdelemre, a digitális akadálymentesítésre helyezi a hangsúlyt, erősítve a szolidaritást és csökkentve a társadalmi kirekesztést.</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése • A város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítése • A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A helyi közösségek megerősítése a közöttük való együttműködések kiszélesítése lehetőséget ad az új technológiák és digitális megoldások hatékony alkalmazására. A helyi tradíciók ápolása új formában, új megoldásokon (közösségi felületek stb.) keresztül ölthet testet, ami a hagyományápolás, a helyi kulturális értékek megőrzése kapcsán új célcsoportok bevonását is eredményezheti.</p> <p>A szegénység elleni küzdelem, a társadalmi szolidaritás erősítése és az esélyegyenlőség biztosítása a digitális kompetenciák fejlesztése</p>

	révén hatékonyabban biztosítható (pl. KÉIK). Mindezek mellett a digitális tudás elterjedése, a digitális akadálymentesítés, az okos eszközök széleskörű használata révén a városi szolgáltatások kihasználtsága is javulhat.
--	--

3.4.4 Megtartó város

29. táblázat: A „megtartó város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 3.:	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével
Kapcsolódás bemutatása:	A megtartó város tervezési dimenzióhoz, és a stratégiai célhoz illeszkedve Szeged a jövőben is törekszik a helyi lakosok igényeire épülő közszolgáltatások minőségi fejlesztésére. Az igényalapú fejlesztések vonzóvá tehetik a várost mások számára is, így hosszabb távon növelhető Szeged népességvonzó képessége, adott esetben befektetői célpontként is nagyobb vonzerőre tehet szert.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében • A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	A részcélokhoz kapcsolódva Szeged hangsúlyosan kezeli a helyi közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását. Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatási kör, valamint a helyi oktatási, egészségügyi és szociális szolgáltatások minőségi fejlesztését a helyi lakosság igényeire kell alapozni. Ugyanígy a vonalas közmű infrastruktúra (áram-, belvíz-, távfűtő hálózat) fejlesztése, a közlekedési infrastruktúra megújítása során is az esélyegyenlőség és az egyenlő esélyű hozzáférés elvét kell érvényesíteni, szem előtt tartva az érzékeny társadalmi csoportok (idősek, fogyatékkal élők stb.) igényeit. Szeged önkormányzata kiemelt feladatként azonosítja be a lakhatási helyzet javítását, a társadalmi igényekre és lehetőségeire alapozott tudatos bérlakás politika végrehajtásával.

Stratégiai cél 4.:	Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése
Kapcsolódás bemutatása:	Szeged, mint megtartó város fejlesztési programja határozottan prioritásként kezeli a helyi közösségek megerősítését, a lokális tradíciók megőrzését. A stratégiai időtávban tervezett fejlesztések alapvetően a város népességmegtartó képességének, a helyben élők életminőségének javítását célozzák. Ez a folyamat azonban nem érhet el eredményt, a helyi társadalmi problémákra nem lehet megfelelő választ adni, ha a civil szereplők nem partnerként vesznek részt benne. Éppen ezért a stratégiai célhoz illeszkedve az FVS-ben kiemelt digitális- és zöld tématerületeken a korábbiaknál is határozottabb együttműködésre törekszik az önkormányzat. Ez a partnerség egyszerre törekszik a helyi identitás megerősítésére, a digitális kompetenciák fejlesztésére, és a veszélyeztetett rétegek társadalmi integrációjának támogatására.

Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése • A város hagyományaihoz szervesen illeszkedő helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzésének elősegítése • A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
Kapcsolódás bemutatása:	<p>Szeged, mint megtartó város keretét biztosít a közösségek közötti együttműködésekhez, lehetővé téve így a helyi érdekek, igények megfogalmazását. A közösségi kezdeményezések kialakítása során kiemelt szempont a partnerségbe hívott helyi civil szervezetek bevonása, az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése, az érzékeny társadalmi csoportok (idősek, fogyatékkal élők stb.) igényeinek (pl. digitális akadálymentesítés) figyelembevételével.</p> <p>A specifikus célokhoz kapcsolódó közösségépítő folyamatok alulról építkező kezdeményezésekre kell, hogy épüljenek, így biztosítva a helyi érdekeltek aktív közreműködését.</p> <p>Napjainkban az érzékeny társadalmi rétegek (idősek, alacsony iskolázottságúak stb.) esetében a technológiához való hozzáférésben tapasztalható eltérések olyan jellegű különbségekhez vezetnek, amelyek elősegítik a már létező társadalmi egyenlőtlenségek újratermelődését. A részcélokhoz illeszkedve Szeged megtartó városként a kiszolgáltatott társadalmi rétegek integrációját, a digitális szakadék felszámolását, hosszabb távon a város népességmegtartó erejének javítását kívánja elérni.</p>

3.4.5 Kiszolgáló város

30. táblázat: A „kiszolgáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 2.:	Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása
Kapcsolódás bemutatása:	<p>Szeged stratégiai célrendszere egyértelmű illeszkedést mutat a kiszolgáló város tervezési dimenzióval. A kapcsolódás kiemelten jelen stratégiai cél esetében releváns. A kiszolgáló város az épített környezet megújulására, a felhagyott területek hasznosítására helyezi a hangsúlyt, és Szeged esetében e szempontok markáns módon megjelennek, kiegészülve a zöldfelületekkel kapcsolatos feladatokkal.</p> <p>Szeged, mint kiszolgáló város komplex eszközrendszerrel kívánja a fenti beavatkozásokat elvégezni, így módon biztosítva a fenntartható települési környezetet.</p>
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • Az épített települési környezet megújítása, a rugalmas alkalmazkodó képesség erősítése klímabarát fejlesztésekkel • Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében
Kapcsolódás bemutatása:	<p>A részcélokhoz kapcsolódva Szeged fejlesztési programjában hangsúlyosan jelennek meg a városi tereket érintő komplex beavatkozások. A közterületek állapotának javítása Szeged, mint sétálható város vonzerejét növeli, míg a zöldfelületek megújítása a klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése mellett szintén a városi séta és a közösségi élet népszerűségét növeli.</p> <p>Ugyanezt a célt szolgálja a városban folyamatosan megújuló közösségi helyek, és közösségi terek fejlesztése, míg a rekreációs terekhez kapcsolódó beavatkozások alapvetően az egészséges életmód népszerűbbé válását eredményezheti hosszabb távon.</p>

Stratégiai cél 3.:	A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével
Kapcsolódás bemutatása:	Láthattuk, hogy a városi közműrendszerek, infrastruktúrák fejlesztése kiemelt célkitűzése Szegednek, a város a beruházások során törekszik a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására. A közszolgáltatások digitális alapú fejlesztése mellett a közlekedési infrastruktúra, az alternatív közlekedési rendszerek fejlesztése, a környezetbarát közlekedési módok népszerűsítése szintén kapcsolódik a stratégiai célhoz. A városi területhasználat kapcsán fontos kiemelni a szegregációval veszélyeztetett területek megújításának szükségességét, és az ezekhez kapcsolódó szoft programokat is.
Releváns részcélok:	<ul style="list-style-type: none"> • A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében • A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával • A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése
Kapcsolódás bemutatása:	A közszolgáltatások fejlesztése kapcsán ki kell emelni, hogy a digitális szakadék csökkentése érdekében fontos a fogyasztói igényeken alapuló digitális megoldások közös kidolgozása a közműszolgáltatásokban. A városi közösségi közlekedési hálózatok fejlesztése során szem előtt kell tartani, hogy ezeknek városkörnyéki kiterjesztése, aspektusa is van (pl. tram-train), így a tervezés és megvalósítás során a térségi szemlélet érvényesítése szükséges. A részcélokhoz illeszkedve kiemelt feladat az alternatív közlekedési módok (pl. sharing-rendszerek) támogatása, ezek több települést érintő lefedettségének biztosítása.

3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

Az FVS „2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata” című alfejezetében áttekintésre kerültek az egyes szakmai dokumentumokban Szeged kapcsán tett főbb releváns megállapítások. Az alábbi táblázatban az FVS-ben nevesített célok és a hazai ágazati stratégiák valamint releváns térségi dokumentumok kapcsolódását mutatjuk be. Az FVS célrendszere és Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Programja prioritásai közötti kapcsolódást külön elemezzük.

31. táblázat: Szeged MV Fenntartható Városfejlesztési Stratégia célrendszerének kapcsolódása más stratégiai dokumentumokhoz

A vizsgált dokumentum megnevezése	A dokumentum fontosabb céljai/kapcsolódási pontjai	Szeged MJV FVS célrendszerének és beavatkozásainak kapcsolódása
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció	Az OFTK átfogó céljai a következők: „Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés”; „Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom”; „Természeti erőforrásaink	Az FVS célrendszere stratégiai célok szintjén mutat illeszkedést az OFTK céljaihoz. „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél a helyi gazdasági ökoszisztémák fejlesztésére fókuszál, ily módon kapcsolódik az

	<p>fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme”; „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet”. A dokumentum releváns specifikus céljai: „Versenyképes, innovatív hálózati gazdaság”, „Életképes vidék, egészséges élelmiszer termelés és ellátás”; „Gyógyító Magyarország...”; „Kreatív tudástársadalom, piac képes készségek, K+F+I”; „Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme”; „Többközpontú térszerkezetet biztosító városálózat”; „Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése”; „Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás”.</p>	<p>„Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés” célhoz. Az OFTK „Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet” céljához az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célja mutat kapcsolódást, míg a „Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme” céllal ugyancsak az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása”, valamint a többek között a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére fókuszáló „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai cél mutat illeszkedést.</p>
<p>Országos Területrendezési Terv</p>	<p>Magyarországi kőolaj lelőhelyei az Alföld déli részén Szeged környékén és a Zalai dombságban található. A hazai kitermelés mindössze 0,8 millió tonna/év. Az OTTrT rögzíti, hogy a TEN-T vízi utakon a tiszai kikötők közül csak a szegedi képezi az átfogó hálózat részét. Emellett a dokumentum tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő övezet területeként azonosítja be Szegedet.</p>	<p>A Szegedet és környékét dokumentum agglomerálódó térségként, és komplex fejlesztési pólusként nevesítő dokumentumban rögzített szempontok mentén az FVS üzleti környezet fejlesztésére, a helyi vállalkozások versenyképességének javítására fókuszáló „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célja tekinthető relevánsnak.</p>
<p>Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 Stratégia</p>	<p>Az NTS stratégiai pilléreket nevesít, melyek közül „A Kisfaludy Turisztikai Fejlesztési Program: desztinációs logikán alapuló termék- és attrakciófejlesztés, alpinfrastruktúra-fejlesztés”; a „Stratégiai márkakommunikáció, célzott marketingkommunikációs kampányaktivitás és értékesítés”; és a „Elhivatott szakemberek, visszahívó vendégszeretet” pillérek tekinthetők relevánsnak. Az ehhez illeszkedő Turizmus 2.0 Stratégia 12 irányvonalat azonosít be, melyek közül a „Desztinációs-termék kialakítása”, a „Célzott értékesítés és marketing”, a „Látogatóközpontú fejlesztések”, a „Digitálisan fejlett ágazat”, az „Elhivatott, jól képzett szakemberek” továbbá a „Széleskörű fenntarthatóság” tekinthető relevánsnak.</p>	<p>Az FVS „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célja, illetve az ehhez illeszkedő egyik rész-cél kiemelten kezeli a helyi vállalkozások versenyképességének javítását a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszer alkalmazásával, ami összhangban áll az NTS-ben nevesített „Digitálisan fejlett ágazat” fejlesztési irányvonallal.</p> <p>A „Desztinációs-termék kialakítása”, valamint a „Célzott értékesítés és marketing” irányvonal ugyancsak a vállalkozások működési környezetét fejleszteni hivatott „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz illeszkedik.</p>
<p>Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia</p>	<p>A Keretstratégia releváns átfogó célkitűzései: „1. Cél a népességében stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással</p>	<p>A dokumentumban nevesített mindkét átfogó cél az FVS „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai céljához illeszkedik, amennyiben ez egyértelműen</p>

	<p>rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom”; „2. Cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése”</p>	<p>fókuszál a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem kapcsán elvégzendő feladatokra.</p>
<p>Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia 2020-2050</p>	<p>Az NTFS-ben rögzített jövőképek közül az alábbiak tekinthetők relevánsnak: Energetika: klímasemleges, tiszta, okos és megfizethető energiaszektor; Közlekedés: fenntarthatóbb, zöldebb, biztonságosabb és jobb összeköttetésű közlekedés; Ipar és vállalkozások: klímabarát, innovatív és tudásalapú ipari szektor és körforgásos gazdaság; Hulladék: minimális hulladékot termelő, majdnem teljesen hulladékmentes, tiszta ország; Finanszírozás: a fenntarthatósági és klímasemlegességi célokkal összehangoltan működő pénzügyi szektor és a növekedést támogató, klímabarát költségvetési politika</p>	<p>Az FVS-ben nevesített stratégiai célkitűzések közül az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz a magyar high-tech és zöld kis- és középvállalkozások (kkv) vezető szerepét erősítő „Ipar és vállalkozások: klímabarát, innovatív és tudásalapú ipari szektor és körforgásos gazdaság” jövőkép illeszkedik, míg „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai cél az „Energetika: klímasemleges, tiszta, okos és megfizethető energiaszektor”, a „Közlekedés: fenntarthatóbb, zöldebb, biztonságosabb és jobb összeköttetésű közlekedés” továbbá a „Hulladék: minimális hulladékot termelő, majdnem teljesen hulladékmentes, tiszta ország” jövőképekkel mutat illeszkedést.</p>
<p>Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)</p>	<p>A Stratégia releváns átfogó célja: „1. Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban”; a kapcsolódó specifikus célok: „Dekarbonizáció”; „Az éghajlati sérülékenységi területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása”; „Alkalmazkodás és felkészülés”; „Éghajlati partnerség biztosítása”;</p>	<p>A nevesített átfogó cél és a kapcsolódó specifikus célok relevánsak az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” és „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céljai esetében. A kapcsolódást igazolja, hogy előbbi az épített települési környezet, valamint a zöldfelületek megújítását klímabarát eszközökkel kívánja elérni, míg utóbbi az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása mellett többek között a fenntartható közlekedésre helyezi a hangsúlyt.</p>
<p>A magyar mikro-kis, és középvállalkozások megerősítésének stratégiája (2019-2030)</p>	<p>A dokumentum két átfogó célt („A komoly növekedésre képes vállalati kör értékteremtő képességének megerősítése”, „A teljes KKV-szektor számára a működéshez szükséges kiszámítható keretek biztosítása”), és három úgynevezett másodlagos célt nevesít („A KKV-k termelékenységének növelése”, „A hazai tulajdonú KKV-k által előállított hozzáadott érték növelése”, „A KKV-k exportképességének növelése”).</p>	<p>A dokumentumban nevesített átfogó és másodlagos célok egyaránt kapcsolódnak „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz, mely kiemelten fókuszál a helyi vállalkozások versenyképességének javítására, a városi gazdasági ökoszisztéma – ezen belül a vállalati együttműködések és innovációs kezdeményezések – támogatására, a cégek digitális kompetenciáinak erősítésére.</p>
<p>Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája</p>	<p>A stratégia négy stratégiai célt nevesít, valamint rögzíti az ezekhez kapcsolódó beavatkozásokat. A stratégiai célok a következők: „Versenyképesség növelése”; „Határokon átívelő</p>	<p>A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája négy stratégiai szintű célkitűzést nevesít. Ezek közül a versenyképesség növelése kapcsán az FVS „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél, a „Határokon átívelő</p>

	társadalmi kohézió erősítése”; „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése”; „Egészség és jól-lét program”	társadalmi kohézió erősítése” esetében pedig a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai cél mutat illeszkedést. A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna stratégiája „A régió klímabarát, erőforrás-hatékony környezeti fejlesztése” céljához az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” és „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célja egyaránt kapcsolódik.
Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027	A megyei koncepció átfogó céljai: „Központi szerepkör – A megye a Kárpát-medence egyik dél-keleti versenyképességi központjává válik tudásalapú gazdaságával és logisztikai kapcsolataival”, „Versenyképes társadalom – Egészséges, versenyképes, tudásalapú, a digitalizációban felkészült társadalom”, „Infrastruktúra – Magas életminőséget biztosító és a helyben boldogulást elősegítő térségi és települési műszaki és szociális infrastruktúra”. Területi cél: határon átnyúló szegedi vonzáskörzet nemzetközi és nemzetstratégiai jelentőségű, vonzó logisztikai és tudástérséggé válik	A stratégiai célok közül a „Központi szerepkör” „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz, a „Versenyképes társadalom” a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz, míg az „Infrastruktúra” az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” és „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai célokhoz illeszkedik.
Csongrád-Csanád Megye Területfejlesztési Programja 2021-2027	A Program által nevesített prioritások közül relevánsnak tekinthetők az alábbiak: 1. Gazdaság- és vállalkozásfejlesztést támogató intézkedések, 2. A Szeged központú megyei tudásbázis és innovációs rendszer megerősítése, 3. A megye hídszerepét erősítő intézkedések a határtérségben, 7. Közlekedési és logisztikai kapacitások megerősítése, 8. Fenntartható megyei turisztikai rendszer kiépülését támogató intézkedések, 9. Innovatív megújuló energetikai és energiahatékonysági fejlesztések, 10. Integrált fejlesztési programok megvalósítása a megye városaiban és egyéb településein	Az FVS-ben nevesített célrendszer több ponton mutat kapcsolódást a megyei prioritás struktúrával. „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél, mely a helyi gazdaság dinamizálására, a helyi adottságokra épített innovációs kezdeményezések támogatására fókuszál, kapcsolódik a megye „1. Gazdaság- és vállalkozásfejlesztést támogató intézkedések”, valamint a „2. A Szeged központú megyei tudásbázis és innovációs rendszer megerősítése” és „8. Fenntartható megyei turisztikai rendszer kiépülését támogató intézkedések, prioritásaihoz. Az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célja az épített környezet fenntartható megújítására, a városi területek komplex megújítására, az okos technológiák alkalmazására és a zöldfelületek megújítására fókuszál. Ez a stratégiai cél a „9. Innovatív megújuló energetikai és energiahatékonysági fejlesztések”, továbbá a „10. Integrált fejlesztési programok megvalósítása a megye városaiban és egyéb településein” prioritásokhoz illeszkedik. A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi

		<p>fejlesztésével” stratégiai cél kiemelten kezeli a városi vonalas infrastruktúra megújítását, a humán közszolgáltatások minőségi fejlesztését és a közlekedési infrastruktúra környezetbarát fejlesztését. Ez a stratégiai célkitűzés a megye „7. Közlekedési és logisztikai kapacitások megerősítése”, valamint a „9. Innovatív megújuló energetikai és energiahatékonysági fejlesztések”, továbbá a „10. Integrált fejlesztési programok megvalósítása a megye városaiban és egyéb településein” prioritásaihoz illeszkedik. Végül Szeged MJV „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célkitűzése – mely a helyi közösségek fejlesztését, helyi kulturális értékek és tradíciók megőrzését, a társadalmi szolidaritást helyezi előtérbe – a megye „10. Integrált fejlesztési programok megvalósítása a megye városaiban és egyéb településein” prioritásához illeszkedik</p>
<p>Csongrád-Csanád megye Integrált Területi Programja 2021-2027</p>	<p>Csongrád-Csanád megye 2021-2027 közötti tervezési időszakra vonatkozó fejlesztési céljait a Területfejlesztési Koncepció és a Területfejlesztési Program tartalmazza részletesen, ezeket ismételtlen itt nem rögzítjük, a kapcsolódást a fenti területi cél kapcsán vizsgáljuk.</p>	<p>A TFK-ban, illetve az ITP-ben is megjelenő területi célkitűzést a dokumentumok készítőinek megfogalmazása szerint „Szeged és agglomerációjának egyrészt a határ menti pozíciója és sokrétű infrastrukturális adottságai, másrészt a K+F+I potenciálja indokolják”. A T1 területi célhoz az FVS-ben nevesített stratégiai célok mindegyike illeszkedik, hiszen mind az üzleti környezet (logisztikai-közlekedési infrastruktúra), mind az innovációs együttműködések fejlesztése kiemelt cél, ugyanakkor ezek mellett a környezeti fenntarthatóság, és az éghajlati kihívásokra adott válaszok is kiemelt súllyal jelennek meg.</p>
<p>Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve</p>	<p>A dokumentum a társadalom, a környezet, a gazdaság és a partnerség aspektusából rögzít átfogó célokat, melyek közül kiemelendők az alábbiak: TÁRSADALOM (Egészségi állapot javulása, Társadalmi igazságosság, Infokommunikációs társadalom); KÖRNYEZET (Környezetterhelés csökkentése, Környezetminőség javulása); GAZDASÁG (Versenyképes gazdaság, foglalkoztatottság); PARTNERSEG (Gazdasági szereplők, lakosság, önkormányzat, kormányzat és társadalmi szervek együttműködése)</p>	<p>Az FVS-ben nevesített „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél a „Versenyképes gazdaság, foglalkoztatottság”, míg az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai cél a „Környezetterhelés csökkentése”, és a „Környezetminőség javulása” célokkal mutat kapcsolódást. „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai cél ugyancsak a két célhoz kapcsolódik. Az FVS „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célja a „Gazdasági szereplők, lakosság, önkormányzat, kormányzat és társadalmi szervek együttműködése”, továbbá az „Egészségi állapot javulása”, „Társadalmi igazságosság”, „Infokommunikációs társadalom” célokhoz kapcsolódik szorosan.</p>

<p>Szeged Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve</p>	<p>Az Akcióterv konkrét célokat nem nevesít ugyan, ám támpontot ad a város energetikai beruházásaihoz, illetve a 2030-ra kitűzött célok elérése érdekében javaslatokat fogalmaz meg az energiahatékonyság javítása, valamint a megújuló energiaforrások hasznosítása kapcsán.</p>	<p>A Fenntartható Energia- és Klímaakciótervben leírtak az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása”, valamint a többek között a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére fókuszáló „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céljaival mutatnak illeszkedést.</p>
<p>Szeged MJV Helyi Esélyegyenlőségi Program (2. felülvizsgálat)</p>	<p>A felülvizsgálat során a Program céljai nem módosultak, vagyis az önkormányzat a megvalósítás során biztosítani kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén felmerülő problémák kezelését.</p>	<p>A Helyi Esélyegyenlőségi Program céljaihoz illeszkedést mutat az FVS „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célja, mely többek között a társadalmi befogadás előmozdítását és a szegénység elleni küzdelmet irányozza elő.</p>
<p>Szeged Smart City Konceptió</p>	<p>A koncepció az alábbi célokat nevesíti: „Éljenjárom innovációs és tudásközponttá válás”, „Szereplők együttműködésének támogatása”, „Összehangolt Smart City Szolgáltatásrendszer fejlesztése”, „Közszolgáltatások modernizációja és fenntartható működtetése”, „Smart brand-ek kiépítése és kommunikációja”, „Smart szolgáltatások folyamatos mérése és fejlesztése”,</p>	<p>Az FVS-ben nevesített stratégiai célok közül az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai cél a Konceptió „Éljenjárom innovációs és tudásközponttá válás”, „Szereplők együttműködésének támogatása” céljaival, míg az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai célja a „Összehangolt Smart City Szolgáltatásrendszer fejlesztése”, „Közszolgáltatások modernizációja és fenntartható működtetése”, valamint a „Smart szolgáltatások folyamatos mérése és fejlesztése” célokhoz mutat kapcsolódást. Az FVS „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célja a „Smart brand-ek kiépítése és kommunikációja” célhoz kapcsolódik.</p>

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

4.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

A komplex monitoring rendszer kialakításával értékelhetők a városfejlesztés és működés eredményei, az esetleges beavatkozások révén alakítható a stratégiai fejlesztési folyamat, és így az hozzáigazítható a belső és külső környezet változásához. A korábban beazonosított stratégiai- és részcélokhoz számszerűsíthető, és mérhető eredmények rendelhetők, vagyis mind a stratégia cél, mind a részcélok esetében szükséges azonosítani annak illetve azok legjellemzőbb tulajdonságait, amelyek mentén a beavatkozásoknak köszönhető változások mérhetővé válnak. Fontos ugyanakkor, hogy olyan mutató kerüljön kiválasztásra, amelynek mérése a továbbiakban is biztosítható, hiszen így garantálható, hogy a jelenség ugyanazon aspektusa kerül mérésre mindvégig, ezzel valóban a kívánt cél felé történő elmozdulás válik vizsgálhatóvá.

A fentiek figyelembevételével a módszertannal összhangban hatás- és eredményindikátorok meghatározására került sor, melyek tehát a stratégiai célokhoz, illetve a kapcsolódó részcélokhoz lettek rendelve. A mutatók kiválasztása során törekedtünk arra, hogy azok egyszerre reflektáljanak a stratégiai szintű célok komplex voltára, illetve az egyes részcélok tematikus fókuszára. Az adatok nyomon követése az önkormányzat szakembereinek (EPTK), illetve az önkormányzattal együttműködő külső partnerek (intézmények, szolgáltatók) kompetenciája. Emellett az adatok bizonyos köre nyilvános adatbázisból folyamatosan frissíthető. A nyomon követés módszertanát az alábbi táblázat rögzíti.

4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Az indikátorok értékeinek mérése folyamatosan biztosított, ezek az FVS teljes megvalósítási ciklusában rendelkezésre állnak majd. Az FVS-hez kapcsolódó, a tervezési dimenziókhoz rendelt indikátorok mérési módszertanát önálló, az FVS tervezési módszertanban szereplő indikátor adatlapok rögzítik. Ennek megfelelően alapvetően a 2021-2027-es programozási időszak informatikai háttere (EPTK), az országos szinten egységes módszertannal mért statisztikai adatok (KSH Tájékoztatói adatbázis), illetve az önkormányzat saját adatai (EPTK, szakirodák adatai, önkormányzati intézmények egységes adatszolgáltatása stb.) biztosítják a mérés szakmai hátterét (gyakoriság stb.). Az adatforrások rendelkezésre állása önkormányzati szinten folyamatosan biztosított. Az EPTK-ból kinyerhető adatok ugyancsak elérhetők folyamatosan.

Az összefoglaló indikátor táblázatban rögzített indikátorok bázisértéke több esetben nulla. A célértékek meghatározására az előző Európai Unió fejlesztési ciklus tapasztalatai alapján becsléssel került sor. Az adatok gyűjtésének, az ehhez szükséges monitoring rendszer működtetésének premfeltételeit az önkormányzat a TOP Plusz 1.3.1-21 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása c. felhívás keretében teremti meg. A kapcsolódó részletes monitoring módszertan kidolgozására szintén a monitoring műszaki paraméterek meghatározását követően kerülhet sor.

32. táblázat: Összefoglaló indikátor táblázat

Stratégiai cél	Indikátor típusa	Indikátor neve és definíciója	Mértékegység	Bázisérték	Aktuális érték (2024)	Mérés módszere
Stratégiai cél 1.: A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése	Foglalkoztatottak számának változása a közsféra adatai nélkül	A Szegeden foglalkoztatottak számában bekövetkező változás tárgyévben	%			KSH STADAT éves adatai alapján folyamatosan frissítve (évente)
Rész cél 1.2: Szeged gazdaságának dinamizálása, a foglalkoztatás bővítése a meglévő adottságokra alapozott versenyképes üzleti infrastruktúra további bővítésével	A fejlesztések által érintett cégek foglalkoztatottjainak száma	A fejlesztésekben érintett Szegeden telephellyel rendelkező vállalkozások rész-, és teljes munkaidős foglalkoztatottainak száma tárgyévben	fő			EPTK/GINOP Plusz nyertes pályázatokról szóló adatainak legyűjtésével (évente)
Rész cél 1.3: A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való áttérés érdekében	A digitális technológiákat alkalmazó vállalkozások száma	Digitális eszközöket, alkalmazásokat használó, Szegeden telephellyel rendelkező cégek száma tárgyévben	db			EPTK/GINOP Plusz nyertes pályázatokról szóló adatainak legyűjtésével (évente)
Stratégiai cél 2.: Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása	FVS által érintett lakosság	Az FVS területi érintettsége alatt élő lakosok száma tárgyévben	fő			KSH STADAT éves adatai alapján folyamatosan frissítve (évente)
Rész cél 2.2: Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával	Alkalmazott digitális eszközök száma	Az önkormányzat és önkormányzati cégek által használt eszközök, alkalmazások száma tárgyévben	db			Önkormányzati adatszolgáltatás (RITEK Zrt.) alapján folyamatosan frissítve (évente)
Rész cél 2.3: A zöldfelületek átfogó, minőségi fejlesztése a kedvezőtlen éghajlati hatások minimalizálása érdekében	Zöldfelületi fejlesztésekkel érintett lakosok száma	A zöldfelületi beavatkozásokat tartalmazó projektek által közvetve, vagy közvetlenül érintett lakosság száma tárgyévben	fő			Önkormányzati adatszolgáltatás alapján folyamatosan frissítve
Stratégiai cél 3.: A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével	Jobb minőségű helyi közszolgáltatásokkal elért lakosok száma	A fejlesztések révén javuló minőségű szolgáltatásokkal elért szegedi lakosok száma tárgyévben	fő			KSH STADAT éves adatai alapján folyamatosan frissítve (évente)
Rész cél 3.1: A városi vonalas infrastruktúra megújítása, a környezeti kihívások megelőzése, az erőforrások hatékony felhasználásának biztosítása érdekében	Beruházásokkal érintett lakosok száma	A projektekkal közvetlenül vagy közvetve érintett lakosok száma tárgyévben	fő			KSH STADAT éves adatai alapján folyamatosan frissítve (évente)

Részcél 3.2: A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával	Digitális ügymenetek aránya	Az önkormányzatnál és az önkormányzati cégeknél, intézményeknél lebonyolított digitális ügymenetek (adatmentés, online kérdőívezés stb.) számának változása tárgyévben	%			Önkormányzati adatszolgáltatás (RITEK Zrt.) alapján folyamatosan frissítve (évente)
Részcél 3.3: A helyi közlekedési infrastruktúra környezetbarát, fenntartható fejlesztése	A közösségi közlekedési szolgáltatásokat igénybe vevők száma	A projektekkel közvetlenül vagy közvetve érintett lakosok száma tárgyévben	fő			Önkormányzati adatszolgáltatás (Szegedi Közlekedési Kft.) alapján folyamatosan frissítve (évente)
Stratégiai cél 4.: Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése	Társadalmi akciókba bevont lakosok számának változása	A helyi közösségfejlesztési programok keretében megvalósuló események tárgyévben	%			Önkormányzati adatszolgáltatás (Humán Közszolgáltatási Iroda) alapján folyamatosan frissítve (évente)
Részcél 4.1: A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése, a digitális kompetenciák fejlesztése	Megvalósított akciók száma	A helyi közösségfejlesztési programok keretében megvalósuló események (workshopok, találkozók, kiállítások stb.) száma tárgyévben	db			Önkormányzati adatszolgáltatás (Humán Közszolgáltatási Iroda) alapján folyamatosan frissítve (évente)
Részcél 4.3: A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	A programokon igazoltan résztvevő hátrányos helyzetű személyek száma tárgyévben	fő			Önkormányzati adatszolgáltatás (Humán Közszolgáltatási Iroda) alapján folyamatosan frissítve (évente)

Az FVS módszertanában leírtak szerint az Irányító Hatóság elvárja egy komplex mutató, valamint azok részmutatói, továbbá az öt tervezési dimenzióknak megfelelő mutatók mérését. Ezeket a városoknak a saját indikátoraik mellett mérniük kell és az éves előrehaladásukról az irányító hatóság felé be kell számolniuk. Az alábbi táblázat az FVS szintű egységes indikátorokat – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorok – rögzíti.

33. táblázat: Az FVS egységes indikátorai

	indikátor	mérték-egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábón állása	Helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	63,84 ¹¹	55 ¹²	Önkormányzati adatbázis (HIPA befizetés szektoronkénti bontásban: szolgáltatási szektorokban működő vállalkozások által befizetett HIPA aránya az összes HIPA befizetőhöz viszonyítva)
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	Megújuló energiatermelés arányának növekedése	%	0,9	3	MAVIR és/vagy helyi áramszolgáltatótól származó adatokból számítható, KSH
Reziliencia: digitális város	Digitális ügymenetek aránya	%	0	15	Önkormányzati és kormányablak/kormányhivatali adatbázis
Reziliencia: megtartó város	Az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	42,67 ¹³	60	IH által közreadott szolgáltatás lista alapján elvégzett kérdőíves felmérés szerint az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal elégedettek kumulált aránya Szegeden
Reziliencia: zöldfelületek	Zöld- és vízfelületek arányának változása	%	11,74	12	Önkormányzati adatbázis: zöldfelületi kataszter, Lechner adatszolgáltatás
Prosperáló város	Fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	0	20	Önkormányzati adatbázis/EPTK/ GINOP

¹¹ A bázisérték 2022-es önkormányzati adatok alapján került meghatározásra.

¹² Cél a szolgáltatói szektor mellett az ipari vállalkozások HIPA befizetésének növekedése (2022-es érték: 27,51%), ily módon az egyes ágazatok kiegyensúlyozottabb megjelenése a HIPA befizetők között.

¹³ A „megtartó város” tématerülethez kapcsolódó kérdőíves felmérés eredményei alapján kalkulált bázisérték.

	indikátor	mérték-egység	bázisérték 2021	célérték 2027	mérés módszere
Zöldülő város	Éves ÜHG kibocsátás egyenérték	CO ₂ /t	518 000	352 000	KSH, SECAP, ZIFFA, városi zöldkataszter
Digitális város	Digitálisan mért adattípusok száma	db	2	5	A jelenleg digitálisan mért adattípusok (bázis: közlekedés, légszennyezettség) számának változása önkormányzati adatok alapján
Megtartó város	Vándorlási egyenleg	fő	-3,4 ¹⁴	-1	KSH– Tájékoztatási adatbázis
Kiszolgáló város	Újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	2,79	2,7	Önkormányzati adatbázis

4.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

Korábban rögzítésre került, hogy a monitoring mutatók egy részéhez közhiteles külső adatbázis, míg más részéhez belső, önkormányzati adatszolgáltatás biztosítja az inputot. Az önkormányzati adatok esetében forrásként azonosíthatók be a Polgármesteri Hivatal szakirodái, illetve az önkormányzat közvetlen együttműködői körébe tartozó szervezetek, illetve – sok esetben önkormányzati tulajdonú – cégek. Az adatgyűjtés és -strukturálás kapcsán jól alkalmazhatók az FVS készítéséhez kapcsolódó kérdőíves felmérés során szerzett szakmai tapasztalatok.

Az adatok rendszerezését, tisztítását, általában az adatmenedzsment feladatokat az önkormányzati tulajdonú RITEK Zrt. valamint a Fejlesztési Iroda szakemberei végzik. A gyűjtött adatok tárolása a hatályos adatvédelmi előírásokkal összhangban történik, így a későbbiekben meghatározásra kerül az adatokhoz való hozzáférés technikai háttere, az adatkezelő személyek köre, és az adatokhoz hozzáférő személyek jogosultsága is. Az adatbázisokban rögzített adatok, információk frissítése, aktualizálása rendszeresen – az előzetes elképzelések szerint 2 évente, de a programozási ciklus során legalább három alkalommal – megtörténik.

A programtervezés és –megvalósítás folyamatának kulcseleme az értékelési fázis. A stratégiai- és részcélok teljesülését, valamint az egyes tervezési dimenziókhöz rendelt mutatók értékeinek alakulását projekt szinten összegezve állítja elő az önkormányzat. A stratégia előrehaladásának nyomon követéséhez ugyanakkor indokolt egy középtávú (mid-term) értékelési folyamat lebonyolítása, ahol az indikátorok teljesülésével összhangban a megvalósítási folyamat módosítására, adott esetben a tematikus súlypontok áthelyezésére nyílhat lehetőség.

¹⁴ 2018-as KSH adat (Forrás: TEIR).

5 Az irányítási és működési modell

A „2.4 A város irányítási és működési modellje” című fejezetben részletesen áttekintésre került a fejlesztési stratégia tervezési-előkészítési és megvalósítási munkafázisaihoz kapcsolódó döntési mechanizmus, valamint bemutatásra került a szereplők köre is. Jelen fejezetben a korábban leírtakra építve, a módszertan által rögzített szempontok mentén mutatjuk be az irányítási és működési modellhez kapcsolódó, esetlegesen tervezett beavatkozásokat.

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

A fejlesztési feladatok előkészítését és a fejlesztések koordinációját a Polgármesteri Hivatal Fejlesztési Irodája végzi, a fejlesztések előkészítésében és megvalósításában együttműködik a városi funkciók szakterületeihez kapcsolódó feladatok ellátásáért felelős más szakirodákkal és intézményekkel. A Fejlesztési Iroda és az egyes szakirodák között az FVS készítése kapcsán is szoros együttműködés valósult meg, a megfelelő szakember állomány rendelkezésre állt és rendelkezésre fog állni a későbbiekben is. Az FVS megvalósításával kapcsolatos stratégiai szintű döntés előkészítési- és döntéshozatali folyamatot operatív szinten ugyancsak a Fejlesztési Iroda koordinálja.

A döntéshozatali folyamatban az illetékes szakbizottság és a közgyűlés jelenik meg legitim szereplőként. Az egyes, a stratégiában nevesített témaspecifikus programok előkészítése és lebonyolítása kapcsán – az előzetes elképzelések szerint – eseti jelleggel, és az alábbiakban bemutatott szervezeti kereteken (intézkedéscsoport, workshop stb.) túl szakterületi szakértők is bevonásra kerülnek véleményezőként. Így például a humán fejlesztések esetén az önkormányzat civil ügyi referense, energetikai beruházások kapcsán adott esetben a távhő szolgáltató cég szakembere segítheti a Fejlesztési Iroda munkáját.

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

Szeged MJV Partnerségi terve és annak mellékletei a közgyűlés által, határozattal kerülnek elfogadásra. A dokumentum a tervezési és programmegvalósítási alapelvek között rögzíti a tervezési munka transzparenciájának biztosítását, valamint a helyi érintetti kör bevonását és aktív részvételének biztosítását már a tervezés korai szakaszában, különös tekintettel a digitális és zöld átálláshoz kapcsolódó feladatok felmérésére. A fenti városirányítási modellt ezért kiegészíti egy a többszintű kormányzást támogató megoldás, melynek – elsősorban a tervezés fázisában – már kipróbált módszerei vannak, ám most ezeket a megvalósítás szakaszában is alkalmazni kívánja az önkormányzat.

A helyi érdekcsoportok (stakeholderek) megszólítása, aktív közreműködése az intézkedéscsoportok keretében biztosított, a korábbi tapasztalatok alapján ez a megoldás a szakmai vélemények becsatornázásának hatékony eszköze. Az FVS előkészítése és megvalósítása kapcsán a két intézkedéscsoportra eltérő feladat hárul. Az ún. „FVS tervezési intézkedéscsoport” munkája az FVS Közgyűlés általi elfogadásával lezárul. A digitális- és zöld átállást támogató intézkedéscsoport – az előzetes elképzelések szerint – közreműködik a

tervezés és a megvalósítás folyamatában. A stratégia megvalósítása, végrehajtása során az intézkedéscsoport tagjainak köre változhat, mivel indokolt lehet okos /digitális város szakértők, adatmenedzserek, speciális ágazati technológiai, stb. ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is. Az FVS tervezése során elkészülő digitális átállás menetrendhez kapcsolódóan felelős koordináló személy kerül kijelölésre, akinek feladatkörét a menetrend rögzíti.

A digitális és zöld átállást támogató intézkedéscsoport rendszeres időközönként ülésezve áttekinti a menetrendek előrehaladását, véleményezi azokat. Az intézkedéscsoport közreműködik a digitális akcióterv előkészítésében, azt véleményezi, értékeli.

Szeged MJV önkormányzata – hasonlóan a 2014-2020-as fejlesztési időszakhoz – a jövőben is kiemelten kezeli a stratégia megvalósítási szakaszában a helyi érdekcsoportoktól, közösségi szereplőktől beérkező véleményeket, észrevételeket. Ezek feldolgozására, a közösség-vezérelt kezdeményezések beépítésére eseti workshopok, szakmai események biztosítanak keretet, melyek megvalósítására a 2021-2027-es fejlesztési időszakra allokált forráskeretből lesz várhatóan lehetőség.

5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

A településközi koordináció a térségben intézményesült formával rendelkezik: A kistérségi koordináló szerepkört 2004 közepe óta a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása látja el. A kistérség két városának és tíz községének egyeztető fórumaként számos feladatot ellát, így például keretet biztosít a települési önkormányzatok kapcsolat- és együttműködési rendszerének, de ugyanígy feladatai közé tartozik a társult települések összehangolt fejlesztése, közös területfejlesztési programok kialakítása és a fejlesztések megvalósítása is.

A Szegedi Kistérség Többcélú Társulása döntéshozó szerve a Polgármesterek Tanácsa. A Tanácsban minden települési önkormányzatot képviselő polgármesternek egyenlő, 1-1 szavazati joga van függetlenül attól, hogy mely település a kistérség székhelye. A Társulási tanács elnöke a mindenkori székhely település polgármestere.

Fenti koordinációs és döntéshozatali struktúra térségi szinten megfelelő hatékonysággal működik, amint azt a „2.2.1 A várostérség lehatárolása, bemutatása” fejezetben bemutattuk, az együttműködésben érintett partnerek számos sikeres projektet végrehajtottak az elmúlt években, így a térségi koordináció mechanizmusában módosítás nem indokolt.

5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

Az FVS tervezése során kiemelt szerep jut az intézkedéscsoportoknak. A stratégiai menedzsment ciklus megvalósítási szakaszában fontos szerepe lesz az intézményi és civil szereplőknek, akik a digitális átállás és a zöld átállás menetrendek lebonyolítása kapcsán kerülnek bevonásra. Szeged a 2021-2027-es fejlesztési időszakban kiemelt figyelmet fordít a két tématerületre, ezért a stratégiai menedzsment ciklus tervezési szakaszában bevont szereplők

körére építve a digitális és zöld átállást támogató intézkedéscsoport közreműködik a stratégia megvalósítása, végrehajtása során is. Az érintett partneri kör elsődlegesen az önkormányzati intézmények, az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok közül, illetve a városban működő civil szervezetek képviselői közül kerülhet ki. Az intézkedéscsoport tagjainak köre azonban változhat, mivel indokolt lehet okos /digitális város szakértők, adatmenedzserek, speciális ágazati technológiai, stb. ismeretekkel rendelkező szakértők bevonása is. Az intézkedéscsoport feladatait a partnerségi terv rögzíti, ugyanakkor a stratégia tervezése, illetve a program megvalósítása során szerzett tapasztalatok alapján ez kiegészítésre, módosításra kerülhet.

Az intézkedéscsoportok mellett eseti műhelymegbeszélések, workshopok segíthetik a program megvalósítás folyamatát. Ezeket az eseményeket témaspecifikus módon, eseti jelleggel tervezi az önkormányzat lebonyolítani, és az elsődleges funkciójuk alapvetően a fejlesztési programok, projektek megvalósítása kapcsán felmerülő kockázatok áttekintése, adott esetben konkrét partneri érdekek és szempontok strukturált figyelembe vétele lesz.

E téren az önkormányzat által kezdeményezett jó gyakorlatként nevesíthető az ún. Antiszegregációs Szakmai Munkacsoport létrehozása, melynek tagjai a Fejlesztési Iroda, valamint a Humán Közszolgáltatási Iroda szakemberei, a Polgármesteri Kabinet civilügyi referense, valamint az FVS-t készítő külső szakértők, és első ülésére 2021. október 28-án került sor. A szakmai csoport munkája során áttekintette a szegregátumokban bekövetkezett változásokat, közreműködött adatszerű és kvalitatív információk összegyűjtésében, rendszerezésében, valamint a célokat és beavatkozásokat érintő javaslatok kidolgozásában. Az elképzelések szerint a későbbiekben a munkacsoport az Antiszegregációs Terv megvalósulását is nyomonköveti.

34. táblázat: FVS tervezés és megvalósítás stratégiai ciklusa során tervezett események

Tevékenység megnevezése	2021		2022		2023		2024		2025		2026		2027		2028		2029	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Stratégiai menedzsment ciklus tervezési szakasza																		
Intézkedéscsoport. ülés																		
Kérdőíves felmérés																		
Intézkedéscsoport. ülés																		
FVS köznyilvános																		
FVS elfogadása																		
Stratégiai menedzsment ciklus megvalósítási szakasza																		
Intézkedéscsoport. ülés																		
Workshopok																		
Antiszegregációs Szakmai Munkacsoport																		

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

Az FVS 2.4.2 fejezetében bemutatott működési modell kapcsán kijelenthető, hogy az a 2014-2020-as fejlesztési időszakban rugalmasan és hatékonyan támogatta a város fejlesztési programjainak előkészítését és megvalósítását, a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján a struktúra egészét érintő átfogó, konkrét beavatkozás a rendszer működtetésében nem indokolt. Ezzel együtt bizonyos, egyes szakterületeket érintő módosítási igény felmerülhet, ezeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

35. táblázat: Működési modellt érintő változások összefoglalása

Működési terület/szervezet	Változás/fejlesztés
Szeged Pólus NKft.	Humán erőforrás fejlesztés (1 fő digitális város szakértő, digitális projektek menedzsmentje)
Szeged MJV Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Fejlesztési Iroda	Humán erőforrás fejlesztés (képzés, kiemelten digitális kompetenciák elsajátítása terén; kapacitás bővítés a program megvalósítás ütemezésével összhangban)
RITEK Zrt.	Eszközállományt érintő, esetleg digitalizációs fejlesztések (digitális adatmenedzsment stb.)
Szakirodák közötti együttműködések	Komplex fejlesztések, projektek esetén a szakirodák közötti együttműködés hatékonyabbá tétele érdekében az együttműködések intenzitásának növelése, ennek formalizálása

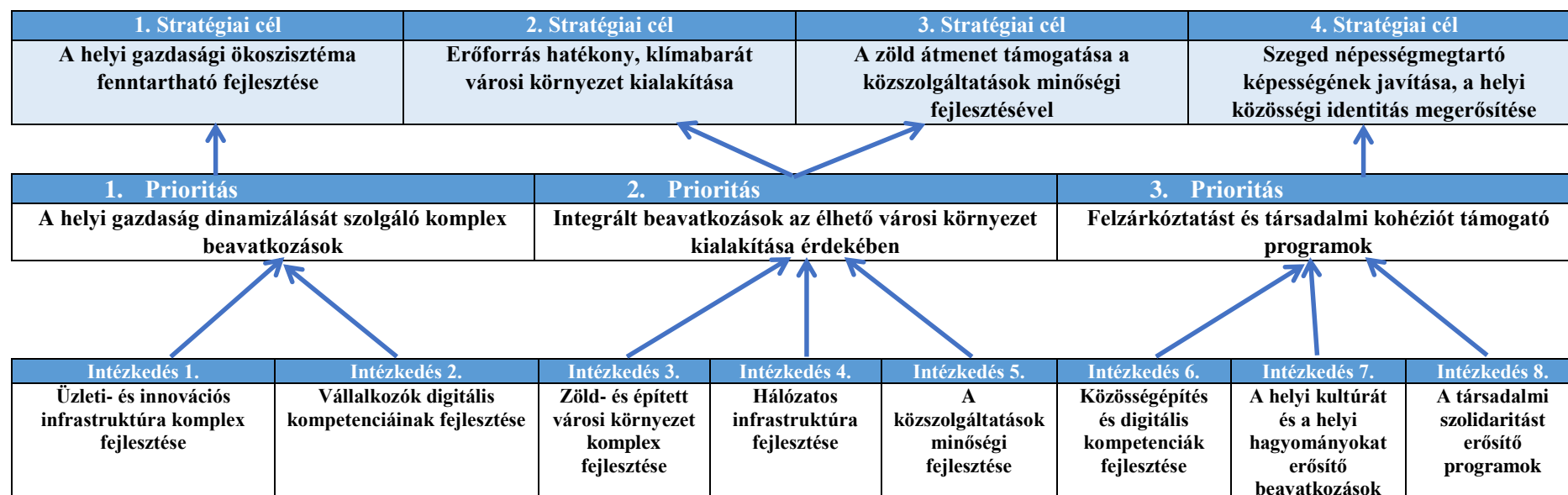
A fent jelzett változtatások nem kizárólagosak, ezek tartalma, volumene és az érintett szervezetek köre a későbbiekben változhat.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

A következőkben táblázatos formában mutatjuk be a korábban felvázolt célrendszerhez kapcsolódó prioritásokat, valamint az ezekhez illeszkedő intézkedéseket és beavatkozásokat. A négy stratégiai célból álló célrendszerhez három prioritás kapcsolódik, melyek közül egy – „2. prioritás: Integrált beavatkozások az élhető városi környezet kialakítása érdekében” – integrált szemléletű, míg kettő tematikus megközelítést alkalmaz.

67. ábra: Szeged MJV 2021-2027 FVS prioritásai és intézkedései

36. táblázat: Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

Intézkedés 1.	Intézkedés 2.	Intézkedés 3.	Intézkedés 4.	Intézkedés 5.	Intézkedés 6.	Intézkedés 7.	Intézkedés 8.
Beavatkozási terület 1.1: Innovációs együttműködések támogatása	Beavatkozási terület 2.1: A vállalati digitális infrastruktúra fejlesztése	Beavatkozási terület 3.1: Épület infrastruktúra minőségi megújítása	Beavatkozási terület 4.1: Kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése Szegeden	Beavatkozási terület 5.1: Közszolgáltatások infrastrukturális megújítása Szegeden	Beavatkozási terület 6.1: A digitális kompetenciák fejlesztését célzó programok	Beavatkozási terület 7.1: A kulturális közösségi együttműködést dinamizáló és fenntartó akciók	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok
Beavatkozási terület 1.2: Üzleti infrastruktúra fejlesztése	Beavatkozási terület 2.2: Digitális kompetenciák fejlesztése a versenyszférában	Beavatkozási terület 3.2: Városi zöldfelületi elemek komplex fejlesztése	Beavatkozási terület 4.2: Szeged közlekedési infrastruktúrájának komplex fejlesztése			Beavatkozási terület 7.2: Sport és rekreációs programok	
		Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása	Beavatkozási terület 4.3: Közösségi közlekedés fejlesztése okos technológiák alkalmazásával				

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

Szeged MJV Önkormányzata a 2021-2027-es időszakban stratégiai célkitűzéseket támogató és hálózatos beavatkozások mellett akcióterületi fejlesztéseket is tervez. Az FVS készítése során a város területén az alábbi akcióterületek előzetes lehatárolására került sor.

37. táblázat: Akcióterületek összefoglaló táblázata

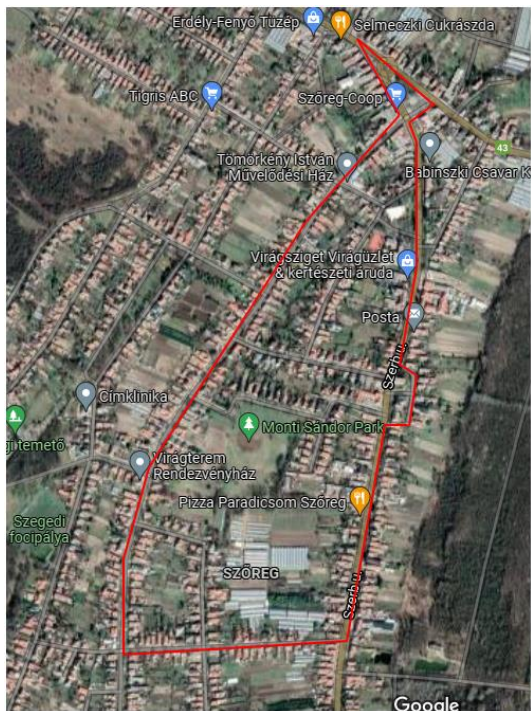
Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Belváros	Nagykörút nyomvonala (középvonal) – Oldal u. – Tisza ártér – Tisza szegedi partszakasza – Huszár Mátyás rakpart – Felső Tisza-part – Bertalan-híd alatt húzódó terület – Római körút	Az akcióterület Szeged központi szolgáltató-gazdasági területe, a városba látogató turisták kedvelt célpontja. Emellett a helyi lakosok számára is kedvelt rekreációs helyszín. Az akcióterületen a 2014-2020-as fejlesztési időszakban lezajlott jelentős fejlesztési programok, közterület rehabilitációs és közlekedésfejlesztési beavatkozások folytatása szükséges, mely tevékenység fókuszja a Tisza part mint helyszín közvetlen bevonása a szegedi közösségi-kulturális életbe, az ehhez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtésével. Emellett prioritást élvez – ugyancsak a már megkezdett fejlesztési program folytatásaként – a közlekedési infrastruktúra és közterületek megújítása, a kapcsolódó zöldfelületi elemek rekonstrukciójával, minőségi fejlesztésével.
Rókus – Búvár tó	Körtöltés u. – Tüzép köz – Szatymazi u. – Kossuth L. sugárút – Damjanich u. – Körtöltés u.	Tarján és Makkosháza mellett Rókus az egyik legnagyobb lakóövezet a városban, és itt található a város egyik leglátogatottabb bevásárló központja is. A hódmezővásárhelyi tram-train nyomvonalának kiépítésével az egyébként is forgalmas vegyes funkciójú terület városi közlekedési decentrumként felértékelődik. Ezzel párhuzamosan a helyben élők rekreációs igényeinek kielégítése miatt az itt található zöldfelületek megújítása, a területen található közösségi terek fejlesztése is kiemelt szempont. Az akcióterületen található Búvár tó csapadékvíz befogadóként fontos szerepet játszik Szeged vízgazdálkodása, a város éghajlati viszonyainak alakítása szempontjából. A kék infrastruktúra fejlesztése éppen ezért ugyancsak fontos feladat.
Szentmihály	Terehalmi út – Verbéna u. – Bazsalikom u. – Óvoda u. – Kapisztrán u. – Szerűskerti sor – Gyálai Holt-Tisza partvonala – Gránit sor	Szentmihály Szeged egyik kedvelt kertvárosi területe, amely ugyanakkor funkcióiban nem tudja teljes körűen kiszolgálni az itt élők igényeit. A közterületek, és ezen belül kiemelten a zöldfelületek rekonstrukciója az élhetőbb települési környezet kialakítása érdekében indokolt. Az itt található sport- és rekreációs területek minőségükben már nem megfelelőek, megújításuk és rekonstrukciójuk szükséges.

Akciónterület megnevezése	Akciónterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
Tápé-Petőfi telep	Csatár u. – Tápé széle – Rév u. – Major u. – Pápai u. – Körtöltés – Felső Tisza-Part – Árvízi töltés vonala – Körös sor – Tisza sor	Az akciónterület Szeged egyik kedvelt lakóövezetében található. Tápé erős helyi tradíciókkal rendelkezik, melyeket az itt élők folyamatosan ápolnak. Az akciónterületre a lakófunkció a jellemző, de a közterületi és közszolgáltatási funkció is megtalálható itt. A sport és rekreáció infrastruktúrája fejlesztésre szorul, illetve a zöldfelületek megújítása is szükséges. Az akciónterületen található közösségi terek és közterületek megújítása ugyancsak időszerű (pl. Tápéi Búcsú tér, Petőfitelepi Fő tér)
Szóreg	Magyar u. – Rózsató u. – Szerb u. – Makai út – Körforgalom (Hősök tere)	Tápé, Kiskundorozsma és Alsóváros mellett talán Szóregen a legerősebb a helyi közösségi identitás. Az akciónterületen jellemző lakófunkció mellett megtalálható a kereskedelmi-szolgáltató funkció is, illetve kisebb termelő üzemek, telephelyek is találhatók az érintett területen. Az akciónterület elsősorban közterületek és zöldfelületek megújítására (Monti Sándor Park), a kapcsolódó sport és rekreációs infrastruktúra fejlesztésére (pl. futópálya), közösségi tér, alapinfrastruktúra kiépítésére fókuszál.
Kiskundorozsma	Dorozsmai út – Vadliba u. – Virág u. – Széchenyi István u. – Kálmán köz – Park sétány – Brassó u. – Széksósi út – Negyvennyolcas u. – Balabás u. – Vályogos u.	Kiskundorozsmára a lakófunkció mellett a kereskedelmi-szolgáltató, valamint a rekreációs funkció is jellemző. Az akciónterület egyik meghatározó épülete a Szélmalom. A helyi kulturális örökség hordozójaként, a kapcsolódó közösségi tér fejlesztésével a létesítmény méltó központja lehet a városrészben szervezett közösségi programoknak. A területen jelentős kiterjedésű zöldfelületek is találhatóak, melyek rekonstrukciója időszerűvé vált (Faragó tér).
Északi lakótelep	Makkosházi krt. – Agyagos u. – Gyalogos sétány (Gyevi u. – Agyagos u. kereszteződéstől) – Gyalogos sétány (Gáspár Z. u.-tól délre) – Rózsa u. – Makkos – Erdő sor – Gömöri u. – Bartz L. u. – Bartz L. u. vége és Kukorica u. összekötő vonala – Kukorica u. – Margaréta u. – Rókusi Krt.	Északi városrész panelházai Szeged egyik legrégebbi házgyári lakótelepét alkotják. Az itt található gyalogos közlekedő felületek, zöld felületek és közösségi terek több ponton is megújításra, rekonstrukcióra szorulnak. Az akciónterületen több rekreációs- és sport célú terület is található, ezek részben, pontszerű beruházás keretében megújultak, ugyanakkor több terület fejlesztése szükséges.

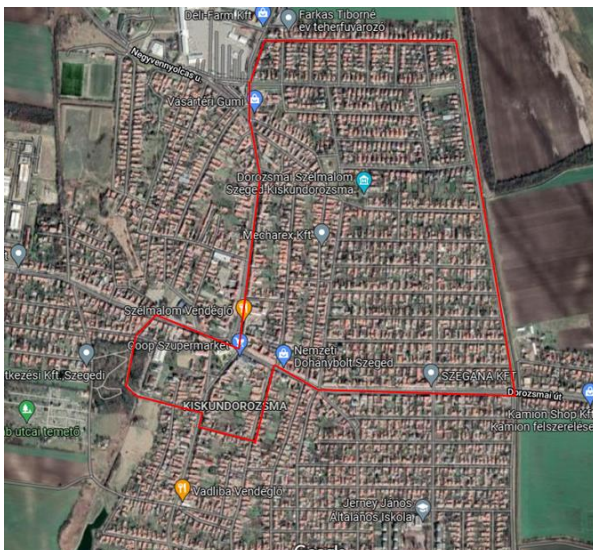
72. ábra: Szőreg akcióterület

Forrás: GoogleMaps

Az erős helyi tradíciókkal rendelkező városrészben fekvő akcióterületre alapvetően a lakófunkció jellemző. A környéken kiterjedt zöldfelületek találhatók, de közösségi terek és nagyobb közterületek is vannak itt.

73. ábra: Kiskundorozsma akcióterület

Forrás: GoogleMaps

Kiskundorozsmára a lakófunkció mellett a kereskedelmi-szolgáltató, valamint a rekreációs funkció is jellemző. Az erős helyi hagyományokkal rendelkező akcióterületen található védett

épület infrastruktúra (Szélmalom), a kapcsolódó közterületek és közösségi terek azonban megújításra szorulnak.

74. ábra: Északi lakótelep akcióterület

Forrás: GoogleMaps

Kiterjedt lakótelep található az akcióterületen, mely kereskedelmi-szolgáltató funkciót is fel tud mutatni. A fejlesztendő területen jelentős méretű zöldfelület is fekszik, illetve több sport és rekreációs funkciójú közösségi tér is megtalálható itt.

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

38. táblázat: Városi stratégiai beavatkozási területek

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 1.2: Üzleti infrastruktúra fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Vállalati infrastruktúra fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szegeden a barnamezős, illetve gazdasági hasznosítású területek alapinfrastruktúrája fejlesztésre szorul. A beavatkozás keretében közlekedési, és vonalas infrastruktúrafejlesztés tervezett.

5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Iparterület fejlesztése, szükséges alapinfrastruktúra kialakítása
6.	Városrészi leképeződése	Nyugati iparváros-Kiskundorozsma

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 1.2: Üzleti infrastruktúra fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Turisztikai infrastruktúra fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A turizmus meghatározó ágazat Szeged gazdaságán belül. A városban elérhető szolgáltatások, attrakciók minőségi fejlesztése, új digitális eszközök alkalmazása a város vonzerejét és a turisztikai látványosságok pénzügyi fenntarthatóságát javítja.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A városi, üzleti célú – adott esetben turisztikai, kulturális hasznosítású – infrastruktúra korszerűsítése, fejlesztése (Vadspark turisztikai célú fejlesztése, Fekete Ház, Régi Zsinagóga fejlesztése stb.) történik meg a tervezett projektek keretében.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 2.1: A vállalati digitális infrastruktúra fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	A vállalati digitális infrastruktúra fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az Ipar 4.0 koncepció új kihívások elé állítja a Szegeden működő vállalkozásokat is. A mesterséges intelligencia, az adat alapú gazdaság, az online kommunikáció új technológiák használatát és új ismeretek elsajátítását követeli meg.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A Szegeden működő cégek technológiai fejlesztéseinek, a vállalatok közötti hálózatos együttműködések informatikai alapú támogatása, erősítése a beavatkozás keretében megvalósuló, alapvetően képzési programoknak.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 2.2: Digitális kompetenciák fejlesztése a versenyszférában
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Digitális kompetenciák erősítése

3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik az „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A vállalati szférában egyre markánsabban megjelenő okos gazdaság, mint koncepcionális keret számos új kompetencia elsajátítását teszi szükségessé az alkalmazottak részéről. A helyi gazdaság versenyképessége, dinamizálása csak akkor képzelhető el hosszabb távon, ha a vállalatok alkalmazottai ezeket a készségeket magas szinten ismerik.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében megvalósuló – elsősorban képzési, workshop jellegű – projektek elsődleges célja a digitális kompetenciák fejlesztése, erősítése a helyi gazdaság versenyképességének javítása érdekében.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 6.1: A digitális kompetenciák fejlesztését célzó programok
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Digitális kompetenciák erősítése a lakosság körében
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az internet ma már az egyik legalapvetőbb közmű, ennek használata bárki számára lehetséges. Az okos eszközök elterjedésével, az új, közösségi alapú médiafogyasztás meghonosodásával indokolt felhívni a figyelmet az esélyegyenlőségre, és a tudatos médiafogyasztásra, mint horizontális alapelvekre.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Digitális szakadék csökkentését, a hátrányos helyzetű csoportok digitális képességeinek fejlesztését (könnyebb szövegértés, infokommunikációs akadálymentesítés – pl. KÉIK), a tudatos, és kritikus média- és hírfogyasztás szempontjainak érvényesítését célzó projektek kerülnek megvalósításra a beavatkozás keretében.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 7.1: A kulturális közösségi együttműködést dinamizáló és fenntartó akciók
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Helyi közösségi kohéziót erősítő fejlesztések
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.

4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város népességmegtartó erejének javításához, Szeged vonzerejének növeléséhez jelentős mértékben hozzájárulnak a lokális kisközösségek. A helyi együttműködések erősítése, a szemléletformálás alapvető módon támogatja a sokszínű városi közösségi élet kialakulását.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében tervezett projektek elsődleges célja a helyi nyilvánosság megerősítése, a közösségfejlesztés, a szemléletformálás, a részvételi tervezés és közösségformálás komplex eszköztárszerének megismertetése a helyi közösségekkel.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 7.1: A kulturális közösségi együttműködést dinamizáló és fenntartó akciók
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Helyi kulturális hagyományok fejlesztését segítő programok
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A helyi lokális tradíciók szerves részét képezik Szeged kulturális örökségének. A városrészi hagyományok (Tápé, Kiskundorozsma, Szöreg) továbbélése, ápolása éppen ezért kulcsfontosságú a város kulturális sokszínűségének megőrzéséhez.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében a kulturális közösségi együttműködést dinamizáló és fenntartó közösségi akciók, tevékenységek, események, programok, a helyi identitás erősítését célzó projektek valósulhatnak meg.
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 7.2: Sport és rekreációs programok
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	A helyi lakosság sporttevékenységét támogató projektek
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szegeden mind az élsport, mind a tömegsport rendkívül népszerű. A helyi beavatkozások elsődleges célja az egészséges életmód népszerűsítése a városi lakosság körében.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében sport programok, rendezvények lebonyolítására van lehetőség.

6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.
----	-------------------------	-------------------------

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A társadalmi szolidaritás erősítése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása kulcsfontosságú a társadalmi konfliktusok csökkentése érdekében. A helyi kezdeményezések, a lokális szereplők által életre hívott programok a célcsoport aktív bevonásával jelentős elmozdulást érhetnek el ezen a téren.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében tervezett projektek elsősorban a foglalkoztatás, a képzés, a lakhatási problémák megoldása terén kívánnak támogatást nyújtani a kiszolgáltatott – többek között a szegregátumokban élő – célcsoportoknak (pl. romák, gyermeküket egyedül nevelők, idősek, stb.)
6.	Városrészi leképeződése	A város egész területe.

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

39. táblázat: Városi akcióterületi fejlesztés

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.1: Épület infrastruktúra minőségi megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáltató város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Belváros akcióterület környezettudatos fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése, Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Szeged Belvárosában számos impozáns épület található, melyek állapota meglehetősen változó. Az akcióterület a város legforgalmasabb gazdasági-közszolgáltatási centrumterülete, ezért az egységes városkép, a vonzó városi épített környezet

		megteremtéséhez nélkülözhetetlen a belvárosi épület infrastruktúra folyamatos fejlesztése.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A beavatkozás elsősorban a Belvárosban található jelentősebb épület infrastruktúra (pl. Polgármesteri Hivatal épületei, Somogyi Károly Városi és Megyei Könyvtár) fizikai rekonstrukciójára, adott esetben funkcionális átalakítására fókuszál.
7.	Városrészi leképeződése	Belváros

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Belváros akcióterület funkcióbővítő komplex fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése, Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A város központi területén számos közterület, rekreációs funkciót betöltő zöldfelület található. A Huszár Mátyás rakpart és környéke nyaranta Szeged egyik legnépszerűbb pihenőhelye. A belvárosi pihenő övezetek folyamatos megújítása, új funkciókkal való felruházása kiemelt célkitűzés a 2021-2027-es fejlesztési időszakban.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében kiemelt cél a zöldfelületek megújítása (pl. Széchenyi tér részleges vagy teljes rekonstrukció), illetve a Tisza, mint Szeged főutcája, hatékony bekapcsolása a város közösségi terei által alkotott hálózatba.
7.	Városrészi leképeződése	Belváros

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	A Búvár tó környezetének komplex megújítása

4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése, Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Szeged MJV Önkormányzata folytatja a 2014-2020-as fejlesztési időszakban megkezdett lakótelep-rehabilitációs programot. Tarján és Makkosháza mellett Rókus az egyik legnagyobb lakóövezet a városban, és itt található a város egyik leglátogatottabb bevásárlóközpontja is. Emellett a hódmezővásárhelyi tram-train nyomvonalának kiépítésével a terület városi közlekedési decentrumként is felértékelődik.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében kiemelten a lakótelepi környezetben fekvő vízfelületeket övező területek megújítása (pl. Búvár tó, zöldfelület rekonstrukció stb.), illetve az akcióterületek új funkciókkal történő ellátása a cél.
7.	Városrészi leképeződése	Rókus városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Zöldfelületek komplex megújítása Szentmihályon
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése, Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Szentmihály Szeged egyik kedvelt kertvárosi területe, amely ugyanakkor funkcióiban nem tudja teljes körűen kiszolgálni az itt élők igényeit. A közterületek, és ezen belül kiemelten a zöldfelületek rekonstrukciója az élhetőbb települési környezet kialakítása érdekében indokolt.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében elsősorban zöldfelületek és közösségi, valamint rekreációs területek komplex megújítása a cél.
7.	Városrészi leképeződése	Déli kertváros és Gyála

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Tápé-Petőfi telep aktív rekreációs fejlesztési programja
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Az akcióterület Szeged egyik kedvelt lakóövezetében található. Tápé erős helyi tradíciókkal rendelkezik, melyeket az itt élők folyamatosan ápolnak. Az akcióterületre a lakófunkció a jellemző, de a közterületi és közszolgáltatási funkció is megtalálható itt. Az itt található zöldfelületek, közösségi terek ugyanakkor fejlesztésre szorulnak.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A sport és rekreáció infrastruktúrája fejlesztésre szorul, illetve a zöldfelületek megújítása is szükséges. Az akcióterületen található közösségi terek és közterületek megújítása ugyancsak időszerű (pl. Tápéi Búcsú tér, Petőfitelep Fő tér). A tervezett beruházások részét képezik a helyi hagyomány erősítését célzó úgynevezett „soft” programok is.
7.	Városrészi leképeződése	Északi kertváros és Tápé

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Szőreg aktív rekreációs fejlesztési programja
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Tápé, Kiskundorozsma és Alsóváros mellett talán Szőregen a legerősebb a helyi közösségi identitás. Az akcióterületen jellemző lakófunkció mellett megtalálható a kereskedelmi-szolgáltató funkció is, illetve kisebb termelő üzemek, telephelyek is található az érintett területen. A minőségi közterület és a sportoláshoz szükséges infrastruktúra ugyanakkor hiányként jelenik meg az akcióterületen.

6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterület elsősorban közterületek és zöldfelületek megújítására (Monti Sándor Park), a kapcsolódó sport- és rekreációs infrastruktúra fejlesztésére (pl. futópálya), közösségi tér, alpinfrastruktúra kiépítésére fókuszál. A tervezett beruházások részét képezik a helyi hagyomány erősítését célzó úgynevezett „soft” programok is.
7.	Városrészi leképeződése	Újszeged – Szőreg kertváros

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	A helyi épített örökség komplex megújítása Kiskundorozsmán
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Kiskundorozsmára a lakófunkció mellett a kereskedelmi-szolgáltató-, valamint a rekreációs funkció is jellemző. Az erős helyi hagyományokkal rendelkező akcióterületen található védett épület infrastruktúra (Szélmalom), a kapcsolódó közterületek és közösségi terek azonban megújításra szorulnak, mely beruházásokhoz zöldfelület rekonstrukció is társul a tervek szerint.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterület egyik meghatározó épülete a Szélmalom. A helyi kulturális örökség hordozójaként, a kapcsolódó közösségi tér fejlesztésével a létesítmény méltó központja lehet a városrészben szervezett, a helyi identitás erősítését támogató közösségi programoknak. A területen jelentős kiterjedésű zöldfelületek is találhatóak, melyek rekonstrukciója időszerűvé vált (Faragó tér). A tervezett beruházások részét képezik a helyi hagyomány erősítését célzó úgynevezett „soft” programok is.
7.	Városrészi leképeződése	Nyugati iparváros és Kiskundorozsma

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.3: Városi területek integrált, funkcióbővítő megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Az akcióterület a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város

3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Északi lakótelep komplex infrastrukturális fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A Rókus és lakótelepek városrész részét képező Északi városrész panelházai Szeged egyik legrégebbi házgyári lakótelepét alkotják. A jelentős átmenő forgalmat bonyolító Csongrádi sugárút által kettéosztott terület esetében a közösségi-, közlekedési- és közterületi funkció mellett a sport- és rekreációs funkció erősítése is prioritást élvez.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	Az akcióterületen komplex beavatkozás keretében több funkció megerősítése is szükséges. Az akcióterületen számos rekreációs és sport célú terület található, melyek részben, pontszerű beruházás keretében megújultak korábban, ugyanakkor több terület fejlesztése továbbra is szükséges. Az itt található gyalogos közlekedő felületek, zöld felületek és közösségi terek szintén több ponton is megújításra, rekonstrukcióra szorulnak.
7.	Városrészi leképeződése	Rókus és lakótelepek

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

40. táblázat: Városi hálózatos beavatkozás

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 1.1: Innovációs együttműködések támogatása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Hálózatos együttműködések és K+F partnerség erősítése Szegeden
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szeged gazdaságában a vállalatok, kutatóhelyek közötti projektalapú, vagy akár szélesebb körű együttműködések komoly múltra tekintenek vissza. Az önkormányzat ezek kialakításában lehetőségéhez mérten korábban is meghatározó szerepet játszott (pl. Biopolisz Program). A befektetői környezet fejlesztése, a város gazdasági vonzerejének erősítése a jövőben sem képzelhető el a közös fejlesztéseket, K+F projekteket lebonyolító partneri együttműködések nélkül. Ezekben a

		hálózatokban helyi jogalkotóként, szabályozóként, az üzleti környezet aktív alakítójaként az önkormányzatnak is szerepe kell, hogy legyen.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás elsődleges célja az önkormányzati, vállalati és K+F együttműködések, partneri kapcsolatok erősítése, a város térségi versenyképességének javítása akár konkrét beruházások, vagy éppen cégeket, kutatóhelyeket összekapcsoló hálózatos projektek segítségével.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 3.2: Városi zöldfelületi elemek komplex fejlesztése
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Zöldfelületi elemek hálózatos fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célokhoz illeszkedik: „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése, Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása, A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével, Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szeged közlekedési útvonalai mentén, vagy akár a Tisza városi partszakaszain jelentős zöldfelületek találhatóak. Ezek a zöldsávok meghatározóak a város klimatikus viszonyainak szabályozása, a levegő tisztaságának megőrzése szempontjából. E zöldhálózatok folyamatos fejlesztése, cseréje, megóvása folyamatos feladatot jelent az önkormányzat és partnerei (pl. ATIVIZIG) számára.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében eseti fatelepítési programok lebonyolítása, zöldfelületek megújítása történhet meg, mely programok elsődleges célja a zöldhálózat minőségi megóvása.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 4.1: Kék infrastruktúra hálózatos fejlesztése Szegeden
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Vízgazdálkodási beavatkozások Szegeden

4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célhoz illeszkedik: „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szegeden évek óta zajlik a vízgazdálkodási rendszer átfogó fejlesztése. A belvíz- és csapadékvíz infrastruktúra hálózatos elemeinek (árkok, tározók stb.) megújítása a jövőben is kiemelt feladata az önkormányzatnak a város egész területén.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében a vízgazdálkodási rendszer több elemének megújítása (pl. csapadékvíz-hálózati fejlesztések Klebelsberg-telepen, Petőfitelepen és Baktón, csapadékvíz-hálózati fejlesztések Szőregen), illetve csapadékvíz-hálózati fejlesztések Béketelepen (Liliom lakópark tározó) tervezett.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 4.2: Szeged közlekedési infrastruktúrájának komplex fejlesztése
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Fenntartható közlekedésfejlesztési programok
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célhoz illeszkedik: „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szegeden, követve a globális urbanizációs folyamatokat folyamatosan emelkedik a gépjárművek száma, ami komoly terhelést jelent a városi közúthálózatra vonatkozóan. Az önkormányzat prioritásként kezeli a közösségi közlekedés és a környezetbarát közlekedési módok (pl. kerékpár) szerepének erősítését, ily módon a városi környezetterhelés (károsanyag kibocsátás stb.) csökkentését. A fejlesztések hatásukat azonban csak akkor érhetik el, ha több ponton, egyes esetekben a szűk keresztmetszetek felszámolásával történik beavatkozás a közúthálózaton.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében a kerékpáros infrastruktúra hálózat megújítása tervezett, így például sor kerülhet a nagykörúti kerékpárút (Szilléri sgt. - Petőfi sgt. között) kialakítására közterület rehabilitációval (zöldfelület rendezéssel, arculat alakítással), kerékpárút létrehozására a Csongrádi sgt. Rózsa utca – Makkosházi krt közötti szakaszán, a Thököly utca közlekedés biztonsági fejlesztésére, illetve az északnyugati iparterület úthálózatának fejlesztésére.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 4.3: Közösségi közlekedés fejlesztése okos technológiák alkalmazásával
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Közösségi közlekedés fejlesztése okos technológiák alkalmazásával
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célhoz illeszkedik: „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A helyi közösségi közlekedés fejlesztése ma már a digitális, adatalapú hálózatok alkalmazása nélkül nem lehet hatékony. Az utazók igényeihez szabott közlekedésszervezés, a megfelelő járműkihasználtság biztosítása, az utasok megfelelő, akár online tájékoztatása ma már alapvető elvárásként fogalmazódik meg.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében a városi közösségi közlekedési hálózat fejlesztése (közösségi közlekedés előnyben részesítése, buszsávok építése, megálló felújítások informatikai fejlesztésekkel) valósulhat meg, Szeged területén sok helyszínen, az egyes elemek egységes arculati kialakításával.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	Beavatkozási terület 5.1: Közszolgáltatások infrastrukturális megújítása Szegeden
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	A beavatkozás a következő tervezési dimenziókhoz illeszkedik: Megtartó város, Zöldülő város, Kiszolgáló város, Digitális város, Prosperáló város
3.	Beavatkozás munkacíme	Közszolgáltatások infrastrukturális megújítása Szegeden
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás a következő stratégiai célhoz illeszkedik: „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével”
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A komplex beavatkozás a városi szolgáltatási infrastruktúra egymáshoz szervesen kapcsolódó elemeinek megújítására fókuszál. A Szegeden elérhető szolgáltatások fizikai infrastruktúrájának fejlesztése mellett az okos technológiák alkalmazása, a szolgáltatásokhoz való online hozzáférés biztosítása, ennek kapcsán az esélyegyenlőség szempontjainak érvényesítése élvez prioritást.
6.	A beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás keretében a lakosok által igénybe vett egészségügyi, oktatási, és szociális infrastruktúra megújítása, a családbarát szolgáltatások fejlesztése, továbbá az épület infrastruktúra energetikai

		korszerűsítése mellett a közszolgáltatások digitális alapra helyezése tekinthető kiemelt feladatnak.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	A város egész területe

6.4 Városterületi szintű beavatkozási területek részletezése

Csongrád-Csanád Megye 2021-2027-es időszakra vonatkozó Integrált Területi Programja Szeged Megyei Jogú Városhoz és közigazgatási területéhez a fenntartható városfejlesztés forrás felhasználási módot, míg vonzáskörzetéhez a fejlesztési célterület alapú forrás felhasználási módot rendelt. Szeged agglomerációja térségi kategóriához kapcsolódó tervezési feladatokat a Csongrád-Csanád Vármegyei Önkormányzat végzi, így Szeged esetében az alábbiak nem tekintendők relevánsnak.

6.4.1 Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek

Szeged esetében nem releváns.

41. táblázat: Térségi stratégiai beavatkozás

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	
2.	beavatkozás munkacíme	
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	
6.	tevékenységek	
7.	a tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	

6.4.2 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)

Szeged esetében nem releváns.

42. táblázat: Térségi hálózatos beavatkozás

	kérdés	kifejtés
1.	beavatkozás tematikus fókusza	
2.	beavatkozás munkacíme	
3.	illeszkedése a megyei program céljaihoz	
4.	illeszkedése az FVS céljaihoz	
5.	a beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozások kiemelésével)	
6.	minden érintett településen elvégzett fejlesztési tevékenységek	
7.	egyedi tevékenységek és azok gazdái (település, konkrét szereplő)	
8.	hatások és a hatásokban érintett települések köre	
9.	koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	

6.5 Stratégia együttműködési menetrendek

A zöld és digitális átállás menetrend előkészítése részvételi tervezés keretében a releváns intézkedéscsoport tagjainak aktív közreműködésével zajlott. A beérkezett észrevételeket, javaslatokat az önkormányzat külön rögzítette, dokumentálta, azok az alábbi fejezetekbe beépítésre kerültek.

6.5.1 Zöld átállás menetrend

Zöld átállás menetrend előkészítése

A jelenlegi zöld állapot bemutatása intézményi, intézkedési és zöld infrastruktúra szintjén

A jelenlegi városi szintű zöld állapot bemutatásához primer adatokat (intézményi kérdőíves felmérés), valamint statisztikai típusú adatokat és az önkormányzattól kapott információkat használtunk.

Szegeden az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak mérséklése érdekében számos stratégiai szintű beavatkozás történt. Ezek egyszerre érintik az olyan városi rendszerek korszerűsítését, mint például a fűtő hálózat (geotermikus rendszerre való átállás), de a közintézmények infrastruktúrája (energetikai korszerűsítés), és a városi klímát befolyásoló zöldfelületek – pl. újszegedi Liget, Stefánia – is megújultak minőségi szempontból. Szegeden a települési zöldterületek nagysága az elmúlt időszakban jelentősen nőtt, 2019-ben az önkormányzat tulajdonában álló zöldterületek mérete 15,1 %-kal haladta meg a 2008-as adatot.

A vízi erőforrások minőségének megóvása ugyancsak kiemelt feladat volt az elmúlt években, így mind a csapadékvíz hálózat, mind a víztározók megújítása terén komoly előrelépés történt Szegeden. A természetvédelem, a helyi ökoszisztémák megőrzése, a biológiai sokféleség

megőrzése városi környezetben szintén prioritást kell, hogy élvezzen. Mind a városi fauna sokszínűségének biztosítása, mind a növények védelme fontos célkitűzés volt, és lesz a jövőben is. A körforgásos gazdaság feltételrendszerének megteremtése, a hulladékgazdálkodás infrastrukturális hátterének fejlesztése (szelektív hulladékgyűjtés bevezetése) szintén hangsúlyos elemként jelent meg.

Az intézményi kérdőív esetében az önkormányzati szervezetek működést, fenntartást (biztonság, hőmérséklet, energiafogyasztás, vízfogyasztás stb.) érzékelő szenzorokra vonatkozó kérdésre adott válaszaiból kiderül, hogy biztonsághoz kapcsolódó érzékelő a válaszadó szervezetek 84,21 %-ánál (16 db), energetikai paramétereket (hőmérsékletérzékelő, páratartalom mérő stb.) rögzítő szenzor 42,1 %-ánál (8 db) volt megtalálható. Az energia fogyasztást mérő érzékelő 13 darab válaszadó szervezetnél volt üzemben.

A kérdőíveket kitöltő szervezetek összesen 275 darab energetikai célú projektet valósítottak meg az elmúlt 10 évben, melyek közül 44,72 % nyílászáró cserét, 13,45 % külső hőszigetelést tartalmazott. Gépészeti beavatkozás 60 darab projekt esetében történt, és a megvalósult beruházások 25,81 %-a komplexnek, vagyis az előbbi tevékenységek közül legalább kettőt tartalmazó projektnek minősíthető.

A város jellegzetes kihívásai

Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklése komoly kihívások elé állítja a XXI. századi városokat. A probléma megoldása olyan komplex eszközrendszerrel lehetséges, mely egyszerre támaszkodik a kék és zöld infrastruktúra fejlesztésére, a természeti kincsek védelmére, illetve a környezetszennyező tevékenységek technológiai modernizációjára. Ennek megfelelően a Szegedre jellemző kihívások közül ki kell emelni a levegőszennyezés (pl. CO₂ kibocsátás) mértékének csökkentését, ami egyszerre érinti a városi fűtési rendszer fejlesztését és a közlekedés megújítását, de ide kapcsolódik a közintézmények infrastruktúrájának további megújítása is. A zöldfelületi elemek korszerűsítése, további fejlesztése a városi klímára (pl. hőszigetek kialakulása) van kedvező hatással. A felszíni vízmennyiség megőrzése és hasznosítása ugyancsak komoly kihívás, ennek kapcsán további feladatok kerülnek majd nevesítésre. A Tisza környezetét, mint a városi klímát befolyásoló tényezőt érintő klímabarát, zöld és közösség erősítő fejlesztések esetleges elmaradása az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásainak (pl. városi klimatikus viszonyok romlása, aszály veszély) mérséklését akadályozná. A városi ökoszisztémák megóvása, a biodiverzitás megőrzése a természetes városi környezet sokszínűségének záloga, így ez a terület is prioritást élvez a zöld átállás folyamatában.

Az elmúlt 5-7 évben történt zöld, energetikai, klímaalkalmazkodást segítő intézkedések és beavatkozások

Az elmúlt években a város zöldfelületei folyamatosan megújulnak (Stefánia, Tarján, Vértó stb.), a közterületek megújítása is zajlik. A város távfűtő rendszerének megújítását, környezetbarát átalakítását célzó nagyszabású projekt 2018-ban kezdődött meg, ennek során a városi távfűtés 9 fűtési körének megújuló energetikai alapú átalakítására kerül sor. A megvalósító konzorcium a feladatra összesen 22 milliárd forint költséget fordít, melynek 50%-a a KEHOP-ból érkező EU-s forrás. Az önkormányzat komoly erőfeszítéseket tesz a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbaráttá tétele érdekében, továbbá kifejezetten támogatja az olyan alternatív közlekedési módokat, mint a kerékpározás, vagy az e-roller. A

közlekedési infrastruktúra, ezen belül az új, vagy alternatív közlekedési módok szerepének erősítése a múltban is stratégiai célkitűzés volt, melynek teljesüléséhez többek között a Belvárosi híd szegedi hídfőjének kerékpárosbarát átalakítása, és az Oskola utca kapcsolódó fejlesztése is hozzájárul.

A csapadékvíz elvezető hálózat fejlesztése folyamatosan zajlik Szegeden, a 2014-2020-as Európai Unió időszakban a „Szeged, belterületi csapadékvíz-elvezetés I. és II. ütem projekt” keretében Újszegeden, Új-Petőfitelepen, Szeged-Szentmihályon, Kiskundorozsmán, Szőregen és Tápén újult meg a rendszer. Az önkormányzati intézmények – elsősorban Európai Unió támogatásból – 275 darab energetikai célú projektet valósítottak meg az elmúlt 10 évben.

A városi zöld átállást meghatározó hatályban levő stratégiai és akciótervi dokumentumok céljai, legfőbb vállalásai

Szeged Fenntartható Városi Mobilitási Terve a társadalom, a környezet, a gazdaság és a partnerség aspektusából rögzít átfogó célokat, melyek közül kiemelendők az alábbiak: TÁRSADALOM (Egészségi állapot javulása, Társadalmi igazságosság, Infokommunikációs társadalom); KÖRNYEZET (Környezetterhelés csökkentése, Környezetminőség javulása); GAZDASÁG (Versenyképes gazdaság, foglalkoztatottság); PARTNERSEG (Gazdasági szereplők, lakosság, önkormányzat, kormányzat és társadalmi szervek együttműködése). A célrendszer vizsgálata kapcsán bemutatásra került, hogy az FVS-ben nevesített „A helyi gazdasági ökoszisztéma fenntartható fejlesztése” stratégiai cél a „Versenyképes gazdaság, foglalkoztatottság”, míg az „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása” stratégiai cél a „Környezetterhelés csökkentése”, és a „Környezetminőség javulása” célokkal mutat kapcsolódást. „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai cél ugyancsak a két célhoz kapcsolódik. Az FVS „Szeged népességmegtartó képességének javítása, a helyi közösségi identitás megerősítése” stratégiai célja a „Gazdasági szereplők, lakosság, önkormányzat, kormányzat és társadalmi szervek együttműködése”, továbbá az „Egészségi állapot javulása”, „Társadalmi igazságosság”, „Infokommunikációs társadalom” célokhoz kapcsolódik szorosan.

Szeged Fenntartható Energia- és Klímaakcióterve konkrét célokat nem nevesít ugyan, ám támpontot ad a város energetikai beruházásaihoz, illetve a 2030-ra kitűzött célok elérése érdekében javaslatokat fogalmaz meg az energiahatékonyság javítása, valamint a megújuló energiaforrások hasznosítása kapcsán. Az Akciótervben leírtak az FVS „Erőforrás hatékony, klímabarát városi környezet kialakítása”, valamint a többek között a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére fókuszáló „A zöld átmenet támogatása a közszolgáltatások minőségi fejlesztésével” stratégiai céljaival mutatnak illeszkedést.

Szeged Smart City Konceptiója az alábbi célokat nevesíti: „Élenjáró innovációs és tudásközponttá válás”, „Szereplők együttműködésének támogatása”, „Összehangolt Smart City Szolgáltatásrendszer fejlesztése”, „Közszolgáltatások modernizációja és fenntartható működtetése”, „Smart brand-ek kiépítése és kommunikációja”, „Smart szolgáltatások folyamatos mérése és fejlesztése”.

Célok megfogalmazása és rendszerezése

Az alábbiakban bemutatott célrendszer előzetes, véglegesítésére a zöld finanszírozási keretrendszerben kerül majd sor.

Cél 1: Városi természeti környezet megújítása

A globális klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira való felkészülés egyértelműen megköveteli a városoktól az adaptáló képességet. Az éghajlatváltozás több aspektusból is negatívan érinti a városi lakosságot, ami hosszabb távon a lakónépség csökkenését, a szuburbanizációs folyamatok felgyorsulását eredményezi. A városi zöld menetrend eléréséhez, ennek részeként a zöld, energiahatékony, karbonsemleges megoldások, és technológiák elterjedéséhez, a környezettudatos szemlélet érvényesüléséhez nélkülözhetetlen az energiatudatosság. Ugyanígy a zöld infrastruktúra fejlesztések kapcsán szem előtt kell tartani az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó további szempontok (környezeti fenntarthatóság, karbonsemlegesség stb.) érvényesítését is. Környezeti szempontból ki kell emelni külső kockázatként a városi mikroklíma kedvezőtlen alakulását (hőszigetek, betonfelületek), amit a közösségi terek és zöldfelületek fejlesztésének előkészítése során hangsúlyos szempontként szükséges figyelembe venni.

Szeged klimatikus viszonyait kedvezően befolyásolja a várost kettészelő folyó. A Tisza környezetét, mint a városi klímát meghatározó tényezőt érintő klímabarát, zöld és közösség erősítő fejlesztések esetleges elmaradása a klímaváltozás kedvezőtlen hatásainak (pl. városi klimatikus viszonyok romlása, aszály veszély) mérséklését segíti.

Cél 2: Az életminőséget javító környezetbarát infrastrukturális fejlesztések

Összességében kijelenthető, hogy a globális technológiai folyamatok (innovációk, új hálózatok, technológiaváltás) a digitális, okos technológiák széleskörű terjedésének irányába mutatnak. Az új innovációs eredmények alkalmazása nélkülözhetetlen a városi hálózatos infrastruktúrák megújítása kapcsán, legyen szó akár a közösségi közlekedés fejlesztéséről, akár a környezeti szempontból fenntartható közlekedési módok (kerékpár, car-sharing stb.) népszerűsítéséről. A városi infrastruktúra fejlesztése kapcsán kiemelt szempont a környezetterhelés, a környezetszennyezés (levegő-, zaj-, talajszennyezés) csökkentése, így elsődleges szempont az energetikai szempontból hatékony, fenntartható technológiák alkalmazása.

A célkitűzés kapcsán kiemelt feladat a közösségi szolgáltatások megújítása, a digitális szakadék csökkentése és az adatokhoz, információkhoz, szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása.

A vízi erőforrások megóvását, a hatékony és fenntartható vízgazdálkodást segítik a kék infrastruktúrát érintő olyan beruházások, mint a csapadékvíz hálózat további megújítása, vagy a városban található állóvizek (tározók stb.) fejlesztése, szintén a helyi lakosság életminőségének javításához járulnak hozzá.

Cél 3: A helyi gazdaság fejlesztése, a körforgásos gazdaság feltételrendszerének megteremtése

A helyi gazdaság korszerű alapokra helyezése kapcsán a környezeti erőforrások védelme és a fenntartható növekedés feltételeinek biztosítás kerül előtérbe. Összhangban a körforgásos gazdaságra vonatkozó Európai Unió cselekvési tervben leírtakkal¹⁵ erősíteni szükséges az ipar klímasemlegességét támogató technológiai folyamatokat, ezzel párhuzamosan törekedni szükséges a körforgásos jelleg ipari folyamatokban való további előmozdítására. Ösztönözni szükséges továbbá a kkv-k közötti körkörös ipari együttműködést, melynek alapját a klaszterek képezik.

A komplex termelési folyamatokban érintett kulcsfontosságú értékláncok által jelentett fenntarthatósági kihívásra a körforgásos gazdaság az anyagtechnológia fejlesztésével, az alapanyag gazdálkodás racionalizálásával, a keletkező hulladékok újrahasznosításával és a felhasznált energia klímasemleges előállításával reagál.

A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Az éghajlatváltozás mérséklése

Tervezett beavatkozási irányok:	Az éghajlatváltozást kiváltó tényezők negatív hatásainak csökkentése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklésében kiemelt szerep jut a közsféra fejlesztéseinek is. A beavatkozási irányhoz illeszkedve épületenergetikai és korszerűsítési projektek, kapcsolódó – elsősorban a megújuló energia hasznosítását segítő – infrastrukturális beavatkozások tervezettek.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X) , semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A beavatkozási irányhoz illeszkedő közösségi akciók, szemléletformáló programok, workshopok lebonyolítása tervezett.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Tervezett beavatkozási irányok:	Az éghajlatváltozás folyamatához való alkalmazkodást segítő beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A beavatkozási irányhoz kapcsolódva a városi zöldfelületek, zöld hálózatok megújítása, kapcsolódó – akár integrált program keretében lebonyolított – közterületi fejlesztések, épület rekonstrukciós munkák megvalósítása tervezett.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X) , semleges (X), negatív hatású (X)

¹⁵ Circular Economy Action Plan (CEAP, online: https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en)

A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport egyes elemei (pl. zöld város fejlesztési program gazdaságfejlesztési tevékenysége) megtérülő elemeket tartalmazhatnak, költség- és energia megtakarítást a tervezett fejlesztések egyértelműen lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A beavatkozási irányhoz illeszkedő közösségi akciók (pl. közösségi tervezés bevezetése), szemléletformáló programok, workshopok lebonyolítása tervezett.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Tervezett beavatkozási irányok:	A helyi ökoszisztémát védő városi környezet kialakítása
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A városi természetes élőhelyek megóvását, a városokban élő növény- és állatfajok védelmét célzó részben infrastrukturális, részben ún. szoft projektek megvalósítására kerül sora beavatkozás keretében.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A természeti értékek megóvására, a biodiverzitás védelmére, a helyi közösségek bevonására, figyelemfelhívásra és lokális kezdeményezések megvalósítására lehetőséget adó, a lakosok által indított programok, rendezvények lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Tervezett beavatkozási irányok:	Szeged kék infrastruktúra hálózatának fejlesztése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A beavatkozási irányhoz illeszkedve olyan infrastrukturális fejlesztések megvalósítása a cél, ahol a hangsúly nem a csapadékvíz gyors levezetésén, hanem a csatornába jutó csapadékvíz és belvíz mennyiségének a csökkentésén, illetve a lefolyási idő növelésén van. Ezt a csapadékvíz egy részének elszivárogtatásával, növényzet telepítésével, csatornahálózati tározók építésével, valamint a csapadékvíz lehetőség szerinti újrahasznosításával lehet elérni.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Nem releváns.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

Tervezett beavatkozási irányok:	A környezetszennyezés csökkentését célzó közlekedési beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A városi környezetszennyezés egyik egyértelmű forrása a helyi közlekedés. A beavatkozási irány keretében Szeged közlekedési infrastruktúrájának fejlesztését, a közösségi közlekedés magasabb szintű digitalizációját, általában a közlekedési szolgáltatások minőségének javítását célzó projektek megvalósítása tervezett.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az alternatív közlekedési módokat népszerűsítő, a modern, okos technológiák és alkalmazások népszerűsítését szolgáló programok, rendezvények, képzések lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A körforgásos gazdaságra való áttérés

Tervezett beavatkozási irányok:	A helyi gazdasági környezet fejlesztése, a körforgásos gazdaságra való átállás feltételeinek megteremtése
Előzetesen tervezett projektek/projekt típusok:	A vállalkozások által bevezetendő új termelési folyamatok, gyártástechnológiák széleskörű elterjedését, az új ismeretek elsajátítását támogató projektek megvalósítása tervezett a beavatkozási irány keretében.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Elektromos tömegközlekedés fejlesztéséhez kapcsolódó (trolli, villamos modernizáció) egyedi, előzményekkel rendelkező projektötlet
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport keretében tervezett fejlesztések megtérülő tevékenységet tartalmazhatnak, továbbá költség- és energiamegtakarítást is eredményezhetnek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az önkormányzati és a vállalkozói szféra közötti együttműködést erősítő képzések, workshopok lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás folyamatának előkészítő lépéseként – kapcsolódva az FVS tervezési munkáihoz – széleskörű intézményi felmérés zajlott, ami elsősorban az önkormányzati szervezeteket érintette. Az intézményi kérdőívet 19 darab szervezet (intézmény vagy cég) képviselőjében

töltötték ki, ezek azok az önkormányzati partnerek, melyekre a későbbiekben, a zöld átállás menetrend megvalósítása során is partnerként számít az önkormányzat.

A zöld átállás kapcsán – illeszkedve a partnerségi folyamat alapelveihez – kiemelt prioritást élvez a helyi érintetti kör bevonása és aktív részvételének biztosítása már a tervezés korai szakaszában, különös tekintettel a zöld átálláshoz kapcsolódó feladatok felmérésére. Az ilyen típusú konzultáció fóruma a digitális és zöld átállást támogató intézkedéscsoport, melynek kiemelt feladatköre Szeged 2021-2027-es FVS-e kapcsán az ún. zöld átállás menetrend és a digitális menetrend előkészítésének támogatása, majd a menetrend lebonyolításának nyomonkövetése.

A menetrend lebonyolítását koordináló folyamatban kiemelt szerep jut Szeged zöld város programért felelős tanácsnokának, aki a Polgármesteri Hivatal Fejlesztési Irodája és az egyéb szakirodák munkatársaival működik együtt. A partnerségbe – az intézkedéscsoport tagjain túl – javasolt meghívni a vármegyei önkormányzat valamint a vármegyei kormányhivatal képviselőjét is.

Az alábbi táblázatban bemutatásra kerül, hogy a zöld átállás menetrendre alapozva milyen időtávban és feladatokkal kívánja Szeged MJV Önkormányzata elkészíteni a városi zöld finanszírozási keretrendszerét.

43. táblázat: A zöld finanszírozási keretrendszer elkészítésének ütemezése

Tevékenység	2022		2023		2024	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Közreműködő partneri kör beazonosítása – együttműködési keretek kialakítása						
Jogszabályi keretek átfogó analízise, szükséges beavatkozási pontok beazonosítása						
Zöld átállás menetrend részeként – Helyzetelemzés és célrendszer véglegesítése (Stratégia)						
Zöld átállás menetrend részeként – Projektfejlesztés (Akcióterv)						
Zöld átállás menetrend részeként – Ütemezés és finanszírozási keretek véglegesítése (Finanszírozási terv)						

Zöld átállás menetrend részeként – Kockázatok felmérése, véglegesítése (Monitoring terv)							
Zöld átállás menetrend részeként – Partnerség, kommunikáció							

6.5.2 Digitális átállás menetrend

Az Európai Bizottság 2021-ben mutatta be az Európai Unió 2030-ig megvalósítandó digitális átalakulására vonatkozó jövőképét és megoldási javaslatait. E jövőkép négy fő pillére az infrastruktúra, a készségek, a kormányzás és az üzleti világ.

Ennek a jövőképnek szerves részét képezik a digitális átállásban éllovas szerepet játszó városok, melyek kiemelt törekvése hogy zöldebb, hatékonyabb és élhetőbb helyekké váljanak, és így vonzó környezetet biztosítsanak a helyben élők számára. Az okos városok a digitális technológiai megoldásokat a városi környezet menedzsméntjének és ennek hatékonyságának javítására, az adatgazdálkodás infrastrukturális hátterének fejlesztésére használják, ily módon javítva a helyi szolgáltatások minőségét, és biztosítva az ezekhez való egyenlő esélyű hozzáférést.

A digitális átállás folyamata összetett, időben elhúzódó folyamat, melynek kulcseleme a partnerség. Szeged MJV Önkormányzata az FVS tervezési folyamatát segítő digitális és zöld átállást támogató intézkedéscsoport felállításával – a többszintű kormányzás elvét érvényre juttatva – olyan szervezeti hátteret kívánt kialakítani, mely nem csak a digitális átállás menetrend előkészítését, de annak megvalósítását is folyamatosan nyomon követi. A munkacsoport lényegében a partnerségi kör egy szűkebb szegmensét alkotja, így fókuszált módon képes esetleges beavatkozásokat kezdeményezni a program lebonyolítás folyamatába.

I. Előkészítés

Az FVS helyzetelemző fejezetében leírtak alapján látható, hogy Szeged MJV önkormányzata komoly hangsúlyt fektet a közszolgáltatások hatékonyabbá tételére és a digitális átállással kapcsolatos ismeretek és tapasztalatok megosztására. Az önkormányzat részvételével zajló projektek (pl. SASMob) online applikációk fejlesztése mellett a digitalizációhoz kapcsolódó készségek elterjesztésére is fókuszálnak. Az átfogó kép bemutatása érdekében a helyi szinten zajló digitalizációs folyamatok primer adatgyűjtéssel és statisztikai mutatók elemzésével kerültek áttekintésre.

Az FVS készítését támogató módszertanban leírtak szerint Szeged MJV Önkormányzata kérdőíves felmérés keretében kért adatot az önkormányzati intézmények digitális működésével kapcsolatban. Látható volt, hogy a válaszadó cégek és intézmények mindegyike használ honlapot, ugyanakkor online applikációt csupán alig 25 % alkalmaz kapcsolattartás céljából. A

városi szervezeteknél komplex adatgazdálkodás zajlik, a keletkező adatbázisokat jelentések készítéséhez, prognózisok összeállításához is használják, és a válaszadók többsége jelezte, hogy az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja.

A város lakosai jellemzően információszerezésre (91,92 %), kommunikációra (89,9 %), és különböző szolgáltatások igénybevételére használják a világhálót. Valószínűleg részben a pandémiás helyzet miatt, de elterjedt az internet használata tanulás céljából is (56,52 %). A kérdőívet kitöltők 46,76 %-a saját bevallása szerint átlag feletti jártassággal rendelkezik ezen a téren, 47,57 % átlagos, míg 2,5 % átlagnál szerényebb tudással bír.

Az elmúlt években a város működésében meghatározó alrendszerek közül több is érintett volt digitalizációhoz kapcsolódó fejlesztésekben. A közösségi közlekedéshez, parkoláshoz kapcsolódó alkalmazások kerültek kifejlesztésre (lásd. SASMOB), az utasok jobb tájékoztatását biztosító infrastruktúra (utastájékoztató rendszerek az állomásokon) szintén folyamatos fejlesztés alatt áll.

A város fűtési rendszerének geotermikus üzemre való átállása kapcsán ugyancsak megjelenik a digitalizáció aspektusa, hiszen a különböző mérőeszközök, szenzorok folyamatos adatgyűjtést és –elemzést tesznek lehetővé, a rendszer hatékonyságát javítva.

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

Szeged MJV Smart City Jövőképe és Konceptiója a közszolgáltatások korszerűsítését, a vállalkozások versenyképességének javítását, a városban élők életkörülményeinek javítását nevesíti, mint a vízió kulcselemeit. Ezzel összhangban – és tematikusan illeszkedve – Szeged MJV 2021-2027-es időszakra vonatkozó komplex célrendszere és a kapcsolódó beavatkozási logika horizontális szempontként kezeli a digitalizációt, a digitális átállás kérdéskörét. Ennek megfelelően a digitális város tervezési dimenzió mind a négy stratégiai célhoz kapcsolódik oly módon, hogy egy-egy a tématerülethez illeszkedő rész cél került megfogalmazásra.

Az 1. stratégiai cél esetében az „A helyi vállalkozások versenyképességének javítása a digitális technológiákhoz kapcsolódó komplex eszközrendszerrel, a körforgásos gazdaságra való átállás érdekében”, míg a 2. stratégiai cél esetében a „Városi területek komplex fejlesztése, a digitális (okos) technológiák alkalmazásával” nevesítése történt meg. A 3. stratégiai cél kapcsán az „A települési humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése a digitális (okos) technológiák alkalmazásával”, míg a 4. stratégiai cél esetében az „A helyi közösségek közötti együttműködések erősítése, a digitális kompetenciák fejlesztése” rész cél jelenik meg.

Szeged MJV Smart City Jövőképe és Konceptiójában megjelenő fő stratégiai irányokkal (együttműködések támogatása, komplex összehangolt városi smart city szolgáltatásrendszer, közszolgáltatások modernizációja) összhangban a digitális átállás menetrend előzetes célrendszere az alábbiak szerint került meghatározásra:

- **Partnerség, együttműködés fejlesztése a hatékony digitális átállás érdekében:** A különböző, Szeged működése szempontjából fontos alrendszerek digitalizációja komplex feladat, ami széles együttműködést, egységes tervezést és folyamatosan nyomon követett program megvalósítást feltételez. A smart city módszertan „okos emberek” és „okos gazdaság” alrendszeréhez kapcsolódva a célkitűzés alapvetően a digitális átállásban meghatározó szerepet játszó intézmények, szervezetek, civil aktorok és a vállalkozói szféra közötti partnerség erősítésére fókuszál. A célkitűzés illeszkedést mutat mind a négy stratégiai céllal.
- **A helyi lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztése:** Kapcsolódva a smart city módszertan „okos emberek” alrendszeréhez ez a célkitűzés elsősorban a digitális kompetenciák erősítését, a tudatos tartalomfogyasztás elvének érvényesítését támogatja. A cél egy másik megközelítésben prioritásként kezeli az élethosszig tartó tanulást, a kreatív és befogadó társadalom elérése érdekében tett intézkedéseket, a közösségi tervezési folyamatok népszerűsítése érdekében tett lépéseket. Mindezek mellett alapvetően kiemelt hangsúlyt kap a digitális szakadék csökkentése, az infokommunikációs (digitális) akadálymentesítés, a digitális írástudás elterjedésének támogatása, és az esélyegyenlőség szempontjának érvényesítése különösen a mélyszegénységben élő, illetve hátrányos helyzetű társadalmi rétegek esetében (pl. fogyatékosokkal élő). A célkitűzés kiemelten kapcsolódik a 4. stratégiai célhoz.
- **A városi digitális infrastruktúra komplex fejlesztése:** A célkitűzés a smart city módszertan „okos mobilitás”, „okos környezet” alrendszereihez kapcsolódva a digitális alapinfrastruktúra fejlesztésére, a különböző fizikai alrendszereknek (pl. közlekedés, energetika, kék infrastruktúra), a környezeti fenntarthatóságot szem előtt tartó megújítására fókuszál. A Szegeden korábban megvalósított, illetve elindított fejlesztésekre épülő beavatkozások esetében kiemelt szempont az IKT integráció megvalósítása, a digitális adatgazdálkodás kapcsán az értékelő és elemző folyamatok háttérfeltételeinek kialakítása, adott esetben a felhő alapú adattárolás infrastruktúrájának kiépítése. A célkitűzés az 1., 2. és 3. stratégiai célokhoz illeszkedik elsősorban.
- **A városi közzolgáltatások digitális alapon történő megújítása:** Illeszkedve a smart city módszertan „okos életkörülmények” és „okos kormányzás” alrendszereihez a célkitűzés előtérbe helyezi a nyílt és átlátható kormányzási folyamatokat és döntési mechanizmusokat, támogatja az akár egyedi, személyre szabott városi és közzolgáltatások fejlesztését, az adatkezeléssel kapcsolatos intézkedéseket. A kapcsolódó tevékenységek esetében alapvetően elvárásként fogalmazódik meg az egyes városi működési területek hatékonyságának (önkormányzati hivatali-, egészségügyi- és szociális szolgáltatás, kultúra, sport területén nyújtott szolgáltatások) javítása, a releváns online tartalmakhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása. A célkitűzés elsősorban a 2. és 3. célkitűzéshez kapcsolódik.

Az online térben elérhető szolgáltatásokat Szeged lakosai mellett a város vonzáskörzetében élők is igénybe veszik. A közlekedési szolgáltatások (pl. parkolási szolgáltatások, utas

tájékoztatás) mellett a városban elérhető sport- és kulturális programok (mozi- és színházjegy, koncertjegy vásárlás, SZIN bérlet, napijegy vásárlás) esetében is releváns a digitális fejlesztés várostérségi aspektusa.

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Digitális fejlesztési célú beavatkozási terület neve:	Humán kompetenciák fejlesztése a hatékony digitális átállás érdekében
Kapcsolódó célkitűzés:	A helyi lakosság digitális kompetenciáinak fejlesztése
Beavatkozási terület tartalma:	<p>Az „okos emberek” alrendszerhez illeszkedő beavatkozás elsősorban a lakosság digitális háttérismereteinek fejlesztését, szolgáltatói oldalról az önkormányzati dolgozók kompetenciáinak releváns erősítését tűzi ki célul.</p> <p>A széleskörű kutatásra, adott esetben kérdőíves felmérésre alapozott szemléletformáló programok, képzést és oktatást szolgáló események hosszabb távon hozzájárulnak a digitális megosztottság csökkentéséhez, a digitális írástudás széleskörű elterjedéséhez.</p>

Digitális fejlesztési célú beavatkozási terület neve:	Közszolgáltatások felhasználóbarát fejlesztése
Kapcsolódó célkitűzés:	A városi digitális infrastruktúra komplex fejlesztése, A városi közszolgáltatások digitális alapon történő megújítása
Beavatkozási terület tartalma:	<p>Az „okos életkörülmények”, „okos mobilitás”, „okos környezet” és „okos kormányzás” alrendszerekhez illeszkedve a beavatkozás keretében a városi digitális alapinfrastruktúra megújítása tervezett.</p> <p>A fejlesztéseket megalapozó felmérések, kutatások lebonyolítása mellett sor kerül a különböző alrendszerek (közösségi közlekedés, víz-, fűtés szolgáltatás stb.) háttér infrastruktúrájának digitális technológiákkal való megújítására, illetve a különböző közszolgáltatások (önkormányzati ügyintézés, egészségügyi, szociális, kulturális szolgáltatások stb.) esetében olyan technológiai fejlesztések lebonyolítására, melyek elsődleges célja az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása (pl. KÉIK), a működési hatékonyság javítása.</p> <p>A beavatkozási terület tehát a digitális kormányzás mindhárom aspektusát – e-adminisztráció, e-szolgáltatások, e-részvétel/e-kormányzás – érinti¹⁶.</p>

Digitális fejlesztési célú beavatkozási terület neve:	Versenyképes digitális Szeged
--	--------------------------------------

¹⁶ Digital Transition ABC ([file:///C:/Users/T%C3%B3th%20R%C3%B3bert/Downloads/digital transition - abc - final.pdf](file:///C:/Users/T%C3%B3th%20R%C3%B3bert/Downloads/digital%20transition%20abc%20final.pdf))

Kapcsolódó célkitűzés:	Partnerség, együttműködés fejlesztése a hatékony digitális átállás érdekében
Beavatkozási terület tartalma:	<p>Az „okos emberek” és „okos gazdaság” alrendszerhez kapcsolódva a beavatkozási terület kiemelten kezeli a helyi szereplők közötti együttműködés hatékonyságának javítását. Az önkormányzat, mint lokális jogalkotó szerepe ebben a folyamatban meghatározó, hiszen az Európai Unió jogszabályokból következő kötelezettségek helyi gyakorlatba ültetése a kormányzat mellett a települési döntéshozók feladata.</p> <p>A jogszabályi keretek meghatározása a digitális átállás alapelveinek, céljainak rögzítése a helyi gazdasági, oktatási, közigazgatási és civil szereplők bevonásával lehetséges.</p>

A helyi lakosság digitális írástudásának fejlesztése, a digitális szakadék felszámolása érdekében átfogó, téma specifikus felmérés elkészítése szükséges, mely részben a jelen FVS megalapozásához alkalmazott kérdőíves felmérés tapasztalataira épít. A digitális infrastruktúra fejlesztése kapcsán fel kell mérni a technológiai újításokkal kapcsolatos igényeket, lehetőségeket, a tervezés során meg kell határozni a kapacitásokat és fontosabb paramétereket is.

A digitális átállást támogató együttműködések kialakítását megelőzi a helyi partneri kör felmérése, az együttműködő szereplők (pl. Szegedi Tudományegyetem stb.) beazonosítása.

7 Finanszírozási terv

A zöld- és a digitális átállás menetrend előkészítéséhez hasonlóan az FVS teljeskörű üzleti modelljének elkészítése és kidolgozása is hosszabb időt és széleskörű egyeztetéseket igénylő feladat. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítésénél hosszabb időtávot igényel egy Szeged teljeskörű finanszírozási lehetőségeit feltérképező, a lehetséges megoldásokat kidolgozó pénzügyi program, így a módszertan meghatározása szerint az FVS keretében az elvárás egy olyan előzetes üzleti modell elkészítése, mely kialakítja a város fenntartható finanszírozási keretrendszerét, és kidolgozza az ütemtervet, mely alapján a teljes körű üzleti modell kidolgozása megtörténik 2024. december 31-ig.

7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

Szeged MJV Önkormányzata folyamatosan keresi a fejlesztések finanszírozásába bevonható forrásokat. A pénzügyi konstrukciók kidolgozása során kiemelt szempont a város költségvetési egyensúlyának biztosítása, valamint a megvalósítandó fejlesztések pénzügyi fenntarthatósága. A korábbi évekhez hasonlóan az önkormányzat a jövőben is saját forrásból, Európai Unió támogatásból, részben magántőke bevonásával tervezi finanszírozni az FVS-ben felvázolt programot. Az alábbi üzleti modell a 2021-2027-es fejlesztési program előzetes kereteit rögzíti, részletesen – az FVS módszertanban leírtakkal összhangban – a későbbiekben kerül kidolgozásra.

Az önkormányzat saját forrást a helyi adóbevételekből tud biztosítani. Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata 4 féle helyi adót vezetett be: a helyi iparüzési adót, az építményadót, a telekadót, valamint az idegenforgalmi adót. Az önkormányzat saját bevételei közé tartozik a részben átengedett központi adóként működő gépjárműadó – amit 2020-ban a kormányzat vészhelyzetre hivatkozva elvont –, valamint az – elhanyagolható nagyságrendű – termőföld bérbeadásból származó jövedelemadó és a talajterhelési díj. Ezekből az adónemekből Szeged helyiadó bevétele 2016 és 2020 között 12,56 milliárd forintról 16,3 milliárd forintra nőtt, ám ki kell emelni, hogy az előzetesen elhangzott kormányzati szándék – helyi iparüzési adó megfelelése stb. – miatt jelentős a bevételek kapcsán a tervezési bizonytalanság.

Hasonlóan a Magyarország Európai Unió csatlakozása óta eltelt korábbi évekhez, a beruházások finanszírozása szempontjából várhatóan a 2021-2027 közötti időszakban is meghatározó forrástömeget jelent Szegeden a Kohéziós Alapokból származó támogatás. Az önkormányzat a hazai operatív programok mellett egyéb, közvetlen hozzáférésű alapokból (pl. H2020) is finanszírozta korábban, és tervezi a jövőben is finanszírozni az egyes fejlesztéseket.

Előbbi esetben Szeged MJV Önkormányzata, a Csongrád-Csanád Megye Integrált Területi Programjában Szeged részére allokált TOP Plusz forráskeret felhasználása mellett egyéb, ágazati operatív programok pályázati felhívásaival is kalkulál. A TOP Plusz forráshoz jelenlegi ismeretek szerint kiemelt projekt eljárásrend alapján ütemezetten férhet hozzá az önkormányzat, míg az ágazati operatív programok (DIMOP Plusz, EFOP Plusz) esetében közvetlen pályázás szükséges. A kapcsolódó programozási munka jelen FVS készítésével

párhuzamosan zajlik. A közvetlen hozzáférésű K+F és egyéb alapok esetében a projektelőkészítés és partnerség építés tekinthető kulcsfeladatnak, erre az egyes projektek beazonosítását követően a későbbiekben kerülhet sor, a kapcsolódó pénzügyi információk a végleges üzleti modell keretében kerülnek bemutatásra.

A fejlesztések során a magánforrások bevonása is lehetőségként azonosítható be. Ez történhet közvetlenül vagy közvetett módon. Közvetlen finanszírozásnak tekinthető, amikor a magánforrás és az önkormányzati fejlesztési forrás a projektben azonos, egyenrangú módon alkotja a projekt alapjait (pl. közös ingatlan beruházás). Közvetett finanszírozás az, amikor az önkormányzat támogatást ad a célokhoz illeszkedő fejlesztésre (pl. központi állami forrásból megvalósítani kívánt útépitési hozzájárulás) vagy olyan beruházás történik, aminek a befejezésekor az adott vagyontárgy tulajdonjoga törvényi előírás alapján önkormányzathoz kerül (pl. városi közút).

7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

A városi projektek finanszírozása többszereplős folyamat. A kormányzat mellett adott esetben helyi gazdasági élet szereplői is megjelenhetnek az egyes beruházások finanszírozóiként.

Kormányzati szereplők

A kormányzat (minisztériumok, állami szervek, ELKH, SZTE stb.), illetve az állami saját forrás szerepe egyrészt a projektek részfinanszírozása, másrészt az előleg finanszírozás kapcsán kulcsfontosságú. Társfinanszírozói szerepe mellett az államigazgatás kedvezményezettként is megjelenik akár nagyobb volumenű állami infrastrukturális projektek, akár a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó – pl. egészségügyi, oktatási, sport – beruházások gazdájaként is.

Bankok, hitelintézetek

A banki források bevonása részben az esetleges előfinanszírozás, részben a projekt megvalósítást segítő rugalmasabb cash-flow biztosítása érdekében merülhet fel. A kormányzati jóváhagyással történő ilyen külső forrásbevonás esetén minden alkalommal mérlegelni szükséges a visszafizetés kapcsán felmerülő kockázatokat (árfolyam kockázat stb.), illetve az ilyen típusú forrásokat esetlegesen kiváltó további alternatívák lehetőségét is.

Helyi gazdasági élet szereplői

A város helyi gazdaságának fontosabb szereplői kisebb részben társfinanszírozóként, alapvetően azonban piaci befektetőként, vagy akár az egyes projektek üzemeltetése kapcsán jöhetnek szóba. Mind a Szegeden telephellyel rendelkező vállalkozásoknak a GINOP források felhasználására vonatkozó korábban bemutatott adatai, mind a közeljövőben Szegeden

megvalósítani tervezett, és már bejelentett beruházások (pl. Pick Szalámigyár fejlesztése) azt vetítik előre, hogy ezen a téren komoly potenciál rejlik a város gazdaságában.

7.1.2 Kitekintés

Az alábbi táblázatban összefoglaló módon kerül bemutatásra a finanszírozási terv kapcsán releváns térségi aspektus, figyelembe véve a nagyobb térségi egység stratégiai céljaiból, gazdasági és társadalmi helyzetéből eredő determinációkat.

44. táblázat: A kitekintés fókuszának bemutatása

Területi perspektíva	Determináció leírása
Agglomeráció	Szeged vonzáskörzetében a Szeged kapcsán megvalósuló infrastrukturális (pl. közlekedés) beruházások, illetve a környező településeken élők által is igénybe vett közszolgáltatásokhoz (egészségügy, oktatás-képzés, kultúra stb.) kapcsolódó fejlesztések tekinthetők relevánsnak.
Megyei szint	Céljait tekintve Csongrád-Csanád Megye Integrált Területi Programja Szeged esetében az innovációs rendszer, a tudásbázis és a közlekedési-logisztikai kapacitások megerősítését emeli ki. Mindezeket túl – az ITP meghatározása szerint – a turisztikai fejlesztések és az energetikai korszerűsítés is prioritást élvez a megyeszékhelyen. Az ITP mindezek mellett a TOP Plusz mindhárom prioritására meghatározta Szeged 2021-2027-es időszakra vonatkozó forráskeretét. A Szeged szempontjából releváns fenntartható városfejlesztési eszköz kapcsán az ITP többek között elvárásként fogalmazza meg a fejlesztési elképzelések egymásra épülését, a költséghatékony településüzemeltetést, és a tudatos területgazdálkodást.
Térségi-regionális szint	Térségi szinten az előkészítés alatt álló Magyar-Szerb- és Magyar-Román Határmenti Programok, valamint a Szeged területével határos EGT-k stratégiai céljaival való összhang biztosítása szükséges, különös tekintettel a Szeged közigazgatási területét esetlegesen érintő fejlesztésekre (jelenleg ezek a dokumentumok előkészítés alatt állnak, tartalmuk nem ismert).
Modern Városok Program	Az MVP kapcsán kiemelt szempontként jelenik meg a program egyes elemei és az FVS tartalma közötti szinergia megteremtése, a fejlesztések ütemezésének összehangolása.

7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek

A program finanszírozásának folyamatát negatív irányban kiemelten meghatározó szempontként a kormányzati, jogalkotói szándék azonosítható be, amennyiben az

önkormányzat bevételi forrását adó helyi adónemekkel kapcsolatban további változások, módosítások következhetnek be.

Esetleges piaci források bevonása kapcsán kedvező folyamatként nevesíthető az alacsony kamatkörnyezet, ami az ilyen típusú források felvételét költséghatékonyá teheti.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata az FVS-ben bemutatott fejlesztési program megvalósítása során finanszírozási szempontból komplex megközelítést alkalmaz. A finanszírozás alapelvei az alábbiak szerint kerülnek összefoglalásra.

Forrás-mix:

Amint az korábban bemutatásra került, Szeged MJV a 2021-2027-es időszakban megvalósítandó fejlesztési program finanszírozását több forrásból kívánja biztosítani. A helyi adóbevételekre alapozott saját forrás mellett az Európai Unió támogatások (TOP Plusz, DIMOP Plusz, EFOP Plusz stb.) mellett indokolt esetben egyéb külső források bevonása is indokolt lehet, megfelelő kockázatelemzést követően.

A forrás mix kialakítása során figyelembe vételre kerül a tény, hogy akár egyes projektek is finanszírozhatók több forrásból, így a projekt-specifikus üzleti tervek elkészítése során ez is mérlegelés tárgyát képezi.

Rugalmasság:

A forrástervezés egyik kiemelt alapelve a rugalmasság, vagyis a projektlistán szereplő fejlesztések átütemezhetőek, forrásigényük változhat, vagy éppen a külső körülmények hatására egyes projektek törlésre kerülhetnek. A finanszírozási mechanizmus kialakítása során ez a szempont is mérlegelendő.

Pénzügyi fenntarthatóság:

A fejlesztési projektek hosszútávú pénzügyi egyensúlyának biztosítása kulcsfontosságú kérdés. A működési hatékonyságra, a pénzügyi fenntarthatóságra és a működési költségekre vonatkozó megbízható előzetes pénzügyi kalkuláció a projektekre vonatkozó pénzügyi modell egyik legfontosabb eleme.

Projektek kiválasztása:

A projektek kiválasztása során összetett szempontrendszer alkalmaz Szeged MJV Önkormányzata. Elsődleges kritérium a projekt előkészítettsége, vagyis hogy az adott fejlesztéshez rendelkezésre állnak már megalapozó dokumentumok. Emellett fontos szempont,

hogy az adott fejlesztés valamilyen formában kapcsolódjon korábban megkezdett, vagy már megvalósított beruházáshoz. Természetesen kulcsfontosságú kritérium az egyes fejlesztésekkel kapcsolatban megfogalmazódó közvetlen lakossági igény, illetve azok a hosszabb távú tendenciák, melyekből kiolvasható az adott fejlesztés szükségessége.

Eredményesség:

A fejlesztési program egyes elemei kapcsán szót kell ejteni a projektekhez köthető társadalmi hasznokról is. Az FVS célrendszere és beavatkozási logikája alapján kijelenthető, hogy a 2021-2027-es fejlesztési időszakban megvalósítani tervezett projektek kapcsán érvényesülni fognak az olyan pozitív externális hatások, mint a környezetszennyezés csökkentése, az éghajlatváltozás negatív hatásainak minimalizálása, a tudatos városi területhasználat, a társadalmi felzárkóztatás.

Ezeknek a kedvező társadalmi hatásoknak a számszerűsítése az egyes projektek kapcsán elkészülő megalapozó szakmai anyagokban (projekt-előkészítő tanulmány, megvalósíthatósági tanulmány, üzleti terv) történhet meg.

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

Jelen fejezet a „6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése” című fejezetben bemutatott programstruktúrára épül. Az itt látható táblázatokat excel formátumban is mellékeljük.

45. táblázat: Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Prosperáló város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (millió Ft)	20 720
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	- van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: Nincs - kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: Igen
Források	Vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető
Finanszírozás elemek aránya	Később tisztázandó
Várható vagy elvárt eredmények	- társadalmi hasznok: A helyi lakosság életszínvonala javul, nő a foglalkoztatottság, javulnak a kereseti viszonyok - pénzügyi hasznok: Később tisztázandó - externáliák: Pozitív extern.: adott kutatási területen jelentkező fogyasztói igény, kedvező folyamatok a K+F együttműködések finanszírozásában
Kockázatok	- megvalósítás kockázatai: Az együttműködés nem sikeres, A betelepülő vállalkozások érdeklődése csekély, szűk ipari ingatlan piac - finanszírozási kockázatok: K+F finanszírozás bizonytalan - fenntartási kockázatok: Az együttműködés nem sikeres, Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Érdekeltek	Helyi vállalkozások, kutatóhelyek, Szegedi Tudományegyetem, klaszterek, önkormányzat

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Zöldülő város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (millió Ft)	56 597
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	- van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: Nincs - kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: Nem
Források	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	VNT 100%
Várható vagy elvárt eredmények	- társadalmi hasznok: Javul a város népességmegtartó ereje - pénzügyi hasznok: Később tisztázandó - externáliák: Pozitív extern.: Lakossági elégedettség javul, az életminőség javul, környezetterhelés csökkenése, ; Negatív extern.: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok
Kockázatok	- megvalósítás kockázatai: Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel - finanszírozási kockázatok: EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved - fenntartási kockázatok: Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik
Érdekeltek	Helyi lakosok, civil szervezetek, helyi döntéshozók, vállalkozások

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Digitális város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (millió Ft)	2 569,5
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	- van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: Nincs - kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: Részben igen
Források	Vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető
Finanszírozás elemek aránya	Később tisztázandó, illetve VNT 100%
Várható vagy elvárt eredmények	- társadalmi hasznok: Csökken a digitális szakadék - pénzügyi hasznok: Később tisztázandó - externáliák: Pozitív extern.: a vállalatról kedvezőbb kép alakul ki, az employer branding sikeresebb, javuló életminőség, hatékonyabb társadalmi integráció, jobb szocializációs képesség; Negatív extern.: a vállalatban belüli kapcsolatok elszemélytelenednek, csökken a munkahatékonyság
Kockázatok	- megvalósítás kockázatai: A vállalatvezetés alacsony motiváltsága, a digitális technológiák terjedését nem támogatja a jogszabályi környezet, A képzési programokba bevontak alacsony motiváltsága, a

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
	<p>programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel</p> <ul style="list-style-type: none"> - finanszírozási kockázatok: EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved - fenntartási kockázatok: Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik
Érdekeltek	Helyi lakosok, civil szervezetek, helyi döntéshozók, oktatási szereplők, vállalkozások

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Megtartó város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (millió Ft)	1 470
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> - van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: Nincs - kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: Nem
Források	Vissza nem térítendő támogatás, saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	Később tisztázandó
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - társadalmi hasznok: Javul a város népességmegtartó ereje - pénzügyi hasznok: Később tisztázandó - externáliák: Pozitív extern.: erősödő helyi identitás, javul a város megítélése, sokszínű helyi kulturális élet, javuló életminőség, hatékonyabb társadalmi integráció, jobb szocializációs képesség;
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> - megvalósítás kockázatai: A képzési- és sport programokba bevontak alacsony motiváltsága, a közösségi programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel - finanszírozási kockázatok: EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved - fenntartási kockázatok: Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik
Érdekeltek	Helyi lakosok, civil szervezetek, helyi döntéshozók

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Kiszolgáló város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége (millió Ft)	11 383
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	<ul style="list-style-type: none"> - van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: Nincs - kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: Nem
Források	Vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	VNT 100%
Várható vagy elvárt eredmények	<ul style="list-style-type: none"> - társadalmi hasznok: Javul a város népességmegtartó ereje, javul a szolgáltatások színvonala - pénzügyi hasznok: Később tisztázandó - externáliák: Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
	extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok
Kockázatok	<ul style="list-style-type: none"> - megvalósítás kockázatai: Projektok előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel - finanszírozási kockázatok: EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved - fenntartási kockázatok: Fenntartási időszakra vállalt kötelezettséget a projektek nem tudják tartani, ezért visszafizetési kötelezettség keletkezik
Érdekeltek	Helyi lakosok, civil szervezetek, helyi döntéshozók

46. táblázat: Összesítő pénzügyi táblázat

Megvizsgálandó szempontok	Tervezett beruházási költség (Ft)
<i>Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	20 720
<i>Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	56 597
<i>Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	2 569,5
<i>Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	1 470
<i>Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége</i>	11 383
FVS összesített tervezett beruházási költsége	92 739,5

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

Az alább, tervezési dimenziókhöz rendelve bemutatott beavatkozások szakmai tartalmát, a tervezett fejlesztési tevékenységeket a „6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése” című fejezetben mutattuk be.

47. táblázat: Prosperáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	Hálózatos együttműködések és K+F partnerség erősítése Szegeden	Vállalati infrastruktúra fejlesztése	Turisztikai infrastruktúra fejlesztése
Beavatkozás gazda	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	Szegedi Tudományegyetem, vállalkozások, Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, klaszterek	vállalkozások, Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, klaszterek	vállalkozások, Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, klaszterek, turisztikai szolgáltatók
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet

A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. II.-2027. II.	2022. II.-2027. II.	2023. I.-2027. II.
Finanszírozási információk			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	2 500	15 000	3 220
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Igen	Igen
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető
Finanszírozás elemek aránya	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó
Eredményérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	mérhető pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon
Kockázatok nevesítése	K+F finanszírozás bizonytalan, az együttműködés nem sikeres	Betelepülő vállalkozások érdeklődése csekély, szűk ipari ingatlan piac	Szolgáltatók közötti együttműködés nem hatékony, a szereplők ellenérdekeltek

48. táblázat: Zöldülő város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4	beavatkozás 5	beavatkozás 6
A beavatkozás alapadatai						
A beavatkozás megnevezése	Belváros akcióterület környezettudatos fejlesztése	Zöldfelületi elemek hálózatos fejlesztése	Akcióterületi fejlesztések	Vízgazdálkodási beavatkozások Szegeden	Fenntartható közlekedésfejlesztési programok	Közösségi közlekedés fejlesztése okos technológiák alkalmazásával
Beavatkozás gazda	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	civil szervezetek, helyi lakosság, helyi döntéshozók, vállalkozások	civil szervezetek, helyi lakosság, döntéshozók, vállalkozások	civil szervezetek, helyi lakosság, döntéshozók, vállalkozások	civil szervezetek, helyi lakosság, döntéshozók, vállalkozások	civil szervezetek, helyi lakosság, döntéshozók, vállalkozások	civil szervezetek, helyi lakosság, döntéshozók, vállalkozások
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	koncepció	részben tervek	részben tervek	részben tervek	részben tervek	részben tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. II.-2027. II.	2023. I.-2027. II.	2022.II.-2027. II.	2023. I.-2027. II.	2023. I.-2027. II.	2023. I.-2027. II.
Finanszírozási információk						
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	5 800	350	19 050	2 000	26 997	2 400
Bevélettermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem

Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	VNT 100%	VNT 100%	VNT 100%	VNT 100%	VNT 100%	VNT 100%
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	minimális pénzügyi haszon	minimális pénzügyi haszon	minimális pénzügyi haszon	minimális pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon
Kockázatok nevesítése	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható

Az „Akciónterületi fejlesztések” beavatkozás kapcsán az előzetesen beazonosított akciónterületek egy beavatkozásként kerültek megjelölésre, mivel esetükben a táblázatban szereplő információk egységesen relevánsnak tekinthetők. A táblázatban az akciónterületi fejlesztések összesített forráskerete került megjelölésre, míg a részletes számadatokat a TVP tartalmazza.

49. táblázat: Digitális város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	A vállalati digitális infrastruktúra fejlesztése	Digitális kompetenciák erősítése	Digitális kompetenciák erősítése a lakosság körében
Beavatkozás gazda	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	vállalkozások, Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, klaszterek	vállalkozások, Csongrád-Csanád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, klaszterek	Képző-oktató intézmények, civil szervezetek
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2023. II.-2027. II.	2023. II.-2027. II.	2023. II.-2027. II.
Finanszírozási információk			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	1 500	1 000	69,5
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Igen	Nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	Később tisztázandó	Később tisztázandó	VNT 100%
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	mérhető pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon	csak társadalmi haszon

Kockázatok nevesítése	A vállalatvezetés alacsony motiváltsága, a digitális technológiák terjedését nem támogatja a jogszabályi környezet, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	A vállalatvezetés alacsony motiváltsága, a digitális technológiák terjedését nem támogatja a jogszabályi környezet, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	A képzési programokba bevontak alacsony motiváltsága, a programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható
-----------------------	--	--	---

50. táblázat: Megtartó város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4
A beavatkozás alapadatai				
A beavatkozás megnevezése	Helyi közösségi kohéziót erősítő fejlesztések	Helyi kulturális hagyományok fejlesztését segítő programok	A helyi lakosság sporttevékenységét támogató projektek	A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések
Beavatkozás gazda	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata	Szeged MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	Képző-oktató intézmények, civil szervezetek	Képző-oktató intézmények, civil szervezetek	Civil szervezetek, sport egyesületek	Képző-oktató intézmények, civil szervezetek
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	ötlet	ötlet	ötlet	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. II.-2027. II.	2022. II.-2027. II.	2022. II.-2027.II.	2023. I.-2027. II.
Finanszírozási információk				
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	520	707	37	206
Bevételtermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Nem	Nem	Nem	Nem

Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	VNT 100%	VNT 100%	VNT 100%	Később tisztázandó
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon
Kockázatok nevesítése	A képzési programokba bevontak alacsony motiváltsága, a közösségi programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	A képzési programokba bevontak alacsony motiváltsága, a közösségi programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	A sport programokba bevontak alacsony motiváltsága, a programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható	A képzési programokba bevontak alacsony motiváltsága, a közösségi programok lebonyolítását akadályozza a pandémiás helyzet, a megvalósító partnerség kapcsán szakmai problémák merülnek fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható

51. táblázat: Kiszolgáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1
A beavatkozás alapadatai	
A beavatkozás megnevezése	Közzolgáltatások infrastrukturális megújítása Szegeden
Beavatkozás gazda	Szeged MJV Önkormányzata

Megvalósító partnerek	Alvállalkozók, államigazgatási szervek, önkormányzati intézmények
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett	részben tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. II.-2027. II.
Finanszírozási információk	
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	11 383
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Nem
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	VNT 100%
Eredménymérés történt az alábbi három kategória szerint: csak társadalmi haszon, minimális pénzügyi haszon, mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására	minimális pénzügyi haszon
Kockázatok nevesítése	Projektek előkészítése időben csúszik, a közbeszerzés eredménytelen, hibás teljesítés merül fel, EU-s támogatások kifizetése késedelmet szenved, fenntartási időszakra vállalt kötelezettség nem tartható

Amint a 7.2.1 alfejezetben látható volt, Szeged MJV FVS-ének előzetes forrásigénye eléri a 92,74 milliárd forintot. A program forrás mixe három pilléren nyugszik, ezek a TOP Plusz finanszírozási kerete, az önkormányzat korlátozottan rendelkezésre álló saját forrásai, valamint a finanszírozásba esetlegesen bevonható ágazati operatív programok. Utóbbiak – és elsősorban a DIMOP Plusz valamint az EFOP Plusz – esetében fontos hangsúlyozni, hogy az FVS

készítésének pillanatában még csupán program tervezet szintjén álltak rendelkezésre, vagyis a releváns projektek illeszkedése csupán nagyvonalakban volt rögzíthető.

A TOP Plusz forráskeret esetében nem csupán az ún. „védőhálóval” kiegészített megyei ITP keret terhére történt forrástervezés, hanem tartalékkeretet is képezett az önkormányzat. Az FVS összefoglaló forrásszerkezete ennek megfelelően az alábbiak szerint alakul:

52. táblázat: Szeged MJV 2021-2027 FVS tervezett forrásszerkezete

Forrás megnevezése	Összeg (millió Ft)
TOP Plusz (tartalékkerettel):	58 245
Ágazati OP:	34 394
Saját forrás:	100
Összesen:	92 739

7.3 Fenntartható üzemeltetés

53. táblázat: Prosperáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	Hálózatos együttműködések és K+F partnerség erősítése Szegeden	Vállalati infrastruktúra fejlesztése	Turisztikai infrastruktúra fejlesztése
Fenntartási információk			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Nem	Nem	Nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztf finanszírozás stb.)	vissza nem térítendő támogatás, hitel, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, hitel, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, hitel, piaci befektető

<p>Externáliák (pozitív, negatív)</p>	<p>Pozitív extern.: adott kutatási területen jelentkező fogyasztói igény, kedvező folyamatok a K+F együttműködések finanszírozásában</p>	<p>Pozitív extern.: piaci ár csökkenése, kedvező lokális gazdasági folyamatok; negatív extern.: az ingatlan használatát befolyásoló környezeti hatások, az ingatlan rossz műszaki állapota, piaci ár emelkedése</p>	<p>Pozitív extern.: piaci szolgáltatások hatékonyabbak lesznek, az árak csökkennek</p>
---------------------------------------	--	---	--

54. táblázat: Zöldülő város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4	beavatkozás 5	beavatkozás 6
A beavatkozás alapadatai						
A beavatkozás megnevezése	Belváros akcióterület környezettudatos fejlesztése	Zöldfelületi elemek hálózatos fejlesztése	Akcióterületi fejlesztések	Vízgyűjtőkezelési beavatkozások Szegeden	Fenntartható közlekedésfejlesztési programok	Közösségi közlekedés fejlesztése okos technológiák alkalmazásával
Fenntartási információk						
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás

<p>Externáliák (pozitív, negatív)</p>	<p>Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>	<p>Pozitív extern.: Lakossági elégedettség javul, az életminőség javul, környezetterhelés csökkenése, ; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>	<p>Pozitív extern.: Lakossági elégedettség javul, az életminőség javul, környezetterhelés csökkenése, ; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>	<p>Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>	<p>Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>	<p>Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok</p>
---------------------------------------	--	---	---	--	--	--

55. táblázat: Digitális város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	A vállalati digitális infrastruktúra fejlesztése	Digitális kompetenciák erősítése	Digitális kompetenciák erősítése a lakosság körében
Fenntartási információk			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Nem	Nem	Nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztf finanszírozás stb.)	vissza nem térítendő támogatás, hitel, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, hitel, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás
Externáliák (pozitív, negatív)	Pozitív extern.: a vállalatról kedvezőbb kép alakul ki, az employer branding sikeresebb; Negatív extern.: a vállalaton belüli kapcsolatok elszemélytelenednek, csökken a munkahatékonyság	Pozitív extern.: a vállalatról kedvezőbb kép alakul ki, az employer branding sikeresebb; Negatív extern.: a vállalaton belüli kapcsolatok elszemélytelenednek, csökken a munkahatékonyság	Pozitív extern.: javuló életminőség, hatékonyabb társadalmi integráció, jobb szocializációs képesség; Negatív extern.: elszemélytelenedő kapcsolatok

56. táblázat: Megtartó város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	beavatkozás 3	beavatkozás 4
A beavatkozás alapadatai				
A beavatkozás megnevezése	Helyi közösségi kohéziót erősítő fejlesztések	Helyi kulturális hagyományok fejlesztését segítő programok	A helyi lakosság sporttevékenységét támogató projektek	A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések
Fenntartási információk				
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Nem	Nem	Nem	Nem

Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó	Később tisztázandó
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás	vissza nem térítendő támogatás, saját forrás
Externáliák (pozitív, negatív)	Pozitív extern.: erősödő helyi identitás, javul a város megítélése, sokszínű helyi kulturális élet;	Pozitív extern.: erősödő helyi identitás, javul a város megítélése, sokszínű helyi kulturális élet;	Pozitív extern.: erősödő helyi identitás, javul a város megítélése, jobb életminőség, egészséges életmód mint szemlélet széleskörben elterjed;	Pozitív extern.: javuló életminőség, hatékonyabb társadalmi integráció, jobb szocializációs képesség;

57. táblázat: Kiszolgáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1
A beavatkozás alapadatai	
A beavatkozás megnevezése	Közszolgáltatások infrastrukturális megújítása Szegeden
Fenntartási információk	
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	Nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Később tisztázandó
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás stb.)	vissza nem térítendő támogatás, önkormányzati saját forrás
Externáliák (pozitív, negatív)	Pozitív extern.: Környezetterhelés csökkenése, nyújtott szolgáltatások minősége javul, költséghatékony üzemeltetés; Negatív extern: infrastruktúra fejlesztés kapcsán megemelkedő technológiai kockázatok

A fent bemutatott beavatkozásokat alkotó projektek, projektcsomagok eredményeinek esetleges későbbi értékesítésének lehetőségét az önkormányzat a tervezés jelenlegi fázisában nem zárja ki, ugyanakkor ennek megalapozott mérlegelésére a programmegvalósítás későbbi szakaszában kerülhet csak sor.

7.4 Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése

Szeged és közvetlen térsége határmenti elhelyezkedésének köszönhetően nemzetközi versenytársaknak (pl. Arad, Temesvár) kitett, a továbbfejlődés kulcsa a projektfejlesztés során éppen ezért a területi szemlélet érvényesítése, a hálózatos fejlesztések koncepcionális szintű megközelítése.

Csongrád-Csanád Vármegye Területfejlesztési Koncepciója célrendszerében is meghatározza azt az elvárást, hogy térségi egyetemi tudásbázissá válva, központjában a Szegedi Tudományegyetemmel, megalapozza a térség kutatásfejlesztési és innovációs központi szerepét. E pozíció megalapozása átfogó, térségeket összekötő fejlesztési programok megvalósításával alapozható meg, melyek között megemlítendő az M9 gyorsforgalmi út Baja–Pécs–Zágráb–Adria-irányban történő megépítése.

Szeged szempontjából fontos a környező települések jó megközelíthetőségének biztosítása, ennek megfelelően a kerékpáros és alacsonyabb rendű közúti infrastruktúra fejlesztése is. Kiemelt szempont továbbá a különböző közlekedési módok (vasútvillamos, autóbusz, kerékpár stb.) kapcsolódásának hatékony, IKT alapú biztosítása is.

Az FVS-ben tervezett hálózatos fejlesztések közül potenciális várostérségi kapcsolódása miatt kiemelendő a „Zöldfelületi elemek hálózatos fejlesztése” beavatkozás, ahol a Tisza városi partszakaszait érintő fejlesztésekhez illeszkedhetnek a környező települések hasonló projektjei. A „Fenntartható közlekedésfejlesztési programok” hálózatos beavatkozás esetében többek között a kerékpáros infrastruktúra fejlesztése esetében vizsgálandó a már kiépült térségi infrastruktúrához való kapcsolódás biztosítása.

7.4.1 Ellátandó funkciók

A projektcsatorna fenntartása kapcsán alapvetően a projektciklus menedzsment logikai kereteit követve az előkészítés (tervezés) – megvalósítás – nyomon követés – értékelés feladatok jelennek meg. A folyamat lebonyolítása során a tartalmi kereteket az FVS mellékletét képező, a fejlesztési programot a tervezési dimenziók alapján strukturáló táblázat biztosítja. Ennek felülvizsgálata folyamatos, és végigkíséri a programmegvalósítás egész folyamatát.

A projektciklus végigvitele során kulcsfeladat a kapcsolattartás a potenciális befektetőkkel, intézményi partnerekkel, illetve a lakossági egyeztetés, vagyis a partnerségi folyamat lebonyolítása, ami teljes egészében végigkíséri a megvalósítási folyamatot.

7.4.2 Kulcsszereplők nevesítése

A projektcsatorna kulcsszereplői között ki kell emelni az Szeged MJV Polgármesteri Hivatalán belül a Fejlesztési Irodát, mely a folyamat koordinációját végzi, az egyes feladatokat

összehangolja. A megvalósítás, lebonyolítás kapcsán kiemelt szerepe van az önkormányzati intézményeknek, cégeknek, a civil szereplőknek, az államigazgatás keretein belül működő aktoroknak.

Fontos szereplők továbbá a Szegedi Tudományegyetem, a releváns kamarák, K+F+I intézmények (pl. ELI ALPS stb.).

7.4.3 Intézményi modell bemutatása

58. táblázat: Projektsatorna előzetes intézményi modellje

Projektciklus tevékenység	Szereplő megnevezése	Feladatkör
Projektgyűjtés	Szeged MJV Önkormányzata, partner intézmények és szervezetek (pl. Szegedi Tudományegyetem, CSMKIK stb.)	Projekttek strukturált gyűjtése, adatbázis építés, priorizálás
Projekt műszaki előkészítése	Szeged MJV Önkormányzata, releváns szakiroda, alvállalkozó	A műszaki tartalom meghatározása, kapcsolódó háttérdokumentumok elkészítése
Projekt finanszírozási modelljének kidolgozása	Szeged MJV Önkormányzata, releváns szakiroda, alvállalkozó	A pénzügyi keretek meghatározása, kapcsolódó háttérdokumentumok elkészítése
Projekt lebonyolítása	Szeged MJV Önkormányzata, releváns szakiroda, alvállalkozó	Ütemterv szerinti megvalósítás az előzetesen rögzített feltételek szerint
Nyomonkövetés, értékelés	Szeged MJV Önkormányzata, releváns szakiroda,	Megvalósítás során szerzett tapasztalatok rendszerezése, folyamatos kockázatelemzés
Tapasztalatok visszacsatolása	Szeged MJV Önkormányzata, releváns szakiroda,	Tapasztalatok, jó gyakorlatok érvényesítése a megvalósítandó jövőbeli projektek előkészítése során

8 Mellékletek

8.1 Antiszegregációs Terv

A korábbi, 2014-2020-as időszakra vonatkozó ITS készítése során elkészült antiszegregációs programok esetében viszonylag friss népszámlálási adatok birtokában lehetőség volt a város szegregátumainak adat-, illetve statisztikai alapú lehatárolására. Erre a 2021-2027-es tervezési időszakra vonatkozó Városfejlesztési kézikönyv pontosan meghatározta a módszertant. A KSH Népszámlálási Főosztálya ennek a módszertannak megfelelően végezte el a szegregátumok és szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását.

A 2021-2027-es időszak fejlesztéseit megalapozó FVS esetében a módszertani kézikönyv továbbra is a 2011-es népszámlálás adataira alapozott, korábban elvégzett szegregációs lehatárolás alkalmazását javasolja azzal, hogy az FVS 2024-ben esedékes megújítása során a 2022-ben esedékes népszámlálás adataira alapozva történik majd meg a szegregátumok pontos lehatárolása.

A Központi Statisztikai Hivataltól érkezett visszajelzés, valamint a Lechner Nonprofit Kft-től kapott információk szerint a 2022-es népszámlálási adatok alapján Szegeden nem került szegregátum lehatárolásra.

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése ugyanakkor a 01/2600-24/2025. számú, „Szeged Megyei Jogú Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata” tárgyú előterjesztés kapcsán megvitatta a város megújított HEP-jét. A dokumentum 48. oldalán (3.5 Telepek, szegregátumok helyzete c. fejezet) kiemelésre került, hogy „...A KSH által a 2022. évi népszámlálás adatállománya alapján 2025-ben készített szegregációs vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Szeged Megyei Jogú Városnak sem szegregátuma, sem szegregációval veszélyeztetett területe nincs...”.

A Kiskundorozsmán, valamint a Cserepes sornál található területeken azonban továbbra is olyan családok élnek, akik szociális és egyéb helyzetükből adódóan kiemelt figyelmet érdemelnek. Az anti-szegregációs típusú beavatkozások tehát továbbra is relevánsnak tekinthetők.

Jelen fejezet megalkotásában – összhangban a módszertani elvárásokkal – közreműködött az ún. Antiszegregációs Szakmai Munkacsoport, melynek tagjai a Fejlesztési Iroda, valamint a Humán Közszolgáltatási Iroda szakemberei, a Polgármesteri Kabinet civilügyi referense, valamint az FVS-t készítő külső szakértők, és első ülésére 2021. október 28-án került sor. A szakmai csoport munkája során áttekintette a szegregátumokban bekövetkezett változásokat, közreműködött adatszerű és kvalitatív információk összegyűjtésében, rendszerezésében, valamint a célokat és beavatkozásokat érintő javaslatok kidolgozásában.

8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés

A helyzetértékelés alapját egyrészt a 2014-2020-as ITS-hez kapcsolódva elkészült Antiszegregációs terv főbb megállapításai, másrészt a Helyi Esélyegyenlőségi Program felülvizsgálata során a szegregátumokkal, az ezekben zajló folyamatokkal kapcsolatban tett észrevételek, javaslatok képezik.

8.1.1.1 A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

Szegeden az elmúlt években – összhangban az érvényben lévő Antiszegregációs Tervben leírtakkal – számos, a szegregációs folyamatok ellensúlyozását célzó beavatkozás, program megvalósítására került sor.

A „Szeged MJV Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi programja 2. felülvizsgálata” rögzíti azokat a célcsoportokat, melyek esetében a program beavatkozásai relevánsnak tekinthetők. E sérülékeny célcsoportok helyzetének javítása érdekében az önkormányzat közreműködésével számos program került lebonyolításra, melyek közül az alábbiak emelendők ki:

Szegedi Foglalkoztatási Paktum

A Szeged és térsége gazdaságának fellendítése, foglalkoztatási szintjének növelése és a lakosság életszínvonalának növelése érdekében létrejött együttműködés fontos célkitűzése a térségben munkát vállalni szándékozó hátrányos helyzetű (50 év feletti, roma, GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek stb.) regisztrált álláskeresők támogatása volt.

Közfoglalkoztatási programok

A programok fő célja, hogy a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek minél hamarabb az elsődleges munkaerőpiacon el tudjanak helyezkedni, illetve a munkanélküliek visszatérjenek a munka világába. Szeged MJV Önkormányzata a korábbi 70 szervezet, intézmény létszámához képest a HEP felülvizsgálati időszakot tekintve további 21 intézménnyel, egyesülettel kötött közfoglalkoztatásra vonatkozó együttműködési megállapodást.

Kifejezetten a roma lakosság munkanélküli személyeinek nyújt hathatós segítséget a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, 2015-ben 15 főt, 2016-ban 32 főt és 2017. I. félévében 9 főt vontak be a közfoglalkoztatásba.

Rendszeres pénzbeli természetbeni szociális ellátás

Szeged MJV önkormányzata a fentiek mellett rendszeres pénzbeli, természetbeni, szociális ellátást, támogatásokat biztosít az arra rászorulóknak számára annak ellenére, hogy a feladatra 2016-tól az állam egyáltalán nem nyújt támogatást a szegedi önkormányzat részére. A szociálisan hátrányos helyzetű háztartások – és ezek közé tartoztak az Integrált

Településfejlesztési Stratégiában körülhatárolt kiskundorozsmai, illetve móravárosi szegregátumban lakók háztartásai is – egy erdei m³ házhoz szállított tűzifára minden évben pályázatot nyújthattak be.

Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata minden évben a karácsonyi ünnepekre tekintettel 2 000 rászoruló család, személy részére karácsonyi csomagot biztosított saját forrásból. Javaslatot a Polgármesteri Hivatalon kívül a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézménye, a Senior Center nyugdíjas-szervezetei, a Fogyatékosok és betegek érdekvédelmi szervezetei, az ÁGOTA Alapítvány, a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat, valamint egyéb olyan civil szervezetek tettek, melyek szociális vagy gyermekvédelmi területen szolgáltatást végeznek Szegeden.

Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület a klinikán, illetve a hajléktalanellátó intézmények keretei között nem ellátható hajléktalan személyek egészségügyi és szociális ellátását – mintegy 30 fő részére – továbbra is biztosítja a Szeged, Alsókikötő sor 13. szám alatti Hajléktalanok Egészségügyi Centrumában (a továbbiakban: Centrum).

A Moszkvai krt. 1-3. szám alatti épületnek a Centrum által használt kiüresedő földszinti, valamint az első emeleti részlegére az Indóház tér 3. szám alatti épületből költöztek át a hajléktalan személyek. Itt 19 női és 24 férfi átmeneti szálláshely kialakítása történt meg a 2018. év második felében, ezzel 12 férőhellyel bővült a férőhelyek száma, melyből 9 a női hajléktalan szálláshely. 2019-ben az ingatlan udvarán egy mobil fertőtlenítő fürdető került kialakításra, önkormányzati forrás terhére.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Európai Uniós forrás bevonásával valósította meg az EFOP-1.1.4-16-2017-00001 azonosítószámú „INDÍT-LAK: Az utcán élő hajléktalan személyek társadalmi visszailleszkedését célzó lakhatás és komplex szolgáltatások biztosítása a Dél-Alföldön” című egyik kapcsolódó projektjét, mely a Széchenyi 2020 program keretében valósult meg, és a fejlesztés eredményeként 16 fő hajléktalan személy lakhatási támogatása és társadalmi integrációjának elősegítése valósult meg. Az utcán élő célcsoport bevonása során Kecskeméten 10 fő és Szegeden 6 fő támogatására került sor. Az egészségügyi veszélyhelyzet miatt 2020. május 31-én lezárult program keretében Szegeden a 6 fő utcán élő hajléktalan személyt három fő mentor folyamatosan, személyre szabottan segítette. Ugyancsak a projekt keretében egészségügyi állapotfelmérést, fogászati ellátást, szemészeti vizsgálatot és addiktológiai szűrést vehettek igénybe a célcsoport tagjai.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférését támogató programok

Szeged város mind a 15 bölcsődei telephelyén továbbra is biztosított az egyéni bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, fejlesztése. A bölcsődéknek az önkormányzat hozzájárulásával és költségvetési támogatásával továbbra is többlet fejlesztő

órák vásárlására van lehetősége az ODÚ Központtól annak érdekében, hogy a minimálisan nyújtott kötelező óraszámot felül a gyermekek hatékonyabb, magasabb színvonalú fejlesztésben részesüljenek a bölcsődei intézmény falain belül is.

Az óvodai nevelést illetően a város 42 önkormányzati óvodájában továbbra is integrált keretek között folyik a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, halmozottan fogyatékos és egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek nevelése.

Amint arra a 2017-ben felülvizsgált helyi esélyegyenlőségi program is felhívja a figyelmet, Szeged Megyei Jogú Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája részét képező Antiszegregációs Tervben (ASZT) foglaltaknak megfelelően a roma lakosság társadalomba integrálása, valamint szociális, foglalkoztatási, egészségügyi és oktatási felzárkóztatása továbbra is fontos cél. E célok végrehajtására a költségvetésben 2013. óta minden évben 10 millió Ft áll rendelkezésre, melynek felhasználása ugyancsak a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat elnöke javaslatainak figyelembe vételével történik.

Összességében megállapítható, hogy az elmúlt években Szegeden a felmerülő külső akadályok – például finanszírozási problémák – ellenére komoly, rendszerszintű beavatkozások történtek a társadalmi szempontból sérülékeny célcsoportok felzárkóztatása érdekében. A foglalkoztatási helyzet, a lakhatási kérdések, az általános életszínvonal javítása érdekében a városi roma közösség, a fogyatékkal élők, a munka világából kiszoruló és a hajléktalanok részére egyaránt célzott programok kerültek megindításra, melyek közvetlen eredménye akár az infrastruktúra minőségi fejlesztésében, akár a foglalkoztatásban tetten érhető.

A korábban tervezett beavatkozások kapcsán akadályozó tényezőként azonosítható be a célcsoport tagjainak alacsony fokú motivációja, a programokban való aktív részvételhez szükséges szándék hiánya. Ennek kiküszöbölése érdekében az együttműködés, a párbeszéd erősítése a szakemberek proaktív bevonása tűnt megoldásnak. Akadályozó tényezőként azonosítható be a forráshiány, hiszen az önkormányzat szűk mozgásterét a rendszerszintű beavatkozások ellenére is csak korlátozott eredmény elérését teszi lehetővé.

Szeged MJV önkormányzata a korábban elfogadott Antiszegregációs Tervvel és **az időközben 2025-ben felülvizsgált** HEP-ben leírtakkal összhangban kiemelt prioritásként kezeli a hajléktalanok problémáinak hosszútávon is fenntartható megoldását. Ez egyszerre jelent egészségügyi és szociális beavatkozásokat, melyek finanszírozási hátterét az önkormányzat részben saját forrásból teremti elő.

Szeged Megyei Jogú Város Közgyűlése 342/2017. (IX.22.) Kgy. számú határozatával döntött arról, hogy a Centrum működésének fenntartása és kapacitásának bővítése érdekében 10 évre használatba adta az Egyesület részére a jelenleg üresen álló Szeged, Alsókikötő sor 13. szám alatti épületét. Az önkormányzat mindezeket felül az épület felújítási-átalakítási munkálatainak elvégzéséhez 10 millió forint támogatást nyújtott. A lakhatási helyzet javítása mellett a

munkaerőpiacra való visszajuttatás is célként jelent meg. Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Szegedi Járási Hivatal Foglalkoztatási és Fogyasztóvédelmi Főosztály Foglalkoztatási Osztály által elindított hajléktalan közfoglalkoztatási program – melyben 10 fő (7 férfi és 3 nő) hajléktalan közfoglalkoztatását indították el –, sikeresen zárult. A lemorzsolódások ellenére a létszám végig megtartott volt, sőt, egy személynek sikerült elhelyezkednie a Szegedi Kistérség Többcélú Társulása Egyesített Szociális Intézmény telephelyén. A megvalósult programok hatására a hajléktalanok helyzete jelentős mértékben javult Szegeden, illetve olyan jó gyakorlatok bevezetése történt meg, melyekre a későbbiekben hosszabb távon is építeni lehet.

A fent leírt pozitív folyamatok ellenére ugyanakkor több olyan akadályozó tényező is beazonosítható, ami a program megvalósítást, lebonyolítást akadályozta vagy lassította. Alapvető problémát jelent például az oktatási lemorzsolódás. A törekvések ellenére még mindig jelenség az iskolai lemorzsolódás, a korai iskola elhagyás, melynek okai között beazonosíthatók a bukások, mert az alapismeretek hiányoznak, a szülői nemtörődomség, ami miatt gyermek hozzáállása is hasonló, továbbá az iskolai felzárkóztatás hiánya (gyógypedagógus hiány). A képzési integráció esetében gondot jelent a motiváció hiánya, mivel a képzések nem mindig a piacképes szakmákra fókuszálnak, a képzési támogatás nem fedezi a havi kiadásokat, továbbá egyéb jövedelemkeresési módtól esik a kliens.

A korábban bemutatott tendenciák mellett több olyan, beavatkozást igénylő társadalmi jelenség is felismerhető Szegeden, melyekre az Antiszegregációs Tervnek reflektálnia szükséges. Az egyik ilyen folyamat az új, potenciálisan szegregált városrészek kialakulásának veszélye. Szegeden a KSH által két szegregátum került beazonosításra, azonban folyamatosan fennáll annak a veszélye, hogy a városban szegregált lakókörnyezet alakuljon ki. Szegeden is találhatóak olyan városrészek, ahol a szociálisan hátrányos helyzetűek koncentrációja jóval meghaladja a város más részeire jellemző értékeket. Ez egy öngerjesztő folyamat is egyben, az innen elköltöző, jobb anyagi helyzetben élő családok helyére az alacsonyabb fenntartási költségek miatt szegényebb, szociális problémákkal küzdő családok költöznek be. Városi szinten, de különösen a szegregátumokban gondot jelent a drogfogyasztás. Az olcsó dizájner drogok jelen vannak a városban, ezzel együtt mindkét szegregátumban is. Mind a fiatalok, mind a felnőttek körében használják és terjesztik, sokan a megélhetésüket is ebből biztosítják.

A hatályos ASZT-ben leírtak, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó Antiszegregációs Tervben rögzítettek is reflektálnak a város legfontosabb, beavatkozást igénylő társadalmi jelenségeire. A korábban leírtak alapján Szeged önkormányzata a jövőben is kiemelten kezeli a hátrányos helyzetű célcsoportok helyzetét javító beavatkozásokat. Mind a hajléktalanokkal, mind a szegregátumokban élőkkel kiemelten foglalkozik, de ugyanebbe a kategóriába tartoznak a fogyatékkal élők, a munkaerőpiacon hátrányos helyzetbe kerülők és az idősek is.

A hajléktalanság kapcsán kiemelendő a probléma terjedése, ezen belül kifejezetten a speciális ellátási szükségletűek növekvő száma. Erősíteni szükséges a hátrányos helyzetű családok (pl. roma) elköteleződését a gyermekek korai integrációját segítő beavatkozások (pl. bölcsőde, óvoda) mellett. A hátrányos helyzetű gyermekek hatékonyabb iskolai integrációja érdekében erősíteni szükséges az ágazati- és területi szereplők (kormányhivatal, önkormányzat) közötti partnerséget. Fejleszteni szükséges a női foglalkoztatás feltételrendszerét, a nők esélyegyenlőségét a munka világában biztosítani szükséges. Szem előtt kell tartani, hogy a gyermeküket egyedül nevelő nők körében a szegénység kockázata magasabb. Az idősebb korosztály esetében a közösségi aktivitás erősítése és a digitális szakadék megszüntetése jelent komoly feladatot. A fogyatékkal élők esetében a napi ügyintézésrel kapcsolatos kihívások (infrastruktúra akadálymentesítése, ügyintézők esetleges alacsony szintű felkészültsége speciális kérdésekben) okoznak gondot.

8.1.1.2 A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése

A 2011-es népszámlálási adatokra alapozva a Központi Statisztikai Hivatal adatszolgáltatása alapján, Szegeden két szegregátum volt beazonosítható. Az 1. számú szegregátum a KSH térképe alapján Szeged Nyugati iparváros és Kiskundorozsma városrészében, a Búza és az Árpa utcákban található lakóegységeket fedi le, valójában ez a terület az Árpa utcát jelenti. A 2. számú szegregátum Szeged Móraváros városrészében található, a Móravárosi körút, Cserepes sor és Katona József utcák által határolt területeken.

75. ábra: 1. számú és 2. számú szegregátumok Szegeden

Forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján

Az 1. számú szegregátum Szeged Nyugati iparváros és Kiskundorozsma városrészében, az Árpa utcában található lakóegységeket fedi le, lényegében a város peremterületén fekszik. Megközelíthetősége jónak mondható. Ha a 2001-es és a 2011-es népszámlálási adatokat néhány mutató esetében összevetjük, azt látjuk, hogy 2001-ben a szegregátumban 106 fő lakott, míg ez az érték 2011-re 98 főre csökkent. 2001-ben a szegregátumban a rendszeres jövedelemmel nem rendelkezők aránya igen magas az aktív korúakon belül 70,7% volt, míg 2011-ben, ez az érték

69,4 % volt. A 2011-es népszámlálási adatok szerint a szegregátum demográfiai és képzettségi adatai az alábbiak szerint alakultak:

59. táblázat: Az 1. számú szegregátum demográfiai és képzettségi adatai

Mutató megnevezése	2011	2022
Lakónépesség száma	98	
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	34,7	
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,3	
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	2,0	
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (indikátor is)	90,3	
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában (indikátor is)	0,0	

Forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján

A szegregátumban 16 db lakás található a 2011-es népszámlálás adatai szerint is, ez a városrészi lakásállomány 3 ezreléke. A lakások 100 %-a volt alacsony komfort fokozatú, míg városi szinten ez az arány 3,1, városrészi szinten pedig 7% volt. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben ugyancsak 100% volt. A maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben 0 % volt.

A kiskundorozsmai szegregátumban élő családok a 2014-2020-as időszakra vonatkozó ASZT megállapításai szerint hasonló problémákkal küzdöttek, mint a móravárosiak. Bérlakásban élnek, melyek téglablokkokból állnak, szigetelésük nem megoldott. Az ablakok, ajtók több helyen hiányoznak. A kétszobás lakásokban több, jellemzően sokgyermekes család él együtt, nagy a zsúfoltság, jellemző a higiénia hiánya, mely kedvezőtlenül befolyásolja az itt élők egészségi állapotát. Szinte minden helyen van villany, azonban a nagy összegű tartozások miatt az áramszolgáltató leszerelte a villanyórakat. Fürdőszoba csak néhány helyen került kialakításra.

Az FVS készítése során az önkormányzat szakirodájától kapott információk a fent leírt állapotok stagnálásáról számolnak be. Az önkormányzat itt mintegy 70 fő lakost tart hivatalosan nyilván, de valójában 100-120 fő is élhet a szegregátumban, számuk folyamatosan változik. Közülük sokan dolgoznak, de az idényjellegű és az alkalmi munka a legjellemzőbb. Néhányan már teljes állásban is el tudtak ugyanakkor helyezkedni (kórházi takarító, építőipar). A lakhatási támogatásnak, valamint az előrefizetéses óráknak köszönhetően a bérlők lakbér-, illetve közüzemi tartozást nem halmoznak fel. Továbbra is cél, hogy a bérlői státusz ne kerüljön veszélybe, ennek érdekében ne halmozódjon fel tartozás. A szegregátumban a lakások állapota nagyon különböző. Néhány bérlő folyamatosan karban tartja, újítja lakását, és vannak olyan lakások is, amelyek erősen lelakott állapotban vannak. Az épületek környéke nagyon elhanyagolt. A legnagyobb problémát jelenleg a személyes higiénia jelenti, ugyanis az utcában közkifolyó biztosítja a vízvételezési lehetőséget, ám a vízvezetés nem biztosított.

Az állam által folyósított ellátásokat tekintve egy személy részesül nyugdíjban, a gyermekes családok gyermeknevelési ellátásokból (gyes és családi pótlék) élnek. A Járási Hivatal hatáskörébe tartozó ellátások (aktív korúak ellátása, ápolási díj, stb.) igénybe vétele elenyésző.

Az Árpa utcába szilárd burkolatú út vezet, a szegregátum mellett hulladéklerakó telep üzemel. Az Árpa utcából kéthetente történik a szemétszállítás. Jelenség, hogy az utca végén lerakott konténer mellé idegenek is tesznek szemetet, főleg akkor, ha a hulladéklerakó zárva van, és nem kívánják a szemetet visszavinni. A lakásokba nincs bevezetve a víz, emellett a csatornahálózat kiépítésére lenne szükség. A fűtést szilárd tüzelővel, kályhával oldják meg.

A 2. számú szegregátum Szeged Móraváros városrészében található, a Móravárosi körút, Cserepes sor és Katona József utca által határolt területeken, de alapvetően és elsősorban a Cserepes soron található lakó ingatlanokat érinti.

60. táblázat: A 2. számú szegregátum demográfiai és képzettségi adatai

Mutató megnevezése	2011	2022
Lakónépesség száma	217	
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,8	
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	73,7	
Lakónépességen belül 60- x évesek aránya	6,5	
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (indikátor is)	75,0	
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában (indikátor is)	0,0	

Forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján

A KSH adatai alapján a lakások 51,9 %-a volt alacsony komfort fokozatú, míg városi szinten ez az arány 3,1, városrészi szinten pedig 4,9% volt. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben ugyancsak 50,9% volt. A maximum egy szobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 2011-ben 15,1 % volt.

Az önkormányzati adatszolgáltatás szerint 2014-ben 64 darab lakásból (mely 16 db épületet jelent) 46 darab volt lakott a Cserepes sori szegregátumban, ahol a lakások komfort nélküliek, néhány helyen bevezetésre került a gáz és kialakítottak fürdőszobát. A lakások zsúfoltak, egy szobában 5-6-an vagy még többen élnek, sok a csecsemő, a kiskorú. A szobák falai vizesek, penészesek, dohosak, salétromosak, a vakolat kívül-belül mállik, az ablakok-ajtók nem szigeteltek. Néhány család nem lakhatás céljára szolgáló épületben él (istálló, padlástér). A főzést és a fűtést az esetek nagy százalékában szilárdtüzelésű tűzhelyen oldják meg.

Szeged MJV 2020-ban felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programja rögzíti, hogy a Cserepes soron található szegregátumban 2019-ben már csak 28 darab lakás volt megtalálható.

Az FVS készítése során az önkormányzat szakirodájától kapott információk szerint a 2. számú szegregátumban összesen 5 épület (azaz 20 db lakás) áll jelenleg. A 20 darab lakás közül 5 darab van magántulajdonban, kettőben bérlők laknak. A maradék 13 darab lakás közül a legtöbb üres, de néhányban önkényes lakáshasználók élnek. Összességében a szegregátumban körülbelül 35 fő lakost tartanak nyilván, de ez a szám is folyamatosan változik. A lakások komfort nélküliek, de felszereltségüket és karbantartásukat illetően az Árpa utcához hasonlóan itt is nagyok a különbségek. A szegregátumban négy fő nyugdíjas, a többiek alkalmi jellegű munkákból, illetve a gyermekek után járó gyermeknevelési ellátásokból (gyes és családi pótlék) élnek.

A Móravárosi szegregátumban a város antiszegregációs törekvéseinek köszönhetően a 16 épület 64 lakásából 2021. őszére 5 épület, azaz 20 lakás maradt. A lakások állapota az Árpa utcában tapasztalhatóhoz hasonlóan nagyon változatos, van, ahol még külső nyílászáró sincs, és van, ahol még a gáz is be van vezetve. Az épületek környéke erősen elhanyagolt, időről időre nagy mennyiségű szemet halmozódik fel mind az udvarokon, mind pedig a közterületen. Egy-egy társasház bontása során az önkormányzat a szemet elszállítását is elvégezte.

A szegregátum esetében távlati célkitűzés a teljes felszámolás 2029-ig, ennek ütemezése – ahogy korábban is jeleztük – évente 2 lakás kiürítése. A szegregátum felszámolása érdekében szükséges a magántulajdonú társasházi albetétek önkormányzati tulajdonba kerülése, illetve a bérleti jogviszonnal érintett, önkormányzati tulajdonú lakások bérlőinek csere útján való integrált elhelyezése. A magántulajdonosok elhelyezésére két lehetőség van: lakásuk megvásárlása, vagy a lakás tulajdonjogának cseréje önkormányzati tulajdonú lakás tulajdonjogára vagy bérleti jogára, értékegyeztetéssel.

Az alábbiakban áttekintésre kerülnek a szegregátumokban élőket érintő fontosabb beavatkozások, melyek két típusba sorolhatók. Az alapvető életminőséget javító, a szegregátumokban élőket közvetlenül érintő támogatások, illetve a szegregációs folyamatok lassítását, a kedvezőtlen tendenciák megfordítását célzó konkrét fejlesztések. Előbbi kategóriába tartoznak az olyan programok, mint tűzifa támogatás (családonként egy erdei köbméter hasított tűzifa), a karácsonyi élelmiszersomag, a közlekedési bérlettámogatás az iskolai lemorzsolódás elkerülése céljából, de közvetett módon a szegregátumban élők életminőségének javítását szolgálja a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat részére használatba adott, Szeged, Rákóczi u. 11. szám alatti épület folyamatos fejlesztése is.

Az EFOP-2.4.3-18., „A szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítása” című pályázat keretében mintegy 30 millió forint EU-s támogatás került felhasználásra Szegeden.

A szegregációs folyamatok lassítását, a kedvezőtlen tendenciák megfordítását célzó konkrét fejlesztéseket, az érintett lakosok számát és a 2014-2020-as ASZT-ben rögzített releváns intézkedést az alábbi táblázat rögzíti.

61. táblázat: A szegregátumokban megvalósult beavatkozások és a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Antiszegregációs terv intézkedéseinek kapcsolódása

Beavatkozás megnevezése	A beavatkozásban érintettek száma (fő)	Kapcsolódó ASZT 2014-2020 intézkedés
A Cserepes sori szegregátumból a bérlők integrált lakókörnyezetbe történő csereelhelyezése során felmerült egyösszegű térítési díj vagy óvadék különbözet megfizetéséhez támogatás nyújtása (több alkalommal)	7	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (Cserepes sori szegregátum)
10 közös kamra-wc épület felújítása a kiskundorozsmai szegregátumban	70	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum)
A meglévő 10 közös kamra-wc-n felül további 4 új építése	70	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum)
A kiskundorozsmai szegregátumban (Szeged, Árpa utca) élők lakhatási jogviszonyának rendezése	70	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum)
A Kiskundorozsmai Tanodában vizesblokk kialakítása	30	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum)
A kiskundorozsmai szegregátumban (Szeged, Árpa utca) áramhálózat fejlesztés (külső és belső + előrefizetős árammérő készülékek felszerelése)	70	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum)
EFOP-2.4.3-18., „A szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítása”	82	Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (kiskundorozsmai szegregátum), Lakhatási és mobilizációs beavatkozások (Cserepes sori szegregátum)

Amint látható az önkormányzat az Antiszegregációs Tervben leírtaknak megfelelően folyamatosan törekszik a szegregált körülmények felszámolására. Míg az 1. számú szegregátumban higiénés fejlesztések, és a lakhatási körülmények javítását célzó fejlesztések zajlottak, addig a Móravárosban található 2. számú szegregátum felszámolását célzó beavatkozások is megvalósításra kerültek. Utóbbi esetben természetesen a lakók elhelyezése magasabb komfortfokozatú lakókörnyezetben történt.

Kiskundorozsmán az Árpa utcában az EFOP-2.4.3-18., „A szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítása” című projekt keretében 4 épület tetőhéjalás cseréjére valamint 16 lakóingatlan esetében nyílászáró cseréjére került sor. A 2. számú szegregátumban egy 4 lakásos társasházi lakóépület lebontása valósult meg, amivel további 6 fővel (2 generációs család) csökkent a szegregált környezetben élők száma.

2016. novemberében megtörtént a 2. számú szegregátumban élők lakásértékesítési szándékának felmérése. A felmérés eredményként a tulajdonosok által írásban tett nyilatkozatok alapján 2017. évben az előző évekhez képest nagyobb ütemű kiköltöztetési és épületbontási folyamat kezdődhetett el. A folyamat során a magántulajdonú lakások adásvételével kapcsolatos egyeztetéseket az erre a feladatra kijelölt munkacsoport látta el. A munkacsoport tagjai a szegregátumot elhagyni szándékozó bérlők csereelhelyezésében is közreműködtek. Javaslatukra az önkormányzat pénzügyi forrást biztosított a Szegedi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat részére azon szociálisan rászoruló bérlők támogatására, akik jövedelmi helyzetükre tekintettel a csereelhelyezés kapcsán felmerült térítési díj vagy óvadék különbözet megfizetését nem tudták teljes mértékben vállalni.

A 2. számú, „Cserepes sori” szegregátumban a lakóingatlanok önkormányzat általi vásárlása – saját forrásból – folyamatos, az épületek elbontásra kerülnek. 2016. november 21-e óta 6 magántulajdonú lakás kivásárlására, több bérlő elhelyezésére került sor. Öt ingatlan, ingatlanonként négy lakás, azaz mindösszesen 20 lakás megüresedett, az épületek lebontása megtörtént. A jelenlegi 20 db lakásból 5 db magántulajdon, 2 db bérlemény, 13 db vagy üres, vagy önkényes lakáshasználók lakják.

Az 1. számú szegregátumban hosszabb távon feladat a higiénés feltételek további javítása, a hátrányos helyzetű gyerekek szocializációra való felkészítésének támogatása, kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések lebonyolítása. Közösségi programok lebonyolítására alkalmas infrastruktúra kialakítása. A 2. számú szegregátum esetében a felszámolási folyamat lezárása a további cél.

Összefoglalva a fentieket a szegregátumok esetében alapvetően gondot jelent a lakosok rossz egészségi állapota. Az Árpá utcában élő gyermekeknél folyamatos a tetűprobléma, noha a CNÖ vásárol tetűirtó szert. A felnőttek esetében jellemző a szívbetegség, tüdőbetegség kialakulása, vannak akik ízületi betegségekkel küzdenek, egy fő (nyugdíjas) bentlakásos intézményi ellátásra szorul. Probléma a személyi higiénia hiánya is. A Kiskundorozsmai szegregátumban a csatornázás továbbra sem megoldott, annak kiépítésével lehetőség volna a lakásokba a vizet bevezetni, illetve fürdési-mosási lehetőséget biztosítani (a csatornarendszer csak részben van kiépítve). Komoly kihívás továbbá a gyermekek egészségre nevelése, mozgásfejlődése. Távol esik a gyermekek szabadidejének hasznos eltöltését biztosító játszótér, nincs biztosítva a lakókörnyezetben olyan tér, ahol a gyermekek biztonságos körülmények között játszhatnak. Általában igaz, hogy problémát jelent a jövőkép hiánya, az akaratgyengeség. Több olyan személy is él az Árpá utcában, aki egészségi állapotára tekintettel jogosult lehet rendszeres pénzbeli ellátásra. Ehhez számos orvosi vizsgálatra, ügyintézésre van szükség, ezeket a procedúrákat nem vállalják (mentorálás szükséges).

8.1.2 Antiszegregációs Terv

8.1.2.1 Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

Az alábbi célok és beavatkozások egyértelműen építenek a 2014-2020-as időszakra vonatkozó Antiszegregációs Terv intézkedéseire, ily módon biztosítva a folytonosságot, illetve a rugalmasságot, amennyiben a program beavatkozásai a 2022-es népszámlálási adatok

rendelkezésre állását követően esetleg újratervezésre kerülnek. A célok meghatározása során figyelembe vettük Szeged MJV aktualizált helyi esélyegyenlőségi programjában leírtakat is.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó Antiszegregációs Terv intézkedései részben a város egészét érintő (horizontális), részben specifikus (terület alapú), a szegregátumokra specifikált beavatkozások voltak. Előbbi kategóriába tartoztak többek között a szegregátumokból elköltözők integrációját segítő programok, az oktatási, képzési támogatások, felzárkóztató képzések, átképzések a hatékony munkaerő-piaci integráció elősegítése érdekében. Utóbbi körbe tartoztak többek között a lakhatási és mobilizációs beavatkozások, valamint a szociális- és képzési integrációt, továbbá a foglalkoztatási helyzet javítását, a munkaerő piaci integrációt segítő programok.

A fentiekhez illeszkedve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó célok és az ezekhez kapcsolódó beavatkozások meghatározása horizontális valamint területi fókusszal történik, az alábbi táblázatokban összefoglaltak szerint.

62. táblázat: Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
1.	Sérülékeny társadalmi rétegek életminőségének javítása	<ul style="list-style-type: none"> • Munkahelyi integrációt segítő programok • Egészségügyi- és szociális ellátáshoz való jobb hozzáférést biztosító beavatkozások (különös tekintettel a kiszolgáltatott társadalmi csoportok esetében, pl. hajléktalanok) • Szociális bérlakás rendelet felülvizsgálata indokolt esetben • Szociális célú városrehabilitációs projekt (ERFA +) • Szociális város rehabilitáció keretében folyamatos szociális munka megteremtése 	352 000 000 Ft (önkormányzati saját forrás+EFOP Plusz 3. prioritás+TOP Plusz helyi humán fejlesztések)

63. táblázat: Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások

	Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség és annak tervezett forrása
1.	1. számú szegregátum	Lakhatási körülmények javítása	<ul style="list-style-type: none"> A 2014-2020-as időszakban megkezdett, lakó infrastruktúrát és lakókörnyezetet érintő beavatkozások továbbvitelére fókuszál az Antiszegregációs Terv. Ez az épületek külső korszerűsítését, nyílászáró cseréjét, külső gépészeti rekonstrukciót, közmű bekötésekkel kapcsolatos munkálatokat jelentheti. Alapinfrastruktúra fejlesztése (csapadékvíz- és csatornahálózat megújítása, napelempark kialakítása) A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, higiénés feltételek javítása (Biztos Kezdet Gyerekház stb.) 	30 000 000 Ft (önkormányzati saját forrás+TOP Plusz helyi humán fejlesztések)
2.	1. és 2. számú szegregátum	Munkaerőpiaci integráció támogatása – Lakossági tájékoztatás és foglalkoztatási programok indítása a foglalkoztatási helyzet javítása, és a munkaerő piaci integráció érdekében	<ul style="list-style-type: none"> Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése Az elhelyezkedettek nyomon követése, utógondozása, munkahelyi beilleszkedésük segítése 	25 000 000 Ft (EFOP Plusz)
3.	1. és 2. számú szegregátum	Társadalmi integráció erősítése, a szegregáció csökkentése – Közösségfejlesztési programok a társadalmi integráció erősítése és a szegregáció csökkentése érdekében	<p>2021-2027 között a közösségépítés, az egyéni fejlesztő programok (oktatás, képzés stb.) is hangsúlyt kapnak.</p> <ul style="list-style-type: none"> A gyerekek minél korábbi életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával és az iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok, digitális szakadék felszámolása, a digitális írástudáshoz szükséges készségek elsajátítása Képzési integráció során a korábbi időszakokkal szemben a felnőttek oktatása is előtérbe kerül, hangsúlyos elem az utánkövetés A hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, ügyintézés elősegítése (iratok beszerzésének segítése, tulajdonviszonyok tisztázása stb.) Kiegészítő, életminőség javító beavatkozások (karácsonyi csomag, tűzifa akció stb.) 	126 000 000 Ft (önkormányzati saját forrás+TOP Plusz helyi humán fejlesztések)

Amint az látható az ASZT 2021-2027-es céljai egyszerre fókuszálnak a szegregátumokban élők lakhatási körülményeinek javítására, illetve a hátrányos helyzetű lakosság társadalmi integrációjának és munkaerőpiaci helytállásának támogatására. A 2011-es népszámlálási adatok alapján Szegeden beazonosított két szegregátum esetében részben eltér a célstruktúra és a beavatkozási logika. Ez elsősorban a „Lakhatási körülmények javítása” cél és a kapcsolódó beavatkozások kapcsán érhető tetten, amennyiben ezek kizárólag az 1. számú szegregátum esetében tekintendők relevánsnak. A „Munkaerőpiaci integráció támogatása”, illetve a „Társadalmi integráció erősítése, a szegregáció csökkentése” célkitűzések és az ezek esetében rögzített, előzetesen megvalósítani tervezett beavatkozások ugyanakkor mindkét szegregátum esetében relevánsak, hiszen a 2. számú szegregátumból elköltözők esetében is szükség van a foglalkoztatási-képzési, illetve közösségfejlesztési programok megvalósítására.

8.1.2.1 *A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns)*

Szeged esetében nem releváns.

8.1.2.2 *A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata*

64. táblázat: Az antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolatrendszere

Szegregátum	Szegregátum 1.	Szegregátum 2.
Átfogó beavatkozás		
1. Lakhatási körülmények javítása	X	
2. Alapinfrastruktúra fejlesztése	X	
3. A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	X	
4. Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok	X	X
5. Az elhelyezkedettek nyomon követése, utógondozása	X	X
6. A gyerekek minél korábbi életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával	X	X
7. Képzési integráció	X	X
8. A hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	X	X
9. Kiegészítő, életminőség javító beavatkozások (karácsonyi csomag, tűzifa akció stb.)	X	X

8.1.2.3 *A beavatkozások ütemezése*

65. táblázat: A tervezett beavatkozások ütemezése

Tervezett akciók és beavatkozások	2021 2. félév	2022 1. félév	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév	2025 2. félév	2026. 1. félév
horizontális										

Tervezett akciók és beavatkozások	2021 2. félév	2022 1. félév	2022 2. félév	2023 1. félév	2023 2. félév	2024 1. félév	2024 2. félév	2025 1. félév	2025 2. félév	2026. 1. félév
Munkahelyi integrációt segítő programok			X	X	X	X	X	X	X	X
Egészségügyi- és szociális ellátáshoz való jobb hozzáférést biztosító beavatkozások			X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális bérlakásrendelet felülvizsgálata indokolt esetben		X	X	X	X	X	X	X	X	X
1. sz. szegregátum										
Lakhatási körülmények javítása		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Alapinfrastruktúra fejlesztése			X	X	X					
A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése				X	X	X	X			
1. és 2. sz. szegregátum										
Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok			X		X		X		X	
Az elhelyezkedettek nyomán követése, utógondozása			X	X	X	X	X	X	X	X
A gyerekek minél korábbi életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Képzési integráció			X		X		X		X	
A hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kiegészítő, életminőség javító beavatkozások (karácsonyi csomag, tűzifa akció stb.)		X	X	X	X	X	X	X	X	X
Szociális város rehabilitáció keretében folyamatos szociális munka megteremtése						X	X	X	X	X
Szociális városrehabilitációs projekt						X	X	X	X	X

8.1.2.4 Az Antiszegregációs Terv pénzügyi terve

66. táblázat: Az Antiszegregációs Terv pénzügyi terve

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség (millió Ft)	tervezett forrás
horizontális		
Munkahelyi integrációt segítő programok	25	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (EFOP Plusz)
Egészségügyi- és szociális ellátáshoz való jobb hozzáférést biztosító beavatkozások	300	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (TOP Plusz)
Szociális bérlakás rendelet felülvizsgálata indokolt esetben	Önkormányzati költségvetés alapján	Önkormányzati saját forrás
1. sz. szegregátum		
Lakhatási körülmények javítása	10	Önkormányzati saját forrás
Alapinfrastruktúra fejlesztése	10	Önkormányzati saját forrás
A közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	10	Önkormányzati saját forrás
1. és 2. sz. szegregátum		
Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok	20	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (EFOP Plusz)
Az elhelyezkedettek nyomon követése, utógondozása	5	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (EFOP Plusz)
A gyerekek minél korábbi életkorban történő fejlesztése a szülők bevonásával	49	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (TOP Plusz)
Képzési integráció	4	Beavatkozási terület 6.1: A digitális kompetenciák fejlesztését célzó programok, Digitális kompetenciák erősítése a lakosság körében (TOP Plusz)
A hatósági szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	3	Beavatkozási terület 6.1: A digitális kompetenciák fejlesztését célzó programok, Digitális kompetenciák erősítése a lakosság körében (TOP Plusz)
Kiegészítő, életminőség javító beavatkozások (karácsonyi csomag, tűzifa akció stb.)	70	Önkormányzati saját forrás
Szociális város rehabilitáció keretében folyamatos szociális munka megteremtése	7	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (TOP Plusz)

Tervezett akciók és beavatkozások	becsült költség (millió Ft)	tervezett forrás
Szociális városrehabilitációs projekt	20	Beavatkozási terület 8.1: Társadalmi befogadást, az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok, A társadalmi szolidaritást erősítő fejlesztések (TOP Plusz)
Összesített költség:	533	

A forrástervezés kapcsán ki kell emelni, hogy az FVS véglegesítésének időpontjában az EFOP Plusz tartalmához illeszkedő felhívások még nem voltak ismertek. Az EFOP Plusz-hoz illeszkedő beavatkozások és az ezekhez rendelt keretösszegek ezért indikatívak, a későbbiekben felülvizsgálat tárgyát képezik.

8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása

A fenntartható városfejlesztési stratégia elkészítését támogató módszertanban leírtakkal összhangban a primer adatok megszerzése érdekében kérdőíves felmérés lebonyolítására került sor. A két célcsoport – lakosság, illetve önkormányzati intézmények – eltérő struktúrájú kérdőívet töltött ki, hiszen az előbbi esetben az öt tervezési dimenzió, míg az utóbbi esetében alapvetően a digitális kompetenciák és az okos technológiák alkalmazása kapcsán kértünk információt.

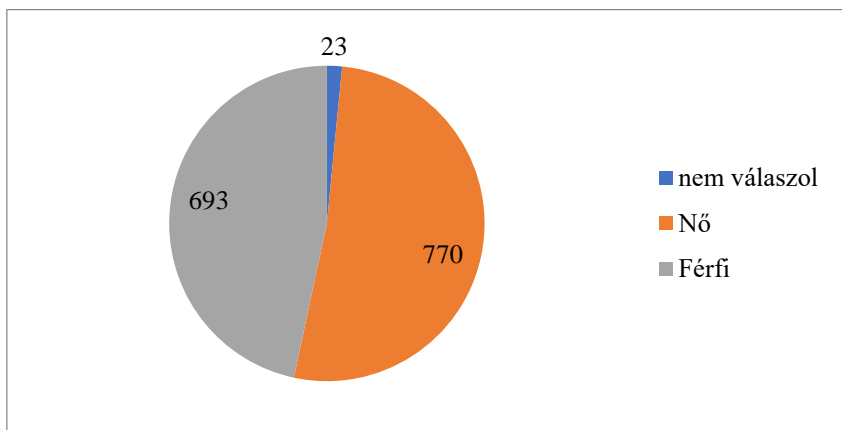
A lakossági és az intézményi kérdőívek előkészítése a megadott módszertan alapján 2021. szeptemberében kezdődött meg. Az önkormányzat szakértői javaslat alapján véglegesítette a kérdőíveket, melyeket részben közvetlenül juttatott el a célcsoporthoz (intézményi kérdőív), részben közvetlen online hozzáférést biztosított.

A szeged.hu portálon 2021. október 12-én jelent meg a felhívás a lakossági kérdőív kitöltésére (https://its2021lakossagi.szegedvaros.hu/urlap/fenntarthato_varosfejl_lakossagi). Erre október 17-ig volt lehetőség. Ez időszak alatt összesen 1 486 fő töltötte ki a kérdőívet. Az intézményi kérdőívet 19 db szervezet (intézmény vagy cég) képviselőjében töltötték ki, akik közvetlenül e-mailben kapták meg a kérdéseket.

A kitöltött kérdőívek alapján gyűjtött adatok excel alapú adatbázisban kerültek feldolgozásra, a kapott eredményeket pedig az FVS vonatkozó fejezeteiben részletesen közöljük, míg jelen fejezetben csupán a legfontosabb információk bemutatására térünk ki.

A kérdőívet mindösszesen 693 fő férfi válaszadó, és 770 fő női válaszadó töltötte ki, míg 23 fő nem válaszolt a releváns kérdésre.

76. ábra: A lakossági kérdőívet kitöltők nemek szerinti megoszlása

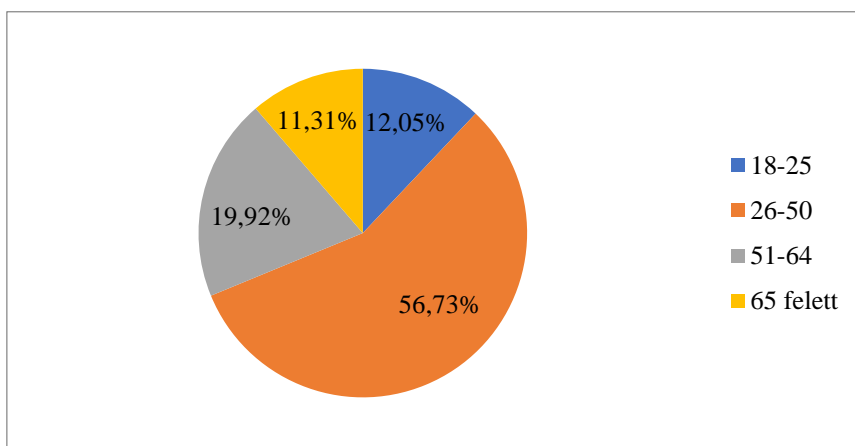

Forrás: Saját szerkesztés

Az összes válaszadó 51,81 %-a volt tehát nő, míg a férfiak az összes válaszadó 46,63 %-át tették ki.

A válaszadók életkor szerinti megoszlását rögzíti a következő ábra. Látható, hogy a 18-25 év közötti korosztály az összes válaszadó 12,05 %-át (179 fő), míg a 26-50 közötti korosztály a válaszadók több mint felét, 56,73 %-át (843 fő) tette ki.

77. ábra: A lakossági kérdőívet kitöltők életkor szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés

Az 51-64 év közötti korosztályba a válaszadók 19,92 %-a (296 fő), míg a 65 év felettek közé 11,31 %-a (168 fő) tartozott.

8.2.1 Lakossági felmérés

67. táblázat: Lakossági kérdőívek

1.	1.) Válaszadó neme	1.1) nő 1.2) férfi
----	--------------------	-----------------------

2.	2.) Válaszadó kora (év)	2.1) 18-25 2.2) 26-50 2.3) 51-64 2.4) 65- felett
----	--------------------------------	---

1.	Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját (több válasz is lehetséges)	1. itt született 2. itt alapított családot és otthont 3. ismeri és gyakorolja a helyi szokásokat 4. a város kulturális vonzereje 5. a helyi lakosok összetartása 6. tagja valamilyen helyi közösségnek (szabadidő, sport, művelődés, stb.) 7. a város természeti adottságai és egyedi városkép 8. egzisztenciális és munkalehetőségek 9. felsőoktatási és kutatási központ 10. egyéb
2.	A felsorolt tényezők közül melyek fejlesztését érzi szükségesnek az életminőségével kapcsolatos elégedettségének növeléséhez?	1. a városban elérhető munkahelyek száma 2. magas jövedelmet biztosító munkalehetőségek 3. a közszolgáltatások további fejlesztése (iskola, egészségügyi, szociális ellátás stb.) 4. minőségi közösségi terek a városközpontban és a lakóhelye közelében 5. gazdagabb és magasabb színvonalú, igényekre szabott kulturális kínálat 6. sportolási lehetőségek további bővítése 7. magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatások 8. kedvezőbb lakhatási lehetőségek 9. jobb közbiztonság 10. gyalogos- és kerékpárosbarát városi közlekedés fejlesztése 11. egyéb
3.	Értékelje a városban elérhető humán közszolgáltatásokat és egyéb városi életminőséget befolyásoló tényezőket egy 1-től 5-ig tartó skálán 5=nagyon elégedett 4=elégedett 3= közepesen elégedett 2= alig elégedett 1=egyáltalán nem elégedett	1. bölcsődei és óvodai ellátás 5-4-3-2-1 vagy 0 2. általános iskolai oktatás 5-4-3-2-1 vagy 0 3. egészségügyi ellátás 5-4-3-2-1 vagy 0 4. szociális ellátás 5-4-3-2-1 vagy 0 5. kulturális szolgáltatások és lehetőségek 5-4-3-2-1 vagy 0 6. zöldfelületek (terek, parkok, ligetek, fasorok) 5-4-3-2-1 vagy 0 7. városi közvilágítás 5-4-3-2-1 vagy 0 8. városi közbiztonság 5-4-3-2-1 vagy 0 9. gyalogos közlekedési felületek (járdák) minősége 5-4-3-2-1 vagy 0 10. kerékpáros közlekedési lehetőségek (kerékpárutak, tárolók, esővédő beállók stb.) 5-4-3-2-1 vagy 0 11. utak minősége a városban 5-4-3-2-1 vagy 0 12. parkolási lehetőségek a városban 5-4-3-2-1 vagy 0

1.	<p>Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapokban? (több válasz is lehetséges kivéve, ha a válasz a 7.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. személyi számítógép (asztali számítógép) 2. notebook / laptop 3. táblagép (tablet) 4. okos / smart televízió 5. okostelefon 6. okos óra 7. nincs ilyen eszközöm
2.	<p>Milyen céllal használja az INTERNETET (több válasz is lehetséges)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. napi munkavégzés részeként 2. ügyintézés céljából pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása 3. rendelkezik ügyfélkapuval és rendszeresen használja 4. szolgáltatásokat vesz igénybe pl. elektronikus vásárlás, foglalások intézése (szállás, repülőjegy stb.) 5. kommunikációs, kapcsolattartási céllal (telefon, levelezés, Skype stb.) 6. információszerzés, tájékozódás céljából 7. tanulási céllal - oktatási anyagok letöltése, e- oktatás igénybevétele 8. közösségi oldalak látogatása 9. szórakozás – video, film, zene letöltéshez 10. játékok 11. egyéb
3.	<p>Hogyan értékeli az IT eszközök használatával kapcsolatos jártasságát (saját korosztályához viszonyítva) (csak egy válasz lehetséges)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. nincsenek ilyen készségeim egyáltalán 2. készségeim az átlagnál szerényebbek, rendszerint segítségre szorulok 3. készségeim átlagosak, okostelefont használok készség szinten és rendszeres internet használó vagyok 4. készségeim átlag feletti (a 3. ponton túl e-ügyintézésre és egyéb, speciális IT használatra is képes vagyok) 5. nem tudom megítélni
4.	<p>Milyen városi okos alkalmazásokat használ?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. bankkártyás parkolási fizetés 2. bankkártyás fizetés a helyi tömegközlekedésben 3. internet használata a helyi tömegközlekedési eszközökön 4. elektronikus utastájékoztató eszközök a helyi tömegközlekedésben 5. közterületeken elérhető, díjmentes internet elérés
5.	<p>Milyen szolgáltatások esetében használ online, mobil applikációs vagy digitális mérős kapcsolattartást?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. áramszolgáltatás 2. távhő / hőszolgáltatás (amennyiben releváns) 3. víz és csatorna szolgáltatás 4. hulladékszállítás 5. közösségi közlekedés (helyközi járatok helyi viszonylatban) 6. közhivatali ügyintézés (önkormányzat, kormányhivatal) 7. alap- és/vagy középfokú oktatás (óvoda, általános iskola, középiskola) 8. egészségügyi alapellátás 9. kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.) 10. szociális ellátás (valamely családtag okán pl. idősellátás)

1.	<p>A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?</p> <p>5= nagyon jelentős 4=jelentős 3=közepesen fontos 2= majdnem jelentéktelen az 1=egyáltalán nem fontos 0= „nem elérhető a városban”, a „nem tudom megítélni / nem vagyok érintett” és a „nem kívánok válaszolni”</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevételeiben: víz, áram stb.) 2. szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon 3. közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés 4. egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása 5. megújuló energiaforrások használata a háztartásban 6. megújuló energiaforrások használata 7. többször használható bolti csomagolóanyagok használata
2.	<p>Milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat? (Több válasz is lehetséges)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. szabadidő eltöltés 2. rekreációs séta 3. testedzés 4. kültéri közösségi és kulturális programokon vesz részt 5. egyéb
3.	<p>Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)? (Több válasz is lehetséges)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. sétautak fejlesztése 2. játszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan 3. zenepavilon létesítése (térzene befogadására) 4. kisebb csoportok szabadterei összejöveleiket lehetővé tevő utcabútorok kihelyezése 5. gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni 6. több szolgáltatás a környéken pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC 7. közvilágítás további javítása 8. a Tisza-part újszegedi oldala és a lakosság közötti kapcsolat erősítése 9. A rakpart fokozatos gyalogosbarát átalakítása 10. egyéb
4.	<p>Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában? (Több válasz is lehetséges)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás) 2. okos lakás irányító rendszer (az okos lakás irányító rendszer automatikusan szabályozza a lakás hűtését, fűtését/távrolról vezérelhető stb.) 3. okos, családi ház telkét fenntartó rendszer pl. okos locsoló, ami a talajnedvességet méri és szükség szerint indítja el a locsolórendszert 4. hibrid vagy elektromos hajtású autó, vagy egyéb jármű 5. tudatos otthon – tájolás, klímatudatos növénytelepítés 6. megújuló energia használata (földhő, napenergia stb.) 7. házi komposztáló 8. egyéb

1.	<p>Milyen helyben, illetve térségben létrehozott termékeket ismer? (Több válasz is lehetséges.)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. zöldség /gyümölcs 2. egyéb élelmiszer vagy ital 3. használati tárgyak (beleértve kézműves termékeket) 4. műalkotások (helyi művészek alkotásai) 5. egyéb 6. nem ismerek ilyeneket
----	--	---

2.	<p>Hol vásárol Ön a helyi/ térségi termékeket?</p> <p>(Több válasz is lehetséges. A 1. válasz kizárja a több válasz lehetőségét.)</p>	<p>1. nem vásárol</p> <p>2. közvetlen a termelőnél (agrártermék esetében)</p> <p>3. közvetlen az alkotóknál (képzőművészeti termék esetében)</p> <p>4. a piacon</p> <p>4. internetes felületeken (weboldal, közösségi média pl. facebook)</p> <p>5. kézműves /termelő saját üzletében</p>
----	--	---

8.2.2 Intézményi/ szervezeti felmérés

68. táblázat: Intézményi kérdőív

1.	IKT eszközállomány összesen (nyomtató, számítógép, laptop, szerver állomás stb.)	IKT eszközök száma: ..... Db
2.	HÁLÓZATBA vannak kapcsolva az IKT eszközök?	a) igen b) nem
3.	Milyen DIGITÁLIS ADATVAGYONNAL rendelkezik az intézmény / cég?	a) Adminisztratív és pénzügyi adatok b) Alaptevékenységhez kapcsolódó adatok
4.	Mi történik az alaptevékenység során keletkezett digitális adatokkal? Kérjük, húzza alá!	a) csak digitális adattárolás történik, feldolgozás nincs b) adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja c) megjelenítés belső használatra pl. feldolgozás jelentések készítéséhez, prognózishoz d) bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítése (pl. honlapon a közszolgáltatást igénybe vevők felé) e) egyéb (kérjük részletezze):
5.	Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok? Kérjük, húzza alá!	a) saját adatbázisban (szerver) b) saját adatfelhőben c) központi adatbázisban (szerver) d) központi adatfelhőben e) harmadikfél-szolgáltató rendszerében
6.	Az intézmény rendelkezik honlappal?	a) igen b) nem
7.	Az ügyfelekkel / a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak?	a) honlap b) applikáció c) nem használunk ilyet
8.	Az alábbi kérdés az Ön intézménye/cége telephelyén található működést, fenntartást (biztonság, hőmérséklet, energiafogyasztás, vízfogyasztás stb.) érzékelő SENZOROK-hoz kapcsolódik. Kérjük, sorolja fel és jellemezze azokat. pl. hová futnak be az adatok?	a) Biztonság (kamerák, mozgásérzékelők stb.) b) Energetikai jellemzők (hőmérséklet érzékelő, páratartalom mérő stb.) c) fogyasztás (vilamos energia, víz, gáz) d) Egyéb
9.	Személyi állomány az Ön szervezeténél összesen:	..... Fő

10.	IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák száma:	..... Fő
11.	Hány db energetikai célú projekt valósult meg az intézménynél az elmúlt 10 évben?	Projektek száma: ..... Db
12.	Mi volt ezeknek a projekteknek a műszaki tartalma?	a) nyílászáró csere:.....db b) Külső hőszigetelés:.....db c) Gépészeti típusú fejlesztés:.....db d) Fentiek közül több elemet tartalmazó komplex projekt:.....db

8.3 Finanszírozási terv beavatkozásoként

A cselekvési tervben azonosított beavatkozásokra az alábbi táblázat kerül kitöltésre, melyet az FVS mellékletként szerepeltetünk. A tervezés jelenlegi fázisában a táblázatban szereplő kérdések nem mindegyikére adható válasz, ugyanakkor ez a tábla egy eszköz a város számára, melyet folyamatosan nyomon követhet és folyamatosan kiegészíthet a beavatkozásokról keletkező plusz információkkal.

	beavatkozás 1	beavatkozás 2	...
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése			
Beavatkozás gazda			
Megvalósító partnerek			
Előkészítettség állapota az alábbi kategóriák szerint: ötlet, koncepció vagy üzleti modell, tervek rendelkezésre állnak, megkezdett			
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)			
Finanszírozási információk			
A beavatkozás tervezett beruházási költsége			
Bevélteltermelő/jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás			
Milyen finanszírozás vonható be (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető stb.)			
Finanszírozás elemek aránya			
Eredményérés történt az alábbi három kategória szerint: - csak társadalmi haszon - minimális pénzügyi haszon - mérhető pénzügyi haszon, alkalmas magánbefektető bevonására			
Kockázatok nevesítése			
Fenntartási információk			
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról			
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során			
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba (vissza nem térítendő támogatás, hitel, kötvény, városfejlesztési tőkealap, piaci befektető, kerétffinanszírozás stb.)			
Externáliák (pozitív, negatív)			

8.4 Működési térkép

Szeged irányítási és működési modellje, valamint a kapcsolódó ábra a 2.4 alfejezetben került bemutatásra.